

دۆڭۇ تۈركىستان

DOĞU TÜRKİSTAN'IN SESİ

İrkımız Türk, Dinimiz İslam, Yurdumuz Doğu Türkistan

ISSN : 2148-3949

ÇİN İŞKENCESİNİN BELGESİ

Taahhütname

1. komünist partisine, kanunlarına sadık kalacağıma
2. Alimde dini vebelerin uygulanmayacağına , din hakkında herhangi bir şey dinlemeyeceğime
3. Alimde başörtülerin olmayacağına, ve başörtülerin evime gelmesine müsaade etmeyeceğime,
4. dini vebeleri yerine getirenleri ve başörtülerini gördüğümde yetkililere ihbar edeceğime

Başka bölgeye gidip namaz kılınması yasadışı dini etkinlik sayılıyor

Dansa zorlanan Cami İmamları

Hastane ve kütüphanelere Başörtü ve Sakallıların girmesi Yasak!

Toplanan dini kitaplar, Cami mihraplarına asılan komünist bayraklar

BUNLAR DA MI YALAN ?

Üç AYLIK İLMÎ VE KÜLTÜREL DERGİ

DOĞU TÜRKİSTAN VAKFI YAYINI

YIL: 2 / SAYI: 7

İÇİNDEKİLER

- 5 *Yazı Dizisi* Çin Çöküyor, Uygurlar ne yapmalı? Ahmet Muhammet
- 6 Bir Mehmet Emin BUĞRA Yazısı... Mehmet Cemal ÇİFTÇİGÜZELİ
- 9 Vatan Partisi (İşçi Partisi) Doğu Türkistan Sorununa... Yücel TANAY
- 10 Abd'nin Yükselen Çin'e Karşı Hindistan Kozu Doç. Dr. Erkin EKREM
- 13 Ne Olursa Olsun, Türkiye'ye Küsmemek Gerekir Prof.dr. Timur KOCAOĞLU
- 14 Demokrasi Ve Özgürlüğün Çin'e Ve Doğu Türkistan'a
- 18 Doğu Türkistan'da Şiddet Olayları... Doç. Dr. Erkin EKREM
- 23 Yaşanmış Ve Gerçek Bir Ramazan Hikâyesi Mücahide KAŞGARLI
- 24 Doğu Türkistan'da Çin Mezalimi Hayrettin KARAMAN
- 25 Bu çağda bu zulüm... Doğu Türkistan! Hanefi BOSTAN
- 26 Sahipsiz Türkistan'a Sahip Çıkalım Musa BAYOĞLU
- 28 Çin'in Doğu Türkistan'da Kutsal... Dr. Kılıç Buğra KANAT
- 30 Arap Baharı'ndan Çin'in "kışı"na Doğu Türkistan Ömer Çağrı TECER
- 35 Doğu Türkistan Ve Antiemperyalist Politika Erkan KARAARSLAN
- 37 Japon Tarihinde Doğu Türkistan Yücel TANAY
- 38 20. Yüzyılın Kürşad'ı: Osman Batur Ahmet TÜRK
- 43 Çin'e Neden Haraç Veriyoruz? Neeadet Gürçiftçi
- 45 Eski Dünyada Yeni Roller Joseph S. Nye
- 47 Doğu Türkistan ve Türklük Turan CAN
- 52 Yurt Ve Şeref İçin Sezgi ARSLAN
- 53 Çin'in Savaş Sanatı... Mehmet Seyfettin EROL
- 54 İşgalci Çin, Bu Kez Uygur Aydını Tohti Muzart'ı Öldürdü

KÜNTE**YENİ
DOĞU TÜRKİSTAN'IN SESİ**

Yıl: 2 Cilt: 2
Sayı: 7/2015
Baskı Tarihi : Temmuz/ 2015

İmtiyaz Sahibi
Doğu Türkistan Vakfı Adına
Eser SAKA

Yazı İşleri ve Haber
Müdürü
Mehmet Ömer ULU

Editör
Dr. Ömer KUL

Reklam ve Dağıtım
Sorumlusu
Tebet YÜCETÜR
Alimcan KARLUK
alkarluk@gmail.com

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ
Prof. Dr. Abdulkadir DONUK
Prof. Dr. Mahmut KAŞGARLI
Prof. Dr. Mualla UYDU YÜCEL
Prof. Dr. Alimcan İNAYET
Doç. Dr. Erkin EKREM
Doç. Dr. Abdulhamit AVŞAR
Doç. Dr. Tilla Deniz BAYKUZU
Yrd. Doç. Dr. Mağfiret YUNUSOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Nur Ahmet KURBAN

Mizanpaj
Sevil İSMAL

İdare Merkezi ve Yazışma Adresi

Dede Efendi Cad. No: 4
Vezneciler, Fatih, İSTANBUL
Tel: +90 212 519 46 67

WEB: <http://www.dtv.org.tr>

ISSN No :2148-3949

Çıkış Aralığı :3 Aylık

Yayın Tarihi :Nisan

Konu :Tarih, Fikir ve Kültür

Tiraj :1000 Adet

Banka Hesap Numarası

Halk Bankası Fatih Şubesi

Hesap No: 12010071

IBAN:

TR92 0001 2009 7540 0012 0100 71

- 2 Editörden
- 56 Uygurların Tahtında ... Prof. Dr. Ekrem Buğra EKİNCİ
- 58 Japonlar Ve Doğu Türkistan... Sezai ŞENGÖNÜL
- 60 Türklerin Saklı Tarihi ... Adnan GÜLLÜ
- 62 Osman Batur İslamoğlu Dr. Ömer KUL
- 65 Müslüman Türk'ün ... Prof. Dr. Zekeriya KİTAPÇI
- 68 Kazakistanlı Uygur Ressam İbrahimov... Fedai Küpoğlu
- 40 DİNİMİZ İSLAM Doc. Dr. Ali YILMAZ
- 70 Mehmet Emin Buğra'nın... Muhammed Ali ALİOĞLU
- 73 Doğu Türkistan Diye Bir Memleket...
- 76 Çin'in Yeni İpek Yolu Ve... Su Mei Ooi
- 78 İşgalci Çin'den, Bu Kez Pakistan'daki Uygurlara...
- 29 - 80 Haberler

Dergimiz 1000 adet basılmakta olup, 3 ayda bir yayınlanmaktadır. 100 adet İl Halk kütüphanelerine gönderilmektedir, 150 adet abonelerimize, geriye kalanı ise ilgili kişi ve kurumlara ücretsiz olarak dağıtılmaktadır.

Yıllık abonelik bedeli 60 TL'dir.

Dergide yayınlanan yazıların

sorumluluğu yazarına aittir.

Dergideki yazı ve resimler kaynak

gösterilerek kullanılabilir

Dr. Ömer KUL

Editörden...

5 TEMMUZ OLAYLARI, ÇİN ZİYARETİ ve UYGURLAR

5 Temmuz 2009, Doğu Türkistan'ın Urumçi şehrinde, devlet eliyle yürütülen terörün zirve yaptığı ve 2.000'in üzerinde insanımızı kaybettiğimiz vahim olayların yaşandığı bir tarih olarak hafızalarımızdaki tazeliğini korumaktadır. Olayların yıldönümü için her yıl protesto gösterileri, yanında konuyla alakalı sosyal medya paylaşımları son beş yılda zirvesini yaptığı dönemde ülkemiz Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın resmi temaslarda bulunacağı Çin ziyareti ile keşişti. Olayların yıldönümünün Ramazan ayına denk gelmesi ve Doğu Türkistan'da yaşanan dini baskıların artması bir anda gözleri bölgeye ve bölgede yaşanan olaylara çevirdi. Maalesef haklı davamızda Çin perest savunucularının da yardımlarıyla sanki bölgede her şey güllük-gülistanlıkmiş gibi bir hava oluşturuldu. Dahası ülkemiz kamuoyunda, bir kısmını esefle kınadığımız, haklı olarak yankı bulan protesto eylemlerini Sayın Cumhurbaşkanı'nın Çin ziyaretini sabote etmek üzere emperyal batı destekli geliştiğini zıvalayacak kadar ileri götürmeler de oldu. Sonuçta haklı davamızda sesimizi duyuramadığımız, çilekeş ve mazlum Doğu Türkistan halkının yalnız bırakıldığı bir süreci hep beraber yaşadık.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın Çin'i ziyaretini birçok STK gibi bizler de yakından takip ettik. İkili görüşmeler sonrasında hem Çin haber ajanslarında yer alan ifadeler hem de Cumhurbaşkanlığı Basın Sözcüsü İbrahim KALIN'ın açıklamalarından edindiğimiz izlenim bizleri derinden yaraladı. Türkiye'nin, devleti ve milletiyle, Uygurlara olan pozitif ilgisini, Malezya ve Tayland'dan Türkiye'ye iltica talebinde bulunan Uygurlara karşı gösterilen ilgi ile Çin'e iade edilmemesi konularında sarf ettiği çabalar her zaman takdirle karşılamıştır. Dahası Türkiye'yi ikinci vatan olarak gören ve Türkiye'nin âli menfaatlerini kendi bekalarından bile önde tasavvur eden bir milletin doğal olarak ülkemizden beklentileri her dönem daha fazla olmuştur. Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü'nün Çin devlet yetkililerinin temelsiz iddialarına hak veren açıklamalarını sadece devletlerarası ilişkilerde diplomatik üslup olarak değerlendirmek arzusundayız.

Sayın Cumhurbaşkanı'nın, Başbakan olduğu dönemde 5 Temmuz 2009 olaylarını bir katliam ve genosite olarak nitelemesi henüz hafızalarımızdan silinmemiştir. Her yıl 5 Temmuz olayları yıldönümünde Çin devletini protesto eylemleri, olayın yıldönümünün Ramazan ayına gelmesi sebebiyle, kamuoyunda her zamankinden daha fazla taraftar ve yankı bulmuştur. Bununla birlikte Doğu Türkistan'da Ramazan ayına mahsus yapılan kısıtlama ve insanların temel dini vecibelerini yerine getirirken dahi maruz kaldıkları gayri insani muameleleri de bu dönemde kamuoyu ile paylaşmıştık. Son 1-2 ay içerisinde Türkiye'nin hemen hemen her il ve ilçesinde, yazılı ve görsel basınında Çin'in Uygurlara yapagelmekte olduğu baskı ve gayri insani uygulamalara karşı takındığı tavrı unutmamız mümkün değildir. Türkiye'deki bu tavır Doğu Türkistan davasına milletçe sahip çıkıldığının en bariz göstergesi olmuştur.

Bölgeden öğrendiğimiz bilgiler çerçevesinde Doğu Türkistan'da Ramazan ayı dolayısıyla bir kısım kısıtlamalara gidilmiştir. Oruç tutturulmaması için uygulamalar yapılmış, camilere girişler kimlik kartlarıyla sınırlandırılmış, dini vecibelerini yerine getirmek isteyen halkımıza yönelik aşağılayıcı afişler ve tiyatrolar sergilenmiştir. Ramazan ayı boyunca lokanta, dükkân

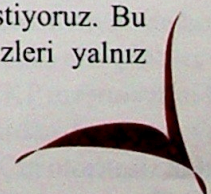
veya büfelerde 5'er çeşit içki ve sigara satılması mecburi hale getirilmiştir. Cep telefonlarında dini ibareler bulunanlar keyfi tutuklamalara maruz bırakılmıştır. Ülkedeki her dini vecibe yaşantısı, sakal veya başörtüsü gibi giyim kuşamlar radikal dini terörle ilişkilendirilmiştir. Bütün olumsuz yaşananlar ise Çin tarafından kamuoyuna "radikal dini terör faaliyetleri" olarak servis edilmiştir. Yine basın açıklamalarında adı geçen, bizlerin de tasvip etmediği "Türkistan İslam Partisi"nin bölgede hiçbir faaliyetinin olmadığı ve halkımız nezdinde taraftar bulamadığı bilinmesine rağmen, halkımızın bu oluşumla ilintilendirilmesi büyük bir haksızlık olarak değerlendirilmiştir. Bu durum sadece devlet eliyle bölgeyi terörize eden Çin devletinin argümanlarına hizmet etmektedir.

Halkımız Türkiye'yi "öz vatanları" olarak bilmektedir. Uygurlar Türkiye'ye dil, din, tarih, kültür ve kan bağlarıyla bağlıdırlar ve onların, hiçbir dayanağı olmayan terörizmle ilişkilendirilmesi, halkımızdan ve tarihin her döneminde yanımızda olan Türk halkı tarafından hiçbir zaman kabul edilmesi mümkün olmayan bir tanım olarak değerlendirilmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanı'nın ve Türkiye Cumhuriyeti devletinin mutlak surette ve herkesten önce Türkiye'nin ali menfaatlerini düşünmesine her zaman hak verdik. Yapılan yardımları unutmadık, Türk halkının desteğinin, geçmişte ve gelecekte her zaman bizimle olduğunun ve olacağını bilincindeyiz. Lakin bölgede yaşananlarla ilgili kullanmış olduğumuz argümanları çürütmeye yönelik yargısız infaz edilmeyi hak etmediğimiz de bilinmesini beklediğimizi bu vesile ile ifade etmek isteriz.

Haklı olarak Davos'ta one-minut diyen, Myanmar'da katledilen Müslümanların yardımına koşan, Mısır'da antidemokratik Sisi ve Suriye'de Esad yönetimlerine karşı çıkan Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'dan dindaş ve ırkdaşları olan bizlerin de bir one-minute beklemek hakkımız olduğunu düşünüyoruz. Sayın Cumhurbaşkanı sözcüsünün hangi delil, kaynak ve bilgilere dayanarak bu yargıya vardığını bizlerle de paylaşmasını beklediğimizi bu vesile ile talep etmekteyiz. Malum olduğu üzere Çin özellikle 11 Eylül 2001 olaylarından itibaren milyarlar harcayarak, bütün dünyada Uygurlara ve Uygur teşkilatlarına terörist damgasını vurabilmek için büyük bir kampanya başlatmış, ama bu hedefine ulaşamamış ve hiçbir Avrupa devleti, devlet başkanı, başbakanı, parlamentolar veya partiler bu oyuna gelmemiştir. Hayatın ne acı bir cilvesidir ki, mazlumların yanında olduğunu ağızından düşürmeyen, dünyadaki adaletsizlikten yakınan ve bunu her platformda dile getiren Sayın Cumhurbaşkanı, Uygurları bu kavram ile ilişkilendirerek, Çin'in uzun yıllardır beklediği büyük arzusunun yerine getirmiştir. Zaten daha Sayın Cumhurbaşkanı sözcüsünün beyanatlarının akisleri bitmeden, Çin Devlet Başkanı Shi Jin-pin'in Uygurlara bundan sonra daha sert davranacakları ve göz açtırmayacakları mesajı ajanslara düşmüştür.

Sayın Cumhurbaşkanı'na Uygur meselesine Çin gezisinden önce, özellikle Malezya ve Tayland'daki yurttaşlarımızın Türkiye'ye getirilmesi konusunda gösterdiği hassasiyet ve yardımları için bir kez daha teşekkür ediyoruz. Bununla birlikte son açıklamalarından dolayı da duyduğumuz üzüntü, hayal kırıklığı ve kaygılarımızı kamuoyu ile paylaşmak istiyoruz. Bu vesile ile de Türkiyeli kardeşlerimize her zaman yanımızda oldukları ve bizleri yalnız bırakmadıkları için sonsuz teşekkür ve selamlarımızı sunuyoruz.

Eser Türkistanlı SAKA

Doğu Türkistan'da Ramazan ...

Sevgili Okurlar, malesef Doğu Türkistan'daki Müslüman halk bu sene de ramazan ayını baskı ve kısıtlamalarla geçirdi. Her yıl olduğu gibi Ramazan ayında yayınlanan genelge ile; memur, öğretmen ve öğrencilere oruç yasağı getirildi. İnsanın en doğal insani hakkı olan "dini vazifelerini yerine getirme hakkı" yine kısıtlandı Çin Komünist rejimi tarafından. Bu genelgeye uymayanlar ise ne yazık ki cezalandırılıyor. Bu ya para cezası, ya da hapis cezası şeklinde oluyor. İşte bu baskılara maruz kalan Uygurlar en ufak başkaldırı da hemen Çin polisleri tarafından silahlı saldırıya uğruyor. Çünkü Çin polisinin şüpheli gördüğü Uygurlara ateş etme yetkisi var. Bu bağlamda Temmuz ayı "Kanlı Ramazan" olarak geçti Doğu Türkistan'da. Yerel kaynaklardan alınan bilgilere göre, polislerin dur ihtarına uymayan Uygur gençlere ateş açılması sonrasında 28 gencin öldürüldüğü haberi geldi. Çin polisi "teröristleri öldürdük" dese de, en ufak bir başkaldırı sonrası silahlı saldırıya uğrayan Uygur halkı Çin polisi tarafından "teröristleri öldürdük" şeklindeki söylemlerin Çin'in baskı politikalarını meşrulaştırmaya ve dünya kamuoyunu aldatmaya yönelik olduğunu ifade ediyor.

Görülen o ki; Müslüman Uygurlara sistematik olarak yapılan kültürel ve dini baskılar sürdüğü müddetçe, etki-tepki neticesinde Uygur halkı patlama noktasına gelmektedir. Eğer bölge de barış istiyorsak, Uygur halkına uygulanan baskılar kaldırılır ve Özerk bölge statüsünde yasalarla Uygur halkına verilmiş olan tüm hak ve özgürlükler sadece kağıt üzerinde bırakılmaz.

Çin Çöküyor, Uygurlar ne yapmalı?

Ahmet Muhammet

Merkezi Washington'da bulunan araştırma şirketi "Global Financial Integrity" aralık 2012 tarihinde "Çin'den yabancı ülkelere Yasadışı Kaçırılan Paralar" başlıklı rapor yayımladı. Raporda 2000-2011 tarihleri arasında Çin komünist parti yetkilileri tarafından zimmetine geçirmek sureti ile yurt dışına kaçırılan para miktarı 3.79 trilyon dolar. ÇKP'nin organ gazetesi Global Times (Huançiu şibao) 2009 yılından sonraki 5 yıl içinde Çin'deki kör yatırım sonucu 6.8 trilyon dolar buharlaştığını itiraf etti. Çinli ekonomistler, Çin'in yurt dışı yatırımın 90% zarar yazdığını, siyasi amaçlı olan bu yatırımların kalan 10% da geri alma imkanı bulunmadığını bastıra-bastıra yazıyorlar.

Çin'deki uluslararası dev şirketler Çin'den hızlı bir şekilde ayrıldı ve ayrılmaya devam ediyor. Bu sene Ocak ayı sonu, Japonya'nın Panasonic, SHARP ve onlarla beraber birçok şirketler ana vatanı Japonya'ya dönme kararı aldıklarını açıkladı. Son günlerde Apple ve Apple'e üretim yapan Tayvan menşeli Foxconn şirketi Çin'den tamamen ayrıldığını ilan etti. Foxconn Çin'deki tüm mağazalar zincirini kapatmakla beraber Çin'de Apple'e üretim yapan 130'dan fazla fabrikasını kapattı ve tüm üretimini Hindistan ve Uzak Doğu ülkelerine taşıdı. Kapitalistler Çin işçisini 35 sene sömürdükten sonra, zehirli atıklarını Çin'e bırakıp, daha ucuz emek, daha temiz çevre olan ülkelere gitmeye devam ediyor. Çin'den çıkmakta olanlar tek yoğun emek isteyen sektörler değil, teknoloji üreten şirketlerde hızla ayrılmaya başladı. Çin'de işini devam eden yabancı fabrikalar, fakat aşırı çevre kirliliğe neden olan fabrikalardır.

Kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings'in yakın dönem bir raporunda 2014 yılı Çin'in borç hacminin milli gelirinden 242% fazla olduğunu açıklarken, IMF ise Çin yerel hükümetlerin 2013 yılı borcu Çin milli gelirinin 36% denk geldiğini ilan etti. Çin dünyaya yatırım yapmış, borç vermiş gözüküyor, ama kendisi borç batağında yüzüyor. Çin'in elindeki tüm döviz rezervleri borçlarının bir kısmını karşılamaya bile yetmez.

Çin'in sorunu tek siyasi ve ekonomik değildir. Çin'de her gün ortalama 500 toplumsal olay gerçekleşmektedir. Çin'deki gerçek işsizlik oranı 32% Çin'deki aşırı şişmiş emlak piyasasının çöküşüne geçmesi

ve ihracatın gün geçtikçe azalması, iç piyasanın canlanması sonucu daha çok fabrika, daha çok işletme kapanacak, işsizlik oranı daha da artacaktır. Toplumsal huzursuzluk belirli bir noktaya geldiğinde kitle-sel ayaklanmaya yol açacaktır.

Çin komünist yönetimi, yolsuzlukla suçlanan daha fazla komünist yetkilileri cezalandırmak sureti ile halkın öfkesini yatıştırmak istiyor. Kiri kir ile temizlemek imkânsızdır. Kire sabun lazım olduğunu herkes bilir. Milyonlarca rüşvete, yolsuzluğa bulaşan, yasa tanımaz bürokrat, yöneticiyi eğitip yetiştiren, yetki veren, yetkiyi nasıl kullanması gerektiğini öğreten Çin komünist rejimidir. Çürümüş bir rejimin çürümüşlüğe karışı savaşmaya bünyesi müsait değildir. ÇKP'nin parti içinde yolsuzluğa karşı savaşarak kendini kurtarma çabası, sanki AIDS bir ana doğduğu AIDS bebeği kendi sütünü emzirmek sureti ile kurtarmaya uğraştığından farksız bir çırpınıştır.

Yakalanıp ceza evine konulan üst düzey ÇKP yöneticiler ve 2014 yılı intihar etmek sureti ile ceza evinden cenaze yakma fırınına tercih eden 50 bakan mertebesindeki yöneticiler (Çin komünistleri dine inanmadıkları için cenaze yakma fırınlarında ölen kişi yakılarak külü ailesine teslim ediliyor) çoğunun çoluk-çocuğu, ailesinin Amerika'da yaşadığı, malvarlığı yurt dışında olduğu, kendilerinin cebinden Amerika yeşil kartı çıktığı ortaya çıkmıştır. Çin'i yöneten, Çin'i kalkandıran, Sosyalist Çin'den kaçmak isteyen bu kişilerden Çin halkına bir hayır gelir mi?

Bugün yakalanıp ceza evine konulan üst düzey yöneticiler ve generaller bir adım önde hareket ederek şimdi onları yakalayanları yakalamış olsa idi aynı rüşvet, yolsuzluk, zimmetine para geçirmekten yargıya teslim edilmiş olacaktı. Onlarında sakladığı tonlarca paralar ortaya çıkacak, cebindeki Amerikan yeşil kartları basına servis etmiş olacaktı.

Sovyetler birliğinin son dağılma sürecini şimdi Çin yaşamaktadır. Bu noktayı, ÇKP'de, Çinli aydın-larda, Çin halkı da net görmektedir. Ancak, kendilerini tarafsız aydın olarak tanıtan, ÇKP tarafından para ve yetki ile satın alınan birçok Üniversite hocaları, akademisyenler, yurt dışındaki elit Çinliler ortak bir kuru ile bağırılmaktadır; ÇKP meşruiyetini kaybet-ti. Ama Komünist parti iktidardan devrilirse, yerine gelecek hazır otorite yoktur. Çin otoritesiz kalırsa Çin halkının başına yine kara günler gelecek, iç savaş patlak verecek, ülke bölünecek...

Devam edecek...

BİR KİŞİ ÖLMÜŞ DİYELER

Mehmet Cemal ÇİFTÇİĞÜZELİ

(M. Akif Ersoy İlim ve Kültür Vakfı Başkanı)

Evden çıkarken gazete haberlerinde turizm operatörleri Çin'in işgali altındaki Doğu Türkistan'a çok ucuz turlar düzenlediğini okudum! Haber internette en fazla tıklanan bir gelişmeymiş. Benim hiç postaneye uğradığım, mektup falan attığım yok ama geçen bir gittim özellikle "Vefatının 50. Ölüm Yılı Dönümü"nde Mehmet Emin Buğra" pulu aldım! Ne sevindim sormayın!"

Zaten evden çıkarken yaprağını kopardığım günlük takvimden aklımda kalmıştı "Bugün Vefat Eden Ünlüler"nin ilk sırasında "Bağımsız Doğu Türkistan Devleti'nin ilk Cumhurbaşkanı Mehmet Emin Buğra bugün Ankara'da vefat etti 1965" böyle bir tarihi not!

Hemen biraz ilerde AVM'deki büyük kitapçıya uğradım torunun tatil kitapları için. Aklıma geldi sonra "Mehmet Emin Buğra'nın şiir veya diğer çalışmalarından herhangi bir kitap var mıdır?" demeye kalmadan İngilizce olarak "Hangi Dilde istersiniz?" diye sordu tezgâhtar bayan. Beni herhalde yabancı zannetti. Hiç bozmadım. "Fransızca ve Almanca" deyiverdim. Baskılarının tükendiğini belirtti! Fakat Rusça ve Çince arzu edersem verebileceğini belirtti tebessüm ederek. Ben de hem Türkiye Türkçesi, hem de Arapçasını istedim. Çünkü en fazla konuşulan bütün dünya dillerine meğer tercüme edilmiş Mehmet Emin Buğra'nın eserleri! Sevindim. Tezgâhtar bir de "Merhum Mehmet Emin Buğra'nın Türkiye'de yayınladığı Doğu Türkistan Dergisi ve Türkistan'ın Sesi Dergilerinin tıpkı basımını isterseniz size takdim edebilirim!" deyince sevincim artarak devam etti. "Olur" dedim. Onları da aldım. Bir de "Mehmet Emin Buğra Albümü" yayınlanmış, itibar baskılı büyük boy bir kitap olmuş. Bunlara bir tane de Uygur Türkçesi Opera eseri ekledim hepsi kocaman bir paket oldu.

SİZ HİÇ OPERAYA GİTTİNİZ Mİ?

Akşam TRT Avaz'da zaten Mehmet Emin Buğra'nın hayatını ve mücadelesini anlatan bir film izleyeceğim! Bir özel kanal da hayatı çile, ıstırap, parasızlık, açlık ve imkansızlık içinde geçen istiklal mücadelesi veren bu kahramanın 14 bölüm olarak dramasını çekmiş, ilki bu akşam oynatılacak! Allahtan yayın saatleri farklı da ikisin birden izleyeceğim.

Doğu Türkistan Anıtı'nın tam önüne gelmişim ki

bu sırada karım telefon etti. "Sakin Cumartesi akşamı kimseye söz verme, Devlet Tiyatrosu'ndan bilet aldım. "Kime?" diye sakin sorma süpriz olacak." Sonra "Çocuklar ve torun da gelecek" diye de ekledi. Hiç benden kaçır mı? Hemen sordum "Kutluk Türk Opereti'ne mi?" Şaşırıldı. "Nereden bildiğimi sordu. Anlattım. "Ancak torun sıkılmasın 7 perde 17 sahneden, daha öyle yaşı büyük falan değil" diyecektim, söyleyeceklerimi aklımda bıraktırdı bana hazır cevap veren karım "Gençlere Uygur Devletinin nasıl ortaya çıktığını en güzel bu eser anlatıyor. Biz aktaramıyoruz hiç olmazsa çağdaş sanatlardan ve sahneden öğrensiner mağdur ve mazlum Türk milletinin mücadelesini! Ankara ve Kültür Bakanlığımız da sağ olsun böylesi etkinliklere masraftan kaçınmıyor! Muhteşem bir operet olmuş." deyince sustum. Biz yaşlılar kitap okuyabiliyoruz ama gençlerimizin işi gücü var, onlar bizim gibi değil. Hiç olmazsa bir operetten aklında kalanlarla yarına taşınabilirler.

"Tamam, hanım, müsaitim, programı senin isteğin gibi yaparız, çıkışta da size bir çağ kebabı yatık döner yedireyim, üzerine de bir kadayıf dolması." Bizim hanım Sivastopol Türküsü söylemeye başladı telefonda ve keyifle ayrıldı böyle bir etkinliğe. Telefonu kapattı. Zaten konuşmamız da tamamlanmıştı.

RÜYA GİBİ HÜLYA GİBİ BİR ŞEYDİ!

Siz bütün bunların doğru olduğunu mu sandınız yoksa? Sakın öyle düşünmeyin çok gücenirim. Bizim fezada falan mı yaşadığımızı sanıyorsunuz? Biz Türkiye'de yaşıyoruz. Bütün İslam coğrafyası, Türk Dünyası ve bütün dünya kamuoyunun gözleri üzerimizde olan bir Türkiye'de. Bunları yapacak irade toplumda var, yönetimlerde yok maalesef. Ancak isteyince yapıyorlar. Başkent Ankara'da Çayyolu'nda ki Devlet Tiyatrosu'nda Yunanistan iç savaşını (1943-1949) anlatan "Rembetiko" adlı bir oyun izlemiştim. Çok da eski değil 10 yıl önce (2005). Çok kalabalık bir sanatçı topluluğu vardı. Kostümler söz konusu yıla aitti. Işık ve müzik muhteşemdi. Herkes ayakta alkışladı. Programı izleyen herkese "Rembetiko" müziği CD'si de hediye ettiler. Rembetiko batıda delikanlı, devrimci, başıboş gezen kimse anlamında kullanılıyor. Yunan toplumu kent hayatını benimsemeye başladığı Atina, Pire ve Siroz'da bu müzik tutuldu önce. Uyuşturucu ve yeraltı dünyasının teması var sözlerinde Rembetiko'nun. 500 bin Yunanlı Birinci ve İkinci Dünya Savaşı sonrası Amerika'ya göç edince müziklerini de birlikte götürüp, moda yaptılar. Hakiki lobi böyle bir şey zaten. Bizimkiler bir asır sonra da olsa bu modayı Ankara'ya taşıdılar.

Mehmet Emin Buğra'nın opereti siyasi iradenin ve kültür yetkilileriyle, diğer kimselerin aklına gelmez. Çünkü daha sahnelerimizde Türk insanının "İstiklal Savaşı" bile sahnelenmedi. Yunanistan iç savaşını anlatan "Rembetiko" ciddi bir kaynak ve kadro ile yer aldı.

FİKİR HAYATINDA YARIMASIR ÖNCESİ

Kilis Orta mektep talebesiydim(1955) Sınıf arkadaşım İsmail İlmi Kıdeyş'in şair babası Hafız Kamil Kıdeyş bize abone olduğu Sebilürreşat dergisini okutturur, kendisi de dinlerdi. Doğu Türkistan'ın ismini ilk defa burada duydum ve okudum. Salih Özcan'ın Hilal Dergisi ve Mahir İz Bey'in (sonra Mehmet Şevket Eygi) Yeni İstiklal Dergisi'ne abone olmuşum. Zaman zaman Doğu Türkistan sorunu yazılırdı, röportajlar verilirdi. Yerini de haritadan bakıp öğrenmişim. Günlük siyasi gazete Yeni İstanbul'da da bu konuda haberlere rastlamak mümkündü. Sait Bilgiç Beyin çıkardığı Milli Yol da öyleydi. Gençliğimiz demek, kitapsız ve rehbersiz olmuyordu ki yeni bilgilerle besleniyorduk. MTTB'de görevim sırasında Doğu Türkistan ile alakalı çok sayıda kitap ve dergi gönderilirdi, hem okur hem de üniversite gençliğine dağıtırdı bu talebe teşkilatımız. Doğu Türkistan artık avucumdaki çizgiler gibi netti hafızamda. Doğu Türkistan'ın lideri İsa Yusuf Alptekin'i sık sık görüyordum Cağaloğlu'nda, ama Mehmet Emin Buğra'yı bir kere. Başında Uygur takkesi vardı. Kitaplardaki Uygur resminin tarifine uyuyordu. Mezar taşı diye bilinen bir de bıyığı vardı. Hatırımda kalanlar sadece bunlardı. Ne zaman aziz dostum Uygur Türkü Hamit Göktürk telefon etti "Doğu Türkistan Vakfı olarak Mehmet Emin Buğra'yı 50. Ölüm Yıldönümünde İstanbul'da Anıyoruz. Sizi de aramızda görmek istiyoruz" dedi, koşarak gittim Fındıkzade'deki Anka Oteli'ne. Karşısında da Sezai Karakoç Üstadın Diriliş Gazete ve Yayınevi bulunuyor. Genç soydaşlarımız karşıladı. Yuvarlak masa toplantısı şeklinden bir program düşünülmüş. Bütün salon al ve gök bayraklarımızla donatılmıştı. Çok sayıda davetli var protokolde. Açılışı Hafız Enver Osman Kuran-ı Kerim okuyarak yaptı. Hepsinin konuşması mümkün değil. Ardından da bir mini panel; Prof. Dr. Abdülkadir Donuk hocamızın yönettiği, Gümüşhane Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Nurahmet Kurban ve Rahmetli Buğra'nın akrabası Araştırmacı Muhammet Ali Alioğlu katıldığı bir etkinlik. Konuşmalarda bilmediklerimi öğrendim, bildiklerimi iyice yerleştirdim. Bakın neler konuşuldu panelde?

BİR ÖMRE BUNLAR SIĞARMI KI?

Mehmet Emin Buğra(1901-1965). Siyasetçi,

alim, şuurlu bir eylem adamı, yazar, tarihçi, mücahit, başkomutan, Uygur Türklerinin öncüsü, Yaş Kaşgar Komitesi ve Milliyetçi Parti'nin kurucusu, Doğu Türkistan'ın ilk Türk asıllı Hükümet Başkanı Dr. Mesut Sabri Baykuzu'nun yine İlk Türk asıllı Yardımcısı ve Nafia Nazırı. Ömrü endişe, yoksulluk ve imkânsızlık içinde geçen bir inanmış adam. Sivil toplum ile bağını hiç bir zaman eksiltmiyor, artırarak götürüyor.

Türkiye Cumhuriyeti kurulurken M. Emin Buğra eğitimini tamamlıyor (1922-1930). Bölge dillerini öğreniyor. Hem de kaç tane? Daha sonra bunu iltica ettiği veya göçtüğü ülkelerde faydasını görüyor. Hemen Çin işgaline karşı direniş başlatıyor. Kardeşi Nur Muhammet Ve Abdullah Beyler bu kurtuluş savaşlarında Yenihisar'da Şehit düşüyor öteki mücahitlerle birlikte. Zaten 12 çocuklu aileden üçü sağ kalabilmişti. Bilimi öne çıkaran bir İslam âlimi, yenilikçi bir müellif, değişim ve dönüşümün farkında bir politikacı oluveriyor daha gençken. Eleştiriler de ta o zaman başlıyor kendisine. Doğu Türkistan'ın işgalden kurtulması için para ve kaynak bulmaya çalışıyor. Silah temin ediyor soydaşlarına. Nihayetinde Doğu Türkistan'da 20. asırdaki ilk Milli devlet olan Hoten Emirliğini kuruyor ve Başkomutanlığını üstleniyor. Daha sonra Turfan, Kaşgar ve Kumul Ayaklanmasının önderleri ile birlikte Doğu Türkistan İslam Cumhuriyeti'ni kurucuları arasında yer alıyor. Geçici İpek kâğıda para bastırarak ülkesi adına tescil ettiriyor. Bu paranın örnekleri İstanbul'da bazı arkadaşlarımızın arşivinde bulunuyor. İlk işi anayasa yapmak oluyor. Erkin adında bir gazete ve İstiklal isminde de bir mecmua yayınlıyor davasını anlatan. Eğitimi yeniden düzenleyerek halkını öne çıkartıyor. Stalin'in bizzat Kızılordu'yu göndererek Doğu Türkistan'a saldırması üzerine bir kısım silah arkadaşları ile birlikte Hindistan'a hicret(1934) ediyor.

Mücadelesini kaldığı yerden sürdürüyor. Afganistan ve Keşmir'de bağımsızlık savaşının programını yaparak hayata geçiriyor. Bu faaliyetlerden bölgeyi işgal etmiş olan İngilizler rahatsız oluyor ve Peşaver'de 6 ay tutuklu kalıyor. Serbest bırakılınca Afganistan'a sığınıyor ve Kabil'de Türk Büyükelçisi hikâyeci Memduh Şevket Esendal ile tanışıyor. Uygur gençlerinin eğitimi ve askerlik tecrübesi için Türkiye'ye gitmesini sağlıyor. Bunların biri de aynı zamanda kayınbiraderi olan Doğu Türkistan Vakfı'nın başkanı merhum E.General Mehmet Rıza Bekin Paşa'dır. Ayrıca 1953 yılında 1850 Uygur Ailesinin Anavatan Türkiye'ye muhacir olarak gelmelerine ön ayak oluyor. Barınma, geçinme ve ikametlerini hal-

lediyor. Bunların tümü Çin mezaliminden kaçmıştır. Kabil'de bir başka yeni tanıdığı mücahit ise İsa Yusuf Alptekin'dir. Ortak eylem planlıyorlar. Dikkat çekmesin diye adını Abdullah Yarkentli (Yarkendi) olarak değiştiriyor. Bütün emeli Doğu Türkistan'ı hür ve müstakil bir devlet yapmak. Batı Türkistan özgürlüğünü elde etti ama Doğu Türkistan halkı hala işkence görüyor.

DÜNYA MAĞDURLARININ SİĞİNAĞI TÜRKİYE

Çin'e döndüğünde "Doğu Türkistan Türk'tür" diyor Çinlilere rağmen Şincan'a. Zaten doğrusu da bu. Yurtta Cemiyetini kuruyor Dr. Mesut Sabri Baykazi, İsa Yusuf Alptekin ve Kadir Efendi gibi mücahit arkadaşlarıyla. Doğu Türkistan'da zulüm çekilmez bir hal alınca mücadelesini devam ettirmek için "Vatan İçin Vatan'dan ayrılıyor ve Türkiye'den hatırlatmak üzere İstanbul'a geliyor (1951). MTTB gençliği kendisini büyük bir tezahüratla karşılıyorlar. Burada Türkistan Dergisi'ni yayınlıyor. Boş bir dakikası bile yok. Siyasetin Ankara'dan yönetildiğini görünce Başkent'e taşınıyor(1954). Başbakan Adnan Menderes, TBMM Başkanı Refik Koralan ve Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ile dostluk kuruyor. 27 Mayıs Askeri Darbesi sonrasında Devlet Başkanı Cemal Gürsel'in yaveri tarafından kendisine götürülen "senatörlük" teklifini lisanı münasiple reddediyor. Aylık bir dergi olarak Türkistan'ın Sesi'ni yayın hayatına sokuyor. Türkistan'ın Dünü Bugünü adlı çalışması neşredilerek kitap haline geliyor. Vatan Kaygısı adlı şiir kitabı da raflarda yerini alıyor. Uygur Devletinin ortaya çıkışını anlatan 7 perde, 17 sahneden oluşan Kutluk Turkan Opereti'ni yazıyor. Çin yönetimi ve medyası ise Mehmet Emin Buğra'ya "ayrılıkçı" demekten bir türlü vazgeçmiyor, bu yakıştırmayı hala sürdürüyor.

Hicaz'a gidiyor. Eylül 1955'te dava ve kader arkadaşı İsa Yusuf Alptekin ile birlikte Taif'te Doğu Türkistan Kurultayı'nı topluyor Suudi Arabistan'da. İslam Konferansı Teşkilatı'nda gözlemci statüsü kazanıyor. Milliyetçi Çin diye bilinen ülke ile temas kuruyor, Doğu Türkistan'ın özgürlük mücadelesine katkı istiyor, verilmeyince ilişkisini kesiyor. Oysa Çinli aydınlar bir hususu itiraf ediyorlar. O da şöyle "Biz ata binmeyi, giyinmeyi, yemek yapmayı ve

yemeyi Türklerden öğrendik. Bizler sıkışınca, siyasi kavgalara düşünce Türklerden yardım istemiştir." Bu söz konusu vesikalarda Türkistanlı liderler de Çinliler için "Onlar bize Allahın emaneti" diyerek haklarını koruyorlar.

HAYATINI DAVASINA VERMEK

"Benim Davam yerel siyasetin üstündedir." diyen Mehmet Emin Buğra nereden bakılırsa bakılsın eserleriyle hala 35 milyon Uygur Türkü'nün mücadelesini veriyor. Vefat ettiğinde 64 yaşında idi. Mezar taşında Türkistanlılar adına Prof. Dr. Tahir Çağatay'ın yazdırdıkları şöyle:

"Aziz Dostum Emin Buğra. Bugün ay yıldızlı bayrakla kucaklaştın. Tabutunu ay yıldızlı gök bayrağın süslüyor. Yurdunun semalarına, dağlarına varıncaya kadar Türkistan Kurtuluş Savaşımız durmayacaktır. Mefkure arkadaşların, hayatını uğruna vakfettiğin bu ulu davayı gerçekleştirmek için bütün gayret ve samimiyetle çalışacaklardır. Bundan emin ol ve rahat uyu."

Kızı Fatma Hanımın eşi yeğeni Yunus Buğra önemli katkı verip ve kolaylık sağlayarak "Mehmet Emin Buğra Eserleri Seçmeler" adıyla yayınlattı. Hazırlığını ise Abdülcelil Turan yapmış, Siyer Yayınları neşretmiş. Kitabın başında az da olsa bir albüm eklenivermiş. İyi de olmuş. O gece bütün konuklara dağıtıldı bu eser. Okuyana ne mutlu. Hem de dumanı üzerindeydi ve o günün tarihi vardı baskısında: 14 Haziran 2015. Dilerim bütün eserleri dünya dillerine tercüme edilir, opereti sahnelenir, Anadolu Ateşi gibi Doğu Türkistan Ateşi olarak bütün dünyada gösterime girer, Türkistan anıtları yaptırılır, Doğu Türkistan Diasporası ve gelişmeler dünya medyasında yer alır, bölgeye gidip gelmeler artar, Mehmet Emin Buğra'nın belgeseli ve dramaları yapılır.

Uygurlar bütün işkencelere rağmen gösterilerinden Çin bayrağını yakmıyor, hakaretlerde bulunmuyor, "doğruya doğru eğriye eğri" diyorlar. Pekin de Doğu Türkistan'da sadece insan haklarına saygı gösterse, demokratik ve hukuki haklarının kullanılmasına müsaade etse, asimile politikasından vazgeçse, din ve vicdan hürriyeti verse bile şimdilik yeter. Çünkü böyle gelmiş, böyle gitmeyecek.

<http://www.uyghumet.org>

VATAN PARTİSİ (İŞÇİ PARTİSİ) DOĞU TÜRKİSTAN SORUNUNA ÇİN GÖZLÜĞÜ İLE BAKAR

Vatan partisi eski adıyla İşçi Partisi'nin Doğu Türkistan'a bakışı bir Türk Partisi gibi değil adeta Çin milliyetçisi bir parti'nin bakışı gibidir. Bu parti baştan beri bu soruna Çin gözlüğü ile bakmaktadır.

Vatan Partisi(eski İşçi partisi)kadim Türk yurdu Doğu Türkistan ismi yerine Çin sömürgeciliğinin terminolojisi "Sincan Özerk Bölgesi" ve "Uygur" kavramları kullanılıyor ki bu aslında Çin stratejisinin kavramsal düzeyde bile kabul edildiğinin önemli bir göstergesidir. Başkalarının ağzıyla konuşmaya başlayanlar onların çıkarlarını ve milliyetçiliğini savunurlar.

Vatan Partisi, "Sincan" isminin ne anlama geldiğini biliyor mu? Veya biliyor da niye kullanıyor. Vatan Partisinin savunduğu ulusalcılık Çin halk cumhuriyetinde bitiyor, Çin'in çıkarına gelince bu parti aşırı Çin milliyetçisi kesiliyor.

"Sincan"ın anlamı "yeni fethedilmiş bölge". Bu Çinlilerin bu Türk ülkesine zorla yaftaladığı ve kullanmaya zorladığı bir Çince isim. Yani Çinlilerin ele geçirdikleri yeni topraklar anlamına geliyor. Çin sömürgeciliğinin Doğu Türkistan'a verdiği isim... Bu ismi kullanan Vatan Partisi adeta Çin Komünist Partisi'nin minyatür versiyonu durumunda.

Antiemperyalist olduğunu iddia eden Vatan partisi Çin emperyalizmine gelince kıvırıyor... Bazen susup, bazen Çinlilerin bile inanmadığı gülünç komplo teorileri üretiyor. Bir komplo teorisine göre ABD, bölgedeki kömür ve petrol yataklarını ele geçirmek istiyormuş. Yani Uygur Türkleri bölgede Amerika'nın Truva Atıymış, ABD bölge huzursuzluk çıkarmak için silahlı Uygurları kullanıyormuş... Doğu Türkistan'daki zengin yeraltı kaynakları Çinlilerin tekelinde ve Çin işgal güçlerinin kontrolündedir. Yani Çin'in elindedir. Doğu Türkistanlılar yararlanamıyor...

Yararlanmaları bir yana, Uygurların bu bölgelere girmeleri bile yasak. Bölgenin zenginliği etnik Çinlilerin yaşadığı merkezi Çin'e akıyor.

Çin resmi söylemlerinde Doğu Türkistanlıların Çin işgal yönetiminden memnun olduğu yalanına başvurulur... Dış güçlerin bu mutluluğu bozduğu tezi işlenir CIA ve ABD suçlanır. Doğu Türkistan-

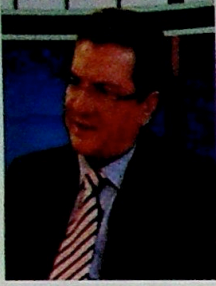

Yücel TANAY

lılar bu kadar mutluydu Barın, Gulca, Urumçi ve en son geçen 28 Temmuz Yarkent/İlişku... Vs ayaklanmaları niye çıktı.

Çinlilerle Türklerin Ortak bir tarihi ve geleceği yoktur... İki farklı kültürdür. Doğu Türkistan denilen coğrafya bin yıllardır Türklerin yaşadığı ve devletler kurduğu bir coğrafyadır. Bu coğrafyada yaşayan insanların Han Çinlileriyle hiçbir ortak dil, din ve tarihsel bir birlikteliği bulunmamaktadır. Yani ortada iki farklı ulus vardır. Bahsedilen yer Çinlilerin sömürgeci politikalarının sonucu olarak zapt edilmiş ve oluşan yeni siyasi yapı bu türlü bir zora dayalı egemenlik çerçevesinde oluşmuştur. Bunu Çinliler bile kabul etmektedir. Doğrulara, bilime inanan ve insaf sahibi Çinliler, Uygur Türkleriyle ortak bir tarihlerinin ve birlikteliklerinin olmadığını itiraf ve kabul etmektedirler. Bunun yanında Türk kimliğini de ayrı bir siyasal kimlik olarak kabul etmek zorunda kalmışlardır. Bu durum ise, asgari ve basit tarihsel gerçeklikleri içerir.

Vatan partisi, yıllardan beri Doğu Türkistan konusundaki açıklamalar ve tutumları ile Çin Komünist partisi Polit Bürosu'nun ağzıyla konuşmaktadır. Atatürkçü olduğunu iddia eden kaynak yayınları da, tam tersine Türkiye'de yayınladığı Doğu Türkistan'la ilgili kitapları ile Çin resmi tezlerini yansıtmakta ve Türk kamuoyunu bu Çin yalanlarına inanmaya zorlamaktadır. Kaynak Yayınlarının en son yayınladığı Sinciang Uygur Tarihi adlı kitap Çin komünist partisi resmi tarihçisi Li Sheng tarafından yazılan bilimsel gerçeklerden tamamen uzak, tam olarak Çin şovenizmi ile Çin Faşizmini yansıtan sözde tarih kitaplarıdır. Kaynak yayınları Çin yönetiminin siparişi ile yazılan ve bu kitabı Türkçe olarak yayınlarken Çin'in propagandasına ve Doğu Türkistan konusundaki resmi tezlerini savunmaya ve bu tezlere destekçiler(!) bulmasına yardımcı olmaktadır.

Doç. Dr. Erkin EKREM

ABD'İN YÜKSELEN ÇİN'E KARŞI HİNDİSTAN KOZU

Çin ve Hindistan'ın temel ulusal çıkarları, devletin bekası ve halkın refahıdır. Bu çıkarların hedefi ise devletin güvenliği ve kalkınmasıdır. Her iki ülke de egemenliğini, toprak bütünlüğünü, güvenliğini ve ekonomik çıkarlarını elde etmeye ve korumaya çalışmaktadır. Her iki ülke ekonomik kalkınmaya önem vermekte ve ürettikleri mallar birbirine benzemektedir. Bundan dolayı birbirini tamamlayıcı olmayan ürünlerde hitap ettikleri pazarlar büyük ölçüde örtüşmektedir. Enerji alanında dışa bağımlı olan bu iki ülke, ekonomik kalkınmaları için ihtiyaç duydukları enerjinin temini hususunda zaman zaman işbirliği yapıyorsa da, Asya Pasifik, Orta Doğu ve Afrika'da aralarında ciddi bir rekabet yaşanmaktadır. Hindistan, Çin'den hemen sonra ekonomik reformları hayata geçirerek kalkınma yoluna koyulduysa da, ticarete dünya birincisi, ekonomik büyüklükte ise dünya ikincisi olan Çin'e kıyasla hayli geridedir. Yeni yükselen güç olarak uluslararası ekonomik ve siyasi sistemi değiştirecek güçte olan Hindistan ve Çin, çeşitli sebeplerden dolayı birlikte hareket edememekte, BRICS ve G20 ortamında söz konusu sistemi değiştirmeye yönelik işbirliği yapamamaktadır. Moskova'nın ortaya koyduğu Rusya-Çin-Hindistan stratejik işbirliği projesi de bu nedenlerle gerçekleşmemektedir.

Çin ile Hindistan arasındaki en belirgin ve önemli sorun, sınır anlaşmazlıkları ve sınır güvenliğidir. Hindistan, İngiltere sömürge yönetiminden kalma sınırına (McMahon Line) sahip çıkmak istiyor, Çin ise tarihsel sınırını savunuyor. Bu sebeple Çin ile Hindistan arasında bulunan 2000 km uzunluğundaki sınır bölgesinde sürekli tartışma yaşanmaktadır. Bu kapsamda, Arunaçal Pradeş (Arunachal Pradesh) ve Çinlilerin Güney Tibet adını verdikleri Hindistan'ın Doğu kısmı, bunun Batısına doğru Kaurik, ShipkiLa, Jadh ve Laphthal bölgelerini içeren orta kısım ve Doğu Türkistan, Keşmir ve Hindistan arasındaki Aksai Chin bölgesini kapsayan Batı kısım ihtilafli sınır bölgeleri olarak tartışılmaya devam etmektedir. Ayrıca, Himalaya dağlarının güneyinde ve Tibet ile Hindistan kontrolü altındaki Sikkim üzerinde 2005 yılına kadar tartışmalar devam etmekteydi. 1963 yılında Pakistan'ın kontrolünde olan Keşmir'in bir kısmını (Kara Kunlun Koridoru) İslamabat yönetimi

Çin'e devretmişti. Pakistan-Çin arasında imzalanan sınır anlaşmasının 6. maddesinde, Keşmir sorununun çözüme kavuşturulmasıyla birlikte ilgili bölge üzerindeki egemenlik yetkisinin Çin ile tekrar müzakere edileceği yazılmaktadır. Eğer egemenlik yetkisi Pakistan'da kalacak olursa Pekin-İslamabat arasında yeni sınır anlaşması yapılması gerekecektir. Bütün bu tartışmalar Tibet ve Doğu Türkistan'ı ilgilendirmektedir. Pekin Yönetimi Tibet ve Doğu Türkistan sorunları ile baş edebildiği ölçüde Çin-Hindistan sınır tartışmasını sürdürebilir. Nitekim Çin'in sınır tartışmasında kullanılan tarihsel argüman Tibet ve Doğu Türkistan'ın tarihleri ile yakından ilgilidir. Bu bağlamda Tibet ve Doğu Türkistan'ın özerklik ve bağımsız hareketlerinin gidişatı Çin-Hindistan sınır ihtilafını yakından ilgilendirmektedir.

Çin ile Pakistan arasındaki dostluk ve stratejik ilişkiler Hindistan'ın ulusal güvenliğini ve Güney Asya'daki hegemonya arzusunu tehdit etmektedir. Hindistan'ın bölgesinde güçlü ülke olma stratejisini dönemin Başbakanı Jawahar Lal Nehru (1889-1964) açık bir şekilde ortaya koymuştu. Ona göre, "Hindistan, mevcut konumu gereği dünyada ikinciliğe razı olamaz ve bu rolü oynayamaz. Ya hak ettiği gibi büyük bir ülke olacak ya da hiç olmayacak. Orta pozisyonlu ülke olma fikri Hindistan için asla kabul edilemez.1" Başbakan Nehru'dan sonra Hindistan siyasileri ve strateji uzmanları Hindistan'ın çıkış yolunun Hint Okyanusu'nda olduğunu ortaya koymuşlardır.2 Yeni Delhi, Hint Okyanusu'nda üstünlük sağlayabilmek için deniz ve hava kuvvetlerine büyük yatırım yapmaktadır. Bu doğrultuda, hem Batı'dan hem de kadim dostu Rusya'dan silahlar satın almakta, NATO ve Sovyet silah sisteminin sentezini oluşturmaya çalışmaktadır. Ancak, Pakistan ve Pakistan'a ekonomik, savunma ve siyaset alanlarında destek veren Çin'in yarattığı güvenlik tehdidi, Hindistan'ın Hint Okyanusuna çıkma stratejisini engellemektedir. Bu gelişmeler sebebiyle Hindistan, savunma stratejisinde aynı anda iki cephede savaşma doktrini geliştirmeye çalışmış ise de, başarılması oldukça zor olan bu hususta muvaffak olamamıştır.

Çin ve Hindistan bölgenin jeopolitik rakip ülkeleridir. Bir Çin atasözü bu durumu şu şekilde izah eder: "Gökyüzünde iki güneş olmaz, yeryüzünde iki hükümdar olmaz."

Karşılıklı Tehdit Algulamaları

Çin ile Hindistan'ın sınır anlaşmazlıklarından dolayı Haziran-Kasım 1962 tarihleri arasında yaşanan Walong Savaşı, Hindistan ordusunun mağlubiyeti ile sonuçlanmıştır. Bu tarihten sonra Hindistan, iki ülke

arasında var olduğu sanılan yakın ilişkilerin bir yalan olduğunu anlamış, Çin'in sözünde durmayan bir ülke olduğu kanaatine varmıştır. ABD ve Sovyetlerin silah yardımlarına ve siyasî desteklerine rağmen Hindistan, bağımsız olduktan sonra girdiği ilk savaşı kaybetmiştir. Bu mağlubiyetin meydana getirdiği psikolojik tahribat bugüne kadar devam etmiştir. Her yıl ekim ayında Hindistan basınında bu savaş hakkında yazılar çoğalmakta ve bazı yetkililer konu ile ilgili demeç vermektedir. Bu sebeple, bazı Hintliler arasında yükselen Çin'e karşı kıskançlık duyguları açıkça gözlenmektedir. Utanç ve kıskançlık duyguları Hindistan-Çin ilişkilerini olumsuz etkilemektedir.

Çin ile Pakistan arasındaki özel ilişkiler Hindistan'ı bir hayli rahatsız etmektedir. Çin'in Pakistan'a yaptığı ekonomik yardımlar, Pakistan'ın nükleer silah üretimi, tank ve savaş uçaklarının modernizasyonu, Çin'in Gwadar Liman'ındaki stratejik yatırımları ve Çin askerî birliklerinin Gilgit-Baltistan bölgesindeki varlığı Hindistan'ı derinden endişelendirmektedir. Çin'in Tibet yüksekliklerine doğru demir yolları döşemesi ve radar sistemleri konuşlandırması, Hindistan'ın sınır güvenliğini tehdit edeceği algısını güçlendirmektedir. ABD'nin Malacca Boğazı'nı kontrolünde tutmasının oluşturduğu tehdide karşı Çin'in deniz taşımacılığı güvenliğini sağlamak için Hint Okyanusu'nda (Pakistan, Bangladeş, Burma, Kamboçya ve Tayland'ın deniz sahasında) sürdürdüğü liman inşası ve işbirliği, Hindistan tarafından kuşatılmışlık anlamına gelen İnci Zinciri Stratejisi (String of Pearls Strategy) olarak algılanmaktadır.³ Şanghay İşbirliği Örgütü'nde (ŞİÖ) gözlemci üye statüsü kazanması ve resmi üye olması sürecinde Çin'in engel teşkil ettiği düşüncesinde olan Yeni Delhi, söz konusu örgüte hep düşük düzeyde iştirak etmişti. Ayrıca, Hindistan'ın BM Güvenlik Konseyi üyeliğine Çin tarafından tam destek verilmemiş olduğunu hatırlamakta da fayda vardır.

İki ülke arasındaki olumsuz algılar Hindistan tarafı ile sınırlı değildir. Çin, Hindistan'ın Güney Doğu Asya ülkeleri ile yakın ilişki kurması temel ilkesine dayanan Doğu'ya Yönelik Politikasını (Look East Policy), ASEAN topluluklarıyla siyasî, ekonomik ve güvenlik alanlarındaki ilişkilerini derinleştirmesini kendisine karşı bir tehdit olarak algılamaktadır. Çin'e göre, Hindistan ABD ve Japonya'nın Güney Çin Denizi politikalarıyla uyumlu hareket etmekte ve Çin'in bölgedeki çıkarlarını tehlikeye düşürmektedir. Özellikle Çin,

toprak ihtilafı yaşadığı Japonya, Filipinler ve Vietnam ile Hindistan arasındaki ekonomik ve güvenlik ilişkilerini kendisine karşı stratejik işbirliği olarak görmektedir. Pekin yönetimi, Hindistan'ın nükleer silahlar ve orta uzun menzilli füzeler geliştirmesinin ve uçak gemisine sahip olma çabalarının Çin'in kara ve deniz çıkarlarına yönelik bir tehdit olduğu kanaatinde. Hatta Hindistan'ın Tacikistan, Kırgızistan ve Moğolistan ile arasındaki savunma ve askerî işbirliği ilişkileri de Çin'in Orta Asya etkisini dengeleme girişimi olarak okunmaktadır.

Bütün bu sorunlar ve tehdit algılamaları ikili ilişkileri olumsuz etkilemektedir. Her ne kadar her iki ülke de bu sorunları aşabilmek için açılım niteliğindeki söylemleri ifade ettilerse de bekledikleri sonuçta varamamışlardır. Çin-Hindistan ilişkilerinin gidişatı sadece iki ülkenin çıkarlarını ilgilendirmekle kalmıyor, aynı zamanda komşu ülkelerin bölgesel çıkarlarını da etkiliyor. Genellikle bölgenin iki büyük gücü arasındaki iyi ilişkiler komşu ülkeleri rahatlatır. Örneğin, Çin-Rusya stratejik işbirliği ve ortaklık ilişkileri sebebiyle Orta Asya Cumhuriyetleri diplomasi ve güvenlik alanlarında rahat bir hareket alanı bulabilmektedirler. Ancak Singapur eski Başbakanı Lee Kuan Yew'in 1973 yılında söylediği bir söz, bu durumun her zaman geçerli olmayacağını bizlere hatırlatıyor. Yew'e ait dikkat çekici ve düşündürücü söz şöyle: "Filler kavga ederken, çimler zarar görür; filer flört ederken çimler yine zarar görür." (Thought occurred to me that when elephants flirt, the grass also suffers). Lee Kuan Yew, 2010 yılında gerçekleştirdiği Şanghay ziyaretinde ise Çin-ABD ilişkilerini kastederek bu sefer filler yerine balinalar örneğini vermişti. Kısaca ifade etmek gerekirse, Çin-Hindistan ilişkilerinin seyri komşu ülkelerin çıkarlarını doğrudan etkilemektedir.

Çin ve Hindistan'ın Geleceği

Tarihsel bakımdan Çinliler ve Hindular arasındaki kültürel ilişkiler oldukça olumlu bir imaj çizmektedir. Ancak, iki toplumunun müspet geçmişi bugünkü modern devletler arası ilişkilerine katkı sağlayamamıştır. Bugünkü ikili ilişkilerindeki sorunlar ve tehdit algıları ile geleceğe yönelik olumlu bir tablo çizmek zordur. Bölgede büyük bir değişim yaşanmadığı ve her iki ülkede de açılım yapabilecek liderler bulunmadığı sürece söz konusu sorunları aşmak kolay olmayacaktır. Bu bağlamda, iki ülke arasındaki ikili ilişkilerin geleceğini, Çatışma ve Savaş, İşbirliği ve İttifak ile Rekabet ve İşbirliği başlıkları altında inceleyerek öngörülebilir bulunacağız:

Çatışma ve Savaş

Çin-Hindistan arasında yaşanan mevcut sorunlara bakıldığında, iki ülkenin ulusal çıkarları uğruna, hem sınır bölgelerinde hem de Hint Okyanusu'nda düşük yoğunluklu çatışma (low intensity conflict) yaşanabilir. Hatta 1962 yılında olduğu gibi iki ülke arasında bir savaş da çıkabilir. Ancak her iki ülkenin de nükleer silahlara sahip olması, iki ülke arasında giderek artan ticaret ilişkileri ve mevcut liderlerin rasyonel düşünülmesi gibi sebeplerden dolayı aralarında savaşın yaşanması zor görünmektedir. Her iki ülkede de var olan ekonomik kalkınma üzerinde işbirliği arzusu, sınır sorununu müzakere yoluyla çözüme kavuşturma isteği, serbest ticaret alanları oluşturma düşüncesi ve sınırlı askerî işbirliği çatışma veya savaş ihtimalini düşürmektedir.

İşbirliği ve İttifak

İki ülke arasındaki işbirliğinin, hatta bölgesel ve küresel ortamda ittifakın olması söz konusu sorunların çözümü için son derece yararlı olacaktır. Çin açısından ikili ilişkilerin normalleşmesi, Güney Asya'nın güvenliği, Güney Batı sınır güvenliği ve Hint Okyanusu'ndaki ticaret yolunun güvenliği anlamına gelecektir. Bu durum, ABD'nin bölgedeki etkisini ve Çin'e yönelik stratejik tehdidini azaltacaktır. Bu vesileyle, Tibet sorununun çözümü de kolaylaşacak, hatta Çin'e yönelik Uygur ve Tibet kozlarının kullanmasının önü kesilmiş olacaktır. Hindistan açısından bakıldığında bu birliktelik, Çin'in Pakistan'a olan desteğini azaltacak ve Hindistan-Pakistan sorunu üzerinde tarafsız konuma gelmesini sağlayacaktır. Böylelikle, Hindistan'ın ekonomik kalkınması için ihtiyaç duyduğu çevresel güvenlik ortamı da sağlanmış olacaktır. Hindistan'ın Orta Asya ve Güney Doğu Asya girişimi de Çin tarafından engellenmeyecektir. Ancak iki ülke arasında köklenmiş sorunları göz ardı ederek zorunlu işbirliği yapmakla sorunları çözebilmesi güçtür.

Rekabet ve İşbirliği

Raymond Noorda'nın icat ettiği copetition (competition and cooperation) tanımı ile geleceğin Çin-Hindistan ilişkilerini izah etmek mümkündür. Büyük ve güçlü ülke olma fikrine sahip olan Çin ve Hindistan ilişkileri, yükseliş sürecinde yaşanacak rekabetler ve mevcut sorunlar dikkate alındığında inişli çıkışlı bir seyir izleyebilir. Her iki ülke de devletlerinin bekası için askerî güçlerini arttırmak maksadıyla silah modernizasyonu ve geliştirmesi

faaliyetlerini durdurmuyacaktır. Bu durum iki ülkede de güvenlik ikilemi (security dilemma) meydana getirecektir. Bu süreçte her iki ülkenin de bölgesel güvenliği sağlayabilmek için gayret sarf edeceği görülmektedir.

Bu çerçevede yaşanacak muhtemel gelişmeler şu şekilde özetlenebilir:

Çin'in Pakistan politikası devam edecek, uzun vadeli stratejik ilişkiler güçlendirilecektir. Çin, Keşmir sorunu üzerinden Pakistan'a yaptığı örtülü desteği devam ettirecektir. Sınır sorunu ülkelerin egemenliğini, ulusal onurunu ve halkın duygularını yakından ilgilendirdiği için bu konularda taviz verilmesi beklenmemektedir. Tibet sorunu da önemli jeostratejik bir konudur ve Çin, Hindistan'ın elinde bulunan Tibet Yönetiminin faaliyetlerine karşı çıkmak için Yeni Delhi'ye baskı yapmaya devam edecektir. Çin, Hindistan'ın ABD, Rusya, Japonya ve Güney Doğu Asya ülkeleriyle geliştirmekte olduğu ilişkileri yakından takip edecek ve bir takım tedbirler alacaktır. Çin, Hindistan ile devam eden teknolojik, ekonomik ve ticarî ilişkilerini güçlendirmeye çalışacak, kalkınma için ihtiyaç duyduğu çevresel güvenliği sağlamak adına Hindistan ile sağlıklı ilişkiler inşa etmek için çaba gösterecektir. Şanghay İşbirliği Örgütü, BRICS ve G20 gibi ortamlarda bölgesel ve küresel işbirliği imkânları arayacak ve bunu hayata geçirecektir.

Hindistan ise ülke güvenliğini ve bölgedeki üstünlüğünü sağlamak için silahlanma sürecini devam ettirecektir. Ekonomik kalkınma için çevresel güvenliğini sağlamaya çalışacak, bu hedefine ulaşmak için ABD ve Rusya gibi büyük güçlerle dengeli bir diplomasi yürütecektir. Hem bölgesel güvenliği temin etmek ve hem de Çin'i dengelemek için Çin ile sorun yaşayan Japonya, Vietnam ve Filipinler ile stratejik ilişkilerini geliştirecektir. Çin ile yaşanabilecek muhtemel sorunları önlemek için Pekin ile diyalog kanalını güçlendirmeye çalışacak ve ekonomik, ticarî ve askerî alanlardaki ilişkilerini devam ettirecektir. Hindistan, bölgesel çok taraflı işbirliği imkânları arayacak, Çin hakkındaki araştırmalarına devam edecektir. Tibet sorunu ile ilgili politikalarında daha da temkinli olacak, Uygur sorunu ile ilgili ise istihbarat çalışmalarına devam edecektir.

Çin-Hindistan arasında bir savaşın yaşanması halinde büyük bir felaketle sonuçlanacağını her iki taraf da oldukça iyi bilmektedir. Makul olan, her iki ülkenin de beklenmedik bir kazanın yaşanmasını önle-

mek için diyalog yoluyla normal ilişkilerini sürdürmeye gayret göstermeleridir. Ancak unutulmamalıdır ki, her iki ülke de müzakere masasında etkili olabilmek için kozlarını sağlam bir şekilde hazırlamaya çalışacaklardır. Bu kozların arasında

Tibet ve Uygur sorunu da yer alabilir.

Neticede, Çin-Hindistan ilişkilerinin geleceği karmaşık (complicated) bir yapıya sahiptir, zaman ve zemine göre bazen gerginleşebilir, bazen normale dönebilir.

Dipnotlar

1. Jawahar Nehru, *Discovery of India*, Delhi: Oxford University Press, 1994:56.

2. David Scott, "India's 'Grand Strategy' for the Indian Ocean: Mahanian Visions", *Asia-Pacific Review*, Vol. 13, No. 2 (2006), p. 99; C. Raja Mohan, "India and the Balance of Power", *Foreign Affairs*, Vol 85, No. 4 (July/August 2006), pp. 17-32; Rajiv Sikri, *Challenge and Strategy: Rethinking India's Foreign Policy* (New Delhi: Sage, 2009), p. 250.

3. Christopher J. Pehrson, *String of Pearls: Meeting the Challenge of China's Rising Power Across the Asian Littoral*, Carlisle, PA: Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, July 2006.

Not: Bu makalede yer alan görüşler tamamen yazara aittir. <http://www.tevhidigundem.com>

NE OLURSA OLSUN, TÜRKİYE'YE KÜSMEMEK GEREKİR

Prof.Dr. Timur KOCAOĞLU

Sovyetlere Karşı faaliyetlerde bulunan ve bu yüzden Moskova'nın baskıları üzerine, 4 Kasım 1938'de Başbakan Celal Bayar hükümeti Bakanlar Kurulu toplandığında, eski Buhara Cumhurbaşkanı Osman Kocaoğlu'nun "Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığından çıkarılarak onun yurt dışına çıkarılması" konusundaki hükümet kararını imzalarlar. 24 saat içinde de sivil polisler Osman Kocaoğlu'nun İstanbul'daki evine gelerek, onun yüzüne "Artık Türk vatandaşı değilsiniz, Türkiye'de istenmiyorsunuz, 24 saat içinde Türkiye'yi terk etmeniz gerekir!" diye hükümet kararını ona bildirirler.

Resim: 1938'de Varşova'da sürgündeki Osman Kocaoğlu (sağda), solunda Kafkasya fatihi Şeyh Şamil'in torunu Said Şamil ile Tatar Türklerinin aydın önderi Ayaz İshaki...

Babam Osman Kocaoğlu, Cumhurbaşkanlığı sırasında 1921'de Anadolu'daki Kurtuluş Savaşı sırasında Buhara'nın altınlarının Rusya üzerinden Türkiye'ye gönderilmesini sağlayan Osman Kocaoğlu, bu Türk vatandaşlığından çıkarılması ve Türkiye'den kovulması konusunda acaba o gün neler düşündü, hangi ruh halindeydi, bilmiyorum?

— Ancak bu konuda bana bir şey anlatmadı, yalnızca annem bana anlattı neler olduğunu! Osman Hoca bir Türkiye aşığydı, sessizce bavulunu topladı ve Sirkeci'den trene binerek, eşi Hakime Hanıma ve tren istasyonuna gelmiş olan bir avuç arkadaşına

veda ederek, Varşova (Polonya)'ya gitti, orada Kafkasya fatihi Şeyh Şamil'in torunu Said Şamil, Tatar Türklerinin aydın önderi Ayaz İshaki ve eski Azerbaycan Cumhurbaşkanı Mehmet Emin Resülzade ile bir süre birlikte oldu.

— 2. Dünya Savaşı başlamadan Osman Hoca İran'a geçti ve annem Hakime Hanım'ı da oraya getirtti. Dünya Savaşı sırasında İran'da kaldılar. Sonra, 1944 ortasında Türkiye hükümeti Osman Kocaoğlu'na Türk vatandaşlığını tekrar verince, eşi ve İran'da 1942'de doğmuş olan ablam Özay'ı alarak İstanbul'a geri geldi. Osman Kocaoğlu'na Türk Vatandaşlığı yeniden verilmeseydi, belki de ben İran'da doğmuş olurdu :))

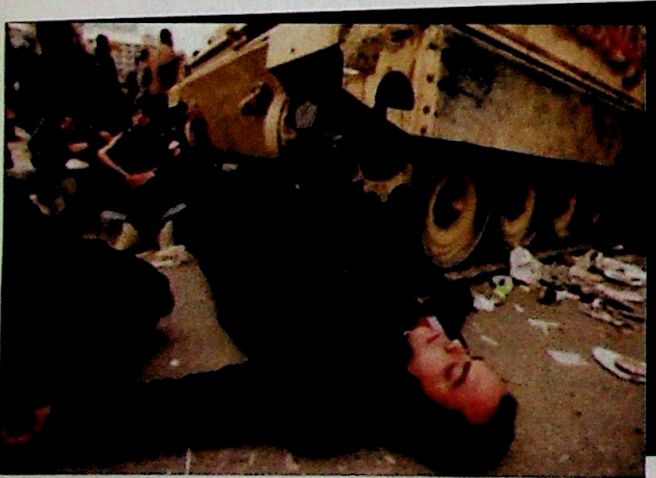
— Osman Hoca 1968'de ölene kadar bana hem Türkistan hem de Türkiye sevgisini aşıladı, hiçbir zaman ona 1938'de yapılmış olan bu çirkin davranış dolayısıyla Türkiye'ye güvenmedi! İşte yurt sevgisi, Türkiye sevgisi böyle bir şeydir! Yurda küsülmez!

<http://www.uyghumet.org>

DEMOKRASİ VE ÖZGÜRLÜĞÜN ÇİN'E VE DOĞU TÜRKİSTAN'A YANSIMALARI: TIANANMEN DİRENİŞİ

ABD'nin Çin'deki iç savaşta Can Kay Şek hükümetinden askeri yardım ve desteğini kesmesi üzerine iç savaştan galip olarak çıkan Mao önderliğindeki Çin Komünist Partisi Ekim 1949'da Çin'i ele geçirdi. Uygurların Cellâdı olarak anılan Mao'nun en güvendiği Komutanlarından General Vang Çin'in komutasındaki 8. Çin ordusu Stalin'in büyük askeri yardımı ile Doğu Türkistan'a doğru ilerleyerek 1950 yılının Ocak ayında Doğu Türkistan'da bulunan ve daha önce Mao'ya biat ve teslim olan Çin işgal Ordusu ile birleşerek Doğu Türkistan'ın işgalini tamamladı ve yalan vaatler, hile ile ülkeye tamamen hâkim oldular.

1966-1976 yılları arasında Mao'nun direktifi ve yönlendirmesi ile yürütülen ve 10 yıl devam eden ve tarihe kara leke olarak geçen Kültür Devrimi'nde yaklaşık 100 milyon insan katledildi. Bu karanlık ve kanlı dönem Eylül 1976'de Mao Ze Dong'un ölmesi ile bir nebze olsun etkisini yitirdi. Bu kez ÇKP içindeki Hizipler arasında iktidar mücadelesi başladı. 1980 yılına gelindiğinde Mao'nun karısının da yer aldığı "4'lü Çete" olarak adlandırılan gurup tasfiye edilip tutuklandı. Çin'de iktidarı ele geçiren yeni komünist liderler kendi hâkimiyetlerini pekiştirmek ve halkın desteğini kazanabilmek için Kültür Devrimine son verdiklerini açıkladılar. Hapse atılan ve hayatta kalan aydınlar, din adamları, ileri gelen cemaat önderleri kademeli olarak serbest bırakıldı. Onların siyasi hak ve hukuku geri verildi. Bunlara eski işleri ve itibarları iade edilmeye başlandı.

Yeni Çin Lideri Deng'in 1979'daki ABD ziyaretinden sonra batı ile yakınlaşma ve siyasi ilişkilerde nispi yumuşama görüldü. Ekonomide özel teşebbüs ve liberalleşmeye izin verildi. Çin halkına 35 yıl sonra yurt dışına seyahat, ziyaret vb. haklarının yolu açıldı.

Çin'deki bu nispi ferahlık ve olumlu gelişmeler beraberinde insan hakları, demokrasi ve özgürlük taleplerini de beraberinde getirdi. Sovyetler Birliği'nde 1985'de Gorbaçov tarafından başlatılan Açıklık politikasının aslında, Sovyetler Birliği'nden yıllar önce daha 1980'li yıllarda Çin'de başladığı ve Sovyetler Birliği'nin de Çin'den esinlendiği ve Çin örneğinden yola çıkarak reformlar geliştirdiği söylenir.

Çin'deki bu reformların ve buna bağlı olarak yapılan olumlu gelişmelerin esas mimarı ve uygulayıcısı olan kişi, 1981-1987 arasında ÇKP Genel Sekreterliği ve Çin Devlet Başkanlığı görevini yürüten Hou Yao Bang idi. Bang, siyasi rakipleri olan diğer Komünist kadrolar tarafından "Batı tarzı burjuvazi'yi Özgürleştirmeye Yeşil Işık Yakma" suçlaması ile Deng Şao Ping ve Mao'nun eski Generalleri tarafından 1987'de zorla görevinden uzaklaştırılmıştı. Çin halkı özellikle gençler Hou Yao Bang'ı çok seviyorlardı. Tibet ve Uygurlar için sarf ettiği insani söylemler ve bu sözde özerk bölgelerdeki uygulamalarından dolayı Doğu Türkistan ve Tibet halklarınca da beğeniliyor ve takdir ediliyordu. Çünkü O konuşmalarında "Doğu Türkistan ve Tibet'ten Çinli göçmenler geri çekilsin. Uygurlar ve Tibetliler kendi bölgelerini kendileri yönetsinler." diye açık çağrıda bulunmuştu. Hou'nun iktidardan düşürülmesine sebep olarak rakipleri onu bu bölgeler hakkındaki insancıl tutumu sebebiyle "Vatan Hainliği" ile itham ediyordu. Hu Yao Bang'ın 15 Nisan 1989'da evinde esrarengiz bir şekilde ölü bulunduğu açıklandı. Ertesi gün olan 16 Nisan'dan itibaren Pekin halkı Hou'yu anmak ve ona olan saygılarını ifade etmek için ellerinde taziye çelenkleri ile Tiananmen meydanında toplanmaya başladı. Çin halkı özellikle gençler onun bir suikast sonucu öldürüldüğüne inanıyordu. Hou'yu öldürmekle suçladıkları İktidardaki Komünist Liderlere tepkilerini iletmek ve bu konuda kendi görüşlerini onlara anlatmak için halk Tiananmen meydanına toplanmaya ve burada gecelemeğe başladılar. Kalabalık her geçen gün artıyordu. Sayıları milyona yakalaşan kalabalık daha sonra protesto eylemlerine başladılar. Bu eylemler çok kısa zaman bir

zaman sonra tüm Çin geneline yayıldı.

Tiananmen meydanında toplanan Çinli öğrenciler daha fazla demokrasi ve daha fazla özgürlük talebi ile Çin’de reform yapılması için hükümete başvurdu. Çin başbakanı öğrencilerle görüşmeyi kabul etmek zorunda kaldı. Tek Müslüman ve Türk olan ve öğrenci Hareketinin Lider kadrosunda yer alan Örneş Devleti’nin de bulunduğu bir grup öğrenci Lideri’nin Hükümet ile yaptığı görüşmeler Çin komünist Partisi içinde çatlaklar oluşmasına yol açtı. Öğrencilerin isteklerine kulak verilmesini isteyenler ile buna karşı olanlar arasında fikir ayrılığı daha sonra karşılıklı çatışmaya ve ayrılmaya yol açtı. Sonuçta sertlik yanlıları bu mücadelede galip geldi. Pekin dışından çağırılan Çin Ordusuna ait yüzlerce tank ve on binlerce asker 4 Haziran gecesi Tiananmen meydanında kamp kuran öğrencilerin üzerine tanklarla yürüdü. Askerlerin ateşi ile sayısı hiçbir zaman açıklanmayan ama binlerce olduğu tahmin edilen daha fazla demokrasi ve daha fazla özgürlük ve daha fazla reform isteyen Çinli gençler ve öğrenciler öldürüldü. Çadırlar, içinde bulunan insanlarla birlikte tank paletlerinin altında ezildi. Binlerce genç tutuklandı. Sözde Çin Kurtuluş Ordusu kurtardığını iddia ettiği kendi halkını ve gençlerini tank paletleri altında ezerek ve rastgele ateş ederek öldürüyordu. “Çin Halk Kurtuluş Ordusu”nun gerçekleştirdiği bu insanlık dışı katliam ve vahşet, insanlık tarihinin silinmez kara lekelerinden biri olarak hafızalara kazınmıştır.

Tiananmen katliamından sonra, hayatta kalan Örneş Devleti’nin de içinde bulunduğu öğrenci hareketinin lider kadrosunun bir kısım üyeleri, yurt dışına kaçmak zorunda kaldı. Bu kadrolar daha sonra ABD merkezli olarak örgütlendiler. Bu örgüt diasporadaki mücadelesini insan hakları, demokrasi, özgürlük temelinde ve evrensel değerleri esas alan federal bir Çin sistemi kurmayı amaçlayan “Kıt’a Çin’i Demokrasi Hareketi” adı altında sürdürmeye çalışmaktadırlar.

DOĞU TÜRKİSTAN’A YANSIMALARI

Komünist Çin işgalindeki sonraki dönemde ve özellikle Kültür devriminin Doğu Türkistan’daki olumsuz etkisi ve yıkımı da misli görülmemiş derecede büyük olmuştur. Han faşizmi ile Çin şovenizminin hâkim olduğu bu devrimde Kuran-ı Kerim başta, yüzlerce yılın birikimi olan dini kitaplar ve tarihi eserler devrim karşıtı rejimin aracı ve delili olduğu ileri sürülerek yakılarak tahrip edildi. Camiler, Mes-

citler ve diğer ibadet yerlerinin büyük bir kısmı yıkıldı.

Kalanlar ise, Komünist Partisi ve Ateizmin Teşvik edildiği merkez Tiyatro, Sinema, İşyeri hatta bazıları domuz ahır olarak kullanıldı. Dini, milli bayramların kutlanması, sünnet, düğün, cenaze ve benzeri törenler dahi yasaklandı. Kültür Devriminde din adamları, aydınlar kanaat önderleri başta halktan toplam yaklaşık bir milyon civarında Müslüman Türk’ün katledildiği tahmin ediliyor.

Çin’deki bu iktidar mücadelesi ve sonrasındaki gelişmelerin Doğu Türkistan’a yansması da gecikmedi. 1978’de, 33 yıldan beri sözde Özerk Uygur Bölgesi Hükümeti başkanı olan Seyfettin Azizi’nin yerine daha ılımlı ve insani yönü öne çıkan İsmail Ahmet getirildi. Sözde yeni Özerk Bölge Hükümeti başkanı Türkiye, Türkistan Cumhuriyetleri, Suudi Arabistan, Pakistan başta birçok İslam ülkesini ziyaret etmekle işe başladı. Yönetimin değişmesinden sonra her sahada büyük değişiklikler yapıldı ve icraatta de yeni anlayış hâkim oldu. Her konuda birçok reformlar yapılmaya başlandı.

1949’daki Çin işgalinden sonra Doğu Türkistan halkı 1985’de ilk kez Hac farızasını yerine getirebilmek için Suudi Arabistan’a gitme imkânına kavuştu. Dış ülkelere ve dış ülkelerden Doğu Türkistan’a karşılıklı ziyaretler gerçekleşti. Onlarca yıl yurduna ve akrabalarına hasret kalanlar yurdunu ve ana, babasını, kardeşlerini ve yakınlarına kavuşabildiler.

Dini hayatta da birçok ilkler yaşandı. Doğu Türkistanlı Uygur Din Âlimi Muhammed Salih Domalla tarafından hazırlanan ve birçok Uygur din bilgini tarafından da gözden geçirilip onaylanan Kur’an-i Kerim’in Uygurca meali tarihte ilk kez Pekin’de yayınlanmıştır. Hadis Kitapları ile Peygamber Efendimizin ve sahabelerin ve İslam büyüklerinin hayatının anlatıldığı eserler ve birçok dini kitaplar peş peşe

yayınlanmaya başlandı. Yurt dışından özellikle Türkiye ve Suudi Arabistan'dan gönderilen binlerce Kur'an-ı Kerim ve Tefsir kitaplarının engelsiz olarak alıcılarına ulaştığı görüldü.

Talep üzerine Türkiye'den Büyük Türk Tarihi, çeşitli ansiklopediler başta onlarca temel eser, İlkokuldan Lise son sınıfına kadar bütün ders kitapları Urumçi'ye yollandı. Daha sonra Uygurca olarak kaleme alınan birçok kitap da bu eserlerin kaynak gösterildiği görüldü. Urumçi'den Hacı Yakup Anat'ın merhum Liderimiz İsa Yusuf Alptekin'e yazdığı ve tarafımdan okunan bir mektupta "1946 yılından sonraki dönemde yanı Uygur yöneticilerin iş başında bulunduğu "Karma Eyalet= Ülkelik Hükümet" döneminde yapmaya kadir olamadığımız çalışmalarını şimdi yapabiliyoruz." ifadesi yer almıştır.

Doğu Türkistan'ın birçok şehirlerinde medreselerin açılmasına müsaade edildi veya en azından göz yumuldu ve engellenmedi. Özellikle 1980 - 1990 yılları arasında Yarkent'e bağlı Kargalık ilçesinde büyük bir din âlimi ve ünlü bir müderris olan Abdülhekim Mahdum Damolla Hacımin açtığı medreselerde binlerce din âlimi ve Hoca yetiştirildi. Burada yetişen din âlimleri kendi yaşadığı şehir ve bölgelere dönerek medreseler ve Kur'an kursları açtılar. Böylece yıllardan beri Çinli işgalcilerin yasak ve engellemeleri yüzünden yapılamayan din eğitimi yeniden yaygınlaştırıp canlandırıldı.

Yeni hapisten çıkan Uygur Türkü aydınlar, yazarlar, şairler, bilim adamları eski görevlerine iade edilmeleri ile birlikte büyük bir aydınlatma ve kültür hareketine giriştiler. Doğu Türkistan ve Uygur Türklerinin tarihini anlatan konferanslar, seminerler ve sohbet toplantıları düzenlenmeye başlandı. Bulak Dergisi başta olmak üzere yüzlerce dergi peş peşe yayın hayatına başladı. Tarihte ilk kez Doğu Türkistan Türklerinin kendi bağrından çıkan Bilginlerinin Kaşgarlı Mahmut'un Divan-i Lügati't-Türk ve Yusuf Has Hacip'in Kutadgubilik eserleri başta birçok klasik eserleri günümüz Uygur Türkçesi ile yayınlandı. Yakın tarihimizi konu alan yüzlerce belgesel, roman, hikâye ve çeşitli konularda kitaplar yayınlandı. Uygur Türklerinin tarihi sanatını yansıtan ve yasaklanarak zamanla unutturulan 12 Mukam başta birçok klasik eserler tekrar canlandırıldı ve neşredildi. Müslüman Uygur Türklerinin tarihi Garip Sanem romanı ile modern hayat ile geleneksel kültür arasındaki çatışmaları çok güzel şekilde ilk kez ele alan "Rana'nın Toyu= Dügünü" başta birçok Sinema filmleri yapıldı ve seyirci ile buluştu. Uygur Türkleri tarihte ilk kez kendi geleneksel hayatını beyaz perdede seyredibil-

me imkânına sahip oldu. 20. yüzyılda Uygur sanatı ve Sineması büyük atılımlar yaptı ve yeniden şekillendi.

Bu dönemde Doğu Türkistan tarihinde hiç olmadığı kadar dış dünyaya açıldı. Özellikle Türk basınından bütün kesimlerden onlarca gazeteci ülkeye akın etti. Bütün gazeteler peş peşe haber, yorum ve röportajlar yayınlamaya başladı. Özellikle TRT'nin ünlü yapımcılarından belgeselleri ile tanınan Nuray Yılmaz'ın Doğu Türkistan'da yaptığı "Gezelim-Görelim" belgeseli haftalar öncesinden duyurular ve reklamlar yaparak o zamanın tek TV kanalı olan TRT'de yayınlanması Türkiye'de büyük akis uyardı.

Doğu Türkistan'da Uygur sinemacılar tarafından çekilen "Nasrettin Efendi= Hoca" filminin TV'de yayınlanması, kültür ve medeniyetimizin ortak olduğunu en güzel örneği olarak hafızalarda yer aldı.

Batı ve Japon medyasının da Doğu Türkistan ile ilgilenmeye başladılar. Peş peşe seyahatler yaptılar ve büyük ses getiren başta İpek yolu belgeseli başta olmak üzere, belgeseller ve röportajlar gerçekleştirdiler. Bir anda Doğu Türkistan ve Uygur Türkleri dünyanın ilgi odağı haline geldi. Ünlü Avusturyalı bilim adamı ve belgeselci Prof. Dr. Erich Fiegel'in TRT TV'de "Binbir Güç: Doğu Türkistan" belgeseli şimdiye kadar Doğu Türkistan üzerinde yapılan en iyi belgesel olarak büyük beğeni topladı ve kabul gördü.

Bir Japon - Çin ortak yapımı olan "İpek Yolu" kültür ve medeniyetini konu alan belgeselin Türkiye'de yayınlanması Uygur Türklerini Türkiyeli Kardeşlerine ve dünyaya tanıtılmasında "gelmiş geçmiş en iyi çalışma = Tanıtma aracı" olarak tarihteki seçkin yerini almıştır. İngiltere ve Almanya medyasının bu konudaki faaliyetleri de kayda değer çalışmalar olarak ilklerin içinde sayılmıştır.

Bu kültür faaliyetleri ve ekonomik hayatın nispeten iyileşmesi ve gelişmesi ile toplumda geleceğe büyük bir ümitle bakma ve kendi benliğine dönme duygusu güçlendi. Demokrasi ve daha fazla özgürlük ve Sözde Özerk Bölgeye her alanda Uygur Türklerinin gerçek manada sahip ve hâkim olması yanı ilk etapta gerçek anlamda Özerkliğin tesis edilmesi ve gereklerinin yerine getirilmesi fikri gelişerek eyleme dönüştü. Aralık/1985'da Şinjiang Üniversitesi öğrencileri Komünist iktidar tarihinde ilk kez kendi toplumunun ve ülkesinin kaderi ile ilgili taleplerini içeren isteklerini açıkça ifade etti ve bu taleplerinin yerine getirilmesi amacı ile gösteriler düzenledi. Uygur öğrencilerin bu gösterileri kendi ağızlarından canlı olarak İngiliz yayın kuruluşu BBC Pekin muhabiri tarafın-

dan dış dünyaya canlı olarak duyuruldu. Uygur öğrencilerin bu gösteriler haber olarak ilk kez dış dünyaya yansıdı. Bu haberler BBC kaynaklı olarak Türk basınında de geniş yer aldı. Bunun şahitlerinden ve Urumçi'deki gösterilerin haberlerini bizzat canlı olarak dinleyenlerden de biri de bu satırların yazarı olarak benim.

Uygur Türkleri 1980–1990 arasında süren bu dönemde yeniden kendine dönme ve elinden zorla alınan eski kimliğine yeniden kavuşma bilincine ermiştir. Bu süreci kısa bir dönem de olsa yaşayabilmiştir. Uygur Türkleri yakın tarihinde ilk kez her sahada birçok ilklere tanık olma mutluluğuna ermiştir. Doğu Türkistan'daki bu nispi bahar havası Çin'in tarihi rakibi ve bazen işine geldikçe onun destekçisi ve kolayıcısı olan Sovyetler Birliğinin 1991'de tarihe gömülmesi ile son buldu. Kuzey ve Batı sınırlarındaki baskı, tehdit ve tehlikeden kurtulduğuna inan yeni Çin Liderleri Çin'deki ve özellikle Doğu Türkistan'daki nispi kısmı bahar havasına ve ılımlı ve gevşek politikasına son vermek için bahaneler ve gerekçeler aramaya başladılar. Bağımsız Türkistan Cumhuriyetlerinin ilan edilmesi Doğu Türkistan Türkleri üzerinde büyük etki yarattı ve büyük umutların doğmasına sebep oldu. Doğu Türkistan Lideri merhum İsa Yusuf Alptekin'in 1992'te tarihe not mahiyetinde ifade ettiği " Kurtuluş Sırası Doğu Türkistan'da" söylemi Doğu Türkistan Türkleri için dönüm noktası oldu. Bu söylem, büyük bir umut ve heyecan yarattı. Tarihte aynı kaderi paylaştığı soydaş ve kandaş ve dindaşlarının bağımsızlığı Uygur Türklerince kendi bağımsızlığı olarak kabul gördü ve topluma öyle yansıdı. Kendilerinin de kardeşleri gibi tekrar bağımsızlıklarına kavuşabilecekleri duygu istek ve arzusunu güçlendirdi. Bu durumdan büyük bir endişe ve dehşete kapılan Çin yönetimi Doğu Türkistan'daki işgal idaresine yeniden çeki düzen verdi. Ülkedeki işgal güçlerinin sayısını arttırdı. Etnik Çinli göçmenlerini bölgeye göç ettirip yerleştirme faaliyetlerini hızlandırdı. İşgal Ordusunun nüvesini teşkil eden Bingtuen(Sözde İnşa ve Üretim Ordusu)nun sayısını arttırdı. Türk asıllı komünist idarecileri yönetimden bahaneler ve gerekçeler uydurarak uzaklaştırdı. Doğu Türkistan'ın topyekûn Çinlileştirilmesi ve bu toprakların tarihi sakinleri ve sahipleri olan Uygur Türklerini toptan asimile ve yok etme uygulamasına hız verdiler. Çin, Doğu Türkistan'daki Çinlileştirme politikalarının uygulanmasına hız verirken, öte yandan Doğu Türkistan Türklerinin bağımsızlık hareketlerini kardeşlerinin ve komşularının yardımı ile boğarak yok etmek ve Türkistan

Cumhuriyetleri halklarının Uygur Kardeşlerine olan destek, kollama ve yardımlarını engellemek amacı ile 1996'da Şanghay İşbirliği örgütünü kurdu. Bu örgütün Güvenlik merkezini Bişkek şehrine kuran Çin, Diaspora'daki Uygurları gözetleme, takip ve kontrol etme ve Kardeş halkların Uygurlara olan güvenini sarsma, yok etme ve birbirlerine düşman etmek amacı ile kendine bağlı Mankurtları kullanarak provakasyonel bir dizi eylemler gerçekleştirdi. Tehlike olarak gördüğü Uygurları infaz etme ve gerektiğinde Çin'e götürüp yok etme operasyonlarını hiçbir itiraza maruz kalmadan ve engelle karşılaşmadan serbestçe gerçekleştirebilme imkanına kavuştu. Çin, günümüzde de bu kardeş ülke yöneticilerini kullanarak bu eylemlerini sürdürmeye devam etmektedir. 1990'lı yılların başından itibaren Doğu Türkistan'daki bu aydınlanma ve kültür hareketinin içinde etkin rol alanlar ile Öğrenci hareketlerinin Lider kadrolarının bir bölümü, fikir, sanat ve kültür adamları ile bir kısım entelektüeller tekrar tutuklanacakları ve yok edilecekleri endişesi ile yurt dışına gitmek zorunda kaldılar. Büyük bir çoğunluğu Türkiye olmak üzere çeşitli Avrupa Ülkeleri, ABD, Avustralya ve Türkistan Cumhuriyetlerinde yerleşerek anavatanlarında kalan Kardeşlerini ve mukaddes vatanları Doğu Türkistan'ın sesini Türk dünyası, İslam âlemi ve uluslararası topluma duyurmak ve destek ve yardımlarını sağlamak için büyük bir heyecan ve imanla çaba göstermektedirler.

Tiananmen olayları ile Doğu Türkistan'da 1980'li yıllarda birkaç yıl gibi de olsa kısa bir bahar döneminin yaşanmasının Doğu Türkistan Türkleri açısından önemi çok büyük olmuştur. Türkler kısa bir dönem az da olsa karanlık olarak geçen uzun yıllar sonra tekrar hürriyetin tadını tatmıştır. Günün şartları ve teknolojinin getirdiği imkânlar sayesinde toplumsal, milli ve dini anlamda eski değerlerini yeniden kavuşmuştur. Yıllarca engellenip unutturulmaya ve yok edilmeye çalışılan dini, milli, kültürel ve tarihi değerlerini bir parça da olsa genç nesillere aktarmayı başarmıştır. Doğu Türkistan'da ve Çin'in başkenti Tiananmen'de gerçekleşen daha fazla demokrasi ve daha fazla özgürlük talebi ile yapılan eylemler ve mücadeleler sonucu Uygur Türkleri genç lider kadrolarını yeniden ve bir kez daha bağırdan çıkarmayı başarmıştır. Başta Örkeş Devleti olmak üzere Urumçi öğrenci hareketlerinin yurt dışına çıkabilen ve bugün orta yaşlarda olan Uygur Türkü idealist kadrolar Doğu Türkistan bağımsızlık hareketinin meşalesini gururla taşımaya ve söndürmeden arkadan gelecek genç nesillere teslim etme gayreti içindedirler.

<http://www.uyghumet.org>

Doç. Dr. Erkin EKREM

Doğu Türkistan'da Şiddet Olayları: Sorunlar ve Çözümler

Olayların Meydana Gelişi

Çin haber ajansına göre, 18 Temmuz saat 12.00 (Doğu Türkistan saati ile 10.00) civarında bir grup Uygur, Hotan şehri Narbağ polis karakolunu basmıştır. Saldırganlar karakol polislerinin devreye çıktığı saatlerde baskın düzenlemiş ve takviye güçlerin karşı koymasıyla 14 saldırgan öldürülmüş, 4 saldırgan da yaralı olarak yakalanmıştır. Aynı olayda, 1 yardımcı polis, 1 silahlı polis ve 2 kişi de saldırganlar tarafından öldürülmüştür. Saldırganların karton kutularda taşımış olduğu balta, hançer, bıçak ve katlanabilen bıçak gibi 30 parçadan oluşan şiddet aletleri ile 3 adet molotof kokteyl, 48 parça taş, 1 adet sapan ve 30 gr. pul biberi ele geçirilmiştir. Narbağ polis karakolu müdürü 38 yaşındaki Ablet Mehmetniyaz'ın anlattığına göre, Saldırganlar uyarıldığı halde molotof kokteyl ve taşla karşılık vermişlerdir. Kadın ile çocukların öldürülmesi sonucunda saldırganlara ateş açılmıştır. Fakat Çin basını tarafından verilen bilgilerde kadın ve çocukların öldürülmesine dair hiç haber yoktu. Zira öldürülen 2 polis dışında saldırganlar dâhil hiçbirinin kimliği açıklanmamıştı. Batı basınına göre, Hotan ve Kaşgar olaylarındaki saldırganların kimliği ve amaçlarının anlaşılması zor olmuştur. Olayın nedenleri anlaşılmadığı gibi hükümetin açıklamaları da çelişkili ve ikna edici değildir. Olay sonrası Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi Basın Bürosu müdürü Hou Hanmin yaşanan olayları karakolu hedef alan planlı bir terör saldırı olayıdır şeklinde tanımlamıştır.

30 Temmuz saat 23.45'te Kaşgar'ın işlek caddesinde bir kamyoneti ele geçiren iki saldırgan aracı yolda yürüyen insanların üzerine sürmüş ve 6 kişinin ölümü ile 28 kişinin yaralanmasına sebep olmuştur. İki saldırganın biri olay yerindeki insanlar tarafından öldürülmüş diğeri ise yakalanmıştı. Olay sonrası basında yer alan haberlere göre, 8 kişi öldürülmüş ve 27 kişi yaralanmıştı. 31 Temmuz saat 16.00 civarında bir grup Uygur, bir Çinlinin restoranını basmışlar restoran sahibi ile bir garsonu öldürdükten sonra restoranı ateşe vermişlerdi. Polis ve itfaye yetişip geldiğinde 5 zanlının insanlara bıçakla saldırdığını görmüş ve kanun gereği ateş açmış olay 4 zanlının ölümü ve birinin de yaralı olarak ele geçirilmesiyle sonuçlanmıştı. Ancak yakalanan kişi hastanede hayatını kaybetti. Bu olaylar yaşanırken, sivil halktan 6 kişi de öldürülmüş, 3 polis ve 12 kişi de yaralanmıştı.

Olay yerinde üç orak, iki bıçak, iki kama ve 1 uzun bıçak ele geçirilmiştir. Kaşgar hükümetinin açıklaması ise polisler yasaya göre ateş açmıştır.

Kaşgar yerel hükümeti, 31 Ağustos'ta Kaşgar olaylarına iştirak etmiş ve olaylar sonrası kaçmış olan 29 yaşındaki Memteli Tiliwaldi ve 34 yaşındaki Turson Hasan adlı iki zanlı için tutuklama emri çıkarılmıştır. Aynı zamanda bu iki zanlı için 100 bin yuan (15.54 dolar) ödül de koymuştur. 1 Ağustos öğleden sonra iki zanlı Kaşgar banliyölerinde infaz edilmiştir.

Olay sonrası Kaşgar şehri halk hükümetinin yayımladığı beyannemeye göre, 30 Temmuz gece olaylarında 8 kişi öldürülmüş ve 27 kişi yararlanmıştır; 31 Temmuz öğleden sonraki olaylarda 6 kişi öldürülmüş ve 3'ü polis olmak üzere toplam 15 kişi yaralanmıştır.

Kaşgar'da yaşanan bu iki olay toplumda son derece kötü etki yaratmıştır. Yapılan açıklamalara göre, saldırganlar yasaya göre kesin bertaraf edilmiştir. Kaşgar hükümetinin açıklamasına göre, saldırganlar inatla "cihad" bağlanmışlar, gizlice patlayıcı yapımını sürdürmüşler, terör faaliyetlerini planlamaya çalışmışlardır. Terör faaliyetleri yaratanların kötü niyetleri, etnik birliği zayıflatmak, toplumsal istikrara zarar vermek, etnisiteler arasında nefreti tahrik etmek, etnik çatışmalar yaratmak ve Xinjiang'ı (Doğu Türkistan) büyük aileden kopararak tüm etnik gurupları felaket uçuruma itmektir. Olay sonrası Xinjiang Hükümeti Basın Bürosu Başkanı Hou Hanmin olayları "terör saldırıları" olarak tanımlamıştır.

Çin Hükümeti daha önce yaşanan benzer olaylarda yurtdışı Doğu Türkistancı örgütleri ya da Çin karşıtı güçleri suçlamaktadır. Bu şekilde uluslararası terör örgütlerle ilişkilendirerek uluslararası kamuoyundan destek aramaktaydı. Çin Hükümeti tüm etnik grupların mutlu bir aile olduğunu ve benzer şiddet olaylar yaşandığında hep yurtdışı karşıt güçlerin sabotajı olarak görmektedir. Human Rights Watch kuruluşunun Hong Kong temsilcisi Nicholas Bequelin, Çin'in bu davranışını eski bir yöntem olarak iç sorunların nedenini başka mecraya yönlendirdiğini belirtmektedir. Hotan ve Kaşgar olaylarında hükümet olarak bu tanımdan uzak kalmışlar ve "şiddetli terör olayı" ya da "etnik şiddet olayları" olarak tanımlamıştır. Çin Hükümeti herhalde bin Ladin'in ölümünden sonra uluslararası terörle mücadele durumunun değişmesinden ve "Urumçi olaylarından" ders çıkarmış olabilir. Doğu Türkistan'da yaşanan bir olayı yurtdışı karşıt güçlere bağlayarak hükümet yetkilileri sorumluluktan kurtulabilir, ancak, bölge hükümetinin iradesi ve kabiliyetini şüphe altına bırakmakla yurtdışı güçlerini de büyütmüş olacaktır.

Xinjiang (Doğu Türkistan) yerel hükümeti, olayların perde arkasında Pakistan kamplarında eğitilmiş

saldırganların bulunduğunu iddia etmiştir. Çin yönetimi Kaşgar olaylarında yer alan saldırganları Doğu Türkistan İslam Hareketi örgütüne bağlamaya çalışmakta ve saldırganların liderinin Pakistan kamplarında patlayıcı madde ve ateşli silah eğitimi aldığını ileri sürmektedir. Woodrow Wilson International Center kuruluşunun uzmanı Michael Kugelman de Doğu Türkistan'da yaşanan şiddet olaylarında Pakistan militanların rolleri olduğunu ileri sürmektedir. Çin'in olaylardan hemen sonra Pakistan'ı suçlaması Pakistan'ın bir teröre yataklık yapan ülkesi imajını yarattığı gibi "bütün günlerde dostluk" (all-weather friendsh) olarak tanımlayan Çin-Pakistan ilişkilerini de zedeleyebilecektir. Nitekim, bu suçlamadan sonra Pakistan Hükümeti önce sessizliğini korumuş ise de, 1 Ağustos'ta, Pakistan Dışişleri sözcüsü Tehmina Janjua bir açıklama yapmış ve Pakistan'ın, Çin Hükümeti'nin Kaşgar'da kanlı olay yaratan aşırı güçler, terörist ve bölücüleri imha edebileceğine güven duyduğunu beyan etmiştir. Bilinen şu ki; Pakistan'ın terörle mücadele konusunda Çin'e destek vereceğinde şüphe yoktur. Kaşgar olayları sırasında Pakistan'ın istihbarat başkanı Korgeneral Ahmed Shuja Pasha da Pekin'i ziyaret etmiş, hatta Doğu Türkistan'a da gittiğini ileri sürdü. Bu gelişmeler Çin-Pakistan arasında terör ve şiddet olaylarına karşı işbirliği yapabileceğini göstermektedir. Bütün bunlara rağmen Çin'in nadir bulunan iyi komşusu Pakistan'ı "günah keçisi" yapması yine akılcı bir politika değildir.

Yabancı basın da olayların nedenlerini yurtdışında aramamaktadır. Bu tür şiddet olayları genel olarak Çin yönetimine olan memnuniyetsizlikten kaynaklanmaktadır, yani petrol zenginliğinin yağmalanması, dini özgürlüklerin kısıtlanması ve Çinli göçmenlerin yoğun bir şekilde Uygur bölgesine yerleştirmesinin tepkisidir. Ancak, Çin Hükümeti yaşanan olayları hükümet politikasına karşı bir tepkisel şiddet olayı ya da etnik çatışmalar olarak bakmamaktadır, "olayların ortaya çıkışı kesinlikle tesadüf değildir, bu olay bir avuç düşmanların mevcut özel durumdan istifade ederek teşkil ettiği yeni bir şiddet içeren terör ve suç faaliyetleridir. Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi Basın Bürosu Başkanı Hou Hanmin de, Uygurlar ile Çinliler arasında hiçbir problemim olmadığını ve olayların hükümet ve rejim karşıtı eylem olarak nitelendirilmesinin doğru olmadığını belirtmektedir.

Olayların Medyaya Yansıma Tarzı

Çin'de yaşanan olaylar hassas olduğu zaman sağlam ve bağımsız haber almak zordur. Hotan ile Kaşgar olaylarında olduğu gibi Çin basını ile yurtdışı Doğu Türkistan örgütlerin verdiği bilgiler arasında zaman zaman çelişkili haberlere rastlanmaktadır.

Çin basını Hotan olaylarının ilk saatte haber verildiğini ve Çin medyasının hızını ve Çin'in cesareti ile özgüveninin göstergisi olarak ifade etmektedir. Fakat, olay Pekin saati ile 12.00 civarında meydana gelirken, saat 17.41'de bir satırlık haber olarak Xinhua Ajansı tarafından verilmiştir. Çin basınına göre, olay ile ilgili "bilgi şeffaflığı" yapılmıştır. Bu da Xinjiang Hükümeti'nin acil durumlara kaşı bertaraf etme kapasitesinin göstergisidir. Durum tespiti ve kontrol etmenin, Xinjiang'ın istikrarı ve uyumlu düzeninin sağlanmasındaki özgüveninbelirtisidir. Ancak, Hotan ile Kaşgar'da yaşanan olaylarda ve sonrasında çelişkili ve eksik bilgileri verildiğigörülmektedir. Saldırganların kimliği ve hangi örgüte bağlı olduklarına dair bilgiler verilmediği gibi, verilen bilgileri teyit etmenin imkânı da yoktur. International Federation of Journalists kuruluşu, Çin medyasının Hotan olayları üzerinde bağımsız haber vermelerine izin vermediklerine dair eleştirmelerde de bulunmaktadır.

Batı basını, Çin ve yurtdışı Doğu Türkistan örgütlerinin verdiği bilgileri Batı haberciliği ile yazdığında Çin'in eleştirmelerine maruz kalmaktadır. Örneğin, Batı medyası Hotan ile Kaşgar olayların sebebini Çin Hükümeti'nin Doğu Türkistan'a uyguladığı göçmen politikası, yerli halkın kaynaklarının Çinliler tarafından yağmalandığı şikâyetleri olduğunu, Uygurların Çin'in bir parçası olmak istemediği ve Çinlilerin Doğu Türkistan'a yerleşmesine memnun, yaşanan olayların azınlıklar ile Çinliler arasındaki etnik çatışmalar olarak gösterdiğinde, Batılıların Dünya Uygur Kongresi'ne destek vermekle ve Çin'e karşı çıkmakla ı Çin Renmin Üniversitesi Prof. Jin Canrong, Batı medyasının, Çin'in etnik ilişkileri kışkırtmak gibi sorumsuzluk tutumu, bir çeşit "haemophilus mutluluğu" göstergesi olduğunu ileri sürmektedir. Prof. Jin Canrong'a göre, Batı medyası 2 yıl öncesi (5 Temmuz Urumçi Olayları) de bu tutumunu sergilemiş ve bu yıl yine aynısını yapmıştır. Prof. Jin Canrong, Çin ile Batı ülkelerin aynı şekilde terörizmin mağduru olduğunu belirterek Batı medyasının teröristler için "avukatlık" yapmalarının gereği olmadığını ifade etmektedir.

Çin basınındaki yorumlara göre, son dönemde Doğu Türkistan'da şiddet ve terör vakası giderek artmaktadır. Bunun arka planında yurtiçi ve yurtdışında aşırıcılığı savunanlar etnik düşmanlığı teşvik etmekte ve Batı kamuoyunun Doğu Türkistan şiddet ve terör yanlılarını kollaması vardır. Aynı yorumlara göre, Doğu Türkistan'da gerçekten etnik sorunlar mevcuttur, ancak bu sorun, aşırı güçlerin kışkırtması sonucunda siyasi çatışmaya dönüştürülmüş ve aşırı güçlerin şiddet olayları "etnik baskıya karşı bir direnç" olarak savunmalarından ibarettir. Şu anda sadece

belirli şiddet yanlısı teröristlere karşı koymakla yetinmemeli, aynı zamanda Batılı medyanın siyah ile beyazı karıştıran safсата ifadelerine de sert bir şekilde karşı çıkılmalıdır. Yine bazı yorumlara göre, Batılıların bu tavrı Çin’iterör ile mücadelede uzun süreli yalnız bırakacağıının göstergesidir.

Bazı Çinli yorumcular Çin halkının Batılıların saçma mantığını kabul etmeyeceğini savunmaktadır. Yorumculara göre, bazı Batılı medyalar Doğu Türkistan’da yaşanan olaylar üzerinde “başkasının talihsizliği üzerinde sinsice sevinmek” yaklaşımı sergilemiştir, kendini beğenmiş olan bu medyalar olaylar üzerinde kusur bulmaya çalışmakta ve spekülasyon saçmalıkları beyan etmektedir. Bu da bazı Batı medyalarının ideolojik önyargıları ve Çin karşıtı düşmanca tutumunu göstermektedir.

Çin’in ülkenin bütünlüğü, ulusal birliği ve toplumsal istikrarı ile ilgili meselelerde savunduğu mantık ve değerler, Batılıların inandığı o tür şeylere kaydırması mümkün değildir. Bu nedenle Çin uzmanları Batılıların Çin’in terörle mücadelesine destek veriyor fantazisini bırakmalıdır, Batılıların Çin’in etnik birliğinin korunması, terör ve diğer şiddet eylemlere karşı çıkmasına karşı kötü niyetli girişimleri şiddetle ret edilmelidir.

Olayların Sebepleri

Çin, 11 Eylül sonrası ABD’nin uluslararası terörle mücadelesine destek vererek bağımsızlığını arayan Uygurların siyasî ve şiddet yolunu tercih eden bütün örgütleri “uluslararası terörist” olarak tanımlamıştı. Çin, bu tanım çerçevesinde Doğu Türkistan’da baskı politikasını daha arttırmış ve birçok şiddet olayları sırasıyla Doğu Türkistan’da yaşanmıştı. ABD’nin Obama yönetimi döneminde ise, uluslararası terörle mücadele politikası artık güvenlik ve siyasal alanındaki önceliğini kaybetmiştir. ABD’nin terörizmle mücadele politikasının değişmesi yayımladığı son raporunda görmek mümkündür. Çin’in de bu değişikliğinin farkındadır ve bazı endişelerini de belirtmektedir. El-Kaide lideri bin Ladin’in ölümünden sonra ABD’nin küresel terörle mücadele politikasındaki yeni ayarlamalara bakılırsa, Çin’in ABD için bu alandaki önemi geçmişe göre azalmış ve Çin’in de terörle mücadelede yeni sorunlarla yüzyüze kalacağı tespitler yapılmaktadır. Çin uzmanları, Hotan ile Kaşgar’da meydana gelen olayları terörle mücadelenin küresel ve bölgesel değişimi ortamında analiz etmeye çalışmaktadır. Neticede Hotan ile Kaşgar olayları Çin’in terörle mücadelesini zorlaştırmaktadır.

Terörle mücadele çerçevesinde Çin’in Şanghay İşbirliği Örgütü şemsiyesi altında düzenlediği askerî tatbikatlar önem kazanmaktadır. Mayıs 2011’de,

Çin, Tacikistan ve Kırgızistan ile birlikte “Tianshan-2 2011” adlı askerî tatbikat düzenlemiştir. Çin Ulusal Terörle Mücadele Ofisi yetkililerin tatbikatın düzenlenmesinin sebebini şu üç konuda açıklamıştır: 1. Yurtdışı ve yurtdışı “üç gücün” özellikle Doğu Türkistan İslam Hareketi Örgütü’nün temsil ettiği Doğu Türkistancı terör güçleri tarafımızdan ağır darbe vurulmasına rağmen Çin’i tehdit etme faaliyetlerini devam ettirmektedir ve şiddetli terör eylemleri sürekli planlamaktadır. Bu bağlamda yurtdışı bir gurup teröristler Çin’e saldırmak için fırsatları beklemektedir. 2. Bazı ülkelerde terör faaliyetleri gidererek artış göstermiştir, bu da Xinjiang’daki “üç güc” için teşvik ve örnek teşkil etmektedir. 3. Çin’in reform ve dışı açılma süreci derinleşmesi ile birlikte dış ilişkileri yoğunlaşmıştır, uluslararası terör faaliyetleri Çin’in yurtdışı personel ve kuruluşlara yönelik oluşturduğu gerçek tehditler artmıştır. Bu tür tatbikatlar ayrıca terörizmle mücadele zemininde Çin ile Orta Asya ülkeleri arasındaki güvenlik işbirliği ilişkilerini güçlendirme rolü vardır. Aslında, Çin’in terörle mücadelesi “Doğu Türkistancı terör” ile mücadele etmektir. Dolayısıyla, Xinjiang Sosyal Bilimler Akademisi Orta Asya Araştırmaları Enstitüsü müdürü Pan Zhiping, yaşanan olayları “kutsal savaşı” (cihad) benimsemiş olan radikal dinci Doğu Türkistancıların yaptığını ileri sürmektedir.

Çin uzmanları ve hükümetin beyanlarında, terörle mücadele aslında “İslamcı terör” ile mücadele etmek anlamında kullanılmaktadır. Çin’in Orta Asya uzmanı Pan Zhiping, Doğu Türkistancıların el-Kaide ile olan organik ilişkileri olduğunu ve bin Ladin’in ölümü ise Doğu Türkistan teröristlerinin ortadan kaldırılması konusunda fevkalade önemli olduğunu ileri sürmektedir. Pan Zhiping’e göre, Doğu Türkistancıların terör eylemcileri el-Kaide kamplarında eğitilmekte ve örgütün ideolojisi ise pan-İslamizm ve pan-Türkizm etkisindedir. Amacı Çin’i bölmektir. Doğu Türkistan’da en büyük sorun etnik bölücülük-tür ve bu da Çin’in uzun vadeli sorunudur.

Bazı yorumcular ise, Doğu Türkistan halkının yaşam tarzlarına müdahalenin gerginlik yarattığını vurgulamaktadır. Hong Kong Bilim ve Teknoloji Üniversitesi prof. Dr. Ding Xueling, Çinlilerin Doğu Türkistan’a göç etmeleri ile aynı zamanda etnik çatışmanın tohumları ekilmiştir. Bazı Uygurlar birçok haksızlıklarla yüzyüze kalmaktadır ve en önemlisi Çinlilerin Uygurları aşağılama tutumu ve ayrımcılık davranışı temel sorunları oluşturmaktadır.

Çin’de, Hotan ile Kaşgar olaylarını meydana getiren sebepleri din ve teröre bağlayan uzmanlar oldukça fazladır. Çin’in Lanzhou Üniversitesi Orta Asya Araştırmalar Enstitüsü Başkanı Yang Shu’ya göre, Hotan olaylarını yaratanların siyasî amacı mevcut

hükümete karşı koymak ve ülkeyi bölmektir; onların ideolojisi büyük ölçüde aşırı dincilik ve etnik aşırı-
lıktan gelmektedir, bu da uluslararası terörist güçler-
le oldukça benzeşmektedir. Doğu Türkistan güçlerin
kısa dönemde yok edilmesinin imkânı olmadığını sa-
vunan Yang Shu, olayı yaratan sorunların mevcut ol-
duğu sürece, Doğu Türkistancılarının uzun süre varlık-
larını sürdüreceğini de ilave etmektedir. Yang Shu'
ya göre, aşırıılık ile bölücülük mevcut olduğu süre-
ce terör faaliyetler devam edecektir; bu çerçevede
Çin'in yetkili organları, terör faaliyetleri ancak belli
ölçüde kontrol altına alabilecektir; Doğu Türkistan'
daki terör faaliyetleri son yıllarda yerelleşme ile ör-
gütlenmeme özellikleri göstermekte ve terörle mü-
cadelesini zorlaştırmaktadır.

China Institute of International Studies kuruluşu
Başkan Yardımcısı Dong Manyuan, Hotan olaylarını
yaratan saldırganların amacını, 1. son iki yıldan beri
Doğu Türkistan'da oluşan milli birliği bozmak, 2.
Doğu Türkistan'ın çarçabuk gelişmelerini engelle-
mek, 3. kendi güçlerini göstermek ve 4. daha fazla
uluslararası desteğini kazanmak şeklinde tanımla-
mıştı. Dong Manyuan'a göre, bu şiddet olayları
Doğu Türkistancıları Çin'i bölmenin umutsuzluk di-
renci ve umutsuzluk çabalarıdır. Oysa, Uygurların
Doğu Türkistan mücadelesi 1884 yılından beri süre-
gelen bir harekettir, bu hareketin uzun süreli, hassa-
siyetli ve geniş tabanlı gibi özellikleri vardır; üstelik
iç dinamik ile uluslararası boyutu bu hareketin mev-
cut politika ile bir anda ortadan kaldırması kolay ol-
mayacaktır. Hotan Kamu Güvelik Bürosu yardımcı
parti sekreteri Zhao Genlin'in *Financial Times*'e
yaptığı açıklamasında, Doğu Türkistan'daki teröriz-
mi tamamen yok etmesinin çaresinin olmadığını.

Hotan ile Kaşgar olaylarını meydana getiren se-
bepleri sadece terörizm ya da pan-İslamizm ve pan-
Türkizm gibi tarihte kalmış ideolojilerle açıklamak
sorunun tespitinin doğru yapılamaması sonucu yanlış
yola götürebilir. Doğu Türkistan'da büyümüş ve
Çin'in Jinan Üniversitesi Prof. Yao Xinyong, Doğu
Türkistan sorununun karışık olduğunu ve kültürel,
tarihsel, sosyal, ekonomik gibi birçok sebeplerden
kaynaklandığını ifade etmektedir. Prof. Yao Xiny-
ong'a göre, bu sebeplerin hepsini yok etmek kolay
değildir.

Hotan ile Kaşgar olaylarında Çinliler saldırgan-
ları öldürme gibi kanun dışı eylemlerde bulunmuş-
tur. Polis ve güvenlik güçleri elinde taş ve molotof
kokteyl olan saldırganları silahla öldürmek gibi ka-
nun dışı davranmışlardır. Ateşli silahları olmayan
saldırganlara biber gazı spreyi, gaz bombası ve ta-
zyikli su gibi yöntemlerle etkisiz haline getirebilirdi,
ancak, sivillerin saldırganları öldürebilmesi ve gü-
venlik güçlerin orantısız güç kullanabilmesi, son yıl-

larda Çin toplumun şiddeti benimseme eğilimini
yansıtmaktadır. 2008 yılından buyana Çin'in her
yerinde polis ve hükümet organlarına yönelik şiddet
olayları yoğunlaşmaya başlamış ve toplumda şiddeti
benimseme anlayışı ilginç boyuta ulaşmıştır. Çin'in
ekonomik kalkınma ile birlikte toplumsal sorunları
da belirgin bir şekilde ortaya çıkmaya başlamıştır.
Çin basınlarında "çatışmanın belirginleşme dönemi"
veya "çatışmanın yükseliş dönemi" olarak tanımla-
nan toplumsal sorunların insanlara şiddet kullanma
yolunu açmaktadır. Uzmanlara göre, yargının çürük-
leşmesi, güven krizi ve toplumsal şiddeti Çin'in son
yıllarında yaşanan büyük sorunlarıdır. Özellikle yar-
gının siyasallaşması sonucu sosyal adalet ve siyasal
hakların kaybedilmesine yol açmaktadır. Uzun yıl-
lardan beri Doğu Türkistan'da yaşamış olan avukat
Li Tiantian, şiddet olayların ortaya çıkışının Çin'in
azınlık politikasındaki bazı problemlerinden kay-
naklandığını ifade etmektedir. Ona göre, Çin'in azın-
lık politikasında şekilde imtiyaz verilmiş ise de, so-
nuç tam tersine dönmektedir. Uygurların fakirlikten
kaynaklanan yaşam baskısı ve bu baskının kaynağı-
nın göçmen Çinlilerden görmeleri onların öfke dağıt-
masına yol açmaktadır. Çinlilere kin beslemesi ve
saldırması bu öfkelerden kaynaklanmaktadır. Uzman-
lara göre Çin'deki toplumsal şiddeti önlemek
için sivil toplumun olgunlaşması ve hukukun üstün-
lüğü anlayışının güçlendirilmesi gerekmektedir.

Olayların Çözümlemesi

Doğu Türkistan sorununun tanımı eksik kalınca
çözümü de yetersiz kalmaktadır. Bazı Çinli yorum-
culara göre saldırgan Uygurlara daha sert yöntemler
tercih edilmelidir, yani faillerin etnik kimliği onlara
sempati duyulması ve affedilmesi için herhangi bir
neden yaratmaz ve onlara karşı acımasız yöntemleri
kullanmalıdır. Jinan Üniversitesi Prof. Yao Xinyong,
çözüm yolunun ulusal kimliği inşa etmek ve dönü-
şüm sürecinde olan Çin'in demokratikleşmesine ön-
em verilmesi gerekir; Soruna sadece "ekonomik üs-
tünlük" açısından bakmak ve ekonomik araçla soru-
na yaklaşmak yetersiz kalacaktır. Hong Kong'un
Phoenix tv önemli yorumcusu Anthony Yuen (Ruan
Cishan), Doğu Türkistan'da meydana gelebilecek
olaylara karşı netice alabilmek için bazı uygulamaları
önermiştir: ilk olarak vatansızlık eğitiminin güç-
lendirmesi ve 2/3 zamanın Çince eğitim yapılması
gerektiği, böylece bu azınlıklar kendisinin bir Zho-
ngguoren (Çin vatandaşı) olduğunu öğrenmelidir;
İkincisi Çin'de tek bir kanun olmalı ve azınlıklar için
ayrı bir yasa çıkarmanın gereği yoktur; 3. Azınlıkların
bulunduğu bölgelerde sert yasalar uygulanmalıdır,
bu yapılmadığı takdirde etnikler arasındaki çatış-
malar önlenemez. Çin Sosyal Bilimler Akademisi

Dünya Dinleri Araştırmalar Enstitüsü uzmanı Feng Jinyuan'a göre, Doğu Türkistan'da yaşanan şiddet olayları üzerinde, farklı olaylar farklı analiz edilmedir. Suçlulara karşı bazı uygulamaları yaparken etnik politikanın uygulanması yerinde olup olmadığı sorgulanmalıdır. Feng Jinyuan'a göre, eskiden yerel yöneticiler sadece sınır bölgesi halkının geride kalmışlığını dikkate çekmiş, ancak, halktan uzak kaldıkları için bölgenin durumu ve halkın duygularını anlayamamışlar, halkın deneyimini ve bilgeliğini değerlendirememişlerdir. Bu bağlamda sınır bölgelerindeki Çinli yöneticiler etnik ve dinî bilgilerini arttırmalıdır, eğer onlar bu anlayışı sahip değilse, etnik birliğine zarar vermesinden kaçınılmaz olur.

2008 yılından buyana Çin'in Tibet, Doğu Türkistan ve İç Moğolistan (Güney Moğolistan) gibi hassas bölgelerinde hükümet karşıtı protestolar ve şiddet olaylar sıkça yaşanmaya başlamıştır. 5 Temmuz 2009'daki Urumçi olayları son yıllarındaki en büyük çatışma olmuştur. Çin'in Orta Asya uzmanı Pan Zhiping, Urumçi olayları bir toplumsal büyük deprem ise, Hotan ve Kaşgar olayları artçı deprem olarak değerlendirmektedir. Bazıları şiddet dalgıları olarak nitelemiştir. Bu da, Mayıs 2010'da Çin'in "Uygur açılımı" politikasının başarılı olmadığını göstermektedir. Urumçi olayları sonrası Pekin Hükümeti, 15 yıldan beri Doğu Türkistan'da yürüttüğü baskıcı politikasının yanlış olduğunu kabul ederek, Doğu Türkistan bölgesi Komünist Partisi Genel Sekreteri Wang Lequan'ı merkeze almış ve bölge refahını yükselterek çatışma gerginliğini düşürmeye amaçlayan bir politikayı oluşturmuştu. Bu politikayı uygulayabilecek en uygun aday olarak da eski Ulaştırma Bakanı ve Hunan Eyaleti Komünist Partisi Genel Sekreteri Zhang Chunxian'i seçmiştir. Doğu Türkistan'ın Komünist Partisi Genel Sekreteri Zhang Chunxian, bölgenin siyasî, ekonomi ve askerî yetkilerine sahiptir. Bir yıldan beri Zhang Chunxian'in sürdürdüğü "halkçı" politikası, Çin kamuoyu tarafından benimsenmiş, ancak, Doğu Türkistan'da yaşanan son olaylar onun politikasının da yetersiz olduğunu göstermiştir. Bazı yorumcuların ifade ettiği gibi, Doğu Türkistan'daki ekonomik reform politikaları çöllerin ortasında kaybolmaya.

Hotan ile Kaşgar olayları Urumçi Hükümeti'nin daha sert politika uygulamasına neden olmuştur. Kaşgar olaylarının patlak vermesi ile 31 Temmuz öyleden sonra Xinjiang Uygur Özerk Bölgesi Komünist Partisi Genel Sekreteri Zhang Chunxian'in başkanlığında Doğu Türkistan'daki bütün yetkililer acil bir toplantıya çağırılmıştır. Toplantıda, merkez hükümetinin olaylara yüksek ilgi duyduğunu açıklayan Zhang Chunxian, son günlerde yaşanan olayların mahiyeti ciddi, etkisi kötü ve bölgenin reform,

gelişme ve istikrarına zarar vermeye birlikte insanların can ve mal güvenliğini ciddi hasara uğrattığını ifade etmiştir. Zhang Chunxian olaylara karşı ve istikrarı korumaya dair bazı uygulamaları açıklamıştır: terör suçluları yasaya göre kararlı bir şekilde cezalandırılacaktır; her türlü terör faaliyetlere sert tedbirler alınacaktır; radikal dincilere karşı kararlı olunacak ve yasadışı dinî faaliyetlerin engellenmesinde etkili olunacaktır; hükümetin bütün birimleri istikrarı koruma sorumluluğunu etkili bir şekilde yerine getirmesi için derhal harekete geçilmelidir; taban örgütlerinin rolü aktifleştirmeli, halkı harekete geçirmeli, halkla dayanışma içine girilmeli, toplumsal kontrolü güçlendirmeli ve tehlikeli patlayıcı maddeler sıkı kontrol edilmelidir. Doğu Türkistan'ın en üst düzey yöneticisi durumunda olan Zhang Chunxian, bölgeyi artık "yumuşak" ve "sert" yöntem ile birlikte yönetmeye başlamıştır.

Aslında, Çin'in bu yeni yönetim tarzı bir başka olayları yaratmaya gebe, çünkü meselenin özü tespit edilemediği gibi, olaylar doğru teşhis edilmiş değildir. Doğu Türkistan'da Çinlileri yerleştirme politikası bölgede bir çeşit asimilasyon uygulandığı algısı vardır. Çinlileri yoğun yerleşmesi bölge halkının tarla işletmesi, su sıkıntısı ve iş imkânlarını kısıtladığı gibi, Çinli ile Uygur arasındaki haksız rekabeti yaratmaktadır. Bölge halkı, mevcut olan ayrımcılığın Uygurları ikinci sınıf vatandaş konumuna sürüklediği ve sömürgeci yönetim altında kaldığı kanısındadır. Bölgede siyasal, ekonomik, toplumsal eşitsizlik ve adaletsizliğin yaşandığını dile getiren uzmanlar, çözümün bu sorunlar üzerinde durması gerektiği. Bu bağlamda, Doğu Türkistan'da özerklik yasaının tam uygulanması önem kazanmaktadır. Bölge halkı siyasal statü, sosyal yaşam düzeyi ve dinî inanç özgürlüğü istemektedirler. Bunları elde edemeyen bölge halkı doğal olarak başka yollarla bu haklarını elde etmeye çalışmaktadır. Bu talepler devam ettiği ve karşılığını alamadığı sürece bölgede yeni olaylar yaşanacağını tahmin etmek zor değildir. Olayların devam etmesi Uygur sorununun uluslararasılaşma sürecini derinleşeceği gibi Çin'in büyük güç olma rüyasına da tehdit oluşturabilmektedir.

<http://www.sdc.org.tr>

DOĞU TÜRKİSTANLI BİR ÇOCUĞUN RAMAZAN GÜNLÜĞÜ

(Yaşanmış Ve Gerçek Bir Ramazan Hikâyesi)

Mücahide KAŞGARLI

Benim adım Aziz Tursuncan.

Doğu Türkistan'ın başkenti Urumçi'ye oldukça yakın olan Beşbalık'ta ortaokula gidiyorum. Bugün Ramazanmış. Gece vakti, ne olduğunu anlayamadım ama babam yanıma gelerek birden beni yatağımdan kaldırdı

– “Ne oldu baba?” diye sordum.

– “Bugün Ramazan'ın ilk günü. Müslümanlar oruç tutar. Oruç tutmak için ise sahura kalkarız. Bu sünnettir...” dedi.

Gece vakti yenilen yemeğin ismi sahurmuş. Babam elimden tuttu ve beni yemek için mutfağa doğru götürdü. Hayret! Acabâ niye ışıkları yakmamışlar? Elimini ışığı yakmak için uzatırken babam beni engelledi.

– “Yapma yavrum; Hıtaylar (Çinliler) sahura kalktığımızı görürse, bizi hapse atarlar.” dedi.

– “Ama onlara ne oluyor baba?” dedim.

– “Onlar kâfir oğlum! Bizi dinimizden soğutmak için ellerinden geleni yaparlar. Unutma ağabeyin, Barın Cihadında şehit edilmişti. Sana anlatmıştım. Hatırlamıyor musun?” dedi.

Evet... Hatırlıyordum. “Allah'ın ismini yüceltmek için ağabeyin şehid oldu” demişti babam. Uygurların bağımsızlığı için...

Saat 06.00 olmuş. Annem beni yatağımdan kaldırdı.

– “Unutma oğlum. Bugün oruçlusun. Akşama kadar hiçbir şey yemeyecek ve içmeyeceksin. Söz mü?” dedi.

– “Söz...” dedim.

Annem beni okula bırakırken, sabahları Hıtay (Çinli) öğretmenlerin bizlere zorunlu olarak yaptıkları spor için herkes sıraya girmeye başlamıştı bile...

Sabah sporunu tamamladıktan sonra; sınıflara geçtik. Bu arada saat 07.00 olmuştu. Hıtay (Çinli) öğretmenimiz bize anlayamadığımız bazı şekiller ile Hıtayca (Çince) öğretmeye çalışıyor ve Uygurca konuştuğumuz zaman bizi azarlıyor ve dövüyor. Hiç anlayamıyorum...

Vakit geçiyor ve öğlen tâtili yaklaşıyordu. Öğlen tatilinden önceki son teneffüste Hıtay(Çinli) öğretmen beni yanına çağırdı. Çok güzel bir Uygurca ile

– “Gel bakalım Tin Suan. (Bana verdikleri Hıtayca isimdi bu) Seninle biraz konuşalım. Annen, baban

nasıl?” diye sordu...

Benimle böyle yakından ilgilenmesi çok hoşuma gitmişti. Galiba artık azarlanmayacağım ve dayak yemeyeceğim diye düşünüyordum.

– “Çok iyiler öğretmenim.” dedim.

– “Siz evde neler yapıyorsunuz çok merak ediyorum? Hadi bana dün akşamdan beri neler yaptığınızı ve vaktinizi nasıl geçirdiğinizi anlat bakalım.” dedi. Öğretmenimin benimle ilgilenmesini kıskanan arkadaşlarım olduğunu bilerek keyifle cevap verdim

– “Akşam babam geldi. Onunla oturduk akşam yemeği yedik. Televizyon seyrettik. Sonra da yattık.”

– “Bu kadar mı?” dedi.

– “Haaa, bir de gece kalkıp yemek yedik. Biz Müslümanız, oruç tutarmışız. O yüzdende gece yemek yemeliymişiz. Sonra akşama kadar hiçbir şey yememeliymişiz” dedim.

Öğretmenim birden ayağa kalktı, okul müdürünün ve onun yanındaki asker kıyafetli adamın yanına doğru koşmaya başladı. Benimle ilgilenmekten vazgeçmişti anlaşılır. Beni göstererek bir şeyler anlatmaya başladı. Benim ne kadar iyi bir öğrenci olduğumu anlatıyordu muhakkak!

Öğle yemeğinden önceki son dersimizde bitmişti. Birazdan öğle yemeği vakti gelmişti. Birden aklıma annemin söyledikleri geldi. Ona söz vermişim; yemek yemeyecektim. Demek ki o yüzden annem bugün öğle yemeği koymamıştı çantama. Zaten Hıtay (Çinli) öğretmenler ve öğrenciler hâricinde bize yemek vermiyorlar.

Hıtay (Çinli) öğretmenim beni yanına çağırdı ve bugün öğle yemeğinin bedava olduğunu söyledi. Allah Allah? Normal zamanlarda bir kalem istediğimizde bile bize dayak atan Hıtaylar(Çinliler) yemek veriyorlardı.

– “Teşekkür ederim öğretmenim ama ben yemek yiyemem. Çünkü bugün anneme söz verdim yemek yemeyeceğime dair.” dedim.

Suratımda patlayan tokatın acısını akşam olmasına rağmen geçmemişti. Hıtay (Çinli) öğretmen tokadı attıktan sonra, zorla bana yemekte yedirmişti. Anneme söz vermişim. Ne yapacağım şimdi? Eve doğru giderken akan gözyaşlarıma hâkim olamıyordum.

Anlayamıyordum?

Müslüman olmak mı yasaktı?

Uygur olmak mı?

Yoksa anneye söz vermek mi yasaktı?

Birden aklıma yan evde oturan arkadaşım Rahimullah geldi. Babası ona Kur'an öğretirken yakalanmıştı ve babasıyla annesini hapse atmışlardı. Rahimullah'ı da Urumçi'deki bir yetimhaneye vermişler-

nun son örneği 5 Temmuz 2009'daki tüm dünyanın adeta canlı yayında izlemiş olduğu Urumçi katliamında sergilenmiş ve dünya kamuoyu sessiz kalmıştır.

Toprak reformu adı altında yerli halkın toprakları ellerinden alınmış ve Çinlilere dağıtılmıştır. Uygur

Türkçesi'nin unutturulması, Çinlilerle evliliğin teşvik edilmesi, 6-7 yaşındaki çocukların ailelerinden alınarak Çin'in iç bölgelerine götürülüp yabancılaştırılması gibi daha birçok mezalim devam etmektedir.

<http://www.yenisafak.com.tr>

Bu çağda bu zulüm... Doğu Türkistan!

Hanefi Bostan

Kızıl Çin Hükümeti, Doğu Türkistan'da yaşayan Türklere reva gördüğü zulüm, işkence ve katliamlar yıllardır bütün şiddetiyle devam ediyor. Bir taraftan "namaz ve oruç" ibadeti yasaklanırken, diğer taraftan da "gıda maddesi satan Doğu Türkistanlı esnafa işyerinde 6 çeşit içki bulundurma zorunluluğu" getirilerek buna uymayanlar tutuklanıyor. Yine Çin hükümeti Müslüman Türklerin buldukları bölgelerde "içki festivali düzenleyerek Doğu Türkistanlı gençlere bu festivale katılma zorunluluğu" getiriyor.

Bunlarla yetinmeyen Kızıl Çin Hükümeti, Türklerin "tesettürlü olan eşlerini gözaltına" almaya başladı. Doğan Haber Ajansının haberine göre; Doğu Türkistan'ın Kaşgar vilayetinde tesettürlü oldukları için gözaltına alınan eşlerinin serbest bırakılmasını isteyen Uygur Türklerine polis müdahale edince olaylar çıktı. 22 Haziran'da, çıkan olaylar sırasında 28 Türk, Çin polisi tarafından katledildi. Doğu Türkistan Maarif ve Dayanışma Derneği Başkan Yardımcısı Abdülehed Er, "Doğu Türkistan'da şuan hiç kimin can ve mal güvenliği yok. Her gün binlerce genç hapse atılıyor ya da öldürülüyor. Keyfi tutuklama yargısız infazlar devam ediyor. Doğu Türkistanlılar 'Ne zaman evime baskın yapılır' diye korku ve endişe içinde yaşıyorlar. Onların kendisi ve ailesini koruma savunma yetkisi yok".

Katliam üzerine, Anadolu Ajansı da, Abdülehed Er ile bir röportaj yaptı. Er röportajında; "Doğu Türkistan'ın Kaşgar'a bağlı Maralbaş ilçesinde Komünist Parti ve yerel yönetim ortaklaşa bir genelge yayınladı ve bu genelgeye göre tüm memurların, öğrencilerin, öğretmenlerin, Komünist Parti'ye üye olanların ve onların birinci dereceden yakınlarının da oruç tutmalarını yasakladığını" belirtti. Er, "Çin'in Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde", Ramazan ayı boyunca memur, öğrenci ve öğretmenlerin oruç tutmasının yasak olduğunu belirterek, "oradaki insanlar bu genelgeyi uygulamak zorunda kalıyor. Uygulamayanlara yönelik hapis cezaları ya da para cezası

var" dedi.

Ayrıca, Çin yönetiminin Müslümanların yaşadığı bölgelerde faaliyette olan lokanta, aşevi gibi yerlerin Ramazanda özellikle gündüz saatlerinde hizmet vermesi için genelge yayınladığını da öne süren Er, şöyle devam etti: "Bu yıl yeni bir uygulama başlatıldı. 'Bira içme festivali' adı altında. Müslüman bölgelerde insanları toplayarak bira içme yarışması yapıyorlar. Bununla da halkın orucunu bozmaya çalışıyorlar. Aldığım bilgiye göre Hoten vilayetinin Niya ilçesinde Uygurları meydana toplayarak bira içme yarışması yaptıklarını bunun adına da 'Mutluluk, bira içme yarışması' olarak adlandırdıklarını biliyoruz. Bunların görüntüleri de var elimizde."

Memurların, öğrencilerin, öğretmenlerin, kadınların ve 18 yaşından küçüklerin camiye girmelerinin de yasak olduğu anlatan Er, "Bununla ilgili camilerin kapısına genelge astılar. En son genelgelerden bir tanesi de bir bölgenin insanları başka bir bölgede namaz kılamıyorlar. Kendi bölgesi haricinde namaz kılanları, imamların polise ihbar etme zorunlulukları var. Eğer imam ihbar etmezse o imama da hapis cezası var. Bu sebeple insanlar camilere girmek için kimlik kartı gibi bir kart göstererek girebiliyorlar" ifadelerini kullandı.

Doğu Türkistan'da Uygur Türklerine oruç tutma ve namaz kılma yasağı getiren, özellikle Ramazan ayında bira içme festivalleri düzenleyen, tesettürlü kardeşlerimizi gözaltına alan ve bu iğrenç uygulamalara tepki kuyanları katleden Çin Hükümetini şiddetle kınıyoruz. Başta Türk Hükümeti olmak üzere, İslam İşbirliği Teşkilatını, Birleşmiş Milletleri, uluslararası bütün insan hakları kuruluşlarını ve bütün dünya kamuoyunu Doğu Türkistan'da yaşanan insanlık dışı olayların durdurulması ve soykırım boyutuna gelen katliamları durdurması için harekete geçmesi çağrısında bulunuyoruz.

<http://www.yenicaggazetesi.com.tr>

SAHİPSİZ TÜRKİSTAN'A SAHİP ÇIKALIM

Musa Bayoğlu

İslâm düşmanı Amerika, İngiltere, Fransa, "İsrail" ve diğer azıllı kâfirler yüz yıldan fazladır Filistin, Afganistan, Bosna, Çeçenistan, Irak, Suriye ve diğer beldeleri işgal edip Müslümanlara zulmederken unutulmuş, gözlerden uzak kalan bir de sahipsiz Türkistan var. Rusya ve Çin'in işgali altında, başında kâfir efendilerine itaatkâr hain yöneticilerin olduğu garip Müslümanların diyarı Türkistan...

Türkistan; Özbekistan, Kırgızistan, Tacikistan, Kazakistan, Türkmenistan ve Doğu Türkistan ülkelerinden oluşuyor.

Her bir ülkesi zulmün ayyuka çıktığı, Müslüman kanının oluk oluk aktığı, namusların ve tüm değerlerin çiğnendiği bu coğrafya ve özellikle de Türkistan'ın doğusunda olan coğrafya kâfir Çin devletinin büyük zulmüne maruz kalmaktadır.

Doğu Türkistanlı Müslümanlar, Komünist Çin Halk Cumhuriyeti tarafından 1949 yılından bugüne yeryüzünün eşine az şahitlik ettiği zulümlere ve soykırıma maruz kalmıştır. Bu öyle bir vahşet ki, katliamlarda şehit edilen Müslümanların sayısı şu an yeryüzündeki birçok devletin nüfusundan dahi fazladır.

1949-1952 yılları arasında 2 milyon 800 bin, 1952-1957 yılları arasında 3 milyon 509 bin, 1958-1960 yılları arasında 6 milyon 700 bin, 1961-1965 yılları arasında da 13 milyon 300 bin kişi ya Çin ordusu tarafından öldürülmüş ya da Çin'in vahşi işkence politikası sonrası hayatını kaybetmiştir. 1965'ten sonraki katliamlarla birlikte, öldürülen Doğu Türkistanlı sayısı 35 milyon gibi korkunç bir rakama ulaşmıştır.

Asker ve polisler Doğu Türkistanlı Müslümanları keyfi olarak aramakta, sorguya çekmekte ve cezalandırmaktadır. Sadece 2014'te Doğu Türkistan'da çeşitli bahanelerle tutuklanan Uyghur Müslümanlarının sayısı 27 bin 176 kişidir. Tutuklanan Müslümanlar yargılanmaksızın hesapsızca işkence görmekte, yıllarca hapislerde çürütülmekte ve sonra şehit edilmektedir. Hapis hayatından ve dolayısıyla işkenceden evlerine dönenlerse hayatlarına ya psikolojik sorunlarla ya da fiziksel bir rahatsızlıkla devam etmektedirler.

Tutukluların geride kalan çocuklarının ve ailelerinin durumu ise daha vahimdir. Çünkü "suçlunun" ailesi de suçludur ve bunlara yardım etmek de kanunen suçtur.

Doğu Türkistan'da hiç kimsenin yaşam güvence-

si yoktur. Uyghurlar "terörist, katil, hırsız, bölücü, radikal İslâmcı, düşman millet" gibi tabirler ile tanımlanmakta ve Çin halkında bu algı oluşturulmaktadır. Hatta bir dükkâna Uyghur Türkü girecek olsa dükkân görevlileri mikrofondan "Dükkânımıza Sincanlı girdi, ceplerinize dikkat edin!" diyerek açıktan açığa anons yapabilmektedir.

Doğu Türkistanlı Müslümanlar daha doğmadan yasaklarla karşılaşılıyor. Kâfir Çin, Doğu Türkistanlı Müslümanları doğum kontrolü adı altında, büyük-küçük demeden öldürmektedir. Kırsal kesimlerde iki, şehirlerde ise bir çocuk doğumuna izin veren katiller, "doğum planı dışında" hamile kaldıklarında ise hamileliklerinin son günleri dahi olsa mecburi kürtajla yeryüzünün en masumu olan bebekleri katlediyorlar. Gizli doğum yapan ailelere çok yüksek maddi cezalar verilirken, kadın veya eşi memur ise bu kişilerin görevlerine son veriliyor. Sadece Karakaş isimli bir ilçede 1 yılda her iki kadından birisine toplamda ise 18.765 kadına zorla kürtaj yaptırılması dehşetin boyutlarını göstermektedir. Bu katliam için bu ilçeye 430 memur Çin devleti tarafından görevlendirildi. 200 bin nüfusa sahip başka bir ilçede ise hamile kalan 35 bin kadının 686'sı zorla kürtaja tâbi tutulurken, direnen 993 kadının karnı yarılarak çocukları katledildi, katlediliyor. Ayrıca her yıl on binlerce kadın zorla kısırlaştırılmıştır...

Doğu Türkistan'da Müslümanların neredeyse tüm ibadetleri yasak... Kâfir Çin, vakıf mallarına el koyarken, 29 binden fazla camiye ya askerî binalara ya da ahırlara çevirmiştir. Zalimler, camilerdeki 54 binden fazla imamı tutuklayıp, işkence ederek birçok imamı şehit etti, ediyor... Açık olan camilerde ise dinî değerler değil, devlet yasaları Müslümanlara anlattırılıyor...

Devlet memurlarının, işçilerin ve öğrencilerin ibadet yerlerine gitmeleri ve ibadetle meşgul olmaları yasak... İbadet yaptığı tespit edilen kişiler işten ve okuldan atılıyor. 18 yaşından küçük olan kadınların camilere gitmesi dahi yasak. Ramazan ayında devlet kademelerinde ve bütün eğitim kurumlarında oruç tutmak yasal olarak yasak. Evlerinde dinî kitap bulundurmaktan dolayı para cezasından hapis cezasına varan birtakım cezalar veriliyor...

Zulümde sınır tanımayan kâfirler imamları, öğretmenleri ve memurları meydanlara toplayıp zorla dans ettirerek onların itibarını düşürerek alay etmektedir.

Doğu Türkistanlı kardeşlerimiz Kur'an okuduklarında dayak yiyor, Kur'an öğrenmek istediklerinde

ise hapse giriyorlar. İslâmî elbise giymek, sakal bırakmak sokaklarda dahi yasaklanırken, İslâmî eğitim almak terör örgütüne üye olmak değerinde büyük bir suç.

Doğu Türkistan'da Müslümanlar bazen bir köyden diğerine giderken dahi yerel güvenlik kurumlarından belge almak zorunda bırakılıyor. Genel olarak bir Müslüman'ın yurt dışına çıkmak için pasaport alabilmesi neredeyse imkânsızdır. Pasaport verilen Müslümanların pasaportlarına devlet istediği zaman el koyuyor ve verdiği pasaportlar için ise çok yüksek fiyatlar talep ediyor. Ayrıca genç Müslümanların hacca gitmeleri dahi yasak...

Sürgündeki Uygurların Doğu Türkistan'da bulunan aile üyeleri ve yakın akrabaları, Çin yönetimi tarafından tutuklanıyor, mal varlıklarına el konuluyor, telefon görüşmeleri dahi dinleniyor.

Toplanma hakkı, siyasi haklar, kanun önünde eşitlik hakkı, azınlık hakları, eğitim hakkı, çalışma hakkı, mülkiyet hakkı ile adalet, göç ve iltica gibi haklar söz konusu bile edilemiyor. 3 Müslüman'ın yan yana gelmesi dahi yasak.

Çin, Doğu Türkistan'da 1960'tan 1997'ye kadar 11'i yeraltında olmak üzere hiç bir önlem almadan 46 nükleer deneme yapmış, TNT içeren patlamalarda on binlerce Müslüman yaralanmış, radyasyona maruz kalarak şehit olmuştur... 1998 tarihli bir hastane raporuna göre, günde ortalama 1.500 kişinin muayene edildiği bir hastanede her gün yaklaşık 70 kişinin kansere yakalandığı belirlenmiştir...

Bunların yanında BM raporlarına göre 1989 yılında başlayan organ kaçakçılığı sonucu 6000 Uygur çocuk kaçırıldığı belirtilmektedir.

İşgal altında bulunan Doğu Türkistan Pekin'den atanan idareciler tarafından yönetilmektedir. Bu yöneticiler ülkenin yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin Çin'e taşınması için Çinli veya işbirlikçi memurlardır. Doğu Türkistan'daki devlet dairelerinde memurların büyük çoğunluğunu Çinliler oluşturmaktadır. Kâfir Çin'in uyguladığı asimilasyon uygulamaları, doğum yasağı ve göç politikaları sonucu bölgede nüfus dengesi sürekli değişmektedir. Doğu Türkistan'da 1949 yılında işgalden önce Çinli nüfus %4 iken bugün itibarı ile bu oran %50'ye ulaşmıştır.

Belki küçük bir kısmını yukarıda anlattığımız zulümlere rağmen Türkiye ile Çin ilişkileri, milli menfaatler, reel politik gerçekler, ihtiyaçlar, dünya gerçekleri gibi bahanelerin arkasına sığınarak artmaya devam ediyor. İkili ticaret hacminde ilk kez 1 milyar doların aşıldığı 2000 yılından bu yana kaydedilen

düzenli gelişme sonucunda 2012 yılı sonunda 24,1 milyar dolara ulaşmıştır. Böylece Çin ülkemizin üçüncü büyük ticari ortağı haline gelmiştir. 2012 yılında ülkemizden Çin'e 72 heyet, Çin'den ülkemize ise 28 heyet ziyarete gelmiştir. Öte yandan, 2012 "Türkiye'de Çin Yılı" olarak kutlanmış olup, 2013 ise "Çin'de Türkiye Yılı" olarak kutlanmıştır."

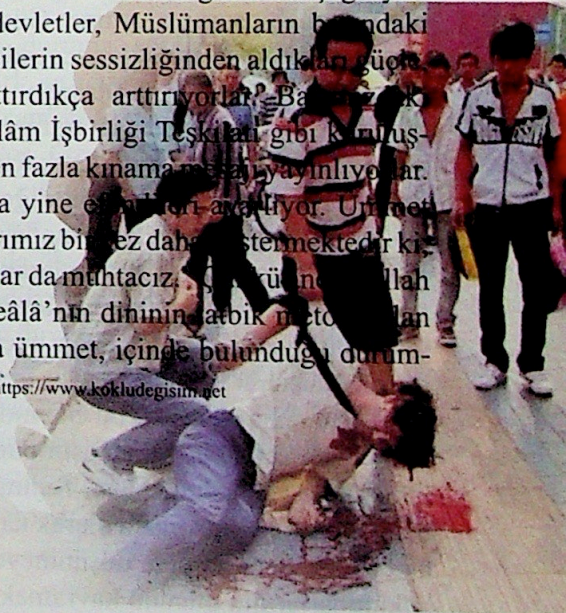
Garip Müslümanların diyarı Türkistan, 5.700.000 km2 (Türkiye'nin yaklaşık yedi katı büyüklükte) ve toplam nüfusu 100.000.000'dan fazladır. Türkistan, 3. Raşit Halife Osman RadıyAllahu Anh zamanında İslâm nuru ile tanışmış, komünizmin, kapitalizmin zulmüne en ağır şartlarda direnmiş kahraman Müslümanların beldesidir.

Doğu Türkistanlı kardeşlerimizin İslâm'ın hâkimiyeti için mücadele ettiklerini ve her şeye rağmen bu yoldan dönmediklerini unutmamalıyım... Türkistan'da Çin yönetimi ve alçak çeteler tarafından zulümle, işkenceyle, vahşi düşmanlıkla karşı karşıya olan kardeşlerimiz olduğunu anlatalım... Doğu Türkistan'ın, Allah'tan başka hiçbir kimseden korkmadan Allah yolunda cihad eden güçlü ve takva sahibi Müslümanlarla dolu bir belde olduğunu hatırlayalım...

Çin Halk Cumhuriyeti, Doğu Türkistan'ı hâkimiyeti altına alıp bölgeyi "Sincan" (Kazanılmış Topraklar) olarak adlandırdığı tarihten bu yana, Doğu Türkistanlılara yönelik etnik temizlik ve asimilasyon politikası devam ediyor...

Zengin yeraltı kaynakları ve stratejik konumu ile Doğu Türkistan, Çin'in siyasi ve ekonomik olarak kendi nüfuzu altına almaya çalıştığı bir bölgedir.

Sonuç olarak dünyadaki tüm devletler Müslümanları her yerde hor ve hakir görerek aşağılıyor. Özellikle kâfir devletler, Müslümanların buındaki işbirlikçi yöneticilerin sessizliğinden aldıkları güçle katliamlarını arttırdıkça arttırıyorlar. Başta bu işbirlikçi yöneticiler ve İslâm İşbirliği Teşkilatı grubu üyeleri en fazla ama en fazla kıyama mesajı yayınlıyorlar. Onun dozajını da yine emelleri aratıyor. Ümmet olarak yaşadıklarımız bir kez daha göstermektedir ki "Hilâfet'e ne kadar da muhtacız. Çin'in ümmet için Hilâfet kuruluşu Subhanehû ve Teâlâ'nın dininin tabii metodu olan Hilâfet kurulusu ümmet, içinde bulunduğu durumdan kurtulabilir. <https://www.kokludegisim.net>

ÇİN'İN DOĞU TÜRKİSTAN'DA KUTSAL RAMAZAN İLE SAVAŞI

**Çin yönetimi idaresi altında tuttuğu
Doğu Türkistan'da bu Ramazan ayı'nda
Müslüman Uygurların dini değerlerine karşı
"Kutsal Bir Savaş" başlatmış bulunuyor.**

Dr. Kılıç Buğra KANAT
(ABD)

Çin ve benzeri totaliter yönetimlerin davranışları için bir açıklama bulmak bazen zor olabilir. Bu rejimler, toplum üzerinde mutlak kontrolü sağlamak için çalışırken, bu eylemlerin gerekçelerini açıklamak için uluslararası ilişkiler ve bölgesel siyasetin gözlemcileri için giderek daha zorlu hale gelir. Bu eylemler yerine rejimin güvenlik kaygılarını yatıştırıcı ve baskıcı politikalarını bir spiral olarak denge oluşturur ve her baskıcı rejimin eylem ve koşullarını sekteye uğratar. Aslında, bir ülkede temel özgürlüklere ve temel özgürlüklerin sınırlamaları genellikle baskıcı devlet ve onun yöneticilerinin paranoyaları sonucu gerçekleşir. Bir rejim kendi halkına bu korkunun kaynağına karşı her türlü devlet aygıtını kullanmaya başlar. Korkuyor olduğunda böyle bir bölünme korkusu gibi korkuları, halk protestolarından korku duyar. Yönetimine karşı toplumsal patlama korkusu devlet güvenliğini ön plana çıkarır. Bu nedenle tüm olağan şüpheliler olarak gördükleri vatandaşlarının kişisel niyeti ve motivasyonunu tahmin etmeye çalışır. Uzun vadede bu davranış, mantıksız bir tutum olarak görülür ve zamanla bir bumerang etkisi kazanır. Onun toplumsal devlet nizami, Meşruiyeti için önemli bir sorun oluşturur. Güvenlik kuruluşları devlet için korku kaynakları icat ederler. Devlete yabancılaşan fertler, yabancılaşmayı ve devlet yabancılaşma icat ederken devlet tarafından toplumun belli kesimleri kriminalize edilerek özel gruplara ayrıştırılırlar. Bu korkular zamanla, diğer potansiyel kaynaklarına yayılır ve davranış modu olarak olağan hale gelir. Devletin gücü ve uluslararası arenadaki konumu bu davranış sorunu için bir çözüm pek sağlamaz. Otoriter bir devlet daha güçlü ve zengin olduğunu düşünür aslında. Devlet, genellikle siyasi reformların daha az esnek bir biçimde uygulanmasını ister. O da zamanla vatandaşın buna karşı daha dirençli hale gelmesini sağlar. Rejim ülkede olası bir halk tepkisinin bir sonucu olarak kaybetmek için daha fazla şeyler var, diye düşünmeye başlar. Rejimin hükümdarlarının gücünü kavramak, onlar için daha

varoluşsal olur. Bu nedenle, bazı durumlarda rejimin gücü, korkular ve endişeler ile birlikte artar. Bu da onun baskıcı gücünü artıracaktır.

Çin yönetiminin son yıllarda ekonomik olarak güçlendiğini, buna paralel olarak Asya'da siyasi yükselişini de görebiliyoruz. Biz, son zamanlarda Çin hükümetinin davranışlarında bu seti ve davranışı de müşahede etmiş bulunuyoruz. Çin, küresel sahnede büyük bir ekonomik mucizeye imzasını attığını ve bunu de siyasi gücünü ve etkisini arttırmak için kullandığını görmekteyiz. Çin'in son yıllarda "barışçıl yükselişi ve beklentilerinin "önemli ölçüde azaldığı kesin olarak görülmektedir. Ekonomisinin büyüklüğüne, tarihi, kültür-medeniyeti ile demokratik ve özgür Çin dünyada birçok ülke için büyük bir ilham kaynağı olabilir. Yumuşak bir güç olarak, birçok siyasi karakteri ve insanlar ve toplumlar nezdinde "toplumsal uyum" için bir model olabilir. Ve kendisi de devlet olarak bunu hedeflemektedir. Başka bir demokratik süper güç olarak, Pekin dünyada demokrasi standartlarının yükselmesine katkıda bulunabilir. Ancak, şimdi Çin'in bu fırsatlardan tüm kayıp ve öngörülebilir gelecekteki hayallerini bu tutum ve uygulamaları bir "Savaş ve mücadele hükümeti" konumuna itebilecektir. Çin için bu durum bir yol tercihi gibi görünüyor. Aslında, Çin, 1949 yılına kadar Batı emperyalizminin kurbanı olduktan sonra, bu sefer Çin, tersinden kendi emperyalist ve otoriter politikalarının kurbanı haline gelmektedir. Biz Çin'in izlediği mevcut politikalarından, bu yeni yola saptığının işaretlerini görebiliyoruz. Otokratik bir yönetim yerine daha insancıl, daha meşru ve hukuki, meşruiyet içerisinde katılımcılık ve çoğulculuk yolunu benimseyen bir Çin'in, siyasi reformları bir an önce gerçekleştirmek yoluyla, vatandaşlarının sadakatini kazanmasının tek çare olarak görmekteyiz. Çin'in, baskıcı yöntemleri kullanarak gelişmişliğini daha da artırmak istediğini görüyoruz. Kapsamlı gözetim programları, herhangi potansiyel muhalif grubun faaliyetlerinin izlenmesi ve dini ve etnik azınlıklar, etnik ve dini değerler bağlamında devlet kontrolünün kurulması, Çin'in tüm enerji ve güç kaynaklarını bu savaşta heba edecektir. Devlet, toplumun Sosyo-kültürel faaliyetlerine karşı mikro düzeyde kontrolünü arttırmış bulunmaktadır. Çin'in bu baskı ve kontrolü, korkular ve endişeler yumağı halinde Doğu Türkistan'da (Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde) paranoya dönüşmüş bulunmaktadır. Çin'in kuzeybatısındaki bu tarihi topraklarda etnik Türk Uygur azınlığı Çin yönetimi tarafından gün geçtikçe asimile edilmekte ve imha'ya çalışılmaktadır. Çin bu bölgedeki endişe ve

korkularını yatıştırmak için trajikomik yöntem ve mekanizmaları Müslüman Uygur Türklerine karşı bir kez daha adapte etme gayreti içine girmiştir. Böyle bir zaman yolculuğu içerisinde, dini ve etnik içerikli birçok kitap, DVD, film ve benzeri eğitici ve öğretici materyalleri yasaklaması, bunların üretim, dağıtım ve yayılmasını suç haline dönüştürmesi gibi son yıllarda tuhaf yasakları benimseyerek uygulamaya çalışmaktadır. Çin yönetimi, bu yıl ramazan ayında bu kez ülkede yaşayan Müslüman Uygur Türklerine oruç ve ramazan ibadetlerini yasaklayan bir politika benimsemiştir. Geçen yıl, öğrencilerin oruç yiyen fotoğrafları sosyal medyada çokça görülebilirdi. Bu fotoğraf ve görüntüler bir şekilde ülkeden başarı ile sızdırılmıştı. Buna göre öğrenciler sınıflarına derslerine girmeden önce su içmek zorunda bırakılıyordu. Bu uygulama ise, uluslararası toplum tarafından büyük bir tepki ile karşılandı. Bu yıl, de ramazan ayında bu yasaklar daha da sıkı bir şekilde sürdürülmektedir. Bu yıl Çin yönetimi öğrenciler, öğretmenler ve memurların oruç tutmalarını ve ramazan ibadetlerine katılmamalarını resmen yasaklayan bir genelge yayınladı. Ramazan yasakları bu yıl daha resmi ve daha kurumsallaşmış bir şekilde yürürlüğe konmuştur. Çin yönetimi Müslüman Uygurların Ramazan ve orucu ile büyük bir savaş içerisine girmiş bulunmaktadır. Bu mücadele büyük bir olasılıkla bölgedeki dini özgürlükler bazında belirleyici ve açık bazı sınırlamalar içerecektir. Çin hükümeti bu

yıl da Ramazan'ı kapsayan bir ay içerisinde İslam dinine karşı bir savaş başlatmıştır ve bu savaşı de ve dini pratiğe dönüştürmüştür.

Bunu da ısrar ile sürdürmeye için çalışıyor. Ancak, bu savaşın sonucunu şimdiden kestirmek öyle çok kolay değildir. Hükümet güvenlik kuruluşlarından oluşturulan bir "Hayalet Ordusu"nu kullanarak Ramazan ile mücadele etmeye çalıştığını görüyoruz. Çin yönetimi, uygulamaya koyduğu böyle bir yasağın sosyal sonuçlarına ve dünyadaki imajına olumsuz etkilerinin farkında olmayabilir. Ancak, bu uygulamalar diktatörlükler hakkında bir komedi filmi veya bu filme ait bir film sahnesi olarak görülebilir. Müslüman Uygur öğrencilerin oruçlarını bozmak (onların oruçları kırmak için) öğrencilere zor kullanıyor. Çin süper bir güç olarak, önümüzdeki yıllarda uluslararası sistemin şekillendiriciler biri olmak iddiasındadır: Ama Çin'in ekonomik cesareti, askeri ve diplomatik gücü bunun gerçekleşmesi için kâfi gelmeyebilir. Öğrencilere sınıflarına girmeden önce oruçlarını bozdurmak için zorla su içiren ve bunu yaparken de, aşırı güç kullanan bir yönetimin bu kötü görüntüsünü düzeltmesi çok da kolay olmayacaktır. Çin, bu kötü imajını düzeltmek için de her hangi bir çaba göstermemektedir ve düzeltmesi de şu anda mümkün olmayacaktır. Dünyada birçok insan için, bu sahne zaman ve güç israfından başka bir şey olmadığı gibi, hiç te insanı değildir de.

sabah.com.tr

Doğu Türkistan'da ölü sayısı, açıklanandan çok fazla!

Kayseri Bağımsız Doğu Türkistanlılar Derneği Genel Başkanı Erkinbeğ Uygurtürk, Çin'in Ramazan ayının başından itibaren Uygur Türklerine yönelik yaptığı katliamın boyutunun çok büyük olduğunu söyledi.

Uygurtürk, bölgeyle iletişimin Çin tarafından kesildiğini ifade ederek, ölenlerin sayısının 18-28 olmadığını binlerce kişi olduğunu ileri sürdü.

Çin polisinin Kaşgar bölgesinde Uygurlulara yönelik yaptığı işkencelerin çok büyük boyutta olduğunu söyleyen Uygurtürk, dünya basınında katliamla ilgili görüntüler yer almaması için bölgeyle iletişimin kesildiğini açıkladı.

Dünyanın bu duruma sessiz kalmasına tepki gösteren Uygurtürk, şu açıklamayı yaptı:

"Doğu Türkistan'da 1949 yılından beri Çin'in katliamları sürüyor. Özellikle Ramazan ayında bu büyük seviyelere çıktı. Kaşgar'da diğer şehirlerde katliamlar yapılıyor. Biz büyük endişe içindeyiz. Katliam sonrasında ölen Uygur Türkü sayısının 18-28 olduğu ifade ediliyor ama bu rakamların yüzlerce binlerce olduğunu duyduk. Oradan aldığımız bilgiler bu yönde. Çin, bu insanları terörist olarak gösteriyor. Oysa dinini, inançlarını yerine getirmek, yaşamak isteyen bu insanlar nasıl terörist olur? Namaz kılmak, oruç tutmak camiye gitmek isteyenleri engellerseniz bu insanlar nasıl terörist olabilir?"

<http://www.yeniasya.com.tr>

ARAP BAHARI'NDAN ÇİN'İN "KIŞI"NA DOĞU TÜRKİSTAN

Ömer Çağrı TECER
(Abant İ. Baysal Ün. U.arası
İlişkiler Böl. Y. Lisans Öğrencisi)

ÖZET

Dünya ekonomik sisteminin içinde bulunduğu 'yalancı bahar' değişimleri, içerisinde nerdeyse aynı dinamikleri barındıran Çin'in Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde (Doğu Türkistan) ters tepki yaratarak baskı, şiddet, benzetme ve asimilasyon politikasının Çin yönetimi tarafından daha da artırılmasına neden olmuştur.

Bu bağlamda, bu çalışmada tarih içerisinde Doğu Türkistan Sorununun şekillenışı, soğuk savaş sonrası dönemde gösterdiği değişim, Çin yönetiminin süreç içerisindeki politika değişiklikleri ve 2000'den sonra meydana gelen olayların, bu olaylar karşısında diğer güç/dinamiklerin konumları/tutumları ve Küresel kriz bağlamında diğer bölgelerde meydana gelen olaylar ve bu olaylara müdahil olan güçlerin Doğu Türkistan sorunu karşısında takındığı tavır incelenmeye çalışılacaktır. Küresel kapitalist sistemdeki, özellikle 2008 yılından itibaren, aşırı genişleme ile baş gösteren finansal kriz sonucundan, uluslararası pazarlara önemli doğal kaynak/hammadde tedarikçisi durumunda olan ya da önemli stratejik bölgelerde yer alan ülkelerde vuku bulan rejim ve/ya yönetim karşıtı gösteri ve ayaklanmalar Kuzey Afrika başta olmak üzere belli başlı bölgelerde değişimlere (yeniden düzenlemelere) yol açmıştır. Ancak nerdeyse yüz yıldır bağımsızlık, özgürlük, hak taleplerinde bulunan Doğu Türkistan halkı henüz 'Çin Baharı'na şahit olamamıştır. İşte yine bu çalışmada, son dönem gelişmeler çerçevesinde Çin'deki sessiz çığlık üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğu Türkistan, Çin Halk Cumhuriyeti, Uygurlar, Küresel Ekonomik Kriz, Arap Baharı.

GİRİŞ

Yıllarca varlıklarını sürdüren diktatör ve otoriter yapılar/yönetimlerin koltuklarının sallandığını, geniş halk kitlelerinin hak ve özgürlük talepleri uluslararası konjonktürü etkilediğini görmekteyiz. Ancak bu olayları incelerken görünen olay ve olgular üzerinden bir değerlendirmede bulunurken sadece bu olay ve olgulara odaklanmak yapılan araştırmanın sığ ve derinlikten yoksun olması sonucunu doğuracaktır. Bu yüzden, bu olayları açıklama ve diğer coğrafyalardaki, denk olmasa da benzer sorunlara yönelik analizlerimizde süreç, yani bu duruma nasıl

gelindiği sorusu önem teşkil etmektedir. Ancak bu analizlerimiz yaparken de komplo teorilerinden uzak, verilere dayalı olarak tasvir ve açıklamada bulunmamız gerektiğini düşünmekteyim.

Bu bağlamda, 'Arap Baharı'nın yaşandığı coğrafyalar ve bu coğrafyalara hakim olan yerel devletlerdeki uzun geçmişe sahip otoriter rejimlerin nasıl olurda bugün bir sorun teşkil ettiği ve değişimlerinin sistemdeki başat güçlerin çıkarına olduğunu, bu yönde uygulanan küresel politikaları anlamamız bir süreç analizinin yapılmasını gerekli kılmaktadır.

Diğer yandan, aynı şekilde on yıllardır içerisinde şekil itibariyle aynı hak ve özgürlük taleplerini barındıran, Çin'in Sincan Uygur Özerk Bölgesi[i]nde, ana yurtlarında yaşayan Uygurların durumunu anlama da bir süreç analizi beraberinde getirmektedir. Burada altı çizilmesi gereken bir husus olarak şunu da belirtmek isterim ki; Arap Baharı ve coğrafyasının, Doğu Türkistan ve coğrafyasının içerisindeki özel koşulların birbirinden farklı olduğunun, kesinlikle bir indirgemeci yaklaşıma mahal verilmemesi gerektiğinin farkındayım. Çünkü her iki olay ve olaylar serisi kendine has özellikler barındırmaktadır, ayrıca çıkış noktaları, gelişimlerinde bir noktada farklıdır. Tek ortak noktaları ise hak, özgürlük ve adalet arayışıdır. Ancak çalışmanın ileriki bölümlerinde görüleceği üzere Arap Baharı ve karşılığındaki sonuçları ile başat devletlerin tutumu, Doğu Türkistan sorunu ve sonuçları ile başat devletlerin tutumu net bir şekilde farklıdır, farklı dinamikleri dayanmaktadır.

İlk olarak Arap Baharı, süreç içerisindeki aktörleri, sonuçları ve muhtemel olayları asıl araştırma konuma araç oluşturması bağlamında inceledikten sonra asıl konum Doğu Türkistan sorununa ilişkin olarak geçmiş, günümüzü, geleceğine ilişkin tutumlar üzerine değerlendirmede bulunulacaktır.

'Arap Baharı': Sürekliliğin Görece Değişikliği

2011 yılının başından itibaren, ilk olarak Tunus'ta hayat pahalılığı ve işsizliği protesto etmek amacıyla başlayan ve giderek yönetim karşıtı olan gösteriler bu ülkedeki yönetimin alaşağı edilmesine, çökmesine neden olmuştur. Bu olayın başlangıcı ve sürekliliği Mısır'a, Libya'ya, Yemen'e, Suriye'ye doğru yayılan bir muhalifler grubunun sesinin yükselmesi sonucunu doğurmuştur.

Tarih boyunca gördüğümüz ve alışlageldiği gibi bu tür ülkelerin yönetim kadroları dış odaklı 'devrim'lerle, başat güçlerin kendi çıkarlarına (soğuk savaş döneminde hem siyasal ideoloji hem de ekonomik anlamda/soğuk savaş sonrası dönemde, siyasal ideoloji olmasa da olur bağlamında ekonomik an-

lamda) uygun yapılanmalar ve yönetimleri iş başına gelmesini sağlamıştır. Özellikle bu müdahalelerin, Amerika Birleşik Devletleri tarafından, modern anlamda bir araç olarak kullanılmaya başlandığı 1893’te Hawaii’ye yapılan müdahaleden itibaren sıklıkla görmekteyiz. Ancak bu tabii ki tarih içerisinde kullanılan araçlar bağlamında; doğrudan müdahale, örtülü operasyonlar, istilalar şeklinde uluslararası konjonktürün bir gerekliliği olarak şekil değiştirmiştir. [ii]

Bu bağlamda, bugün Arap Baharı olarak adlandırılan coğrafyalarda gerçekleşen devrimlerin ne kadar devrim olduğu sorusu kafamızda soru işareti uyandıracaktır. Bu devrimler, geçmişte yönetimlere yapılan müdahalelerden farklı çünkü iç dinamikler bu süreçte başlı başına bir etki ve itici güç oluşturmaktadır. Peki, bu ülkelerde oluşan hak, özgürlük, ekonomik yeterlilik vb. isteği, uluslararası sistemde başat durumda olan ülkelerin çıkarları ile ne kadar uyumlu sorunu gündeme getiriyor. Çünkü bu başat güçler, özellikle ABD, yine tarih içerisinde bize göstermiştir ki kendi savunduğu değerler olan siyasal ve ekonomik liberalizmin bazı ülkelerde sadece ekonomi boyutunun gerçekleşmesinin, o ülkelerdeki anti-liberal yönetimlerin varlığını onların gözünde meşrulaştırmıştır. Hemen yine aklımıza bir soru geliyor. Peki, o zaman bugün devrimlerin gerçekleştiği veya gerçekleşme arifesinde olan ülkeler yeterince liberal bir ekonomik düzene sahip değil mi? Bir dönem için kısmen, evet sahip idi, fakat bugün içerisinde bulunulan kriz, liberal ekonomik düzenin geçmişten daha çoğunu istemesine neden oldu veya kriz ortamının etkisi ile daha az maliyetli olmasını istemesine neden oldu. Bu maliyet sorunu, bu olaylar karşısında başat güçlerin tutumunu etkiledi. Örneğin bu olaylara, Libya istisna olmak üzere (Libya’daki doğrudan müdahale ülkenin doğal kaynaklar bakımından özel konumuna dayandırılabilir. Ancak yine de maliyeti düşürme açısından ise NATO karşımıza çıkmaktadır), doğrudan dahil olunmaması ancak işler istenilen sonuca ulaştığında, yani pastadan pay alma, daha az maliyet ile ham madde kaynaklarına ulaşma aşamasına gelindiğinde azami müdahillliği gördük.

Bu bağlamda, benim belirtmek istediğim şudur ki; geçmiş dönemlerin konjonktürü o ülkelerdeki halkların hak, özgürlük, adalet, ekonomik yeterlilik gibi sorunlarının yani ‘siyasal liberalizme’ konu olan sorunların başat güçlerin ekonomik çıkarları ile uyuşmadığı için göz ardı edilmiştir. Ancak değişen koşullar ve ekonomik kriz, pazar ve hammadde sunucusu olan ülkelerde bu taleplerin kendiliğinden,

halk yığınları tarafından ortaya çıkmasına ses çıkarmamış, bir aşamaya kadar karışmama politikası izlemişlerdir. Başat güçler, bu talepleri araç olarak kullanıp kendi ekonomik çıkarları açısından, finansal ve ekonomik kriz döneminde maliyetli konuma gelen ülkelerdeki, geçmişin meşru yönetimleri birer birer alaşağı etmiştir.

İşte bu çerçevede asıl irdeleyeceğim konu olan ‘Doğu Türkistan Sorunu’nun tarih içerisinde barındırdığı; ilk önce ekonomik ve siyasal bağımsızlık, daha sonra şartlar ve reel-politik gereği olarak hak, özgürlük, adalet taleplerine karşı oluşturulan, karşı politikalar sonucu bütün bu taleplere bir de sosyo-ekonomik talepler eklenmiştir. Ancak bu talepler hem devletler hem de sistem düzeyinde etki yaratmamış ya da sınırlı kalmıştır. Bunun nedenleri ve ‘Arap Baharı’ ile mukayesesi çalışmanın ilerleyen aşamalarında tartışılacaktır. Ancak bu tartışmaları yapmadan önce, bu sorunun kökenin uzun yıllara dayanması, süreç içerisinde hem sorunun içinde hem de dışındaki algılanışında değişimlerin olması, farklı dinamiklere dayanmasından dolayı; Doğu Türkistan özelinde bir ayrıntıya inmek gerekmektedir.

Doğu Türkistan[iii] Sorunu: Kökeni, Gelişimi ve Günümüz[iv]

Doğu Türkistan, tarihi süreç içerisinde birçok Türk devleti ve Moğol hâkimiyeti altında kalmıştır. Türkistan coğrafyasının (bugünkü merkezi Asya olarak adlandırılan bölge) doğusunun Çin ile ilk etkileşimi ve işgali 18. YY’da Amursam idaresindeki Cunggurların 1755 tarihinde Çin ile ittifakı sonucu olmuştur. Bu ittifak, Çin’in Cunggurların hâkimiyetine son vermesi ile sonuçlanmış ve bu dönemden sonrada Çin istilası hızlanmıştır.

Çin askerlerinin Doğu Türkistan’a girdiği 1755 tarihinden, Yakup Bey’in iktidara geldiği 1865 yılına kadar ki olan 110 yıllık zaman kaynaklarda ‘1. Çin istilası’ olarak geçmektedir. Sözüünü etmiş olduğumuz Yakup Bey döneminde (1865–1884), görece olarak Doğu Türkistan içeride ve dışarıda bir birlik sağlamış ancak bu durum onun ölümüne kadar geçerliliğini sürdürmüştür. 1884’de Çin ordusunun işgali kaçınılmaz olmuştur. Yine bu dönemde, Çin imparatorunun emri ile bu bölgeye “yeni toprak” anlamına gelen “Şin Cang” ismi verilmiştir. 1884’den, 1944 yılına kadar sürecek olan ‘2. Çin İstilası’ dönemi başlamıştır. Bu dönem Çinlilere yaramamış, bölge tam bir istikrarsızlık içerisine girmiş, 1933 ve 1944 yılında çıkan isyanlarla, 10 yıl arayla iki milli devlet[v] kurulmuştur. Ancak oluşturan bu milli devletler hem iç yönetsel nedenlerden ve tartışmalardan hem de böl-

gedeki diğer büyük devletlerin, bölgede milliyetçiliği artıracığı ve Türkistan coğrafyasını birleşmesine neden olacağı düşüncesi ile yapılan müdahaleler bu devletlerin uzun soluklu olmalarını engellemiştir. Sorunun kökenine ilişkin sonuç olarak, bu iki milli devletin, yukarıda söylenen malum nedenlerden ötürü yaşayamaması, 1949 yılında iç savaşı kazanmış olan komünistlerin üçüncü kez Doğu Türkistan'ı işgal etmesi ile sonuç bulunmuştur. Bu işgal, Çin Halk Cumhuriyetinin (ÇHC) hâkimiyetinin bu güne kadar gelmesine neden olmuştur.

Doğu Türkistan'ın genelinde, 1953 yılında ÇHC'ye karşı büyük bir ayaklanma olmuş ancak 'devrim aleyhtarı unsurları yok etmek' sloganı ile 250.000'den fazla kişi tutuklanarak çeşitli işkencelerle öldürülmüştür. Soğuk Savaş'ın yaşandığı dönemde, ÇHC'de bu tür ayaklanmalar devamlı kendisini göstermiştir. 1955, 1962'de binlerce insan ayaklanmalar meydana getirmiş ve sonucunda sert önlemlerle binlerce kişi işkencelere maruz bırakarak öldürülmüş ve binlercesi de ana yurtlarından koparak Kazakistan'a ilticaya mecbur bırakılmıştır. Yine aynı şekilde, 1969'da Ahunoğlu (Ahunov) Mecit liderliğinde bir teşkilat, ayaklanma öncesi yönetim tarafından haber alınmış ve teşkilat üyeleri idam edilmiştir. Bütün bunlara ek olarak, 1981 ve 1985'te farklı şekilde gelişen ancak amaçları ve sonuçları aynı olan gösteriler yapılmış, birçok insan o dönem itibarıyla giriştikleri hak, özgürlük, adalet, meşru bir talep olan 'kendi kaderini tayin etme hakkı'ndan edilmiştir. 1989'da dini inançlarını ve geleneklerini serbest bir şekilde yaşama, demokratik haklar talep etmek ve Müslümanlığa yapılan hakaretlerin durdurulması amacıyla gösteriler yapılmış, sonucunda göstericiler ya anında ya da daha sonra öldürülmüş, yok edilmiştir.[vi]

Bu noktada, ayaklanmaların ve bu ayaklanmalar karşısında ÇHC uygulamalarının ana nedenlerinin ne olduğunu belirtmek yerinde olacaktır: İlk başta, Uygurlar açısından, ana yurtlarında işgal altında yaşamalarıydı. Ardından kendileri ilk başta vaat edilen ve ÇHC anayasası ile de garanti altına alınan özgürlüklerin verilmemesidir.[vii] Diğer bir neden olarak, ÇHC'nin uyguladığı kimlik politikasıdır. Bu kimlik politikası ise temel ayaklanmaların ve protestoların en önemli nedenini, kaynağını oluşturmaktadır: Soy ve ırksal bir milliyetçilik anlayışı yerine, ortak kültürü ve değerleri ön plana çıkaran ve ardından bu kimlik anlayışı çerçevesinde azınlıklara yönelik 'benzetme politikası' uygulamak. Bu benzetme politikası ÇHC yönetimi tarafından çok sistematik, süreklilik arz eden bir şekilde uygulanmaktadır. Bu te-

rimi biraz daha açık ve örneklendirirsek; ÇHC içerisinde yaşayan bütün etnik grup ve milletlerin tek bir pota içerisinde eritilip, hatta bazılarının yok sayılıp, bir Çin milletinin oluşturulması ancak bu oluşum sürecinde bu azınlıkların geçmişlerine yönelik olarak hiç bir izin de kalmaması, kısaca asimilasyon politikasıdır. Özellikle 1990'lar ile birlikte Doğu Türkistan'da, ÇHC merkezi yönetimin aldığı kararlar doğrultusunda Uygurca, anayasada verilen haklara rağmen, kademe kademe eğitim dilinden çıkarılmış hatta çalışma hayatına atılmak ve iş bulmak için iyi düzeyde Çince (sınavla belirlenerek tasdik edilen) koşul haline getirilmiştir. Ayrıca, Uygurların dini ve geleneksel yapıya gelişlerine karşı sınırlamalar getirilmiş, çocukların ve üniversite öğrencilerinin dini eğitim almaları yasaklanmıştır. Bu uygulamalara ek olarak, benzetme politikasının direği olan iskân politikaları uygulamaya konmuştur ve Sincan Uygur özerk bölgesine milyonlarca Han Çinlisi iskân edilmiş, doğal demografik yapı ile oynanmıştır.[viii]

1953'te 300 bin olan Han Çinli sayısı, 1990'da 6 milyona yükselmiştir. Diğer yandan, 1990'lardan itibaren uygulanan kalkınma programı benzetme programının bir parçasını oluşturmaktadır. Kalkınma programı kapsamında Uygurlu birçok genç, özellikle genç kızlara yönelik olarak, ÇHC'nin başka yerlerinde istihdam edilmesi yönünde politikalar izlenmiştir. Bu durumu da bütün dünyaya, bir propaganda aracı olarak, azınlık bölgelerinin kalkındırılması olarak sunmuştur.

Bütün bu kimlik ve nüfus politikaları, Uygurların ekonomik anlamda da köşeye sıkışmasına da neden olmuştur. Yani bu politikalar; i) bölgedeki kaynakların adaletsiz bir şekilde dağıtılarak, kaynakların büyük çoğunluğunun Han Çinlilerine tahsis edilmesi, ii) işveren, yerel ve önde gelen endüstrilerin Han Çinlilerin elinden bulunması sonucunu doğurmuştur. Sonuç itibarıyla, uygulanan siyasi, ekonomik, sosyal, dini, demografik baskılar ve politikalar bölgede etnik olmayan bir Sincan kimliğinin oluşmasını amaçlamış ve büyük ölçüde de amacına ulaşmıştır. Bu çerçevede de görmekteyiz ki, Uygur Türklerinin Doğu Türkistan'daki mevcut durumu, onların reel politika gereği bağımsızlığı savunmanın gerçekçi olmadığı, daha çok hak ve özgürlük taleplerinde bir mücadele etmenin mantıklı olduğu düşüncesini uyandırmıştır.

Diğer yandan, bu bölgenin neden ÇHC için vazgeçilmez olduğunu kavramamız açısından Doğu Türkistan'ın stratejik önemine değinmek yerinde olacaktır. Doğu Türkistan, sekiz Orta Asya devleti ile

komşudur. Tarih boyunca özellikle 2. Dünya Savaşı ve Soğuk Savaş süresince önemli bir tampon bölge olarak kullanılmıştır. Bunlara ek olarak, ülkenin büyümesinde önemli etkileri olan; petrol rezervlerinin üçte biri ayrıca, uranyum ve önemli derecede kömür kaynaklarının yanında, bölgenin pamuk ihtiyacının yarısını karşılamakta olan Doğu Türkistan önemli altın ve bakır madenlerine de sahiptir. Diğer yandan, Doğu Türkistan ÇHC'nin Orta Asya, Kafkasya ve Avrupa ile iletişimini ve ulaşımını sağlamaktadır. Dolayısıyla bölge ulaşım, iletişim, doğal kaynaklar ve güvenlik açısından ÇHC için stratejik öneme sahiptir.

Doğu Türkistan sorununun süreç içerisindeki değişimi ve algılanışında kırılma noktasını oluşturan olaylardan biri de 11 Eylül 2001'de ABD'deki ikiz kulelere yönelik gerçekleştirilen terör saldırıları olmuştur. Tüm dünyada o tarihten sonra olduğu gibi, ÇHC'de de Uygur Türklerine yönelik uygulanan politikalar, alınan önlemler terörizmle savaş kapsamı içerisinde görülmüş ve uluslararası alanda zaten cılız olan eleştirilerin bastırılmasına neden olmuştur. Bu olaydan sonra, sorunun uluslararası anlamda tekrar gündeme gelmesi ise 2009 yılının Temmuz ayında meydana gelen olaylar olmuştur. Bu olaylar, aynı yılın Haziran ayında bir fabrikada meydana gelen ve iki Uygur'un öldürülmesinden sonra Çin hükümetinin olayları yeterince araştırmaması ve gerekli cezaları uygulamaması üzerine Urimçi'de Uygurların protestosu üzerine başlamıştır. Çin yönetimi bu protesto gösterilerini çok sert biçimde bastırmıştır. Bu olay, Doğu Türkistan sorununun dünya kamuoyunda tekrar gündeme gelmesine neden olmuş ancak eleştirileri beklenen başat güçlerden gerekli sert uyarılar ve destekler gelmemiştir.

Sonuç: Yerelden Küresele Siyasi Isınma ve Mevsimsel Görece Değişimler

Bugün değişimin milletler bazında başlatıldığı ancak küresel çapta ve devletler bazında ise bir şeyin değişmediğine, değişenin ise sadece araçlar olduğuna tanık olmaktayız. 'Arap Baharı'ndan Çin kışına olarak adlandırdığımız bu tablo farklı dinamiklere, farklı tarihsel süreçlere ve geçmişlere sahip olmalarına rağmen sonuç itibarıyla günümüz konjonktüründe amaç birliği halinde görünmektedir. Bu nedendir ki; Sincan Uygur Özerk bölgesinde kitle iletişim araçlarına sansürler uygulanarak Arap baharı, yasemin devrimi ve hatta tek başına yasemin kelimesinin kullanılmasına dahi yasaklar ve sansürler oluşturulmuştur. Bu amaç birliği, 'Bahara' müdahil olanların değerleri ile bire bir örtüşmesine rağmen 'Çin Kışı'nı savunmamakta ve destek vermemektedirler.

Çalışmanın başında 'Arap Baharı'na yönelik yapılan değerlendirmede de belirtildiği üzere; bütün bu olayları yürüten 'batılı' güçlerin tarih içerisinde doğrudan ya da dolaylı olarak müdahale ettikleri devletlerde, savundukları ekonomik ve siyasal değerlerin bir arada olmadıkları, bunun nedeninin ise ekonomik çıkarların bazen siyasal hak ve özgürlüklerden önce geldiği çıkarımını yapmamıza neden olmaktadır. Bunu, 1970'ler ile neo-liberal politikaların uygulamalarını ve deneylerinin yapıldığı ülkeler olan Şili'de, Bolivya'da, Rusya'da, Orta Asya Cumhuriyetlerinde, Irak'ta, 'Arap Baharı'na kadar Libya'da, Mısır'da pek çok ülkede gördük. Ayrıca Çin'de de bunu aynı şekilde gördük. 1990'da Tiananmen meydanında toplanan ve Çin'in kapitalizme, neo-liberal politikalara entegrasyonunu, bunların toplum üzerindeki etkilerini protesto eden halk kanlı bir şekilde bastırılmış ancak bu durum bugün Arap coğrafyasında yaşanan sonuçları doğurmamıştır. Çünkü başat devletlerin liberal ekonomik çıkarları işlemekteydi. Peki, süreç şimdi hangi yöne evirilmekte? Doğu Türkistan bağlamında ne söylenebilir?

Arap Coğrafyasındaki halklar geçmişlerine göre özgürlüklerine kavuşmuş ya da o şekilde bir tablo çizilmektedir. Görece özgürleşen, devrimlerin gerçekleştiği ülkelerdeki Arap halkları, kendilerine yardım eden ve onların sorunlarını uluslararası alanda dile getiren devletlere, aslında onları yönetenlerin kriz içerisindeki Batılı güçlere her açıdan daha maliyetli hale geldiklerini hatırlatmış, beklemede olan politikaların kendiliğinden oluşacak ve bir derecede de müdahil olunacak şekilde uygulanması sağlanmıştır. Diğer yandan, ÇHC bakıldığında oradaki sorunlara uluslararası güçlerin müdahilliği bu kadar kolay olamamaktadır. Tabi ki burada Çin ile günümüzde devrimlerin gerçekleştiği ve muhtemelen gerçekleşecek devletler ile bir tutmuyorum, çünkü bu gerçek dışı olacaktır. Ancak diğer yandan bunun nedenleri üzerine konuşacak olursak; Doğu Türkistan'daki Uygur muhalefetinin birlik olamaması, ÇHC küresel çapta yapmış olduğu kara propaganda, baskı, sansür, terörizmle mücadele konsepti, ABD başta olmak üzere büyük güçlerle büyük ortaklıkları ve onların karşılıklı bağımlılığı hatta bazı alanlarda bağımlılığı, Çin'e karşı Doğu Türkistan'daki Uygur Türklerinin haklı talepleri, hem devlet nezdinde hem de uluslararası sistem nezdinde tepki ve destek yaratması sınırlı olmaktadır. Ancak bazı yazarlara göre, Hayek ve Friedman'ın temel öğretileri olan ekonomik liberalizmin, siyasal liberalizmi doğuracağı ya da bunların birbirlerini beslediği yönündeki görüşler, Çin'in ekonomik liberalizme giderek daha fazla entegre olması,

komşudur. Tarih boyunca özellikle 2. Dünya Savaşı ve Soğuk Savaş süresince önemli bir tampon bölge olarak kullanılmıştır. Bunlara ek olarak, ülkenin büyümesinde önemli etkileri olan; petrol rezervlerinin üçte biri ayrıca, uranyum ve önemli derecede kömür kaynaklarının yanında, bölgenin pamuk ihtiyacının yarısını karşılamakta olan Doğu Türkistan önemli altın ve bakır madenlerine de sahiptir. Diğer yandan, Doğu Türkistan ÇHC'nin Orta Asya, Kafkasya ve Avrupa ile iletişimini ve ulaşımını sağlamaktadır. Dolayısıyla bölge ulaşım, iletişim, doğal kaynaklar ve güvenlik açısından ÇHC için stratejik öneme sahiptir.

Doğu Türkistan sorununun süreç içerisindeki değişimi ve algılanışında kırılma noktasını oluşturan olaylardan biri de 11 Eylül 2001'de ABD'deki ikiz kulelere yönelik gerçekleştirilen terör saldırıları olmuştur. Tüm dünyada o tarihten sonra olduğu gibi, ÇHC'de de Uygur Türklerine yönelik uygulanan politikalar, alınan önlemler terörizmle savaş kapsamı içerisinde görülmüş ve uluslararası alanda zaten cılız olan eleştirilerin bastırılmasına neden olmuştur. Bu olaydan sonra, sorunun uluslararası anlamda tekrar gündeme gelmesi ise 2009 yılının Temmuz ayında meydana gelen olaylar olmuştur. Bu olaylar, aynı yılın Haziran ayında bir fabrikada meydana gelen ve iki Uygur'un öldürülmesinden sonra Çin hükümetinin olayları yeterince araştırmaması ve gerekli cezaları uygulamaması üzerine Urimçi'de Uygurların protestosu üzerine başlamıştır. Çin yönetimi bu protesto gösterilerini çok sert biçimde bastırmıştır. Bu olay, Doğu Türkistan sorununun dünya kamuoyunda tekrar gündeme gelmesine neden olmuş ancak eleştirileri beklenen başat güçlerden gerekli sert uyarılar ve destekler gelmemiştir.

Sonuç: Yerelden Küresele Siyasi Isınma ve Mevsimsel Görece Değişimler

Bugün değişimin milletler bazında başlatıldığı ancak küresel çapta ve devletler bazında ise bir şeyin değişmediğine, değişenin ise sadece araçlar olduğuna tanık olmaktayız. 'Arap Baharı'ndan Çin kışına olarak adlandırdığımız bu tablo farklı dinamiklere, farklı tarihsel süreçlere ve geçmişlere sahip olmalarına rağmen sonuç itibarıyla günümüz konjonktüründe amaç birliği halinde görünmektedir. Bu nedendir ki; Sincan Uygur Özerk bölgesinde kitle iletişim araçlarına sansürler uygulanarak Arap baharı, yasemin devrimi ve hatta tek başına yasemin kelimesinin kullanılmasına dahi yasaklar ve sansürler oluşturulmuştur. Bu amaç birliği, 'Bahara' müdahil olanların değerleri ile bire bir örtüşmesine rağmen 'Çin Kışı'nı savunmamakta ve destek vermemektedirler.

Çalışmanın başında 'Arap Baharı'na yönelik yapılan değerlendirmede de belirtildiği üzere; bütün bu olayları yürüten 'batılı' güçlerin tarih içerisinde doğrudan ya da dolaylı olarak müdahale ettikleri devletlerde, savundukları ekonomik ve siyasal değerlerin bir arada olmadıkları, bunun nedeninin ise ekonomik çıkarların bazen siyasal hak ve özgürlüklerden önce geldiği çıkarımını yapmamıza neden olmaktadır. Bunun, 1970'ler ile neo-liberal politikaların uygulamalarını ve deneylerinin yapıldığı ülkeler olan Şili'de, Bolivya'da, Rusya'da, Orta Asya Cumhuriyetlerinde, Irak'ta, 'Arap Baharı'na kadar Libya'da, Mısır'da pek çok ülkede gördük. Ayrıca Çin'de de bunu aynı şekilde gördük. 1990'da Tiananmen meydanında toplanan ve Çin'in kapitalizme, neo-liberal politikalara entegrasyonunu, bunların toplum üzerindeki etkilerini protesto eden halk kanlı bir şekilde bastırılmış ancak bu durum bugün Arap coğrafyasında yaşanan sonuçları doğurmamıştır. Çünkü başat devletlerin liberal ekonomik çıkarları işlemekteydi. Peki, süreç şimdi hangi yöne evirilmekte? Doğu Türkistan bağlamında ne söylenebilir?

Arap Coğrafyasındaki halklar geçmişlerine göre özgürlüklerine kavuşmuş ya da o şekilde bir tablo çizilmektedir. Görece özgürleşen, devrimlerin gerçekleştiği ülkelerdeki Arap halkları, kendilerine yardım eden ve onların sorunlarını uluslararası alanda dile getiren devletlere, aslında onları yönetenlerin kriz içerisindeki Batılı güçlere her açıdan daha maliyetli hale geldiklerini hatırlatmış, beklemede olan politikaların kendiliğinden oluşacak ve bir derecede de müdahil olunacak şekilde uygulanması sağlanmıştır. Diğer yandan, ÇHC bakıldığında oradaki sorunlara uluslararası güçlerin müdahilliği bu kadar kolay olamamaktadır. Tabii ki burada Çin ile günümüzde devrimlerin gerçekleştiği ve muhtemelen gerçekleştirecek devletler ile bir tutmuyorum, çünkü bu gerçek dışı olacaktır. Ancak diğer yandan bunun nedenleri üzerine konuşacak olursak; Doğu Türkistan'daki Uygur muhalefetinin birlik olamaması, ÇHC küresel çapta yapmış olduğu kara propaganda, baskı, sansür, terörizmle mücadele konsepti, ABD başta olmak üzere büyük güçlerle büyük ortaklıkları ve onların karşılıklı bağımlılığı hatta bazı alanlarda bağımlılığı, Çin'e karşı Doğu Türkistan'daki Uygur Türklerinin haklı talepleri, hem devlet nezdinde hem de uluslararası sistem nezdinde tepki ve destek yaratması sınırlı olmaktadır. Ancak bazı yazarlara göre, Hayek ve Friedman'ın temel öğretileri olan ekonomik liberalizmin, siyasal liberalizmi doğuracağı ya da bunların birbirlerini beslediği yönündeki görüşler, Çin'in ekonomik liberalizme giderek daha fazla entegre olması,

DOĞU TÜRKİSTAN VE ANTIEMPERYALİST POLİTİKA

Erkan KARAARSLAN

Doğu Türkistan'da yaşanan olaylar Türkiye'deki sağ ve sol siyasetlerin hangi noktada durduklarını göstermek açısından önemli bir fırsat yarattı. Genellikle sağ siyasetler Türklere yönelik katliama tepki koyar gibi görünürken sol siyasetler hep yaptıkları gibi Türk Milletinden koparak meseleye başkalarının gözlükleriyle bakmayı tercih ettiler. Böylelikle Türklerin hakkının savunulacağı; Türk milleti ve sol arasında yeni bir bağ kurulabilecek bir zemin daha sağcılara teslim edildi.

Doğu Türkistan'da yaşanan olaylar Türkiye'deki sağ ve sol siyasetlerin hangi noktada durduklarını göstermek açısından önemli bir fırsat yarattı. Genellikle sağ siyasetler Türklere yönelik katliama tepki koyar gibi görünürken sol siyasetler hep yaptıkları gibi Türk Milletinden koparak meseleye başkalarının gözlükleriyle bakmayı tercih ettiler. Böylelikle Türklerin hakkının savunulacağı; Türk milleti ve sol arasında yeni bir bağ kurulabilecek bir zemin daha sağcılara teslim edildi.

Olayların geçtiği bölgenin adını doğru ifade etmek yaşananlara hangi pencereden bakıldığını çok da güzel ortaya koyuyor. Söz konusu coğrafyanın adı Doğu Türkistan ve katliama maruz kalanlar ise Uygur Türkleri. Türk stratejisi açısından kavramlar bunlar. Ancak tartışmalarda çoğunlukla "Sincan Özerk Bölgesi" ve "Uygur" kavramları kullanılıyor ki bu aslında Çin stratejisinin kavramsal düzeyde bile kabul edildiğinin önemli bir göstergesi. Bunun ne önemi var peki? Başkalarının ağızıyla konuşmaya başladığımızdan itibaren başkalarının çıkarlarını savunmaya başlıyorsunuz.

"Sincan"ın anlamı "yeni fethedilmiş bölge". Bu Çinlilerin kullandığı isim. Yani Çinlilerin ele geçirdikleri yeni topraklar. "Uygur" ise zaten tek başına hiçbir anlam ifade etmiyor. Çünkü herkesin bildiği gibi "Uygur" bir ulusun adı değil. "Uygur Devleti" ise tarihte kurulmuş Türk devletlerinden bir tanesi. Yani Uygurlular Türk ulusunun bir boyu ve bölgede katledilenler de Türk coğrafyasının bir parçası olduğu için de bizleri yakından ilgilendiriyor.

Sol kesime baktığımız zaman hiçbir metinde Uygur Türkü kavramı kullanılmadığını görüyoruz. "Türk" kelimesine karşı duyulan rahatsızlığın basit bir göstergesi.

Bu rahatsızlığın ise çok daha derin kökenleri var. Örneğin bu solcularımızın tarih anlayışına göre Sovyetler Birliği'nde sosyalizm kurulurken orada da "Türk" yoktur. Önemli olan ise sosyalizmin inşa edilmesidir. SSCB'de Türkler örtbas edilir, Çin'de de Uygur Türkleri. Oysa her iki örnekte de Türkler emperyalist ordulara karşı fiilen savaşarak sosyalizmin inşasında çok önemli görevler almışlardır.

Ancak her iki örnekte de Türklerin katkıları yok sayılmış, onların temsilcileri de "Sosyalizmin inşası" adına yok edilmiştir. "Sosyalist"lerin tarih kitaplarında devrimlere katılan ufacak işçi hücrelerinin adlarını bile bulabilirsiniz ancak Türklerin adlarını asla.

"Doğu Türkistan" meselesinde de aynı tavrın devam ettiğini görebiliyoruz. Yapılan haberlerin önemli bir kısmı Çin devletinin resmi metinleri. Yine aynı söylemler. Önemli olan "Çin'in toprak bütünlüğü". "Çin Devleti toprak bütünlüğünü korumak adına her şeyi yapabilir."

Çin'in suçu çevreyi kirletmekmiş

Bir de olayları "etnik kaşıma" olarak gören garip bir bakış açısı var. Örneğin TKP yaşananları açıklarken bölgede etnik bir kışkırtma olduğunu ve bu etnik kışkırtmanın da arkasında ABD olduğunu söylüyor. Bununla da yetinmiyor TKP ve diyor ki "Ölenlerin önemli bir kısmı Han kökenli, yani Çinli. Birçok ev ve işyerleri Uygurlular tarafından yağmalandı ve yakıldı."

Ancak teraziye de tuturmaya çalışıyor TKP. Uygurlulara(!) vururken diğer taraftan Çin'i de eleştiriyor. Hangi açıdan mı? "İşçi haklarının kısıtlanması, çocuk emeğinin kullanımı ve çevrenin kirletilmesi açısından" Yani tek sorun Çin'in atmosfere fazladan sera gazlarını salması. Bu kriterlere uyabilen ülkeler istediği gibi Türklere vurabilir, katliam yapabilir.

İşçi Partisi ise "kraldan çok kralcı". Çinlilerin bile inanmayacağı çeşitli komplo teorileri ortaya atıp insanların kafalarını karıştırıyor. ABD, bölgedeki kömür ve petrol yataklarını ele geçirmek istiyormuş. Yani Uygur Türkleri bölgede Amerika'nın Truva Atı oluyor bu durumda.

ÖDP'nin yeni genel başkanı Alper Taş'ın açıklaması ise meselenin Türkiye'de hangi açıdan tartışılacağını ortaya koyuyor. "Hepimiz Uygurluyuz" diye

başlıyor ÖDP'nin bildirisini. İlk anda şaşırıyorsunuz. Ancak metnin tamamını okuduktan sonra açıklama da Uygur'dan daha çok Kürt kelimesinin geçtiğini görüyorsunuz.

Yani Çin'in Uygur Türklerine yaptıklarının Türkiye'de Kürtlere yapıldığını söylüyor ÖDP. "Uygur kardeşlerimiz için ne istiyorsak, Kürt kardeşlerimiz için de aynı şeyleri istemenin tutarlı ve ahlaklı olmanın ölçütü olduğu gerçeğiyle yüzleşmeye çağırıyoruz."

Böylelikle Çin ile Türkiye soykırımcılık düzleminde birleştirilmiş oluyor.

Çin'in Kürtleri Uygur Türkleri midir?

Bu örneğin tarihsel bir gerçekliği var mıdır peki?

Öncelikle Doğu Türkistan denilen coğrafya bin yıllardır Türklerin yaşadığı ve devletler kurduğu bir coğrafyadır. Bu coğrafyada yaşayan insanların Han Çinlileriyle hiçbir ortak dil, din ve tarihsel bir birlikteliği bulunmamaktadır. Yani ortada iki farklı ulus vardır. Bahsedilen yer Çinlilerin sömürgeci politikalarının sonucu olarak zapt edilmiş ve oluşan yeni siyasi yapı bu türlü bir zora dayalı egemenlik çerçevesinde oluşmuştur. Bunu Çinliler bile kabul etmektedir. Hiçbir Çinli, Uygur Türkleriyle ortak bir tarihinin olduğunu iddia etmemektedir. Bunun yanında Türk kimliğini de ayrı bir siyasal kimlik olarak kabul etmek zorunda kalmışlardır. Bu en basit tarihsel gerçekliktir.

Verilen örnekte Uygur Türkleriyle özdeşleştirilen Kürtlerin ise tarih boyunca hiçbir devleti olmadığı gibi, hiçbir zaman da ayrı bir kimlik yaratabilecek bir tarihsel geçmişleri de olmamıştır. Örneğin Uygur Türklerinin kullandığı dil dünya üzerinde yazılı en

eski dillerden biri iken, Kürtçe denilen şeyin ise hiçbir biçimde tarihsel bir gerçekliği yoktur.

Aradaki fark bir ulusun tarihsel olarak inkar edilemeyecek bir konumda olmasıdır, bir "ulus"un bizzat emperyalizm tarafından bir "ulus"a dönüştürülmüş olmasıdır. Bu ise yapay bir kavramdır ve sosyalistlerin emperyalizmin ürettiği bu sahte kimliklere karşı çıkmaları en önemli görevleridir.

Türkler büyük bir millettir. Dünya tarihi bir anlamda Türklerin tarihi etrafında biçimlenmiştir. Böyle bir milletin varlığını hatırlayabilmesi için birilerinin onu "kaşımaya" gerek yoktur. "Ulus" tarihsel bir kategoridir; yoktan var olmaz, vardan da yok olmaz.

Uygur Türklerinin direnişini ABD'nin "etnik kaşımaya" olarak tanımlama cesaretini gösteren "sosyalist"leri bu cesaretlerini bir kez de "Kürt"ler için kullanmaya davet ediyoruz.

Bu tür bir sol şaklabanlılık Türk'ü savunma hakkını yine kendi eliyle sağcılara peşkeş çekmiştir. Bugün sokaklarda şeriatçılar ve ülkücüler bu davayı sahiplenir görünmektedir. Oysa Türkiye'de en büyük Çin propagandasını da bu sahte ulusalcı kesimler yapmıştır. Bugünlerde en büyük Çin düşmanı görünen Yeniçağ gazetesinde yıllardır "Avrasyacılık", "ABD'ye karşı Türk-Çin birlikteliği" masalları anlatılmaktadır.

Doğu Türkistan'da katledilen Türk'ün hakkını savunmak bunlara bırakılmayacak kadar önemli bir meseledir. Sosyalistlere düşen görev ise Uygur Türkünün direnişini sonuna kadar savunmaktır.

<http://www.turkistanarastirmalari.com>

DÜNYA MÜSLÜMAN ÂLİMLER BİRLİĞİ'NDEN ORUÇ YASAĞI İÇİN KIZIL ÇİN'E TEPKİ

Dünya Müslüman Âlimler Birliği, Çin'in, Doğu Türkistan'da (Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde) Müslümanlara karşı uyguladığı oruç yasasına tepki gösterdi.

Dünya Müslüman Âlimler Birliği'nden yapılan yazılı açıklamada, Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde ki oruç yasasına tepki gösterilerek, Çin'e Müslümanların hak ve dini inançlarına saygı göstermesi çağrısında bulunuldu. Çin hükümetinden, Müslümanlar hakkındaki keyfi kararından geri dönmesi

istenilirken, İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) ve uluslararası kuruluşlardan da Çin'deki Müslümanları korumak için gerekenlerin yapılması çağrısında bulunuldu.

Açıklamada, şu ifadelere yer verildi: "Özellikle Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde Müslümanlara karşı devamlı uygulanan dini ve etnik zulüm eylemleri, hem uluslararası hem de Çin'in yerel yasalarına aykırıdır. Çin hükümetinin takip ettiği siyaset, kendisinin de onayladığı 1949 tarihli 4. Cenevre Sözleşmesi'ne de aykırıdır. Bu da uluslararası insan hakları ve ilgili yasaların en önemli esaslarının birinin çok açık ve net ihlali olarak kabul edilmektedir." denildi.

<http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

JAPON TARİHİNDE DOĞU TÜRKİSTAN

Japonya, bugün Doğu Türkistan bağımsızlık hareketini destekleyen ülkeler arasında tarihsel olarak Doğu Türkistan Japonya ilişkilerinin seyri Osmanlı Şehzadesi Sultan II. Abdülhamit Han'ın ilk erkek torunu olan Abdülkerim Efendi'ye dayandırılır.

Şehzade Abdülkerim Efendi saltanatın kaldırılıp sürgüne gönderilmesinden sonra babası ile beraber Lübnan Cünye'de yerleşmişlerdir. On sekiz yaşında olan genç şehzade kapı komşuları olan ve babasının sert bir şekilde karşı çıkmasına rağmen Marunî (Lübnan ve Suriye'de oturan Katolik Süryani topluluğu) bir ailenin kızıyla evlenmek istemesi babasıyla aralarını açmıştır, bu dargınlık Şehzade Abdülkerim Efendi'nin ölümünden sonra da hanımının Müslüman olmuş ve de "Nimet" ismi almış ve iki erkek torunu dünyaya gelmiş olmasına rağmen devam etmiştir. Evlendikten sonra Beyrut'tan Şam'a geçmiş ve burada oturmaya devam etmişlerdir.

Japonya'nın Desteği İle Şarki Türkistan Macerasının Seyri

1868 yılından itibaren Meiji Restorasyonu ile beraber Batı'yı kendine örnek alarak modernleşen Japonya kısa sürede Asya'daki güç dengelerinden biri haline gelmiştir. Çin ve Çarlık Rusya ile yaptığı savaşları (1894-1895 Çin-Japon savaşı ve 1904-1905 Rus-Japon savaşı) kazanması ile "Büyük Asyacılık" fikri ile bölgede işgal ve kukla yönetimler kurarak bölgeye hâkim olmak istemiştir. Nüfusu artan ve sanayide bir hayli yol kat eden Japonya I. Dünya Savaşı sonrası Sibiry ve Moğolistan üzerindeki planları Rusya'daki Bolşevik İhtilali sarsıntılarını fırsat bilecek direniş faaliyetlerini destekleyen Japonya beklenmedik şekilde Amerika ve İngiltere'nin muhalefetiyle karşılaşmıştır. Bu işi siyasi yollar ile yapmayı düşünen Japonya kendilerinin Turani (Büyük Asyacılık) bir kavim olduklarını ve Orta Asya'daki kardeşler ile alakalanmayı vazife edinmişlerdi. Rusya ve Çin'e karşı ayaklanmalar başlatılmış, Türkistan İmparatorluğunun başına Şehzade Abdülkerim Efendi'nin geçeceği söylentilerin Türk esirleri üzerinde istiklal ateşini alevlendirmiştir.

Türkistan "tekâmülcüler" ve "cedidciler" olarak ikiye ayrılmıştır, Cedidciler Amerika, İngiltere ve Japonya'ya karşı Çin'in yanında yer alıyorlardı. Bu savaşta Rusya'da Japonya'ya karşı Çin'i desteklemekteydiler. Bunun üzerine Japonya'nın yanında yer almayı uygun gören Şehzade Abdülkerim Efendi Hindistan'dan Tokyo'ya geçmiş, yaptığı görüşmeleri

Muhsin Çapanoğlu vasıtası ile gerçekleştirmiştir, görüşmeler sonunda Japonya ile de anlaşmamış oradan Türkistan'a geçmiştir.

Doğu Türkistan'da Rusya, Çin ve Japonya'nın oluşturduğu karşılıkları bitirmiştir.

Rus esaretinde olan Türkistan'da Japonya'ya bağlı bir imparatorluk kurmak ve Japonya'nın gölgesinde kukla bir hükümdar olmak istemeyen Abdülkerim Efendi Türkistan'ın öz kaynaklarıyla yerli halkı kısa sürede teşkilatlandırmıştır. Fakat tabii olarak karşısındaki Rusya ve Çin gibi güçlü devletlere karşı başarı sağlayamamıştır. Emrindeki orduların geri çekilmeye mecbur kalması sonucunda gizlice ilk önce California'ya daha sonra New York'a giderek Amerika'ya siyasi iltica etmiştir.

Yücel TANAY

03 Ağustos 1935 tarihinde New York'ta kaldığı otel odasında elinde bir tabanca ile şakağından vurulmuş olarak bulunduğu raporlarda her ne kadar intihar etti denilse de, Japonların Türkistan İmparatoru olması için uğraştıkları Şehzade Abdülkerim Efendi çıkan bazı anlaşmazlıklar yüzünden Japon gizli servisi tarafından katledildiğini ki Orhan Osmanoğlu bu konu ile ilgili "Bir Japon'un dedemin odasından çıktığı, kattaki temizlikçiler tarafından görülmüş. Biz hanedan üyeleri olarak inanıyoruz ki bu bir suikasttı. Dedem kukla bir kral olmak istemedi. Japonlar destekledi ama dedem kullanılmak istemedi." şeklinde açıklamada bulunmuştur. Yılmaz Öztuna ise göre bu

ölümü Sovyet Ajanları tarafından gerçekleştirildiğini söylemiştir.

Müslüman bir memlekete defnedilmesini vasiyet etmiş olmasına rağmen mezarı hala New York'ta olan Şehzadenin cenazesi Müslüman Gençler Cemiyeti tarafından kalabalık bir cemaatinde katılımıyla defnedilmiştir.

Bugün, Japonya Doğu Türkistan bağımsızlık hareketinin destekleyen bir ülke Doğu Türkistan'a bağlı Turfan Kentinde Çin ile Doğu Türkistanlılar arasında yaşanan çatışmalarda 11 Uygur Türk'ünün katledilmesi Japonya'yı ayağa kaldırmış. Japon

Devleti, Çin'e uyarı göndererek olayların son bulmasını istemişti. Başkent Tokyo'da bayraklar yarıya indirilerek olaylar protesto edilmişti.

Dünya Uygur kongresi lideri Rabia Kadir, birçok kez Japonya'yı ziyaret edip, Japon parlamentosu milletvekilleriyle görüştü, Japonya'da Doğu Türkistan'ın bağımsızlığını destekleyen toplantı ve yürüyüşlere katıldı. Japonya, Osmanlı Şehzadesi Abdülkerim Efendi olayındaki gibi hataya düşmemeli, Doğu Türkistan olayını koşulsuz desteklemelidir.

20. YÜZYILIN KÜRŞAD'I: OSMAN BATUR

Ahmet Türk

Maalesef İslam dünyasında her mağduriyet alanı eşit önemde ve değerinde ilgi görmüyor. Dünya üzerinde en uzun süreli zulme uğrayan ve hala uğramakta olan Doğu Türkistan coğrafyası ve insanların ilgi ve hassasiyet noktasında böyle bir garipliği var. Haliyle, bu toprakların yetiştirdiği "mühim" insanları da zihinlerden ve gönüllerden irak oluyor!

Oysa Doğu Türkistan; Hoca Niyaz Hacı, Sabit Damollam, Mahmut Muhiti, Alihan Töre Sağunı, Dr. Mesut Sabri Baykozi, Mehmet Emin Buğra, İsa Yusuf Alptekin, Nurgocay Batur, Hüseyin Teyci gibi can ve mallarını vatanı ve dini adına feda etmiş veya hicret etmek zorunda kalmış nice kahramanlara ve kıymetlere sahiptir... Lakin hürmetle yâd ettiğimiz nice ismin içerisinde benim için Osman Batur'un (1899-29 Nisan 1951) ayrı bir yeri vardır...

Üç gün önce şehadetinin 64'ncü yıldönümü hayırla ve rahmetle yâd ettiğimiz Osman Batur Rusya, Çin ve Japonya'nın hegemonya yarışına girdiği bir dönemde yetişti... Bu üç ağır tehdidin hengâmesi içinde, sırf "Türk" ve "İslam" olduğu için ortadan kaldırılması veya sürülmesi gereken milleti için "çıkış yolu" arayan biriydi...

II. Dünya Savaşı yıllarında Doğu Türkistan topraklarındaki Türkler'e yönelik Çin emperyalizminin zulmü dayanılmaz boyutlara ulaşmıştı. Herkesin silahlarını Çin askerlerine teslim etmeye zorlandığı bu yıllarda, Çin tasallutu Osman Batur'un aile ocağına da dayandı! Osman Batur, silahını teslim etmeyi reddederek: "Bu gün silâhımızı alanlar, yarın canımızı da alırlar. Ben silâhımı Çinlilere vermem.

İstiyorlarsa ve güçleri yetiyorsa, gelip alsınlar!" dedi ve tek başına dağa çıktı. Zulüm artarsa zalime dirençte artar! Müthiş bir mücadelenin fitini ateşleyen Osman Batur tepki hareketlerini iyi organize etti. Neticede kısa zamanda sayısı otuz bine erişen bir ordu kurdu.

Altayları Çinlilerden temizlemeye başlayan Osman Batur 1943 yılında hedefine ulaştı. O yıl Bulgun'da yapılan törenle Altay Kazakları'nın Han'ı ilân edildi. 1945'e gelindiğinde Doğu Türkistan'da birkaç şehir haricinde kontrol Türklerin eline geçmişti. Yokluk içinde akıllara durgunluk veren ve şimdi dilden dile destanlaşan bir mücadele sergiledi. Durum Çinliler için artık tahammül edilemez ve tehlikeli bir hâl alınca Çin orduları bölgeye zamanın tüm teknolojik imkânlarıyla destekli sert ve yoğun operasyonlar uyguladı.

Önce asker sayısı yaklaşık dört bine düşen Osman Batur Targabatay ve Altaylardan çıkarıldı... Sonra 1951 yılında Kanambal'da sıkıştırılarak esir düştü ve Urumçi'ye götürüldü. Osman Batur, halk arasında dolaştırılarak teşhir edildi ve 29 Nisan 1951 tarihinde elleri ve ayakları kesildikten sonra kurşunlanarak şehit edildi. Ardından ailesinin birçok ferdi vahşice katledildi...

Osman Batur'un şehadetinden önceki sözlerinin "Allahu Ekber! Ben ölürüm, ama dünya durdukça milletim mücadeleye devam edecektir." şeklinde olduğu rivayet edilir...

Hülasa

Sarsılmaz bir inançla millete bir vatan ve gele-

cek inşa etmek isteyen; şahsında ilim, basiret, feraset ve sabırdan ziyade yiğitliğin teberrüz ettiği köylü bir halk önderi olan Osman Batur'u kelimelere dökmek gerçekten güçtür.

Dillere destan bir yiğitlikle anıla gelen Osman Batur, yanında cengâverliği öğrendiği Böke Batur'un "Bir gün, biz kâfirleri yine çöllerin öbür tarafına atacağız. Sayıları Taklamakan Çölü'ndeki kum taneleri kadar olsa bile..!" sözleriyle motive olup istikamet sahibi olmuş gerçek bir kahramandır. Kaleme aldığı "Göç" eseriyle 1940-1950 yılları arasında Doğu Türkistan'da yaşananları ve kahramanları öyküleştiren İngiliz Yazar Godfrey Lias onun için: "Eğer Osman Batur uçak ve motor

çağından önce yaşasaydı, Türkistan hür olabilirdi şu an!" demişti...

Hani Nihal Atsız "milliyetçilik; Bolivya dağlarında öldürülen Arjantinli maceracı serseri Che Guevara için zırlayıp da, sıra kazak kahramanı Osman Batur'a gelince susmak hiç değildir!" demişti ya... Gerçekten de Türkistan'ın bu şanlı baturu bu mücadelesini Türk bağımsızlığı için değil de komünizm için yapsaydı inanın her yere silueti resmedilir, adına onlarca film ve belgeseller hazırlanırdı...

Ruhu şâd, mekânı Cennet olsun!

<http://m.gazetevahdet.com>

Doğu Türkistan'da ramazan Çin baskısıyla başlıyor

Doğu Türkistan'da memurların ve öğrencilerin oruç tutması yasaklanırken Uygurlara ait lokantalara gündüz açık olma zorunluluğu getirildi

Çin işgali altında bulunan Doğu Türkistan'da ramazan ayı öncesi Müslüman Uygurlara yönelik baskılar yeniden gündeme geldi.

Çin işgal yönetimi, yayınladığı bildirimde öğrencilerin ve memurların oruç tutmasını yasaklarken Uygurlara ait lokantalara da oruç saatlerinde açık olma zorunluluğu getirdi. Uygur Türkleri, baskılara tepki gösterirken Çin yönetimi, genelgenin yasak kapsamında değerlendirmemesi gerektiğini öne sürüyor.

Dünya Uygur Kongresi yöneticilerinden Dilşat

Raşit Ramazan ayında Çin'in baskılarının özellikle arttığını söyledi.

İşgal yönetimi, 18 yaşından küçüklerin ibadet etmelerinin 'reşit olmayanların dini etki altında kalması için' yasaklandığını savunurken memurların, öğrencilerin ve öğretmenlerin ise eğitim ve iş verimi için oruç tutmaması gerektiğini öne sürdü.

Doğu Türkistan'ın Çin Komünist Partisi temsilcisi Zhang Chunxian ise yayınlanan bildirimde istikrar için önemli olduğunu savunarak terörist ve radikal diye nitelendirdiği grupların bunu istismar ettiğini öne sürdü.

Pekin yönetimi ise sürgündeki Uygur aktivistlerin ramazan ayı ile ilgili uygulamaları istismar ettiğini ve batılı ülkelerin tepki göstermesi için abarttığını iddia etti.

<http://www.dunyabulteni.net>

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Resûl-i Ekrem'in güzel ahlâkından ve âdetlerinden bâzıları:

1. Resûlullah'ın ilmi, irfânı, fehmi, yakîni, akılı, zekâsı, cömertliği, tevâzuu, şefkati, sabrı, gayreti, hamiyyeti, sadâkatı, emâneti, şecâati, belâgati, fesâhati, fetâneti, melâheti, (güzelliği) verâi, iffeti, keremi, insâfı, hayâsı, zühdü, takvâsı bütün peygamberlerden daha çoktu. Dostundan ve düşmanından gördüğü zararları, eziyetleri affederdi. Hiçbirine karşılık vermezdi. Uhud gazâsında kâfirler yanağını kanatıp, dişlerini kırdıkları zaman, bunu yapanlar için; **“Yâ Rabbî! Bunları affet! Câhilliklerine bağışla.”** buyurmuştur.

2. Şefkati pek çoktu. Hayvanlara su verir. Su kabını eliyle tutarak doymalarını beklerdi. Bindiği atın yüzünü ve gözünü silerdi.

3. Her çağırana lebbeyk (efendim) diyerek cevap verirdi. Kimsenin yanında ayaklarını uzatmazdı. Diz çöküp otururdu. Hayvan üzerinde giderken, bir yaya görünce, arkasına bindirirdi.

4. Kendisini kimseden üstün tutmazdı. Bir yolculukta, bir koyun kebabı yapılacağı zaman, biri; **“Ben keserim”** dedi. Bir başkası; **“Ben derisini yüzerim.”** dedi. Diğeri; **“Ben pişiririm.”** dedi. Resûlullah da; **“Ben odun toplarım.”** deyince; **“Yâ Resûlallah! Sen istirahat buyur! Biz toplarız.”** dediler; **“Evet! Sizin her şeyi yapacağınızı biliyorum. Fakat, iş görenlerden ayrılarak oturmak istemem. Allahü teâlâ, arkadaşlarından ayrılıp oturmanı sevmez.”** buyurdu. Kalkıp odun toplamaya gitti.

5. Eshâbının oturdukları yere gelince, baş tarafa geçmezdi. Gördüğü aralığa otururdu. Elinde bastonu olarak, bir gün sokağa çıktıkta, görenler ayağa kalktılar; **“Başkalarının birbirlerine saygı duruşu yaptıkları gibi, benim için ayağa kalkmayınız! Ben de, sizin gibi bir insanım. Herkes gibi yerim. Yorulunca, otururum.”** buyurdu.

6. Çok zaman diz çökerek otururdu. Dizlerini dikip, etrâfına kollarını sararak oturduğu da görülmüştür. Yemekte, giymekte ve her şeyde hizmetçilerini kendinden ayırmazdı. Onların işlerine yardım ederdi. Kimseyi dövdüğü, sövdüğü

hiç görülmedi. Her zaman hizmetinde bulunan Enes bin Mâlik hazretleri diyor ki: **“Resûlullah'a on sene hizmet ettim. O'nun bana yaptığı hizmet, benim O'na yaptığımdan çoktu. Bana incindiğini, sert söylediğini hiç görmedim.”**

7. Söküklerini, yırtıklarını kendi de yamar, koyunlarını kendi de sağır, hayvanlarına kendi de yem verirdi. Çarşıdan satın aldığı eve kendisi götürürdü. Yolculukta hayvanlarına yem verir, bâzan tımar da ederdi. Bunları bâzan yalnız yapar, bâzan da, hizmetçilerine yardım ederdi.

8. Bâzi kimselerin hizmetçileri gelip kendisini çağırdıklarında, Medine'nin âdetine uyarak, onlarla elele verip yürürdü.

9. Hastaları ziyâret eder, cenâzelerde bulunurdu. Gönül almak için, kâfirlerin ve münâfıkların hastalarını da ziyâret ederdi.

10. Sabah namazlarını kıldırıktan sonra, cemâa-te karşı oturup; **“Hasta olan kardeşimiz var mı? Ziyâretine gidelim!”** derdi. Hasta yoksa; **“Cenâzesi olan var mı? Yardıma gidelim!”** derdi. Cenâze olursa, yıkanmasında, kefenlenmesinde yardım eder, namazını kıldırır, kabrine kadar giderdi. Cenâze yoksa; **“Rüyâ gören varsa anlatsın! Dinleyelim, tâbir edelim!”** derdi.

11. Eshâbından birini üç gün görmese, onu sorardı. Yolculuğa gitmiş ise, hayır duâ eder, şehirde ise, ziyâretine giderdi.

12. Yolda karşılaştığı Müslümana önce kendi selâm verirdi.

13. Misafirlerine, Eshâbına hizmet eder; **“Bir topluluğun en üstünü, hizmet edenidir.”** buyururdu.

14. Kakhaha ile güldüğü hiç görülmedi. Sessizce tebessüm ederdi. Bâzan gülerken mübârek ön dişleri görünürdü.

15. Hep düşünceli, üzüntülü görünür, az söylerdi. Konuşmağa tebessüm ederek başlardı.

16. Lüzumsuz ve faydasız bir şey söylemezdi. Lâzım olunca, kısa, faydalı ve mânâsı açık olarak söylerdi. İyi anlaşılması için bâzan üç kere tekrar ederdi.

17. Yabancı ve tanıdıklarla, çocuklarla, ihtiyâr ka-dınlarla ve mahrem kadınlarıyla latife, şaka yapardı. Fakat bunlar, Allahü teâlâyı bir an unutmamasına sebep olmazdı.

18. Heybetinden kimse yüzüne bakamazdı. Birisi gelip mübârek yüzüne bakınca terlerdi; **“Sıkılma! Ben melik değilim, zâlim değilim. Kurumuş et yiyen bir kadıncağzın oğluyum.”** derdi. Adamın korkusu gidip, derdini söylemeye başladılar.

19. Bekçileri, kapıcıları yoktu. Herkes kolayca yanına gelip derdini söylerdi.

20. Hayâsı çoktu. Konuştuğu kimsenin yüzüne bakmaya utanırdı.

21. Kimsenin aybını yüzüne vurmazdı. Kimseden şikâyet etmez, arkasından söylemezdi. Bir kimsenin sözünü veya işini beğenmediği zaman; **“Bâzi kimseler, acabâ neden böyle yapıyorlar?”** derdi.

22. **“İçinizde Allahü teâlâyı en iyi anlayan ve O’ndan en çok korkan benim.”** derdi.

“Benim gördüğümü görseydiniz, az güler, çok ağlardınız.” der, havada bulut görünce;

“Ya Rabbî! Bu bulutla bize azâb gönderme!” derdi. Rüzgâr esince;

“Yâ Rabbî! Bize hayırlı rüzgâr gönder!” derdi.

Gök gürleyince; **“Yâ Rabbî! Bizi gadabınla öldürme. Azâbınla helâk etme ve bundan önce bize âfiyet ihsân eyle!”** derdi. Namaza dururken, ağlayan kimsenin içini çektiği gibi, göğsünden ses iştilirdi. **Kur’ân-ı kerîm** okurken de böyle olurdu.

23. Kalbinin kuvveti, şecâati şaşılacak kadar çoktu. Huneyn Gazâsında, Müslümanlar, ganîmet toplamak için dağılıp, üç dört kimse ile kalmıştı. Kâfirler, hemen hücum ettiler. Resûlullah onlara karşı durup geri kaçtı. Birkaç defâ oldu. Aslâ gerilemedi.

24. Kâfirlerden Rügâne isminde bir çoban çok kuvvetliydi. Resûlullah’a; **“Güreş edelim, beni yatırırsan, îmâna gelirim”** dedi. İlk karşılaşmada Rügâne sırt üstü yıkıldı. **“Yanlılık oldu, tekrar güreşelim.”** dedi. İkinci karşılaşmada yine yıkıldı. Üçüncüde de sırtı yere gelince; **“Ben îmân etmem. Seninle alay etmişim. Sırtımın yere geleceği hâtırımından bile geçmemişti. Fakat senin kuvvetinin çokluğunu pek beğendim.”** diyerek sürüsünü Resûlullah’a hediye etti. Resûlullah, sürü ile Mekke’ye doğru giderken, Rügâne koşarak geldi ve; **“Yâ Muhammed! Mekkeliler bu sürüyü nerden buldun? derlerse ne cevap verirsin?”** dedi.

Resûlullah;

“Rügâne hediye etti derim.” buyurdu. Rügâne; **“Ne için hediye etti derlerse?”** diye tekrar sordu.

Resûlullah efendimiz;

“Onunla güreş ettik. Sırtını yere getirdim.”

Kuvvetimi beğendi de verdi derim.” buyurdu.

Bunun üzerine telâşa kapılan Rügâne; **“Aman öyle söyleme! Şânım, şerefim yok olur. Sözlerim hoşuna gitti de verdi desen iyi olur.”** dedi. Bunun üzerine Resûlullah efendimiz;

“Hiç yalan söylememek için Rabbime söz verdim.” buyurdu. Bunun üzerine Rügâne;

“Öyle ise, sürüyü geri alırım.” dedi. Resûlullah efendimiz de;

“Alırsan al! Rabbimin rızası için bin sürü fedâ olsun.” buyurdu. Rügâne, Resûlullah’ın bu

îmânına, doğruluğuna âşık olup hemen kelime-i şehâdet söyleyerek Müslüman oldu.

25. Çok cömert idi. Yüzlerle deve ve koyun bağışlar, kendisine bir şey bırakmazdı. Nice katı kalpli kâfirler, bu ihsânlarını görerek îmâna gelmişlerdir.

26. Kendisinden bir şey istenince yok dediği hiç işitilmedi. Var ise verir, yok ise sükût ederdi.

27. Allahü teâlâ; **“İste vereyim!”** buyurmuşken, dünyâ servetini istemedi. Elenmiş buğday unu ekmeğini hiç yemedi. Hep elenmemiş arpa unu ekmeğini yedi. Doyuncaya kadar yediği görülmedi. Ekmeği katıksız olarak veya hurma ile, sirke ile, meyve ile, çorba ile veya zeytinyağına batırıp yedi. Tavuk, tavşan, deve, ceylan, balık ve pastırma etleri ve peynir de yedi. Etin kol tarafını severdi. Elleri ile tutup ısırarak yedi. Ekseriyâ süt veya hurma yedi. Evde iki üç ay yemek pişmeyip, ekmeği yapılmayıp, yalnız hurma yediği aylar da olmuştur. İki üç gün bir şey yemediği de olurdu. Vefât ettiği zaman, bir demir zırh ceket, otuz kilo arpa için bir yahûdîde rehin bırakılmış bulundu.

28. Bir yemeği beğenmediği işitilmedi.

Beğendiğini yer, beğenmediğini yemez ve bir şey söylemezdi.

29. Günde bir kere yedi. Bâzan sabah, bâzan akşam yedi.

Eve gelince; **“Yiyecek var mı?”** der, yok denirse, oruç tutardı. Yemek yerken, diz çöker, bir şeye dayanmadan yedi. Yemeğe besmele okuyarak başlardı. Sağ eli ile yedi.

30. Zevcelerine ve birkaç hizmetçisine bâzan bir senelik arpa ve hurma ayırır, bundan fakirlere de sadaka verirdi.

31. Yemekler arasında koyun etini, et suyunu, kabağı, tatlıları, balı, hurmayı, sütü, kaymağı, karpuzu, kavunu, üzümü ve hıyarı severdi.

32. Suyu yavaş yavaş, besmele ile başlayarak üç yudumda içer, sonunda **“Elhamdülillah”** der ve duâ ederdi.

33. Her peygamber gibi, zekât malı ve sadaka almazdı. Hediye kabul ederdi. Ekseriyâ karşılığını verirdi.

34. Giymesi câiz olanlardan her bulduğunu giyerdi. Kalın kumaştan, dikilmemiş şeylerle örtünür, peştamal sarınır, gömlek ve cübbe de giyerdi. Bunlar pamuktan, yünden veya kıldan dokunmuştu. Ekseriyâ beyaz, bâzan yeşil giyerdi. Dikilmiş elbise giydiği de olurdu. Cumâ ve bayramlarda ve yabancı elçiler geldiğinde ve cenk zamanlarında kıymetli gömlekler, cübbeler, yeşil, kırmızı, siyah da giyerdi. Kollarını bileklerine kadar, mübârek ayaklarını baldırının yarısına kadar örterdi.

35. Ekseriyâ, beyaz, bâzan siyah tülbent başına sarıp, ucunu bir karış kadar arkasına, iki omuzunun arasına sarkıttı. Sarığı çok büyük ve pek küçük olmayıp, üç buçuk metre kadar uzundu. Bâzan ak fitilli takke giyerdi.

36. Arabistan'daki âdete uyarak saçlarını kulaklarının yarısına kadar uzatır, fazlasını kestirirdi. Saçlarına özel olarak hazırlanmış güzel kokulu yağ sürerdi.

37. Ellerine, başına, yüzüne misk veya başka kokular sürer, ud ağacı, kâfurî ile buhurlanırdı.

38. Yatağı, içi hurma iplikleri ile dolu, dabağlanmış deriden idi. İç i yünle dolmuş bir yatak getirdiklerinde, kabul etmedi ve;

“Yâ Âişe! Allah'a yemîn ederim ki, eğer istesem, Allahü teâlâ her yerde altın ve gümüş yığınları yanımda bulundurur.” buyurdu.

Bâzan hasır, tahta, döşek, yünden dokunmuş keçe veya kuru toprak üzerinde yatarı.

39. Her gece gözlerine üç kerre sürme çekerdi.

40. Evinde ayna, tarak, sürme kabı, misvak, makas iğne iplik eksik olmazdı. Yolculukta bunları berâberinde götürürdü.

41. Her işinde sağdan başlamayı, sağ eliyle yapmayı severdi. Yalnız, sol eliyle tahâretlenirdi.

42. Mümkün olduğu kadar her işini tek sayıda yapardı.

43. Yatsıdan sonra gece yarısına kadar uyuyup, sonra sabah namazına kadar ibâdet yapardı. Sağ yanına yatar, sağ elini yanağı altına kor, bâzı sûreler okuyup uyurdu.

44. Tefe'ül ederdi. Yâni, ilk gördüğü, birden bire gördüğü şeyleri hayra yorardı. Hiçbir şeyi uğursuz saymazdı.

45. Üzüntülü zamanlarında sakalını tutar, düşünürdü.

46. Üzüldüğü zaman, hemen namaza başlardı. Namazın lezzeti, safâsı ile gamı giderdi.

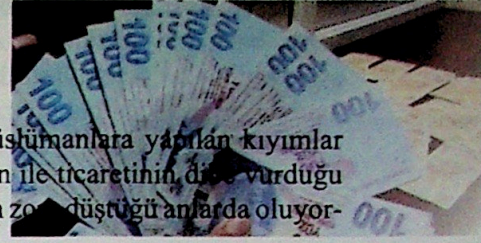
47. Gıybet edenin, başkasını çekiştirenin sözünü hiç dinlemezdi.

ÇİN'E NEDEN HARAÇ VERİYORUZ?

Necdet GÜRÇİFTÇİ

Çin ile yapılan ticaretin(tecimin); bilimsel açıdan ticaret, ahlaksal açıdan bağış, ekonomi bilimi açısından da doğru seçim sayılmasına olanak yoktur. Ben bu yüzden, Çin ile yapılan 'şey'e, haraç vermek diyorum artık. İşe yaramayan bu malları bir ülkenin Çin'den alması ancak haraç vermek anlamı taşıyabilir; o malları, o malları alan ülkenin insanların alması Çin'e bağış yapmaları anlamı taşıyabilse de. Hani, yardım toplantıları olur; bir tatlı yersiniz, yardım olsun diye de tatlının ücreti olarak bir çamaşır makinesi parası verirsiniz; işte öyle bir şey yani yurttaşların bu malları alması. Oysa Çin'den bu çürük malları alan bir ülke, Çin'e bağış yapmak ereği taşıması zordur; ancak bir dayatma sonucu ya da ülkesindeki sömürücü, asalak yoz bir kesime kıyak için alır. Yani Çin mallarını alması; Türkiye açısından bir haraç vermek, yurttaşları açısından ise bağış demek olabilir ki ben Türk yurttaşlarının bu bağışı isteyerek yaptıklarını düşünmüyorum; yenilen kazığın adına 'bağış' diyorum; yani elde olmayan bağış, 'gönülsüz bağış'.

Çin ile bu 'şey'i anlatan geçen yazımda söz ettiğim gibi: Birakın lehim yapmayı, incecik lehim telini bile eritemeyen sözde 40 vatlık lehim havyalarını; iki kullanışta yamulan tornavidaları; yılına varmadan bozulan sözde tasarruf ampullerini; zehir saçan oyuncakları; öldüren ilaçları; patlayan cep telefonu bataryalarını ve benzeri şeyleri Türkiye'ye, ithalat (dış alım), dış ticaret adları altında getirmek ve bu ülkede satabilmek için, ancak buna ciddi ölçülerde zorlanmış olması gerekir Türkiye'nin...

Peki; Türkiye, dış alım, dış ticaret adları altında Çin'e bu 'haracı' neden vermek zorunda kalıyor? Bence bunun üç nedeni var:

1- Türkiye'deki, dinci tüccarları sermaye sahibi yapmak ki bu haraçtan çok kötü niyete giriyor. Bu ülkede ticaret ile uğraşanlar ne komünistler ne Atatürkçüler. Yalnızca dinciler. Dolayısıyla bu ticaretten cepleri dolacak olanlar ancak dinci tüccarlardır (teci-menlerdir.) Ben hükümet olsaydım, Çin'den dış alımı yasaklardım çünkü ki usu başında herkes de yasaklardı.

2- Çin'deki Uygur Türkleri'nin ve Müslüman'ların, Çin yönetimince öldürülmemeleri, eziyet görmemeleri için Çin'e verilen bir haraç, rüşvet olabilir. Bağış olsaydı, sürekli olmazdı bu mantıksız ticaret çünkü. Destek de bir yere kadar destektir. Çin'de Uy-

gur Türkleri'ne ve Müslümanlara yapılan kıyımalar eğer ki Türkiye'nin Çin ile ticaretinin dışına vurduğu ya da Çin ekonomisinin zora düşüştüğü anlarda oluyorsa, bu kuram doğrudur.

3- Abd'nin zorlaması. Bir ülkenin ekonomisi yalnızca kendi sınırları içinde değildir. Özellikle Abd'de Dolar olarak para bulundurulur, yatırım yaparlar. Çin'in de Abd bankalarında Dolar hesapları, altın hesapları vardır. Yuen çok değer kazanmaya başlarsa Çin malları pahalılaşır, bu da Çin'in dış satımını dolayısıyla dış gelirini azaltır ya da yok eder, Çin içinde.. Ama değer kazanan Yuen karşısında Dolar ya da öteki önemli paralar değer yitirmeye başlarsa Çin'in başta Abd olmak üzere, parası ve alacağı bulunan öteki ülkelerdeki alacakları değer kazanır. Yuen değer kazandıkça; Abd'nin Çin'e olan borcu da çoğalır. Çin'in, Abd'deki Dolar cinsinden parası da değer kazanır. Böylece Çin, kendi içinde zarar ederken, kendi dışında kazanca geçer, Yuen değer kazandıkça.. Böylece durumunu dengeler. Bu arada; Çin'in parası bulunan Abd ve öteki ülkelerin Çin'e borçları artar; bu da bu ülkelerin ulusal paralarının değerini düşürür. Yani, Yuen yükseldikçe, Çin'in dış satımlarını azalır ama dışarıdan Çin'e para, sermaye akımı yükselir, değer olarak. Bu süreç her ülke için geçerlidir. Dolayısıyla Çin ve Çin gibi üretken, dış satımcı ülkeler; ulusal paraları değer kazansa da değer yitirse de dört ayaküstündedirler hep. Onları yere yıkacak tek şey rekabet ve rekabeti yitirmektir. O yüzden böyle ülkeler sürekli büyümek zorundadır. Eğer ki Çin, Abd'deki Dolar'larını, altınlarını çekmeye kalkarsa Abd ekonomisi sudan çıkmış balığa döner. Çin, Abd'ye para ve altın yatırmak zorunda çünkü Batı'lı kapitalistler Çin'e yatırım yapmazlar çünkü. Eğer ki Çin, Çin'deki Batı'lı kapitalistlere yamuk yapacak olursa, Abd'deki Çin varlıkları, buna karşı bir güvencedir; Abd tümüne el koyar hemen. Japonya ve Çin; Abd'deki paralarını ve altınlarını çekse Abd ekonomisi batar. Gerçekte Abd ekonomisi artık birşey üretmiyor. Yalnızca iyice asalakça yaşıyor. O artık eski sömürgeci, kara sömürgecisi değil yeni sömürgeci, sermaye sömürçüsü. Abd, ülkesinde yatırım yapmaktansa; ya Irak gibi bir ülkeyi işgal eder ya da Fethullah gibi bir adamı ülkesinde rehin tutar ya da borsayı allak bullak eder. Geçen yıl Abd'de 200-300 banka battı, sözde ekonomik krizden.. Ne oldu sonuç? Olan o bankalarda parası olan yabancı ülkele-

re oldu. Abd o ülkelere borçlarını bir gecede sıfırlayıverdi, bankalar battı deyip. Abd canavar gibi yine ayakta; dünyayı yutmayı sürdürüyor çünkü o kriz bir oyundu, gelecek büyük krize hazırlık için. Dünya gerçek ekonomik krizi 2013-2020 arası görecek. Bunlar ona; daha az parayla daha çok kazancı sağlar.

Şimdi. Abd, Türkiye'ye demiş olabilir ki: 'Çin'den sürekli mal alın, malları dandik ve zararlı da olsa. Yeter ki Çin parası değer kazanmasın. Dış ticareti artırsın ki bendeki dolarlarını, altınlarını çekmeye kalkmasın. Yoksa bundan sen de büyük zarar göreceksin. 'Bizim dilde de, ekonomi bilimi dilinde de buna 'Sübvansane etmek' denir. Köylü üreticilerimizi desteklemek için sıkça kullanılır. Beş para etmeyecek mallara, sırf üreticisi zarar görmesin diye devlet para verip alır, sonra da gider çöpe döker. Erek, dostlar alışverişte görsün. Ekonomide, istemsel, (talep kökenli) durgunluktan çıkmak için, işsizlere çukur kazdırılıp doldurtulabilir. İşte biz de aynı böyle; Çin için çukur kazıp dolduruyor olabiliriz. Erek, Çin ayakta dursun. Öyle ki eğer durum böyleyse; Türkiye, Çin ile ticareti kesecek olursa Abd, Türkiye'de terörü tırmandırabilir, Türkiye'de savaş çıkartabilir de. Yeşil kartmış, pöh. Utanç kartından başka şey değil o, anlayana.

Evet; bu dandik, sağlığa zararlı malları Çin'den almakta kararlılığımızı, inadımızı başka ne açıklayabilir? Bu dandik, çürük, dayanıksız, niteliksiz malları almak Çin'e düpedüz haraç vermektir.

Çin'e haraç ne bağış yapmak istemiyoruz. Türkiye'de Çin malları başta olmak üzere yerli, yabancı

her türlü dandik, çürük, sağlığa zararlı, 'İnsanı aşağılamak demek gibi olan' her türlü malın satımı yasaklanmalıdır. Gerçek Türk Devleti böyle yapmalıdır çünkü. Gerçek Türkiye böyle yapmalıdır. Bana kalsa, sağlığa zararlı öteberi satanlara; 20 yıldan başlayan, idama kadar giden cezalar veririm. Ticaret dediğin de adam gibi, insan gibi, onurlu olmalı yav. Yoksa yapma kardeşim, yapma. Sana zorla ticaret yap diyen yok. Git işçi, emekçi ol; onurunla, alın terinle. Ayıpsız ticaret, ayıplı mal demektir ki ben başbakan olsam buna kesinlikle göz yummam. Ben başbakan olsam, bu ülkede, sağlığa zararlı, hormonlu, Gdo'lu bir tek elma bile satılmasına izin vermem.

Yeter. Türk Ulusu'na dandik, çürük, bozuk, hileli mal satmaya ve sattırmaya kimsenin hakkı yok. Türk Ulusu bir pazarın müşterileri değil insanlık tarihinin onurlu, saygın, değerli, önder bir sınıfıdır. Bu böyle biline, ticaret için, adam gibi, insan gibi yerlere gidile. Ticaret değil insan, ulus, ülke, onur, ahlak değerlidir. Oynamayıversin çocuklarımız Çin'in o sağlığa zararlı, dandik oyuncaklarıyla. İki çubuktan, iki tel-den, iki tahtadan, iki bezden ne oyuncaklar yaparız biz. Çin'in dandik, insana saygı ve değer vermeyen mallarına kalmadık biz. Türkiye sanayicisi, kapitalisti sana da yazıklar olsun; en sonunda Çin'e, Çin'in dandik mallarına bile muhtaç ettin bizi. Ticaret, üretim yaparken Dolar'ın yüzüne değil Atatürk'ün yüzüne bak, insanlığın yüzüne bak. Mademki Müslüman'sın, Muhammed'in yüzüne bak, Kuran'ın yüzüne bak hiç olmazsa. Yazık sana yazık.

<http://blog.radikal.com.tr>

Çin polisi bilet gişesinde bekleyen Uygur'u öldürdü

Çin'in Xian şehrinde tren bileti almak için bekleyen Uygur vatandaşı Çin polisi tarafından öldürüldü

Çin polisi tren istasyonunda bekleyen bir Uygur vatandaşını öldürdü. Çin'in kuzey batısındaki Xian şehrinde bilet gişesi önünde elinde tuğlayla bekleyen bir uygur vatandaş, polis tarafından vurularak yaralandı. Daha sonra yapılan açıklamada yaralanan Uygur'un öldüğü açıklandı.

Çinli yetkililer olayın Müslüman Uygurların yaşadığı bölgenin batısındaki 'ayrılıkçı militanlar' tarafından yapıldığını iddia etti. Çin polisi resmi açıklamasında, Uygur'un bilet almak için kuyrukta bekleyen insanların yanında elinde bir tuğla ile beklediğini, polisin onu durdurmak için bir kaç kez uyardığını, uyarılarını dikkate almayınca ateş açıp yaraladıklarını söyledi. Polis Uygur vatandaşının istasyonda normal olduğunu, hastaneye gittikten sonra öldüğünü iddia etti.

<http://www.dunyabulteni.net>

ESKİ DÜNYADA YENİ ROLLER

Joseph S. Nye

İklım değişikliği, terör, salgın hastalıklar ve uluslararası sorunların artmasıyla birlikte, güç, dev-letler arasında değil, pek çok farklı sivil unsur arasında dağılıyor. Bu sorunların ele alınması yo-lunda Çin, ABD ve Avrupa'nın önemli rol üstlene-ceği, geniş çaplı bir uluslararası işbirliğine ihtiyaç olacaktır.

Çin'in yükselişi, Batı açısından pek çok soruyu da beraberinde getirirken, kimileri, acaba Pekin zor durumdaki Avrupa'nın küresel liderlik rolünü ele geçirmeye soyunmuş olabilir mi diye düşünüyor.

2013 yılında Financial Times gazetesinde yayımlanan bir köşe yazısında da belirtildiği gibi, "Avrupalı hükümetlerin Doğu Asya'da kendi yerli işletmelerine pazarlama müdürlüğü yapmak dışında yapabilecekleri pek bir şey yok". Bölgede etkili olabilmek için gerekli ne diplomatik ne de askeri nüfuzu bulunan Avrupa, yükün ağırlığını kaldırmayı Amerika Birleşik Devletleri'ne bıraksa daha iyi olur. Ancak böyle olmak zorunda da değil.

Avrupa için Çin'in yükselişinin, ABD'nin stratejik bir kararla yüzünü Asya'ya "dönmesi"nden başlayarak, son derece kapsamlı neticeleri söz konusu. Avrupa, 70 yıldan uzun bir süre ABD'nin birinci önceliği olduktan sonra, bugün artık Amerikan politikasına yön verenlerin gözündeki ayrıcalıklı konumunu kaybetmeye başlıyor. Dahası, Avrupa'nın Asya'ya hem askeri hem de barışçıl amaçlar için kullanıma uygun, ileri teknoloji ürünler satarak ABD'nin bölgedeki güvenlik rolünü karmaşıklılaştırmamasının bir sürtüşme yaratması da kaçınılmaz.

Bununla birlikte, Atlantik ortaklığının yıpranmakta olduğu yönündeki uyarılar da tabloyu gereğinden fazla vahim gösteriyor. Nitekim ABD Başkanı Barack Obama yönetimi, bir nevi yüz çevirme iması taşıyan "dönüş" teriminden vazgeçip, "yeniden dengeleme" ifadesini kullanmaya başladı. Bu değişiklik, halen dünyanın en büyük ekonomik oluşumu, ekonomide inovasyonun lideri ve insan haklarının korunması gibi değerlerin öncüsü olarak yerini koruyan Avrupa Birliği'nin (AB) öneminin, Çin'in ekonomik hâkimiyetinin artmasıyla sıfırlanmayacağının anlaşıldığını yansıtıyor.

"Tarihçiler, Çin gibi yeni güçlerin ortaya çıkışının yaratacağı korku ve belirsizliğin çatışmaları tetikleyebileceğine değiniyorlar."

Elbette bu Asya'nın yükselişine ayar gerekmeceği anlamına gelmiyor. Sanayi Devrimi öncesinde Çin'in küresel ekonomi içindeki payı yüzde 50'nin

üzerindeyken, 20. yüzyılın başi itibarıyla gerilemeye başlayarak yüzde 20 seviyesine düştü. Bu yüzyılın ikinci yarısından itibaren ise Asya'nın eski ekonomik hakimiyetine yeniden kavuşarak dünya ekonomisindeki payını yüzde 50'lere çıkarması ve böylelikle de yüz milyonlarca insanın yoksulluktan kurtulması bekleniyor.

21. yüzyılın belki de en önemlisi diyebileceğimiz bu güç kaymasının taşıdığı ciddi riskler de var. Tarihçiler, sık sık yaptıkları uyarılarda, Çin gibi yeni güçlerin ortaya çıkışının yaratacağı korku ve belirsizliğin ciddi çatışmaları tetikleyebileceğine değiniyorlar. Bu tip çatışmaların bir örneği, yüzyıl önce Avrupa'da Almanya'nın sanayi üretiminde İngiltere'yi geçmesiyle yaşanmıştı.

Asya'nın toprak ihtilafları ve geçmişten gelen gerilimlerin pençesinde olduğu düşünüldeğünde, kalıcı bir güvenlik dengesi sağlamak kolay olmayacaktır. Fakat bunu kolaylaştıracak unsurlar da yok değil.

1990'larda dönemin ABD Başkanı Bill Clinton'ın hükümeti, Çin'in artan ekonomik gücüne nasıl yanıt verileceğini düşünürken, çevreleme politikasına gidilmesini isteyenler olmuş, Clinton ise bu önerileri reddetmişti. Zira Çin'in komşularının onunla ilişkilerini iyi tutma istekleri ortadayken, Pekin karşıtı bir ittifak oluşturmak imkânsızdı. Daha da önemlisi, böyle bir politika, gelecekte Çin'in düşmanlığını kazanmak demektir.

Clinton, bunun yerine "entegre et ve güvence ver" şeklinde adlandırabileceğimiz bir politikayı tercih etti. Çin, Dünya Ticaret Örgütü'ne alınırken, ABD de Japonya ile arasındaki güvenlik antlaşmasını tazeledi.

Şayet Çin, "barışçıl bir yükseliş" gösterirse, komşuları da bu ülke ile güçlü ekonomik ilişkiler kurmaya ağırlık verecektir. Bunun aksi yönde davranıp, ağırlığını hissettirme yoluna gittiği takdirde ise – ki kimilerine göre, son dönemde Hindistan sınırında ve Doğu ve Güney Çin Denizleri'nde yaptıkları buna de-

lalet – komşuları da Amerikan donanmasının varlığından destek alarak güç dengesi kurmaya çalışacaktır.

“Her ne kadar Çin, küresel düzeni alt üst etmeye çalışmıyor olsa da, şu anda derin ve denge bozucu bir dönüşüm sürecinden geçiyor.”

Avrupa'nın rolü

Peki Avrupa, bu resmin neresinde? Avrupa, evvela güvenlik durumunu ABD açısından daha tehlikeli hale getirmemek için hassas ürün ihracatını denetleyip kısıtlamalıdır. Ticari açıdan bile bakıldığında, bölgesel istikrar ve deniz yolu güvenliği, Avrupa'nın menfaatinidir.

Öte yandan, Avrupa, güvenlik ortamına şekil verecek normların gelişmesine de katkı sağlayabilir. Örneğin, Çin'in Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'ni kendince yorumlamasına engel olarak, evrensel bir yorumunun öne çıkarılmasında önemli rol oynayabilir – özellikle de ABD henüz sözleşmeyi onaylamamışken.

Çin, bazı analistlerin iddialarının aksine, Nazi Almanyası ya da Sovyetler Birliği gibi mevcut uluslararası düzeni devirmeye meraklı, revizyonist bir devlet değil. Aslına bakılırsa, Birleşmiş Milletler, Dünya Ticaret Örgütü, Uluslararası Para Fonu gibi Çin'in yükselişini kolaylaştıran uluslararası kurumları yok etmek, Pekin'in çıkarına ters. Bu tip kurumlar içinde önemli bir yere sahip olan Avrupa, Çin'e, daha sorumlu bir tutum içinde davranması karşılığında istediği çok taraflı meşruiyeti sağlayabilir.

Her ne kadar Çin, küresel düzeni alt üst etmeye çalışmıyor olsa da, şu anda derin ve denge bozucu bir dönüşüm sürecinden geçiyor. İklim değişikliği, terör, salgın hastalıklar ve siber suç gibi teknolojinin

hızla ilerlemesi ve toplumsal değişimlerden kaynaklanan uluslararası sorunların artmasıyla birlikte, güç, devletler arasında değil, pek çok farklı sivil unsur arasında dağılıyor. Bu sorunların ele alınması yolunda Çin, ABD ve Avrupa'nın önemli rol üstleneceği, geniş çaplı bir uluslararası işbirliğine ihtiyaç olacaktır.

Son olarak, bir de değerler meselesi var. Avrupa, ABD ile beraber Çin (ve Rusya'nın) internet sansürünü artırma taleplerine zaten direnç gösteriyor. Norveç ve Almanya gibi Avrupa ülkeleri ise ekonomik darbe yemeyi bilerek göze alıp insan haklarını korumaya çalışıyor.

Çin siyasetinin ne yönde değişeceğini öngörmek imkansız olsa da, diğer ülkelerin tecrübeleri gösteriyor ki, siyasi değişim genelde kişi başı gelir kabaca 10 bin dolar seviyesine ulaştığında gerçekleşiyor. Böyle bir değişim olursa, Avrupa da temel değerlerini daha etkili biçimde teşvik etme fırsatı bulacaktır.

Çin'in ekonomik menfaatinin, hukuk devletine dayalı, tarafsız bir dünya düzenini gerektirmesi, insan haklarının daha fazla gözetilmesini sağlayacak mı, henüz belirsiz. Buna ancak Çin karar verecek. Lakin Avrupa tam bu noktada önemli bir rol oynayabilir.

Joseph S. Nye; Harvard Üniversitesi John F. Kennedy School of Government Bölümü Öğretim Görevlisi, Washington merkezli düşünce kuruluşu Center for a New American Security Eşbaşkanı ve Foreign Policy dergisi yayın kurulu üyesidir. En son 'Presidential Leadership and the Creation of the American Era' (2013) ve 'The Future of Power' (2011) başlıklı kitapları yayımlanmıştır.

<http://www.aljazeera.com.tr>

ÇİN, RUSYA VE İRANLI BAKANLAR GÖRÜŞTÜ

Moskova'da düzenlenen Şanghay İşbirliği Örgütü toplantısında İran, Çin ve Rusya Dışişleri Bakanları nükleer müzakereler ve uluslararası güvenlik konularını görüştü

İran, Çin ve Rusya Dışişleri Bakanları, Moskova'da düzenlenen Şanghay İşbirliği Örgütü toplantısında bir araya geldi.

Mehr Haber Ajansı'nın haberine göre, Şanghay İşbirliği Örgütü toplantısına katılmak için Moskova'da bulunan İran İslam Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif, Çinli ve Rus mevkidaşları ile bir araya geldi. Zarif, Sergey Lavrov ve Wang Yi üçlü görüşmesinde, uluslararası gelişmeler ve güvenlik konularının ele alındığı belirtiliyor.

Ayrıca görüşmede, İran ve 5+1 Grubu arasında devam eden Nükleer Görüşmeler'in son durumu da ele alınan konular arasındaydı.

İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif, Şanghay İşbirliği Örgütü Dışişleri Bakanları toplantısına katılmak için Moskova'da bulunuyor.

<http://www.dunyabulteni.net>

Doğu Türkistan ve Türklük

Turan CAN
Araştırmacı

Bu makale, Doğu Türkistan ve Türklük için şehit düşenlerin aziz hatırasına ithaf edilmiştir.

Giriş

Günümüzde Türk âleminde varlığı en ağır tehdide maruz kalan Türk topluluklarından bir de Doğu Türkistan'dır. Türklüğü ve ebediyen kaybedilme tehdidinde maruz bulunan Türk yurdu da Doğu Türkistan'dır. Türk-İslam medeniyetinin tarihi merkezlerini barındıran Doğu Türkistan öz yurdunda yaşam mücadelesi vermektedir.

Doğu Türkistan; Asya'nın merkezinde, jeopolitik ve jeo-stratejik konumu, fiziki coğrafyası, tarihi geçmişi, kültürü, yeraltı ve yerüstü zenginlikleriyle, bugünkü evrensel hukuk ve insan hakları çağında; hür ve müreffeh bir ülke olması gerekirken tarihin cilvesi esaret altında kalan birkaç Türk topluluğundan biridir.

Türk dili ve kültür coğrafyasının doğudaki serhaddi, binlerce yıllık ana yurdumuz, olan Doğu Türkistan, iki yüz yılı aşan bir sürede Çin askeri işgal, talan ve istilalarını, büyük acılar çekme, ağır kayıplar verme pahasına da olsa, orantısız güç kullanan Çin'i yenilgiye uğratmayı, her türlü sıkıntıyı göğüslemeyi ve her türlü ahvalde ve şartta milli kültürünü koruyarak yurtlarının asil sahibi kalmayı başaran Doğu Türkistan Türkleri bundan önce olduğu gibi bundan sonrada haklı davalarını başarıya ulaştıracaklardır. Yalnız dikkatten kaçırılmaması gereken, Doğu Türkistan'da 1948 yılında genel nüfusa göre % 5 nispetinde olan Çinliler günümüzde ise % 48 seviyesine erişmişlerdir. Bu çok tehlikeli ve kabul edilemez bir durumdur. Mutlaka tedbir alınmalı, hür dünyanın dikkatleri buraya çekilmelidir.

"Türkistan" Türk kelimesinin Farsça "istan" eki ile birleşmesinden oluşan "Türklerin Ülkesi" anlamını ifade eden bu kelimenin anlattığı coğrafi kavram bakımından sınırlarının ve kapsamının belirlenmesi, özellikle Ruslar açısından önemli olmuştur. Rusların kavramla ilgili olarak en çok çekindikleri de Asya coğrafyasında yaşayan yerli Türkleri birleştirecek bir ülkü olabileceğini belirledikleri için "Türk" ve "Türkistan" kelimelerine karşı, özellikle Bolşevizm devrinde, aşırı bir duyarlılık göstermişlerdir. 16 Haziran 1924 tarihinde aldıkları bir kararla da, bütün dünya ilim âleminde daha çok Doğu

Türkistan, Moğolistan ve Tibet bölgeleri için kullanılan "Orta Asya" kelimesine geçildi.

Tarih

Türkistan, Tarihte bütün dünya, Türklüğünün beşiği ve Türk Medeniyetinin kaynağı Türklüğün ana yurdu Türkistan'ın doğu kısmını teşkil eden, Doğu Türkistan uzun tarihi boyunca iç ve Orta Asya'da kurulmuş olan Tarihte Türk imparatorluklarının ve Hanlıklarının merkezi ve asli unsurunu teşkil eden "Feodal Krallıklar" olarak var olmuştur. Örneğin; M.Ö. 8 – 3 asırlarda İskitlere, M.Ö. 300- M.S. 93 yıllarında, Hun İmparatorluğuna, 522–744 yılları arasında Göktürk İmparatorluğuna, 751 – 870 yılları arasında Karluk Devletine, 844–1212 yılları arasında Karahanlı İmparatorluğuna ve 1507–1679 yılları arasında Yarkent – Saidiye hanlıklarına yurt olmuş ve önemli vazifeler ifa etmiştir. Türkler, 10. yüzyılın ikinci yarısında İslam dinini kabul ederek İslam dini ve Türk milli medeniyetini doğuya yaymışlardır.

Türkistan kelimesinin tarihte kullanışı, Türkistan adı Göktürklerle bağlı ülkeler anlamında Sasani İrani-ler tarafından kullanılmıştır. XII. yüzyılda yaşamış Ermeni tarihçisi Musa Harinaki Coğrafya eserinde Türkistan kelimesini kullanmıştır. Harinaki Türkistan ülkesinin sınırlarını gösterip batı sınırı İdil-Volga, doğusu İmavus yani Tanrı Dağlarının doğu tarafları, güneyi Maveraünnehir karşılığı olan Sugd ile Arık yani Horasanı belirtmiştir. Arap coğrafyacısı İbni Hurdabe M, 847'de Türkistan karşılığı olan Bilade-Türk (Türk Yurdu), diye yazmıştır. Kaşkar âlimlerinden Abdulgafir Bini Hüseyin Kaşkeri (1095)'de yazdığı eserinde Türkistan kelimesini kullanmıştır. Kaşgarlı Mahmud; Türkistan'ın doğusu Çin sınırından başlayıp, batıda Kıpçak ve Peçenekler, Rus ve Rum sınırlarına kadardır, diye yazıyor ve Türk yurdunun genişliği beş bin fersah gelir, diyor. Ayrıca Türkistan, batı Türkistan, doğu Türkistan ve güney Türkistan kavramları da yeni değil tarihten günümüze kadar kullanıla gelmiş kavramlardır. İlim âleminde yazılan kitap ve makalelerde kadim yurdun genel adı Türkistan, Türkistan'ın doğu parçası olarak da Doğu Türkistan olarak adlandırılmaktadır.

Türkistan kelimesini günün siyasi şartlarına göre kullanmak Rusya'da bir siyasi hastalık, Doğu Türkistan kelimesi ise Çinlilerin vebadan kaçır gibi uzak durduğu bir kelime olmuştur.

Günümüzde ise Çin Halk Cumhuriyeti bu bölgeye Çince Şin-ciang Vey-vu-ır Cu-çi-çü, yani Şin-cang Uygur Özerk Bölgesi, Bu kelimeden esinlene-rek batıda Xinkiang tabiri kullanılıyor. Ancak son yıllarda bilhassa UNPO (Temsil edilmeyen ulus ve halkların teşkilatı) dokümanlarında ve diğer kaynaklarda Eastren Turkestan, yani Doğu Türkistan tabiri kullanılmaya başlandı.

Asya'nın merkezinde yer alan bu kadim Türk vatanının 1877 yılındaki Çin-Mançu istilasından sonra 1884'te "Yeni Toprak" anlamına gelen "ŞINCANG" olarak değiştirilmiş ve 1949 yılında vuku bulan Komünist Çin işgalinden sonra 1 Ekim 1955 tarihinde "Şincang Uygur Özerk Bölgesi" adı ile bu günkü statüsü kazandırılmıştır.

Dünyada devlet adları o coğrafi bölgede yaşayan milletlerin adı ile adlanıp anılmaktadır. Bu bir tarihi gelenektir. Örneğin İngilizlerin yaşadığı coğrafi bölgeye İngiltere, Fransızların yaşadığı yere Fransa, Almanların yaşadığı yurda Almanya, Rusların yaşadığı yere Rusya gibi isimlerle adlanmaktadır.

Asya'nın ortası sayılan Orta Asya tarihten beri Türk kavimlerinin anayurdudur. Türkün vatani Türkistan'dır. Türkistan hem tarihi bakımdan, hem de coğrafi bakımdan tam bir Türk yurdudur. Bu coğrafi bölgeye Türkistan'dan başka her hangi bir ad yakışmaz ve uygunda düşmez, nasıl Çin Seddi içersinde kalan bölgelere Türkistan adı vermek tarihi bir yanlışlıkta, Doğu Türkistan'a da başka isimler vermek o kadar yanlıştır. Her milletin kendi yaşadığı bölgeye kendilerinin isim koymaları milli, siyasi ve insani bir haktaır.

Batılı strateji doküman ve çeşitli kaynaklarında Asya'nın kalbi "Pivot Of Asia" olarak nitelendirilen Doğu Türkistan jeopolitik ve jeostrategik konumu, fiziki coğrafyası, tarihi geçmişi, etnik yapısı, kültürel değerleri ve dini inançları ile Türk İslam dünyasının ayrılmaz bir parçasıdır. Asya coğrafyası ve Doğu Türkistan, Türk hayat ve kültür varlığının, Türk tarihinin büyük ve asli mekânıdır. Türklüğün kılcak damarlarından biride Doğu Türkistan'dır.

Çin'in batısındaki bu özerk bölge Batı Avrupa kadar bir yüzölçümüne sahip olup, 1.828.418 km²'lik çok büyük bir alanı kaplamaktadır. Çince yeni eyalet veya yeni dominyon anlamındaki Şincang, bölgenin esas yerel halkı Türk soylu Uygurlar tarafından bu ad reddedilmiştir. Gerek Uygur Türkleri ve gerekse bölgenin ikinci büyük Türk topluluğu olan Kazak Türkleri buraya Doğu Türkistan demeyi tercih etmişlerdir. SSCB'nin 1960-70 yıllarında Çin Halk Cumhu-

riyeti ile sürtüşmeye girince, yayınlarında resmen Doğu Türkistan tabirini kullanmaya başlaması da Doğu Türkistan tabirinin yaygınlaşmasında mühim etken olmuştur.

Uygur Türkleri tarihimizde adı bilinen en eski Türk topluluklarından biri olup, kendilerine has bir alfabeleri olan medeni bir topluluk olmakla şöhret kazanmışlardır. İşte bu kelimeden esinlenerek Türkçe de medeni sözcüğünü karşılamak üzere başta "Uygur" daha sonra "Uygur" türetilmiştir.

Tarihten beri Çinliler yayılmacı emellerini gerçekleştirmek için defalarca Çin Seddi'nden çıkarak Türklere karşı saldırılar düzenlemişlerse de Türklerin sert direnişi karşısında her defasında bozguna uğramışlardır. Çinli'ler Türklerin korkusundan Çin Seddi'ni inşa etmişlerdir.

Doğu Türkistan'a İlk Çin istilasını 1759 yılında vuku bulmuştur. Daha sonraları Müslüman Türkler işgalcileri ülkelerinden çıkarmışlar ve bağımsız devletlerini kurmuşlardır.

İkinci büyük Çin işgali 1876 yılında Çinli General Zu Zang Tang'ın komutasındaki 150 bin kişilik Çin ordusunun saldırması ile meydana gelmiştir. Bu defaki istila İngiliz Bankalarının mali desteği emperyalist Çarlık Rusya'sının büyük miktardaki silah yardımı sayesinde gerçekleşmiştir.

Doğu Türkistan'da Çin istilasının vuku bulduğu 1759'dan bu yana dini ve milli benliklerini koruma amacıyla 200'den fazla silahlı ayaklanma olmuş, bu direnişler sonunda kısa süreli de olsa var olma mücadelesi veren Doğu Türkistan halkı Doğu Türkistan İslam Devleti (1863-1877) Doğu Türkistan İslam Cumhuriyeti (1933-1937) ve Doğu Türkistan Cumhuriyeti (1944-1949) Türk İslam devlet ve bağımsız cumhuriyetlerini kısa süre sürmüş olsa bile kurmuş, bağımsızlık gurur ve sevincini yaşamışlardır. Ancak Ekim 1949'da Komünist Çin Kuvvetlerinin Doğu Türkistan'ı istilasını ile başlayan baskı ve terör rejimi, şiddetini artırarak devam etmiş, Bağımsız Doğu Türkistan Devletleri de Sovyet Rusya'sının büyük yardımları ile Çinlilerin hile ve kalabalık orduları tarafından ortadan kaldırılmıştır. Doğu Türkistan 1949 yılından bu yana, Kızıl Çin Kuvvetleri tarafından istila edilmiş ve bu günkü sömürge durumuna düşürülmüştür.

Aslında 8-18. yüzyılları arasındaki bin yıllık bir dönem, Türk ve Çin toplulukları arasında önemli derecede kültürel, siyasi ve ekonomik işbirliğinin gerçekleştirildiği bir barış dönemi olmuştur. Bu dönemde doğu ve batı ticareti artmış, karşılıklı deği-

şimler ve gelişmeler özellikle ticaret ve kültürel bazda fevkalade gelişmiştir.

Çin'de hızla yayılan Müslümanlık ve Buda dini için Doğu Türkistan bir çeşit köprü görevini üstlenmiştir. Ancak bu barış dönemi Doğu Türkistan'ın 1759 yılında Çin-Mançu İmparatorluğunca işgali ile son bulmuştur.

Coğrafi

Tanrı dağları, Altay ve Kurum dağları arasındaki Cungarya havzası, tarım ve Turfan havzasını da içine alan Doğu Türkistan, 1.828.418 km² yüzölçümü ile 1949'dan önce 13 milyon olan nüfusun % 90'ı Türkler idi. Şimdiki resmi olmayan rakam 18-20 milyondur Türklerin oranının ne kadar olduğu bilinmiyor. Nüfusunu güçlendirmek için Pekin yönetimi bölgeye "Han Çinlileri iskân politikası"nı uygulamaktadır. Bu politika, bölgenin demografik, sosyal ve kültürel yapısını kökünden değiştirmiştir. Han gurubu Çinlilerin nüfusu her yıl ortalama yüzde 8'lik bir artış göstermektedir. Bölgenin sahip olduğu jeo-stratejik ve jeo-ekonomik önemin farkında olan Çin yönetimi, Uygur nüfusuna yönelik asimilasyon politikasını ve baskıcı tutumunu uluslararası kamuoyunun tepkisine rağmen, özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla oluşan yeni siyasi yapılanma sürecine paralel olarak artırmıştır. Çin, bölgedeki milli, dini ve kendisi için ayrılıkçı görüldüğü hareketlerin yayılmasını engellemenin ötesinde, Doğu Türkistan'ın sahip olduğu zengin doğal kaynaklardan dolayı da bölgede kendi etkinliğini artırmaya çalışmaktadır. Çünkü Çin'in gelecekteki ekonomik kalkınma planı, öncelikli olarak istikrarlı siyaset (hem bölgesel hem de ulusal bağlamda bir istikrar) ve yeterli "hammadde-enerji ve işgücü"ne dayanmakta ve bunun büyük bir kısmının Doğu Türkistan'dan sağlanması öngörülmektedir. Çin göçü bölgeye hızla devam etmektedir.

Eskiden 9 bölgeye ayrılmıştı, 16 şehir, 86 ilçe olan, bu gün ise 24 (otonom rayon), olarak ayrılmıştır. Başkent Urumçi, olmak üzere diğer önemli şehirleri, Kaşgar, İli, Aksu, Turfan, Kumul, Çoçek, Yarkent, Hoten, Gulca, Kuça ve Altay, Çinliler bu toprakları 1 merkezi şehir, 8 vilayet ve 5 özerk ilçeye bölerek idare etmektedir. Yukarıda görüldüğü gibi Çin yönetimi sürekli demografik ve yönetim şekliyle oynayarak, Doğu Türkistan Türklüğünü tedirgin ve mutsuz etmiştir.

Çin'in batısında bulunan, Uygur Özerk Bölgesi olarak adlandırılan Doğu Türkistan, Orta Asya'nın tam ortasında yer almaktadır. Kuzey doğusunda

Moğolistan, güneyde Pakistan, Hindistan ve Tibet, batısında Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan ve Afganistan, Kuzeyinde Rusya ile komşudur. Orta Asya'nın tam ortasında olması ve batıya açılan bir pencere olması bakımından tarih boyunca stratejik önemini korumuştur. Bütün Çin toprağının 1/5'ini teşkil eder. Avrupa'nın en büyük devletlerinden Fransa'nın 3 katı, Macaristan'ın ise 17 kat büyüklüğündedir. Toprak büyüklüğü bakımından dünya ülkeleri içerisinde 19. sırada yer alır.

Dünya medeniyetinin Altın Beşiği diye anılan, Taklamakan Çölü, Tabiat cenneti olarak bilinen Altuntağ Doğal Parkı, Ertiş nehirleri, Karaşehar nehri ve Yarkent nehirleri ile Avrasya Köprüsü olarak anılan İpek Yolu, Dünyanın en yüksek göllerinden Tanrı ve Buğda Gölleri, ayrıca irili ufaklı binlerce göl ve ırmaklara sahip olan, bu bereketli topraklar tarıma elverişlidir. Her çeşit meyve (narinciye hariç), sebze yetişir. Doğu Türkistan'ın yeraltı suları her yerde kolayca çıkartılıp kullanılmaktadır.

Ekonomi

Doğu Türkistan her bakımdan çok zengin bir ülkedir. Bu ülkede petrol zenginliği başta olmak üzere, altın, gümüş, uranyum, bakır, kömür tuz ve kristal gibi birçok kıymetli madenler bulunmaktadır.

Bugünkü Çin Halk Cumhuriyeti'nin sanayini Doğu Türkistan'ın petrolü, uranyumu, volframı, kalay kurşunu, altını, demiri, kömürü ve başka madenleri olmaksızın tasavvur etmek mümkün değildir.

Jeologların araştırmalarına göre Doğu Türkistan'ın kuzeyindeki Karamay, Turfan petrol yatakları haricinde Doğu Türkistan'ın güneyindeki tarım havzasında mevcut petrol rezervlerinin miktarı 18 milyar tondur. Kömür rezervi ise 1 trilyon 50 milyar tondan fazladır.

Doğu Türkistan Çin'in en geri kalmış bölgelerindedir. Ulaşım fazla gelişmemiş, hayat standardı düşük halkın % 70'i tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. Yörede en büyük tehlikelerden biri Lop Nor çölünde yapılan ve bu güne kadar sayısı 20'yi aşan yeraltı atom denemeleridir. Çevrede kanser hastalıkları, sakat doğumlar ve ürünlerdeki radyasyon tehlikeli boyutlara ulaşmıştır.

Türk-Çin İlişkileri

Türkiye ve Çin, Asya kıtası'nın batı ve doğu uçlarında yer alan ortak sınırları bulunmayan, Doğu Türkistan meselesi dışında, başka bir sorunu olamayan iki devlet'tir. Türk ve Çin milleti tarihin şafağında tanışmış, sürekli komşuluk yapmış, savaş

ve barış ilişkileri içinde bulunmuş, büyük devletler kurmuş, cihandaki varlığını kesintisiz sürdürmüş iki millettir.

Yalnız Türk ve Çin milletlerinin komşuluğu Orta Asya'da Türk milleti için pek acı şartlar içinde bu günde devam etmektedir. Türk ana yurdunun doğu yarısı Doğu Türkistan, 250 yıldan beri Çin baskısı ve yönetimi altında bulunmaktadır. 25-30 milyon (tahmini), Doğu Türkistan Türkü Çin Halk Cumhuriyeti'nin en mutsuz vatandaşıdır.

Çin'in milli ve tarihi sınırlarının kuzeyde büyük Çin Seddi ile çizilmiş olduğu, Çinlilerin bu Seddi kuzey komşuları Türklere karşı savunma ve saldırı üssü olarak inşa ettikleri bilinmektedir. Çin Seddi bugün Çin ülkesinin tam ortasında kalmış, Çin Devleti kuzeye ve batıya doğru yayılarak dört kat genişlemiş bulunmaktadır. Çin Seddi'nin kuzeyinde Hazar denizinden Pasifik okyanusuna kadar uzanan sahada hükümran olan Türk devletlerinin orduları defaatle bu Seddi güneye doğru aşmış, Türk soyundan hanedanlar Çin'de zaman zaman hâkim olmuş bulunmasına rağmen, miladi 8. yüzyılın ortalarında Göktürk Devleti'nin çözülmesinden sonraki gelişmeler içinde Çinliler seddin kuzeyine taşmışlar ve "sed"den kuzeyinde uzanan, Büyük Türk vatanının uzak doğu kanadını oluşturan bölge Türk soy ve kültürü yönünden telafisi mümkün olmayan kayıplarla karşılaşmıştır.

Türk tarihinde önemli bir dönüm noktasını teşkil eden bu ağır kayıptan sonra milli hayatımızın ağırlık merkezi batıya doğru kaymış ve Ön Asya'ya yönelmiş, özellikle İslam dininin 10. yüzyılda Türk kavimleri arasında yayılışını takiben Oğuz-Türkmen boylarının büyük kitleler halinde Selçukluların önderliğinde Orta Doğu'ya inışı ve İslam dünyasının yönetimini ele alışı, Anadolu'yu ebedi yurt edinişi ile bu yöneliş kesinleşmiştir.

Ancak bu devrede dahi Türk ve Çin milletlerinin komşuluğu devam etmiştir. İslamiyet doğuda Türk kavimleri arasında yayılışını sürdürmüş, Doğu Türkistan Türk-İslam medeniyetinin önemli bir merkezini ve büyük Türk yurdunun doğudaki serhaddini oluşturmuştur.

Sonuç

Doğu Türkistan'ın zengin kaynakları burada yaşayan halka yansıtılmamaktadır. Bunun yanında, Doğu Türkistan'a Çin'in bölgeye Çinli göçmen yerleştirme politikası da huzursuzluğu artırmakta, Çin'e var olmayan güveni daha da sarsmaktadır. Çin yönetimi Doğu Türkistan Türklerine 2'den fazla

çocuk sahibi olmalarını yasaklayarak ama iç bölgelerden de her yıl yüz binlerce Çin'li göçmen getirip bölgeye yerleştirerek Doğu Türkistan'da 1949 senesinde sayıları 250 bin olan Çinlilerin sayısı bu gün nüfus nakli neticesinde 10 milyona ulaşmıştır. Çin Yönetimi 21.yüzyılda Doğu Türkistan'a 150 milyon Çin'li yerleştireceklerini açıkça söylemektedir.

Sömürge çağının, ırkçı hegemonya döneminin bütün dünya'da son bulduğunu Çin yönetimine hatırlatır. Tıpkı 8-18 yüzyılları arasında barış ve dostluğun sürdüğü bölgenin dini, dili, kültürü ve ekonomik zenginliğinden bölge halkının yararlanmasında refah ve insanca yaşamının nimetlerinden tüm bölgenin faydalanması, Türkçe isimlerin kullanılması, Ana dilde eğitim-öğretimin yapılması, milli, kültür, sağlık ve sosyal hakların önündeki tüm engellerin kaldırılması, dini ibadet ve seyahat serbestisinin tanınması, doğum yasağı ve zorunlu kürtajın kaldırılması, nükleer deneme, araştırma ve çevre sorunlarının acilen giderilmesi ve insanların insanca yaşamalarının önündeki tüm engellerinin kaldırılması Çin'in daha da gelişmesine ve refahına birçok faydalar sağlayacaktır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin uluslararası arenada prestijini artıracaktır. Doğu Türkistan ve Çin yönetimi arasında yaşanan bunca sorunların çözümü için somut adımlar henüz atılmamış olmasına rağmen, hür dünyanın Doğu Türkistan sorunlarının çözümü için biraz olsun ilgi göstermesi, Doğu Türkistan'a nefes aldırarak ve uzun vadede de olsa sorunların çözümüne katkı yapacaktır. Budizm'de "gülen kişi sevap, öfkeli kişi günah kazanır" Yine Çin liderlerinden Mao'nun "yüz çiçek yan yana açsın, yüz fikir birbiriyle yarışsın" der. Ama pratikte böyle olmadığı görülmüştür.

Çin yönetiminin, bu gün kabul edilemez insan hak ve hürriyetine aykırı baskıcı ve sömürü politikası, Türkistan yurdunun, binlerce yıldan beri asli sahibi olan Doğu Türkistan Türklüğüne karşı doğrudan yâda dolaylı olarak jenosit hareket sergilediği için, Türkiye'yi Türk dünyasını ve İslam âlemini doğrudan doğruya ilgilendirmektedir.

Çin yönetiminin bilmesi gereken odur ki, Doğu Türkistan Türklüğünün bu günkü durumu ve akıbeti, Türkiye'nin, Türk dünyasının ve İslam âleminin Çin'le ilgili tavırlarını ve kararlarını belirlemede önemli bir rol oynayacaktır.

Kaynaklar

- Togan Z, V, Bu Günkü Türkili, Türkistan ve Yakın Tarihi, İstanbul 1982
- Togan Z, V, "Türkistan" İsmi, Sınırları ve Yüzölçümü, Hakkında, Yeni Türkistan'dan Seçilmiş Makaleler, İstanbul 2005
- Toğan Z, V, Türk Türkistan, İstanbul 1960
- Hayit Baymirza, Türkistan Rusya ve Çin Arasında, İstanbul 1975
- Alptekin, İsa Yusuf, Doğu Türkistan Davası İstanbul 1975
- Helley Denise, Kıt'a Çin'de Benlik ve Milliyet Sorunu, çev. Deniz Bozer Ankara 1986
- Y.T. Türkistan'da Türkçülük ve Halkçılık, çev. A. Oktay İstanbul 1951
- Çağatay Tahir, Türkistan, Kurtuluş Hareketi İle İlgili Olaylardan Sahneler, İstanbul 1959
- Çağatay Tahir, Türkistan Seyahatnamesi'nin Ortaya Koyduğu Gerçekler, İstanbul 1960
- Kaşgarlı Mahmud, Divanü Lügati't-Türk, Tıpkıbasım, Ankara 1990
- Kaşgarlı Mahmud, Divanü Lügati't-Türk, Tercümesi, çeviren: Besim

Atalay, Ankara 1985

- Yaş Türkistan'dan, "Seçilmiş Makaleler" İstanbul 2006
- Esaretteki Türk İslam Ülkesi, Doğu Türkistan, İstanbul 1994
- Can Turan, Türkistan, Bilgi notu, Ankara 2006
- Bekin M, Rıza, Günümüzde Doğu Türkistan ve Sorunları, basın duyurusu, İstanbul
- Devlet Nadir, Sincan mı, Şincan mı, Doğu Türkistan mı, İstanbul
- Anat Hacı Yakup, Doğu Türkistan'da Milliyetçilik Hareketleri, Ankara 2005
- Baykozi Mesut Sabri, Kurtuluşu Arayan Doğu Türkistan, Ankara 1987
- Maden Muzaffer, Kaşkar ve Ötesi, Ankara 2001
- Özdağ Muzaffer, Türkiye ve Türk Dünyası Jeopolitiği, Ankara 2003
- Can Turan, Doğu Türkistan, Türk Yurdu Dergisi, s. 258 Ankara 2009
- Saka Eser, Düşten Gerçeğe Yolculuk, Doğu Türkistan, Ankara 2009
- Amanov Şatlık, ABD'nin İnsan Hakları Politikası ve Çin Doğu Türkistan Örneği,
- Avrasya Dosyası. Cilt: 12 sayı 1, 2006 <http://www.tarihgazetesi.net>

ÇİN'İN EN ÇOK ARANAN ADAM YAKALANDI

Çin'in Vinco şehrinde belediye başkan yardımcılığı yaptığı dönemde 40 milyon dolar geçirmekle suçlanan Yang Şiyucu ABD'de yakalandı. Yang, Çin'in en çok aranan 100 kişisi listesinde ilk sıradaydı.

Yang, başkan yardımcılığını yaptığı Vinco şehrinde emlak işlerinden sorumlu başkan yardımcısıydı. 90'lı yıllar boyunca birçok yolsuzluk yaptığı iddia edilen Yang, 1996 yılında Manhattan bölgesinde 5 milyon dolarlık bir malikâne satın almıştı.

2003 yılında kardeşinin yolsuzluk suçlamasıyla tutuklanmasının ardından sıranın kendisine geldiğini anlayan Yang, Çin'den kaçmıştı. Hollanda'da 2005 yılında tutuklanmış ancak Çin'e iadesi gerçekleşmemişti. Geçen sene

cezaevinden kaçmayı başaran Yang, sahte Hollanda pasaportuyla ABD'ye girmeye çalışınca yakayı son kez ele verdi. Artık Çin'e iadesine kesin gözüyle bakılıyor.

Çin, Yang'ın tutuklanmasıyla Nisan ayında "Operation Skynet" adıyla başlattığı yolsuzluk operasyonunda listenin ilk iki sırasını da ki ismi yakalamış oldu. Çin'in hazırladığı ve içerinde yüksek düzeyli firari bürokratların olduğu listede 100 isim bulunuyor.

<http://www.dunyabulteni.net>

Doğu Türkistan'da ölü sayısı, açıklanandan çok fazla!

Kayseri Bağımsız Doğu Türkistanlılar Derneği Genel Başkanı Erkinbeğ Uygurtürk, Çin'in Ramazan ayının başından itibaren Uygur Türklerine yönelik yaptığı katliamın boyutunun çok büyük olduğunu söyledi.

Uygurtürk, bölgeyle iletişimin Çin tarafından kesildiğini ifade ederek, ölenlerin sayısının 18-28 olmadığını binlerce kişi olduğunu ileri sürdü.

Çin polisinin Kaşgar bölgesinde Uygurlulara yönelik yaptığı işkencelerin çok büyük boyutta olduğunu söyleyen Uygurtürk, dünya basınında katliamla ilgili görüntüler yer almaması için bölgeyle iletişimin kesildiğini açıkladı.

Dünyanın bu duruma sessiz kalmasına tepki gösteren Uygurtürk, şu açıklamayı yaptı:

"Doğu Türkistan'da 1949 yılından beri Çin'in katliamları sürüyor. Özellikle Ramazan ayında bu büyük seviyelere çıktı. Kaşgar'da diğer şehirlerde katliamlar yapılıyor. Biz büyük endişe içindeyiz. Katliam sonrasında ölen Uygur Türkü sayısının 18-28 olduğunu ifade ediyor ama bu rakamların yüzlerce binlerce olduğunu duyduk. Oradan aldığımız bilgiler bu yönde. Çin, bu insanları terörist olarak gösteriyor. Oysa dinini, inançlarını yerine getirmek, yaşamak isteyen bu insanlar nasıl terörist olur? Namaz kılmak, oruç tutmak camiye gitmek isteyenleri engellerseniz bu insanlar nasıl terörist olabilir?"

<http://www.yeniasya.com.tr>

YURT VE ŞEREF İÇİN

Sezgi ARSLAN

“Ey Türk! Doğu Türkistan’da kıyım var!”
“Ey Müslüman! Doğu Türkistan’da kıyım var!”
“Ey insanlar! Doğu Türkistan’da kıyım var!”
Kafkasya’da can veren bir şehidin kızı
Bir eliktir... Yüreğinde erir her sızı
Yansın, dayan! Çünkü sende bir kahramansın!
Ey ekmeği alınanlar selam sizlere
Ey rütbesi çalınanlar! Selam sizlere
Kardeş yahut arkadaşdır diye evleri,
Ocakları dağıtılan ülkü devleri,
Selam size! Üstünüzde bütün bakışlar,
Bir gün olur tarih sizi elbet alkışlar.
Atsız ATA
TÜRKİSTAN.
Kan damlayan satırlar.
İşkencenin dile gelmiş hali.
Bitmeyen zulüm, esaret, kıyım.
Ana vatanım, yurdum Türkistan.

Kür Şad’ın ve 40 yiğidinin yüce makama ulaştığı tabir-i caizse kırklara karıştığı ezeli evimiz.

Yıllar önce “Türk çocuğa Çin İşkencesi” manşetli bir haber yayınlandı. Aylarca aklımdan çıkaramadım o görüntüyü. “Ya benim kardeşime de yaparlarsa” diye korktum. Sonradan fark ettim ki zaten bunu kardeşime yapıyorlar.

Bir gazetenin 3. sayfasında, kıyırık televizyon kanallarında ara haber olarak geçen ana yurdumun çilesi. Kimse anlatmadı, kimse sahip çıkmadı. Bir annenin karnı, sırf Türk-Müslüman nüfus artmasın diye deşilip bebeği çıkarılırken, küçük çocuklar Çin askerleri tarafından tekme tokat dayak yerken ve bugün oruç tutamaz, ibadetlerini yapamıyorlarken. Kim vardı?

Aslında kitaplarda gençlerin nasıl militan haline getirildiklerini kendi milli benliklerine “Türk’e” ne kadar düşman olduklarını anlatılıyordu. Üniversitelerde verilen komünizm eğitiminin vahşi Marksistler, kıyımcı Darwinciler yetiştirdiğini biliyorduk zaten. Türkistan’ın çilesi evladını, eşini kaybetmekle bitmeyecekti, Türkistan binlerce yıl önce Çin’lilere korku salan, Çin Seddi’ne sebep olan büyük Türk kimliğine duyulan kinin bedelini ödeyecekti. Ve bunu engellemek için Osman Batur’lar, kahraman Türk kadınları Dilşad’lar, Rabia Kadir’ler çıkaracaktı. Kı-

rım’ın Cemil Kırimoğlu, Azerbaycan’ın Elçi Bey’i gibi olacaktı bu yiğitler. Osman Batur’un çocukları doğranacak, Rabia Kadir türlü işkenceler görecekti ama özgürlük için direneceklerdi.

Fakat yine de ilerleme kaydedemiyorduk. Çinli bir asker 8 yaşındaki kıza tecavüz edip boğarak öldürüyordu. Bu olayı dillendiren 50 kişi anında idam ediliyordu. Uygur Türkler’i kaçıyor, Türkiye onları bekletiyor, adeta ölümlerine davetiye hazırlıyordu. Diğer Türk devletleri de Rus ve Çin baskılarıyla hareket edemiyor gözlerini Türkiye’ye dikiyorlardı.

“Ey Türk! Doğu Türkistan’da kıyım var!”

Bir günde 200 kişi idam ediliyordu, ibadet eden görüldüğü an vuruluyor, kan sanki Çinli’lere korkularını unutturuyordu. Ve bir gün bir yiğit çıkıyor Çin karakolunu basıyor yüze yakın polisi öldürüyordu. Hatırlıyorduk o yağmurlu geceyi, Kür Şad’ı, yeniden dirilen ruhumuzu.

Bir umut. Öyle güzel bir umuttu ki Türk olmakla gururlanan birileri var, birileri Türk vatanını satmaktan ölmeyi tercih ediyor. Birileri bizim unuttuğumuz, kendi yurdumuzda sindirilen davamızın peşinde gidiyor. Birileri Büyük Türkistan için canlarını veriyor. Ve biz öz kardeşlerimiz yerine başkalarına ağılıyor, başkalarına yardım ediyoruz. Bugün davamız için Adnan Oktar konuşuyorsa utanmalıyız, Adnan Oktar yardım edin Türkistan’a diye çabalıyorsa kahrolmalıyız. Bugün bir Esmâ etmeyen Almıla’ya ağlamıyorsak ölmeliyiz!

“Ey Müslüman! Doğu Türkistan’da kıyım var!”

Çin’in yıllarca kıyımlar yaparak soyunu bitiremediği, atamadığı Uygur Türkleri direnmeye, savaşmaya, ibadet etmeye devam edecekler. Ve biliyoruz bir gün o saraya giren çeriler, bizler olacağız. Kimsenin yardım etmediği ama ısrarla hümanizm palavraları attığı bugünlerde,

“Ey insanlar! Doğu Türkistan’da kıyım var!”

“En sonra ölüm kızı onun eline bir sağrak sundu. Kür Şad bu acı sağrağı gözünü kırpmadan içti. Atının yelesine kapandı. Başını dayadı. Sağ elinde kılıç hala sımsıkı duruyor, sol eli sarkıyordu.

Kür Şad ölmüş, fakat attan düşmemişti.

Ölmüş, fakat yenilmemişti.

Yağılar, onun yiğit başını gövdesinden ayırıp Çin

Kür Şad ölmüş, fakat attan düşmemişti.

Ölmüş, fakat yenilmemişti.

Yağılar, onun yiğit başını gövdesinden ayırıp Çin Kağanı'na götürdüler. Çin kağanı, bütün saray, bütün Siganfu ondan tirtir titremişti. Bu titreyiş yalnız Kür Şad'dan değil, onu yetiştiren ırktan geliyordu. Kürşad ölümüyle budunu kurtarmıştı.

..

Çinliler geldikleri zaman Kürşad'ın kızı yalnızdı. Yargının önünde ihtilali bildiğini, anasıyla kardeşinden haberi olmadığını söyledi. Babasının kesik

başını gösterdiler. Gözlerinden yaşlar akarak : "Yurt ve şeref için." diye karşılık verdi. Hayatını kurtarması için bildiklerini açığa vurması gerektirdiğini bildirdiler. Sustu.

Kür Şad'ın kızı ölüme mahkûm edildi.*

Sezgi ARSLAN

*Hüseyin Nihal Atsız-Bozkurtların Ölümü

Sezgi ARSLAN

Kaynak: <http://blog.radikal.com.tr/insan-haklari/yurt-ve-seref-icin-101155#27Mayıs2015>

ÇİN'İN SAVAŞ SANATI...

Gündem her ne kadar yakın çevremiz ağırlıklı görünse de, dünya elbette sadece Ortadoğu'dan ibaret değil. Bilakis, bize şu an için uzak gibi görünen dünyada yaşanan gelişmeler, önümüzdeki süreçte Türk-İslam dünyasını çok yakından ilgilendiren gelişmelere gebe görünüyor. Bir diğer ifadeyle, uluslararası sistemde güç dengesinde Batı'dan Doğu'ya doğru yaşanan kayış ve Çin'in önlenemeyen "sessiz ve derinden yükselişi", tarihsel kodlarına hızlı bir şekilde dönüş yaşayan Türkiye'yi de tarihsel misyonu ve "uzaktaki yakın çıkarları" itibarıyla etkileyebilecek tehlikeli bir seyir izliyor. Bu bağlamda, Çin merkezli son üç haber, tahminim sizin de dikkatlerinizi Çin'in Batı karşısında izlediği o ince savaş sanatına ve onun arka planındaki büyük stratejik dehaya çekecektir.

Mehmet Seyfettin EROL

Çin bugünlerde önemli ziyaretlere sahne oluyor. Bunlardan bir tanesi özellikle Afganistan 2014 sonrası itibarıyla stratejik önemi daha da artan ve bu bağlamda Çin'in bölgedeki önemli rakiplerinden biri olan Hindistan'ın da ilgi alanında olan Tacikistan. Şanghay İşbirliği Örgütü üzerinden bölgedeki nüfuz alanını genişletmeye çalışan Pekin'in "Batı'ya Doğru Politikası"nda önemli bir yere sahip olan Orta Asya devletlerine ve Afganistan'a yönelik gerçekleştirdiği "stratejik yatırımları" kendisine Tacikistan'da da fazlasıyla yer bulmuş vaziyette. Bu noktada Tacik-Çin zirvesinde iki ülke arasında çok sayıda anlaşmanın imzalandığına şahit oluyoruz. Duşanbe-Kurgan-Tube demir-yolu ikinci aşamasının yapımı, devlet kuruluşu olan "Tacik Alüminyum Şirketi" modernizasyonu ve Duşanbe elektrik istasyonunun ikinci bölümü inşaatı için Çin hükümetinin kredi vermesini öngören bu anlaşmaların yanında, taraflar arasındaki

ticaret ve ekonomik işbirliği hacminin 3 milyar dolara çıkartılmasının hedeflendiğini görüyoruz. 2020 yılına kadar iki ülke arasındaki ekonomik işbirliği programının uygulanması konusunun da gözden geçirildiği bu ziyarette Çin'in en önemli havucunu hiç kuşkusuz "kolay krediler" oluşturuyor.

İkinci önemli ziyaret ise, Pakistan Başbakanı Navaz Şerif tarafından gerçekleştiriliyor. Pakistan deyip geçmemek lazım. Pakistan, Orta Asya-Güney Asya arasındaki iki önemli köprü ülkeden biri ve Çin'in "savaş nedeni" olarak kabul ettiği stratejik ortağı. Nitekim, son olarak Mayıs 2014'te Çin yönetimi ABD'ye çok net bir şekilde "Pakistan'ın arkasındayız" mesajını vermiş bulunuyor. Aynı şekilde iki ülke arasında kurulması planlanan ticaret koridoru için üst düzey güvenlik konusunda teminat veren Pakistan da, 20 Ekim'de "terörle mücadele" konusunda Çin'le tam işbirliği içinde olacakları ve Çin'in düşmanlarını kendi düşmanları olarak göreceklarını açıkladı. Pakistan ile Çin arasında kurulan ticaret yolunun Doğu Türkistan'dan geçiyor olmasını da göz ardı etmemek gerekiyor. Nitekim, Başbakan Şerif de Çin'in Doğu Türkistan'da Uygur Türklerine karşı verdiği mücadelede kendilerine yardımcı olacaklarını bu ziyarette açıkladı.

Son bir haber ise, Çin Devlet Başkanı Şi Cinping'in "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" ile "Deniz İpek Yolu" projelerinde ilgili ülkelerle işbirliğini güçlendireceklerini açıklaması. Çin'in "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" ve "21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu"nun inşasını hızlandıracağını söyleyen ve "Tek yol, tek kuşak projesi için zaman çizelgelerini ve yol haritalarını hazırlamalıyız" diyen Şi'nin söz konusu projenin hayata geçmesi için büyük projelere odaklanılması gerektiğini belirtmesi oldukça dikkat çekici. Bu kuşak üzerindeki ülkelerin ulaşım, enerji ve elektrik gibi altyapı inşalarına yardım edeceklerini ifade eden Çin, "ben sadece işimi yaparım" diyor ve ABD'nin izlediği düşmanca politikalar ise, sadece ve sadece Çin'

in elini daha da kuvvetlendiriyor!

“İşbirliği” çağrılarını üzerinden bölgede sessiz ve derinden bir rekabet/nüfuz alanı stratejisi izleyen Çin, çok hızlı bir mesafe kaydediyor ve şu an için önünde bir engel yok. Buna işbirliği yaptığı ve zoraki bir ittifak ilişkisi içinde bulunduğu Rusya da dahil. Nitekim arka bahçesinde izlediği bu politikaya Rusya'nın şu an için cevap verebilmesi mümkün değil. Çünkü gündemini önemli ölçüde ABD ve AB ile yaşadığı Ukrayna-Kırım krizi oluşturuyor. Çin'in

ABD-AB ikilisi karşısında yürüttüğü bu savaş stratejisinin gizli kahramanı ise bir Çinli general. Adı ise Sun Tzu. 2500 yıl önce yazdığı “Savaş Sanatı” adlı çalışmasında Çinli general aynen şu öğütte bulunuyor: “Aç iken tok gibi, tok iken aç gibi; uzaktayken yakın gibi, yakındayken uzak gibi; zayıfken güçlü gibi, güçlüyken zayıf gibi; yorgun iken güç gösterisi yap, güçlü iken mazlumu oyna.” Ne dersiniz, sizce Çin gerçekten uzakta mı? <http://www.milligazete.com.tr>

Doç. Dr. Erkin EMET

İŞGALCI ÇİN, BU KEZ UYGUR AYDINI TOHTI MUZART'I ÖLDÜRDÜ

Doğu Türkistan'da yetişen tanınmış bir tarihçi, aydın ve yazar Tohti Muzart (Tohti Tunyaz)'ın bugün 29 Mayıs 2015 günü Çin'in başkenti Pekin'de geçirdiği bir “kalp krizi” sonucu vefat ettiği haberi sosyal medya aracılığı ile kamuoyuna duyuruldu. Bu cefakâr ve çilekeş bir bilim insanı ve yurdunu ve Milletinin geleceğini düşünen bir Uygur Türkü aydınının kaybı muhacerette yaşayan Uygur toplumu arasında büyük üzüntüye sebep olmuştur.

Bugün itibariyle hakkın rahmetine kavuşan Tohti Muzart (Tohti Tunyaz) (Mahlası Tohti Muzart idi.) 1 Ekim 1959 tarihinde Doğu Türkistan'ın Aksu İlne bağlı Bay İlçesinde doğdu. İlk, Orta ve Lise eğitimini Aksu Bay ilçesinde bitirdikten sonra, 1978 – 1982 yılları arası Pekin Merkezi Milletler Üniversitesi Tarih Fakültesinde okudu. Üniversiteyi bitirdikten sonra Çin Halk Cumhuriyeti Halk Kongresi'ne memur olarak tayin edildi. Çin Halk Kongresinde çalıştığı esnada o dönemde Kongre başkanı olan Sözde Özerk Bölgenin 1955-1978 yılları arasında başkanlığını yapan Seyfettin Azizi, Çin Etnik Azınlıklar Bakanı İsmail Ahmet gibi Uygur asıllı yüksek dereceli devlet adamları ile tanıştı ve onlar ile iyi ilişkiler ve dostluklar kurdu. 1990'da doktora eğitimi için Japonya'ya gitti.

1995'de Japonya Tokyo Üniversitesi'nde doktora eğitimin tamamlayarak ülkesine döndü. Doktora Tezi'nin konusu da “Çin Hükümetinin azınlık gruplara uyguladığı politikalar ve bunun tarihi” idi. Bu konuda yaptığı çalışmalar ile dikkati çekmiş ve konusunda uzman olarak tanınmıştı. Tohti Tunyaz Japonya'daki Doktora öğrenimi sırasında tez konusuna

kaynak ve malzeme toplamak ve araştırmalar yapmak üzere Doğu Türkistan'a gider ve Urumçi'de Çin yönetimince tutuklanır. Kendisine yöneltilen suçlama ise, Uygur aydın ve bilim adamlarına mutlak olarak yaftalanan “Ayrımcılığı kışkırtmak” ve “devlet sırlarını yurt dışına sızdırmak” olarak açıklanmıştır.

Mart/1999'da Urumçi Halk Mahkemesinde yargılanarak suçlu bulunur ve 11 yıl hapis cezasına çarptırılır. Doktora yaptığı Üniversite ile Japon yönetimi kendisi ile bizzat ilgilenir. Hatta Doktora hocası olan Japon Profesör Urumçi'ye kadar giderek hapis hane de kendisi ziyaret etmek ister. Ancak, buna izin verilmez. Bu arada BM İnsan Hakları Komitesi ile İngiltere merkezli Uluslararası Af Örgütü Tohti Muzart'ın haksız ve hukuksuz olarak mahkûm edildiğini açıklar ve bunu bir İnsan hakları İhlali raporu ile Dünyaya ilan eder. Ancak, Çin yönetimi bütün bunların hiç birine itibar etmemiş ve dikkate almamıştır.

Tohti Tunyaz 2009 yılının şubat ayında serbest bırakılır. Japonya'da bulunan eşi ve 2 çocuğunu görmek için bu ülkeye gitmek ister. Ancak Çin el koyduğu pasaportunu vermez ve böylece eşi ile çocuklarını da vefatına kadar bir daha göremez.

Merhum Tohti Muzart, Uygur tarihi ile ilgili “Uygur Tarihi ve Medeniyeti Araştırmaları”, “Orta Çağ Uygur Tarihi İle İlgili Araştırmalar” gibi önemli iki eseri yazmıştı. Bunun dışında 20'den fazla bilimsel makalesi uluslararası dergilerde yayınlanmıştır. O, Pekin'de Merkezi Milletler Üniversitesi'nde devre arkadaşı olarak birlikte devam etmiştik. Tanıştık. 1993 yılında tezine malzeme toplamak üzere Türkiye'ye geldiği zaman Ankara'da görüşmüş ve evimde misafir etmiş ve sabaha kadar vatanımızın takdiri ve milletimizin geleceği hakkında uzun uzun sohbet etmiş ve tartışmıştik. Sohbet esnasında o bana, Pekin'de Uygur Kültür ve Tarih Araştırmaları Merkezi kurmak için Japonya'dan büyük miktarda para topladığını, söylediğinde, Çin'de bunun mümkün olmayacağını, Uygurların gerçek tarihini araştır-

mak için bu merkezi Türkiye’de kurması gerektiğini söyledim. Sabaha kadar konuşmama rağmen ikna edemedim Türkiye’den ayrıldı. Çok geçmeden Pekin’e gitti, araştırma merkezini kurdu, toplanan parayı da yatırdı, sonra bu araştırma merkezinin başkanlığını Çinliler ondan yönetimin de desteği ile zorla elinden aldı. Tohti Tunyazı resmen kapının önüne koydular. Bu olaydan bir süre sonra da tutuklandı. O, kendine fazla güveniyordu. Bir Tarihçi bilim adamı olmasına rağmen Çinlilerin tarihte Uygur aydınlarını nasıl yok ettiğini düşünemiyor ve tarihten ders çıkaramıyordu. Tohti Tunyaz Hapse atıldığında eskiden çok güvendiği Uygur Özerk Bölgesinin Çin yanlısı eski başkanı, Çin Halk Kongresi Başkanı Seyfettin Azizi, Azınlıklar Bakanı İsmail Emet ve diğer sözde Uygur devlet adamları kendisine yüz çevirmiş ve hiç ilgilenmemişlerdi. Tohti Tunyaz 10 yıl hapis yatıp çıktıktan sonra, onun yakın arkadaşlarından onunla ilgili bilgi almaya çalıştım. Onlar, Tohti Tunyaz’ın hapiste iken sağlığının tamamen bozulduğunu, psikolojik olarak durumunun da çok kötü olduğunu söylemişlerdi.

Yaklaşık 20 yıldır, Japonya’da bulunan eşi ve çocuklarını görmesine izin vermemeleri onu ciddi olarak çok üzmüş ve yıpratmıştı. Ayrıca, Çin’in kendileri için zararlı gördükleri Uygur aydınlarına uyguladığı geleneksel ve sinsi bir yöntemi vardır. Öldürmek yani idama mahkûm etmek için yeterli kanıt bulamadığı Tohti Muzart gibi hasımlarını hapisanede iken zehirleyerek yavaş yavaş öldürmektedir. Bünyesi çok sağlam, uzun süre yurt dışında bulunmuş sevilen ve yüksek moral değerlerine sahip Tohti Muzart’ı da zaman içinde bizim bilmediğimiz, ancak Çin’in kolu ve çomağı olarak çalışan Doktor sıfatlı Çinli cellatlar onun hapisanede iken, ilaçlar vererek zehirlemiş olabileceğini düşünüyorum.

Merhuma Allah’tan rahmet ve mağfiret, ailesine, yakınlarına ve bütün Doğu Türkistanlılara baş sağlığı diliyorum. Onun Vatan ve Millet sevgisi ve aşkı ile dolu temiz ruhu inşallah ismini aldığı Tanrıdağlarının Muz Ata Zirvesinde huzur bulmuştur diye düşünüyorum.

Ruhu şad ve mekânı cennet olsun.

<http://www.uyghumet.org>

Vakıf Kurucumuz ve Mütevelli Heyet Üyemiz Erkin Alptekin, Hindistan’da Dalay Lama ve Tibetli Gençlerle Buluştu...

Hindistan Parlamentosu Araştırma Merkezi’nde 6 hafta süreyle staj yapma hakkını kazanan oğluna refakat etmekte olan Vakfımızın Kurucularından ve halen Mütevelli Heyet Üyesi olan Erkin Alptekin, Hindistan’da çocukluk arkadaşları tarafından hararetle karşılandı. Bilindiği gibi Sayın Alptekin, 1949 yılında Doğu Türkistan’ın Çin Komünist birlikleri tarafından istila edilmesini müteakip, ailesiyle birlikte birçok Doğu Türkistanlı’nın katıldığı büyük göç üzerine Hindistan’ın Keşmir eyaletine iltica etmiş ve burada 5 yıl kalmıştı.

Erkin Alptekin ile yaptığımız görüşmede Hindistan’da bulunduğu bu dönemde Dharamsala’ya giderek Dalay Lama’yı da ziyaret ettiğini ifade eden Erkin Alptekin ayrıca Tibet Merkezi Yürütme Kurulu Başkanı Dr. Lobsang Sangyal ve diğer Tibet ileri gelenleriyle de bir görüşmelerde bulunduğunu haber merkezimize ilettiler. Dharamsala’dan ayrılmadan önce Tibet gençleriyle de bir toplantı yapan Erkin Alptekin, onlara Uygur Türkleri, Tibetliler ve Moğollar arasındaki tarihi, kültürel ve askeri ilişkilerin 1960 yılında rahmetli Mehmet Emin Buğra, İsa Yusuf Alp-

tekin ve Dalay Lama arasında Hindistan’ın Maysuri şehrinde yapılan görüşmeler ile başladığını ifade ettiğini bildirdi. Bu toplantıda ayrıca 1980’li yıllarda İsviçre’nin Zürih kentinde kurulan Doğu Türkistan, Tibet, İç Moğolistan Halklarının Birliği ve o tarihten sonra sürdürülen ortak faaliyetler hakkında bilgileri de gençlerle paylaştığını aktardı. Tibetli gençlere bu tarihi ilişkileri güçlü bir şekilde devam ettirmeleri gerektiği noktasında tavsiyelerde bulunan Erkin Alptekin, toplantının çok faydalı geçtiğine inancını haber merkezimize de paylaştı. Erkin Alptekin ayrıca uzun yıllara dayanan dostu Dalay Lama ile hasbihal ederek hatıra fotoğrafı da çekti.

UYGURLARIN TAHTINDA TALİHSİZ BİR OSMANLI ŞEHZÂDESİ

Prof. Dr. Ekrem Buğra Ekinci

Hanedanın sürgün edilmesinden sonra, büyük devletler tarafından kendisine Türkistan tacı teklif edilen Şehzâde Abdülkerim Efendi'nin hayatı hem meraklı, hem de iç burkucudur.

Saltanatın kaldırılması ve hanedanın sürgün edilmesinden sonra, bazı şehzâdelerin yeni teşekkül edecek Müslüman devletlerinin başına geçirilmesi projelerine rastlanır. Daha saltanat devrinde Sultan Abdülhamid'in oğlu Burhaneddin Efendi'ye Arnavutluk ve daha sonra da Kuzey Irak tahtı teklif edilmiş; fakat Osmanlı tahtındaki hakkını kaybetmek istemeyen şehzâde bu teklifleri reddetmişti. Sonraki teşebbüsler arasında en enteresan ve bir o kadar da hazin olanı Şehzâde Abdülkerim Efendi'nin başına gelendir.

ASYA'DA KURTLAR SAVAŞI

Mehmed Abdülkerim Efendi (1906-1935), Sultan Hamid'in en büyük şehzâdesi Selim Efendi'nin yegâne oğludur. Galatasaray Sultanisi mezunudur. Mekteb-i Harbiye talebesi iken sürgüne gitti. Babası ile Lübnan'daki Cünye'de yaşadı. Şubat 1930'da komşuları olan Marunî bir ailenin kızı ile evlendi. Kız, Müslüman olup Nimet adını aldı. Buna rağmen Selim Efendi, oğlunun evliliğini tasvip etmeyince, Abdülkerim Efendi Şam'a yerleşti. Ancak burada çok maddî sıkıntıya düştü.

Tam bu esnada Ruslar, Şam'daki elçileri vasıtasıyla şehzâdeye müracaat ederek Uygurların yaşadığı Şarkî Türkistan ve Moğolistan'da kurulacak bir devletin hükümdarlığını teklif ettiler. Bu arada Japonya da aynı mealde haberler yaymaya başladı. Bunun üzerine şehzâde 1932'de Hindistan'a, oradan da Japonya'nın daveti üzerine Tokyo'ya gitti.

Bu arada Çin ile savaşan Japonlar kendisini Şarkî Türkistan İmparatoru ilan etmek istiyordu. Amerika, Japonya'nın güçlenmesini istemediği için el altından Çin'i destekliyordu. Rusya da Japonya ile savaşmaktan çekiniyor; Şehzâde Şarkî Türkistan İmparatoru olursa, nüfuzunun kendi işgali altındaki Türkistan ülkelerine de sirâyet edeceğinden korkuyordu.

İŞLER TERSİNE DÖNÜYOR

Bu şartlar altında Hindistan'dan Tokyo'ya gidip Japon devlet ricâli ile görüşen Şehzâde, beklediği alâkayı göremeyince bizzat Şarkî Türkistan'a gelerek yerli halkı teşkilatlandırmaya girişti. Ancak kendi imkânlarıyla kurduğu derme çatma birlikler Çinliler karşısında yenilince canını zor kurtararak siyasi mülteci sıfatıyla Kaliforniya'ya, buradan da amcazâdesi Orhan Efendi ile New York'a geçti. Burada Carlyle Otel'i'ne yerleşti.

Bir gün amcazâdesi Orhan Efendi sigara almak üzere dışarı çıkıp geri döndüğünde Abdülkerim Efendi'nin tabanca ile vurulmak suretiyle vefat ettiğini gördü. Talihsiz şehzâdenin, Rus ajanları tarafından Amerika'nın bilgisi dâhilinde öldürüldüğü veya bu husustaki politikasını değiştiren Japonya'nın ajanları tarafından katledildiği zannedilmektedir. New York'taki Müslüman Gençler Cemiyeti kendisini kalabalık bir Müslüman cemaatin iştirak ettiği İslâmî merâsimle bu şehirde defnetmiştir. Mezarının yeri kaybolmuşken, yıllar sonra torunu tarafından tesbit edilmiştir.

ŞAM'DAN İSTANBUL'A

Selim Efendi, oğlunun vefatından sonra torunları Dünder ve Harun Efendiler ile alâkadar oldu. Dede-lerinin iki sene sonra vefat etmesi üzerine, Beyrut'tan ayrılıp Şam'ın Muhâcirîn semtinde oturan aileye şehzâdenin arkadaşı Nizameddin Efendi arka çıktı. Suriye Evkaf İdaresi de yardım etti. Fedâkâr ve dindar bir hanım olan Nimet Hanım, sürgün kararı kaldırıldıktan sonra oğlu Harun Efendi ile İstanbul'a yerleşti. 1981'de burada vefat etti. Sürgünden sonra doğdukları halde, şehzâdelerin ikisi de güzel Türkçe konuşur ve İslâm kültürüyle yaşamaktadır. Şam'da askerî bir fabrikanın müdürlüğünden emekli Dünder Âliosman, hâlen Şam'dadır ve 82 yaş ile ailenin en yaşlı ikinci şehzâdesidir. Askeriyede muhasiplik yapan ve 1977'de ailesiyle İstanbul'a yerleşen Harun Osmanoğlu, geçenlerde 80'inci yaşgününü kutladı.

“ŞAMLILARIN SULTAN SELİM'İ”

Mehmed Selim Efendi (1870-1937), sürgüne çıkarken I. ferik (orgeneral) rütbesindeydi. Sürgünde Şam'a yerleşti. 1925 Şeyh Said kıyamında Diyarbakir Ulu Câmii'nde halife sıfatıyla adına hutbe okundu. İsyanın, Şehzâde'nin çok popüler olduğu

Suriye'ye sığmasını Fransa kanlı şekilde önledi. Mamafih hâdise ile şehzadenin bir alâkası yoktu. Suriye'de çok itibarlı olup halk tarafından Sultan Selim diye anılır; kaldığı eve de Kasrû'l-Melik (Hükümdar Evi) denirdi. Ankara hükümetinin isteği üzerine Fransızlar tarafından Beyrut'un sayfiyesi Cünye'ye nakledildi. Yazları Âliye'de otururdu.

Selim Efendi, hanedan mallarını kurtarabilmek için hanedan reisi Abdülmecid Efendi'nin de izniyle 1920-1924 arası Fransa Cumhurreisi olan avukat Etienne Millerand'a umumî vekâlet verdi. Millerand, Ankara'ya müracaat ederek hanedana emlak-ı hümayundan [yani vaktiyle Sultan Hamid'in şahsî mülkü olup, hükümetçe el konulan mallardan] sem-

bolik bir yer verilmesini istedi. Buna istinaden La Haye Adalet Divanı'nda dava açarak Türkiye dışındaki arâzide hak iddia edeceğini bildirdi. Filistin'de 4000 km2 arazi ile Musul petrolerindeki padişah hissesi de bunlar arasında idi. Böylece sürgündeki hanedan perişan hâlimden bir nebze kurtulacak; petrol sebebiyle bu işten Türkiye de kazanacaktı. Ancak Ankara talebi reddetti. Bunun üzerine hanedanın bütün ümitleri mahvoldu.

Şehzâde, Cünye'de vefat etti. Cenazesi Şam'a götürülerek Süleymaniyye Câmii hazîresine defnolundu. Şehzâde'nin Abdülkerim Efendi'den başka Emine Nemika Sultan adında bir de kızı vardı.

<http://www.ekremlugrckinci.com>

'Paranın yüzde 10'u Doğu Türkistan'a gitsin' deyince Çinliler vazgeçti

Kasımpaşa ile yollarını ayıran Alparslan Öztürk, kendisini isteyen iki Çin kulübüne, "Alacağım paranın yüzde 10'u Doğu Türkistan'daki Müslümanlara ve Türklere bağışlansın" deyince, transfer yattı.

Kasımpaşa'dan ayrıldıktan sonra Çin Ligi takımlarından teklif alan Alpaslan Öztürk'ün talepleri transferin iptal olmasına neden oldu.

Oldukça ciddi ve yüksek rakamlar içeren iki teklif alan 22 yaşındaki futbolcu, alacağı paranın yüzde 10'unun Doğu Türkistan'daki Müslümanlara ve Türklere bağışlanmasını istediğini söyleyince transfer yattı.

Çinli yetkililer böyle bir durumun kendileri açısından kriz yaratacağını belirtmesi üzerine Alpaslan Öztürk rest çekerek transferden vazgeçti.

Yaşananları Facebook hesabından doğru-

layan Alpaslan Öztürk, "Olsun, varsin. Vazgeçsinler. Biz ekmeğimizi her yerde kazanırız, Doğu Türkistan'da halk yiyecek ekemiyor. Allah onlara yardım etsin" ifadelerini kullandı.

<http://www.hurriyet.com.tr>

Öksüz Vatan Doğu Türkistan Paneli Gerçekleştirildi.

Öksüz Vatan Doğu Türkistan Paneli Gerçekleştirildi. Kazanılmış toprakların, kaybeden İnsanları: Öksüz Vatan Doğu Türkistan paneli bugün (1 Nisan) gerçekleştirildi. Dinleyicilerin büyük bir ilgi gösterdiği Panel'in Oturum Başkanı Sayın Prof. Dr. Mualla Uydu Yücel hocamız idi. Konuşmacılar arasında Doç. Dr. Abdülhamit Avşar ve Yard. Doç. Dr. Ömer Kul hocalarımız yer aldılar. Panelin ana teması Doğu Türkistan Tarihi ve geçmişten ünümüze Uygur kardeşlerimize yapılan zulümler idi. Doğu Türkistan için ne yapmalı sorusuna cevap olarak hocalarımızın ortak değindiği nokta "Eğitim" oldu. Meseleyi iyi okumak ve buna binaen iyi insan yetiştirmek ve meseleyi etraflica idrak ederek daha fazla kişiye meseleyi anlatmak gerektiği üzerine duruldu. Panele katılan Doğu Türkistan sevdalısı bütün gönüldeşlerimize teşekkür

JAPONLAR VE DOĞU TÜRKİSTAN SEVGİSİ

Sezai ŞENGÖNÜL

Geçtiğimiz hafta Çin Hükümeti ile **Uygur Türkleri** arasında birden fazla şehirde-kasaba da çatışmalar çıktı. Türkiye de dahil hiçbir ülkeden ses, şu ana kadar çıkmadı gibi. Sadece bir ülke hariç o da Müslüman olmayan bir ülke Japonya!. Evet, yanlış yazmıyorum; Japonlar... 2012 yılında da **'Dünya Uygur Kongresi'**ni Tokyo'da yapılması için önyak olmuş, o kurultaya ev sahipliği de yapmışlardı. Kurultaya katılan bir arkadaşım çok samimi olarak Japonların bu mazlum insanları destek verdiğini, gözlemlediğini bana anlatmıştı. Japonların gerçekten Türklere karşı bir sevgisinin olduğunu az çok hepimiz biliyoruz, en azından sempati duyduklarını. Geçmişteki bir takım tarihi gerçeklere, son yaşadığımız depremlerde yardım için gönüllü gelip gidenlere, ticari vb. ilişkilere bakıp bunlara istinaden bunu söyleyebilirim. Yani **Japonlarda** bir **"Türkiye sevgisi"** olduğunu kesinlikle düşünüyorum. Hele bu son yaptıkları bunu teyit eder nitelikte. Ne yaptıklarına gelince; Bildiğiniz gibi Çin Hükümetinin resmi rakamlarına göre 11, bazı ajanslara göre 27, benim **Doğu Türkistanlı** arkadaşlardan edindiğim bilgilere göre de, yaklaşık 200-300 kişi... Belki de daha fazla kişi... Bu durum Japonları bile ayağa kaldırdı. Bunun üzerine **Japonlar, başkent Tokyo'da bayrakları yarıya indirdiler ve Çin hükümetine uyarı göndererek; Doğu Türkistanlı Uygur Türklerine uygulanan zulmün son bulmasını istediler. Bununla da kalmadılar, protesto yürüyüşü yaptılar...**

Bizde ise, basın es geçti biraz orada olup bitenleri. Haliyle kamuoyumuzda doğru düzgün haberdar olmadı. Biraz da gündemin yoğun olmasından dolayı ne hükümet kanadından, ne sivil toplum kuruluşlarından ne de diğer siyasi partilerden adamakıllı bir tepki vereni göremedik. Çıkıp, iki kelam da bizler edemedik. Orada, Çin'in zulmüne uğrayan kardeşlerimiz için. Bu yüzden bazı medya organlarında gördüğüm başlığı **haklı** olarak atılmış **"bir başlık"** olarak yorumluyorum. Evet... Maalesef, bu sefer bizler **"Japonlar"** kadar hassas olmadık. Bu arada bu olup bitenleri görüpte diaspora da ve Türkiye'de yaşayan Uygur kardeşlerimizin bir çoğunun da bu meseleye çok uzak kalarak, her nedense seslerinin yeterince çıkmaması ve **"kıpırtısızlık"** hallerini de hayretle gözlemlemekteyim! (istisna bir kaç kişi ve dernek hariç).

Bu arada bir sorunun daha cevabını merak etmiyorum değil. Bütün Afrika ülkeleriyle bu kadar çok ilgilenen hükümetimiz, nedense Doğu Türkistan meselesine karşı birkaç ziyaret dışında, dişe dokunur birşeyler yapmayı denemiyor. Bu konuda biraz gevşek davranıyor gibi? Yanılıyorsam siz söyleyin? Ülkemizde Afrika ülkeleri kadar Doğu Türkistan'da revaçta mı sizce?...

Gelelim bu konuda çıkmış olan haberler ile ilgili bazı konulara. BBC'de ve yabancı kaynaklı haber sitelerinde manipüle edilmiş, çarpıtılmış veya eksik bilgileri içeren haberleri bizzat bende okudum, ajanslardan, hatta BBC'den. Haberin metninde hakları gaspedilen, öldürülen kişiler özellikle Çin Politikası gereği, medyaya resmi ajanstan "Terörist" olarak lanse edilmişti. Çin hükümeti, dünya medya'sını oraya sokmadığı için bir kısım basın yayın organları da mecburen Çin'in tarafı olarak vermiş olduğu, yalan yanlış resmi söylemlerini alıp kullanmak zorunda kalıyorlar belki de. Bunların yanında, Çin'in internet sistemi "milli" olup bilişim ağını da kendisi kurduğu için, giren çıkan tüm bilgi akışını da haliyle kontrol ediyor. Yani maillerinizi paylaşımlarınızı ne yazdığınızı vb. bilgileri. Bu durumda da orada yaşanan, olup biten birçok şey kolay kolay kamuoyuna yansıtılmıyor. Artı, bu bilgileri yaymayı suç unsuru görüp epeyce eziyet ettikleri için de insanlar bundan imtina ediyorlar. Başka ülkelerdeki gibi bilgi akışı hızlı olmuyor. Daha önceki yazılarımın birinde de bahsetmiştim, yurtdışında yaşayan Doğu Türkistanlı, gazeteci arkadaşlarımız sayesinde zaman zaman orada olup bitenler hakkında bilgi alabiliyorum, diye. Sağ olsunlar, dün itibarıyla bazı bilgiler ulaştı. Sağda solda duyduğumuz şeyler kısmen doğru bazı, bazı eksiklere rağmen. Şimdi, bu olaylar nasıl çıkmış, hangi sebeplerle çıkmış, kaç kişi öldürülmüş, olayın seyri nasıl? Bunları sizlerle paylaşayım... Yukarda saydığım bir takım gerekçelerden dolayı sanıyorum bir süre sonra, başka bilgilere rahatça ulaşılabilecek. Ortam gevşediğinde... Gelelim olaylara....

İlk olay **Turfan** vilayeti **Paçan** İlçesi **"Lükçün"** pazarında bir Uygur çocuğun Çinliler tarafından öldürülmesi ve yetkililerin o suçluyu örtbas etmesi ile başlamış. Resmi kaynaklara göre ölü sayısı 27, ancak yerel kaynaklara göre yani olayların olduğu bölgedeki kaynaklar bu sayının 56 dan fazla olduğunu belirtmişler. İkinci olay güneydeki **"Hotan"** vilayeti **"Hanerik"** köyünde, **Cuma namazını** kılmak isteyen halkın polisler tarafından engellenmeye çalışılması üzerine, çıkışta da gene camii cemaatine polis ve jan-

darmanın sataşarak, alalacele dağıtmaya zorlaması sonucunda, cemaatin de tekbir getirip karşı çıkması ve merkeze doğru yürümesi üzerine Çin askerlerin kalabalığın üzerine ateş açması ile başlamış ve büyümüş. Bu esna da ölenlerin sayısının Çin resmi rakamlarının belirttikleri rakamın çok üstünde, 200-300 kişi arasında olduğu belirtiliyor. Aynı gün, "Urumçi" şehri "Eski Beygi" meydanında polisler ile gençler arasında da başka bir iki çatışma daha yaşanmış, orada da ölenler ve yaralananlar olmuş. Hala da yerel olarak bazı yerlerde bu tür olayların olduğu belirtiliyor... Zaten Çin hükümetinin uyguladıkları sakalına ve Uygur hanımların başörtülerine kadar karıştığını da,

daha önceden biliyoruz...

Bu anlattıklarımızı ilk kez, yeni duyanlar olabilir, ben ne yapabilirim diyenler de. Hala iş isten geçmiş değil. Neden dersiniz? Çin'in bu zulmünü protesto etmek isteyenler olursa şayet; **Cumartesi günü, Tarabya'da bulunan Çin Konsolosluğunun önünde** öğleden sonra bir protesto gösterisi olacak. Buyurun gelsinler, o vakit diyorum. Tabii, adam gibi Çin'i protesto etmek isteyenlere bu çağrımız. Yoksa sapla samanı birbirine karıştırıp ta, başka başka şeyleri orada gündeme getirerek, amaç dışı tavır sergileme düşüncesini aklından geçirenlere değil.

<http://www.birlesikbasin.com>

AK PARTİ KAYSERİ GENÇLİK KOLLARI BAŞKANI KEŞOĞLU'NDAN TERÖR DEVLETİ ÇİN'E UYARI: HADDİNİ BİL

Ak Parti Melikgazi Gençlik Kolları Başkanı Osman Keşoğlu, Doğu Türkistan'da meydana gelen olaylar nedeniyle basın açıklaması yaptı.

Yapılan basın açıklamasında konuşan AK Parti Melikgazi Gençlik Kolları Başkanı Osman Keşoğlu, "Bir ağaç düşünün kökünün bir ucu Doğu Türkistan'da bir ucu Mısır'da, bir ucu Filistin ve daha nice mazlum ümmet coğrafyasında. Bu ağaç ümmet ağacıdır. Herkes bu ağaçtan vicdanen sorumludur. Zalim Çin hükümetinin mazlum soydaşlarımıza geçen sene de yaptığı gibi oruç tutmayı, din özgürlüklerini kullanmayı yasaklaması kabul edilemez" diye konuştu.

Keşoğlu ayrıca, "Gelin bir olalım, iri olalım, diri olalım. Uzak Doğu'nun İsrail'i zalim Çin'e haddini bildirelim. Biz ne kadar bir bütün olursak zalimler Doğu Türkistan'da, Mısır'da, Arakan ve daha nice ümmet toprağında kaçacak delik arayacaklardır. Biz AK Parti Melikgazi Gençlik Kolları olarak zalimlerin karşısında durup onlara fırsat vermeyeceğiz. Yüce Allah birlik ve beraberliğimizi daim etsin" şeklinde konuştu.

Milliyet.com.tr

AK PARTİ MİLLETVEKİLİ ÖZDAĞ, DOĞU TÜRKİSTAN'DA BİR İNSANLIK DRAMI YAŞANIYOR

AK Parti Manisa Milletvekili Doç. Dr. Selçuk Özdağ Çin'in yaptığı insanlık dışı uygulamalardan kaçarak Türkiye'ye sığınan aileyi Manisa'da ziyaret etti. Ziyaret esnasında devlet kurumları ile Sivil Toplum Kuruluşları işbirliği içerisinde aileye bannacak ev ve iş imkanı bulunduğunu kaydeden Özdağ, "Doğu Türkistan'da bir insanlık dramı yaşanıyor. Doğu Türkistan'da ki insanlar orada yaşanan insanlık ayıbına dayanamayarak çareyi kendi ana-vatanlarından başka bir ülkeye kaçmakla buluyorlar, kaçan insanların çoğu da Türkiye'ye sığınmıyor. Danışmanlarım aracılığıyla Manisa'da da böyle bir ailenin olduğu haberini aldım ve kendilerine ziyarette bulunmak, bir istekleri ve sorunları varsa ki, var. Bu sorunu çözüme kavuşturmaya geldik" dedi.

Çin'in insanlık dışı uygulamalarından kaçarak Türkiye'ye sığınan Doğu Türkistanlı aileyi Manisa'da ziyaret eden AK Parti Manisa Milletvekili Doç. Dr. Selçuk Özdağ, "Doğu Türkistanlı bu aile Ülkemizin diğer illerinde olduğu gibi Manisa'da ki devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşları işbirliği içerisinde şu an geçici olarak kaldıkları yerden daha düzenli bir eve yerleşecek. Bu

evi kim ayarlamışsa onlara teşekkür ediyorum.

Kendilerine ne gerekiyorsa Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yetkilileri ve sağduyulu vatandaşlar olarak her zaman gereğini yapmaya hazırız" ifadesinde bulundu. "Biz Türklerin ana yurdu Orta Asya'ydı. Oradan bu topraklara gelmiştik. Orta Asya'da kalan kardeşlerimiz var" diyen Özdağ, "Ziya Gökalp'ın biz Türkler için, "Vatan ne Türkiye'dir Türklere ne de Türkistan. Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir. Turan" dediği gibi bir gün inşallah daha büyük ticari, ekonomik ilişkilerle Kazakistan'ın, Özbekistan'ın bağımsızlığı gibi Doğu Türkistan'da daha rahat, özgür, dilini konuşan, dinini yaşayan, eğitimini kendi diliyle yapan bir konuma gelir.

Çünkü Doğu Türkistan Çin için çok önemli. Yer altı ve Yer üstü kaynakları çok zengin. O zenginliği kendisi kullanmak istiyor, ancak orada komünist ve insan haklarını ihlal eden bir rejim var. 10 Milyon insanımıza, Türk'e adeta zulüm ediliyor. Çin'in bu vatandaşlarımıza yaptıklarını bütün hür dünya duymalı. Türkiye Cumhuriyeti Devleti üzerine düşeni yapıyor. Bu noktada Çin'i insan hakları ve ihlalleri konusunda bir kez daha düşünmeye, bir kez daha orada yaşayanlara özgür hayat tanımaya davet ediyorum" şeklinde konuştu.

Uygur Uchur (facebook hesabı)

Adnan GÜLLÜ

TÜRKLERİN SAKLI TARİHİ : UYGUR KARIZLARI (SU KANALLARI)

Doğu Türkistan topraklarında Asya Türklerinin dünya tarihini değiştirecek muhteşem eserleri vardır, ancak bunlar

Çin Devleti tarafından dünya kamuoyundan saklanmaktadır. Son yıllarda yetişen araştırmacı yazarlar bunların gün ışığına çıkması için büyük mücadele örneği vermektedirler. İşte bu eserlerden biri olan Karız yer altı su kanallarını yazmak istedim.

Çin Devleti'nin içinde olan Uygur Özerk Bölgesinde yakın zamanlarda yapılan arkeolojik kazılarla Orta Asya'da Uygur Türklerince yapılan Karız kanalları bulunmuştur. Karız sözcüğü lağım veya yer altından giden su kanalı anlamına gelmektedir. Karız, deniz seviyesinin altında kalan tarım alanlarına, köylere ve yerleşim merkezlerine su taşımaya yarayan yatay ve düşey yer altı su tünelleri, galerileridir. Yer altında ki, bu mimari harikası tünellerin yerleşik bir kültüre ait maddi kanıtları olduğu açıktır.

Tanrı dağlarının eriyen karlarıyla yer altında ki su kaynaklarını kurak yerleşim alanlarına taşımak amacıyla 2500 yıl önce inşa edilen Karız kanalları kurak Turfan bölgesini bereketli bir vaha haline getirmiştir. Karız kanallarını inşa eden Uygur Türkleri, iklim ve coğrafyanın zorlayıcısı etkisini, bilgi birikimleriyle ortadan kaldırmayı başarmışlardır. Hala sorunsuz bir şekilde çalışan Karız kanalları, Turfan vahasına her yıl yaklaşık 200 milyon metreküp su taşımaktadır. Turfan bölgesinde toplam uzunluğu 5000 kilometreyi geçen binden fazla Karız Kanalı tespit edilmiştir. Karız kanallarının her birinde dik kuyular, yer altı kanalı, yer üstü kanalı ve barajlar bulunmaktadır. Yeraltı kanalları, bazen de onlarca kilometre uzunluğunda devam etmektedir. Uygur Türkleri bu kanalları inşa ederken işçiler, havalandırma sağlamak ve kazılan çamurları boşaltmak için 20-30 metre aralıkla dik kuyular açmışlardır. Kanallarda ki barajlar ise su miktarını ayarlayan su deposu işlevini görmektedirler.

Kullanır durumda ki Uygur karızları, Tanrı Dağ'ının eteğinden 110 metre derinlikte başlayarak Turfan'a geldiğinde 10 metre derinlikte sonlanmaktadır. Bu kanalların yaklaşık yerin 100 metre altına konumlandırılmasının nedeni, ortalama 40 derecelik çöl koşullarında sızıntı ve buharlaşmadan kaynakla-

nacak su kayıplarını en aza indirmektir. Karız kanalları, tamamen yer çekimi kuvvetiyle çalışmaktadır. Tünel içinde suyun akışı, son derece başarılı eğim hesaplarıyla sağlanmakta, böylece pompa gereksinimi ortadan kalkmaktadır. Bilim insanları, Karız kanallarının Çin Seddine eş veya daha ileri bir mimari yapı olduğunu düşünmektedirler. Karız, 5000 kilometre uzunluğuyla 6000 kilometre olduğu tahmin edilen Çin Seddi'ne adeta meydan okumaktadır.

Bu konuyla ilgilenen bilim insanlarına göre Karız kanalları, "insan yaratıcılığın doruk örneklerinden biridir." bu şaheser tarihi kanallar Batı merkezli Avrupa tarihçilerinin yazdığı gibi medeniyetin Avrupa'da başladığını palavrasını bugüne kadar topluma yutturmuşlardır. Çünkü bu eserlerin yapılış tarihi göz önüne alınırsa o yıllarda Avrupa hala ilkel yaşamın içinde bocalamaktadır. Asya'nın Uygur Türkleri dönemin en ileri teknolojisini hayata geçirmekle meşguldüler.

Çin'in Sincan -Uygur Özerk Cumhuriyeti topraklarında bulunan Turfan, Kumul, Hami ve Toksun bölgelerinde ki tarihi Karız yer altı su kanalları hala çalışıyor. Taklamakan Çölü'nün ortasında ki bu yeşil havzalara Karız su kanalları yaşam veriyor. Binlerce yıldır süren ileri ziraat uygulaması, yerleşik yaşam biçiminin oluşmasını sağlamıştır.

Bölgede en köklü kültüre sahip olan Doğu Türkistan coğrafyası içinde yaşayan Uygur Türkleri, yaklaşık 13 milyon nüfusu ile bir arada yaşamının önemini vurgulayarak Çin emperyalizmin karşısında günümüzde varlıklarını korumak için, bütün sahipsizliklerine rağmen canla başla ayakta kalma mücadelesi vermektedirler.

Uygurların kullandıkları sözcük ve deyimlerin çoğu Anadolu Türkçesi olup, anlaşılıyor. Karızcı Uygur Türkleri, kız çocukları doğduklarında isimlerinin sonuna "GÜL" eki koyuyorlar. Örnek Badegül, Arzugül, Ayşegül, gibi. Erkek çocukları ise "CAN" eki konuyor. Tursuncan, Mehmetcan, Alican... gibi.

Uygur Türkleri, haftalık iş ve dost toplantılarına "CEM" diyorlar. Cem sonrası, sokak ve caddelerde kurulan açık hava lokantalarında ki sazlı sözlü eğlence toplantılarında ejderha dansı, şaman dansı yapıyor ve semah dönüyorlar. Acaba Anadolu'da ki Bektaşî kültürünün kaynağı, Orta Asya'mı?

Ünlü Avrupalı seyyah Makro Polo, Uygur karızlarını görünce oldukça çok etkilenmişti. Uygurların yıllardır yedikleri hamurdan ince ip şeklinde kesilerek yapılan erişteden esinlenip, ülkesine döndüğünde bu yemeği İtalyanlara öğretmiştir. İtalyanların meş-

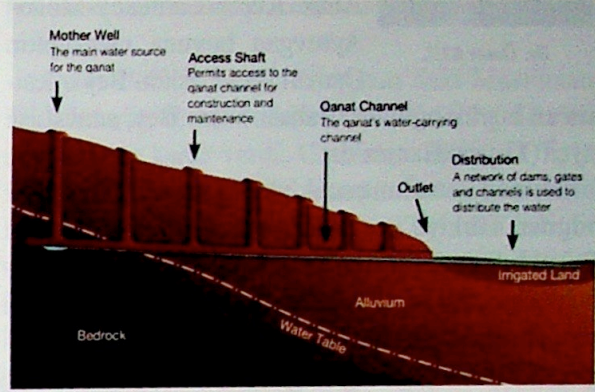

hur spagetti makarna yemeğinin kaynağı da burasıdır. Ayrıca Asya'nın merkezinde burasıdır. Sincan Bölgesi'nde ki Yunfişan kasabasında bulunan bir yerin, Asya'nın coğrafi merkezi olduğu ve koordinatlarının (0) olduğu bilinmektedir. Burada, Türkiye başta olmak üzere, tüm Asya ülkelerinin anıtı bulunmaktadır. Ayrıca, Lübnan'da bulunan LUT GÖLÜ' (göl seviyesi deniz seviyesinden - 422 metre aşağıdadır)' nden sonra, dünyanın en büyük ve en derin kara parçası olan ve Çin'in en büyük tuz gereksinimini karşılayan AY GÖLÜ (göl seviyesi deniz seviyesinden -154 metre aşağıdadır) çevresinde, Ağustos ortalarında (+83) sıcaklık olmaktadır. Bir yarımada'yı andıran Antik Yarnaz kenti ise, M.Ö. 460'ta yapılmış olup, Turfan havzasında ve İpek yolu üzerinde, mimari dokusu ve kentsel yaşam özellikleri bakımından özgün olup, araştırmacılara kaynak teşkil etmektedir.

Diğer yanda 5565 metre yüksekliğinde ki karla kaplı Tanrı Dağları, diğer yanda +48 derecede ve çöl koşullarında Karız sularıyla erken Turfanda (Turfan adı buradan gelmektedir. Bu Karız su kanalları sayesinde Turfan şehrinde mevsim dışı meyve ve sebze yetişmektedir. İşte turfanda sözünün aslı budur. Bu söz bizim Anadolu'da da mevsim dışı yetişen sebzeler ve meyveler içinde kullanılmaktadır.)

Sonuç olarak, günümüzden 2500 yıl kadar önce yerin yaklaşık 100 metre altına inerek 5000 km boyunca son derece ileri özelliklerde devasa bir yer altı tüneli inşa edebilen bir toplumu "M.S. 8 yüzyıla kadar göçebe yaşadılar, at binip kılıç sallamaktan başka hiçbir kalıcı uygarlık eseri yaratmadılar. " diye suçlamak, kelimenin tam anlamıyla "İnsafsızlıktır"

Avrupa merkezli emperyalist tarih ve ülkemizde onun uzantısı olan resmi tarih bu yalanı bizim toplumuza yıllardır yuturdular. Asya'daki atalarımızı at binen, kılıç sallayan hiçbir kalıcı eser bırakmayan yağmacı, talancı olarak tanıttılar. Halbuki Doğu Türkistan dev eserlerle dolu, bunlardan en önemlisi olan "Karız Su Kanalları Şebekesi" ve daha ileri günlerde

siz okurlara yazarak anlatacağım çok eser mevcuttur.

Ancak Çin emperyalizmi Türklerin bu eserlerinin ortaya çıkmasını istemiyor. Çünkü Çin, arkeoloji ve tarihin nasıl tehlikeli silah olarak kullanılabileceğini çok iyi bildiğinden, bazı tarihi gerçeklerin ortaya çıkmasını kendi açısından birtakım olumsuz sonuçlar doğuracağını düşünmektedir bu yüzden Doğu Türkistan denilen coğrafyanın Türklerin yurdu olduğu gerçeğini saklayarak bölgeyi sömürmeye devam etme arzusundadır.

Faydalanılan Kaynaklar

Uygur Karızlarına Yolculuk (Dursun Özden kaynak yayınları 2006)

Köken (Sinan Meydan inkılap yayınları 2008)

Türk Kültürünün Gelişme Çağları (Bahaeddin Ögel İstanbul yayınları 1971)

<http://www.elbistaninsesi.com>

İngiliz Çin Doğu Türkistan'da zulmü emsaliye tapdı!

Komünist Çin işgalindeki Doğu Türkistan'da zulmün ardı arkası kesilmiyor. Çin baskı ve zulmünü emsaliye taşıdı.

Çin yönetimi ÇKP'ye bağlı Siyasi Danışma Bürosü bünyesinde çalışan din görevlilerine yeni bir karar verdi. Camide yapılan namaz, dua ve diğer ibadetlere yasak ve kısıtlamalar getirildi.

Camilerde uygulanması istenen skandal yasaklar şunlar:

- Namaz esnasında Fatih'dan sonra cemaatin yüksek sesle "amin" demesi yasak,

- Namazda tekbirden sonra ellerin kulaklara tekrar götürülmesi yasak;

Bu yasaklara uymayanların cami imamı tarafından emniyete ihbar edilmesi ise zorunlu!

<http://www.gazetevahdet.com>

Dr. Ömer KUL

OSMAN BATUR İSLAMOĞLU (1899-29 Nisan 1951)

1899'da Altay'ın Köktogay bölgesi Öndirkara mevkiinde dünyaya gelen Osman Batur, Kazakların Orta Cüz-Kerey-Abak Kerey-Cantekey-Molki-Aytuvgan boyuna mensuptur. Osman Batur, İslâm Bey ailesinin en büyük oğludur. Babası İslâm Bey, annesi ise Ayça (Kaysa) Hanım'dır.

Osman Batur'un çocukluk ve gençlik yıllarına ait bilgiler Türkiye'ye göç edenlerden alınabilmiştir. Çocukluk ve gençlik yıllarının diğer Kazak çocukları gibi geçtiği söylenebilir. Beş veya yedi yaşında sünnet ettirilmiş, Molla Efendi'den dini dersler almıştır. Evlilik çağına girdiğinde izdivaç yapıp çoluk-çocuk sahibi olmuştur. Gerilla harbinin inceliklerini bilmesi hasebiyle Böke Batur'un yanında yetiştiği söylenegelmıştır. İki lider arasında bir akrabalık bağı ve Altay'da yaşamaları dışında herhangi bir ilişki yoktur.

12 Şubat 1940'da Sartogay'da Akit Hacı'nın camiine yapılan tecavüz üzerine İris ve Esim Han liderliğinde çıkan protesto, Çinlilere karşı sıkılan ilk kurşun olma özelliğini taşır. Çinli yetkililer silah toplama gayesiyle İslâm Bey'in avılına gelmiş, fakat babasının ısrarına rağmen silahını teslim etmemiş ve tarihi sözünü burada söylemiştir: *"Bugün silah veren yarın canını verir. Çinlilere verecek silahım yok. İstiyorlarsa gelip alsınlar. Korkanlar silahlarını teslim edebilir"*.

Babası ve annesinin hayır duasını alan Osman Batur'un dağa çıkması, Çinlilerin yapacağı zarar-zıyan korkusundan, halkın ilk başlarda tepkisine yol açmıştır. Fakat yaşananlar Osman Batur'u halk arasında destanlaştırmıştır. Osman Batur'un Şerdiman, Nimetullah ve Nabi adlı çocukları 1941 senesinden itibaren istiklal mücadelelerinde görev aldı. Urumçi idaresinin 5 Temmuz 1940'ta Altay'da Ruslara maden arama izni vermesi ayaklanmayı alevlendirdi. 10 Mayıs 1941'de Osman Batur emriyle Altay'da görevli birçok Rus kurşuna dizildi. O, Ekim 1941'den itibaren millî ayaklanmanın liderliğini ele aldı.

Osman Batur'un 1942 yılındaki faaliyetlerinden biri hem Moğolistan hem de Sovyetler Birliği'nden yardım almak olmuştur. Mart 1942'den Nisan 1943'e kadar hükümet askerlerine baskın yapan Osman Batur, düşmanına büyük zayıf vermiştir.

1943 yılı baharından itibaren Moskova, ihtilâlcileri desteklemeye karar vermiştir. Osman Batur'un ikinci hanımı, üç oğlu ve beş kızı, 1942'de hapse atılmıştır. Tek erkek kardeşi Delilhan İslâmoğlu da 1942'de zalimce katledilmiştir. Aynı sene kızı Pansiya, babasına katılmıştır.

Mayıs 1943'ten itibaren Moskova, Osman Batur'un faaliyetlerini genişletmesi için özendirdi. Haziran 1943'ten sonra ise Osman Batur birçok zafer kazandı. Bu savaşlar Mart 1944'e kadar devam etti. O, *"Hür Altay/Erikti Altay"* teşkilat divanını toplantıya çağırdı. 22 Haziran 1943'te Bulgun'da yapılan törenle kendisine *"Han"* rütbesi ve kahramanlıklarından dolayı *"Batur"* unvanı verildi.

Osman Batur, bundan sonra daha güçlü bir şekilde Urumçi ile mücadele etmeye başladı. Moğolistan devlet başkanı Çoybolsan'a heyetler göndererek, silah alımı konusunda mutabakata vardı. Çatışmalar Aralık 1943'te şiddetlenince yapılan toplantıda Osman Batur *"Başkomutan"* seçildi.

Ocak 1944'ten itibaren Moğolistan'ın yaptığı yardımlar, Çin birliklerine karşı başarıda etkili oldu. Çoybolsan, Şubat 1944'te Alatöbe (Alatepe) mezrasında ilk defa Osman Batur ile buluştu. 16 Mart 1944'te Canibek'in sancağı çıkarılarak yemin ile tören yapıldı. Mart 1944'te Çin birliklerinin boşalttığı yerlerdeki kontrol Osman Batur'a geçti. 9 Nisan'da Bulgun'da Osman Batur, Çoybolsan ve Macik bir görüşme yaptı. 16 Nisan'da tertip edilen toplantıda istiklallerini alıncaya kadar mücadeleye devam kararı açıklandı.

Osman Batur birlikleri, Haziran 1944'te savaşı Altay'ın diğer bölgelerine yaydı. Urumçi idaresi ise Altay'a kesin taarruz yapmayı planladı. İki taraf arasında muhtemelen Temmuz ayında vuku bulan savaşlar şiddetli geçmiş ve 15 gün kadar devam etmiştir. Savaşlarda Çin askerî birliklerinin ricat etme kararı Osman Batur'un kesin bir zafer kazanması anlamına gelmiştir.

Osman Batur'un Altay'daki başarıları Doğu Türkistan'ın diğer bölgelerinde de etkisini göstermiş ve İli'de Alihan Töre liderliğinde büyük bir ihtilâl meydana gelmiştir. Hareketin başarıya ulaşması, Gulca Hükümeti'nin kurulmasını temin etmiş ve hükümeti ilk tanıyan da Osman Batur olmuştur. Daha sonra *"Üç Vilâyet İnkılâbı"* olarak adlandırılan İli ihtilâli, Doğu Türkistan tarihinde eşi benzeri olmayan bir olay hâline gelmiştir.

Osman Batur, 7 Ekim 1944'te Altay valiliği görevine atandı. İhtilâlcilerin zaferleriyle kinlenen Çinli-

ler, Osman Batur'un 18 yaşındaki kızı Kabiya ile 14 yaşındaki oğlu Baydolla'yı anneleri Mamey'in gözleri önünde paramparça ettiler. 11 yaşındaki oğlu Kariy ve 9 yaşındaki kızı Sapiyan'ı da 20 metre derinliğindeki bir kuyuya attılar. Evlatlarına yapılan bu acımasız zulme dayanamayan Batur'un ikinci hanımı Mamey, aklını kaybederek, kendisini nehrin sularına atmışsa da kurtarılmıştır.

1945'te Osman Batur, "Uluttu Korgav Uyumu/ Ulusu Koruma Teşkilatı"nı kurdu. 6 Eylül 1945'te merasimle Altay halkının savaşı kazandığını ilân etti. Moğolistan ve Sarsümbe'deki Rus konsolosu, Osman Batur'u tanıdıklarını bildirdi.

Osman Batur, Altay valisi olarak Şubat 1947'ye kadar görevine devam etti. Millî Ordu, Manas'a kadar geldiğinde Çin askerlerinin ateşkes ilân ettiği görüldü. Bunun üzerine İli liderleri elçilerini Urumçi'ye gönderdi. Barış görüşmeleri 14 Eylül 1945'te başladı. Müzakereler neticesinde Çin ve Gulca Hükümetleri arasında 2 Ocak 1946 tarihinde anlaşma imzalandı.

1946'da Alihan Töre'nin ortadan kaybolması, karışıklıkların fitilini ateşledi. Osman Batur, Gulca yönetiminden yüz çevirdi. Hükümete güvensizlik göstermesi üzerine bütün görevlerinden alındı. Bu durum üzerine Osman Batur, Gulca (İli) ile irtibatını kesti. Bu suretle Gulca idaresi tarafından getiril-

diği Atay vilâyeti askerî ve mülkî amirliği görevinden hükümete karşı tavırları yüzünden Şubat 1947'de alındı. 1948 yılı başlarında Osman Batur, Gulca idaresi tarafından "hain" ilân edildi. Osman Batur'un taraf değiştirmesi Gulca yönetimi açısından kayıp olmuştur. Eylül 1946'da Tayankol'a yerleşen Osman Batur, bir taraftan İli yönetimine karşı direnişe geçerken diğer taraftan Urumçi idaresiyle gizli görüşmelere başladı.

Ülkede Sovyet tesirinin artması üzerine Merkezi Hükümet, 19 Mayıs 1947 tarihinde Xin-jiag Eyalet Hükümeti Başkanlığına Dr. Mesut Sabri Baykozi'yi getirtti. Haziran 1948'de Baykozi, Osman Batur'u Urumçi'ye davet etti. 10 Haziran 1948'de Urumçi'ye giden Osman Batur halk tarafından sevgiyle

karşılandı.

1949'da Doğu Türkistan bu defa Komünist Çin işgaline maruz kaldı. Gelişmeleri takip eden Osman Batur ise "Milleti Yükseltme Cemiyeti"ni kurdu. Osman Batur, Temmuz ayının 20'lerinde Urumçi'deki ABD Büyükelçisi Paxton ile görüştü. 26 Eylül 1949'da Genel Vali Burhan Şehidi ve kumandan Tao, ülkenin savaş yapmaksızın Komünistlere teslim edildiğini ilan etti.

Eylül 1949'da Doğu Türkistan'daki Müslüman-Türk liderler tertip ettikleri toplantıda dış ülkelere göç etmeye karar verdi. Canımhan Hacı, 11 Eylül 1949'da Urumçi'yi terk Osman Batur'la buluştu. Kazak halkı 1949 senesinin Eylül ayından itibaren silahlı mukavemete devam etti. 17 Eylül 1949'da Osman Batur valilik görevinden alındı ve yakalanması için peşine birlikler sevk edildi. Osman Batur komünist birliklerine karşı altı ay kadar gerilla savaşını devam ettirmiş, fakat netice itibariyle Gasköl'e hareket etmeye karar vermiştir.

Osman Batur, Çin karşısında tutunamayacağını anlayınca Haziran 1950'de Zindankol'da düşmanı ile yapılan savaştan sonra Makay'a yönelmiştir. Baskın kafilenin dağılmasına sebep olmuş, Osman Batur yanında kalan az sayıda kişiyle 28 Ağustos 1950'de Makay'a gelmiştir. Osman Batur, yapılan toplantıda geleceklere de bekleyerek 1950-1951 kışını Kanambal dağında geçirmeye karar verdiğini açıklamıştır.

1951 senesinde Komünist birlikler Osman Batur'un yakalanması için özel eğitilmiş 8. Kızıl Alay'ı görevlendirdi. Dunkuang'daki 8. Kızıl Alay, 10 Şubat 1951 günü Kayız'a hareket etti. Osman Batur ise son savaşını yaptığı Kayız'da 17 Şubat'ı 18 Şubat'a bağlayan gece yakalanıp, Çin Kurtuluş Ordusuna esir düştü. Osman Batur'un yerini İsa Yusuf Alptekin'e göre Batı Türkistan'da doğan ama Doğu Türkistan'a yerleşen Kırgız asıllı Yusuf Han ile Kazak asıllı Enver Cakulin'in fiilen Kızıl Çinlilere hizmet ettiğini belirtmektedir.

Esir edilen Osman Batur, 21 Şubat 1951 tarihinde Dunkuang'a, oradan da 16 Mart 1951'de Urumçi'ye götürüldü. Ağır işkencelere tabi tutulan Osman Batur'a karşı devrimci hareketlerden adam öldürme ve hırsızlığa kadar birçok suç isnat ile idama mah-

kûm edildi. İdam kararı infaz edilmeden önce, göğsünde isnat edilen suçların yazılı olduğu bir levha asılı halde Urumçi sokaklarında dolaştırıldı. Kızı Azapay'ın da esir olarak çalıştırıldığı bir elbise imalâthesine götürüldü. Azapay'ın naklettiğine göre Osman Batur'un son sözü: "*Ben ölebilirim ama milletim mutlaka vatanını geri alacaktır*" olmuştur. Osman Batur, 29 Nisan 1951 tarihinde bir Pazar günü kurşuna dizilmek suretiyle infaz edildi.

Osman Batur, fiziksel olarak 1,85 boyunda, iri kıyım, kısa ve kalın bir boyna sahip, esmer ve gözleri daime kapalı denecek derecede kısık bir görünüşe sahipti. Kaşlarının arası kırışık olan Osman Batur'un en önemli özelliklerinden birisi de az konuşması idi. Mücadelesindeki tek ihtirası halkının özgürlüğü idi. Osman Batur'un birçok yönüyle Kafkas Kartalı Şeyh Şamil'e benzediğini söylemek mümkündür. Gayesinden döndüğü, düşmanına acıdığı veya dostuna ihanet ettiği vaki olmamıştır.

Bibliyografya

A History of Migration of Xin-jiang Kazak People, Xin-jiang Üniv. Yay, Urumçi 1993, s. 99-102, 111.

Alptekin, İsa Yusuf: *Esir Doğu Türkistan için-2, İsa Yusuf Alptekin'i Mücadele Hatıraları (1901-1949)*, (yay. haz. Ömer Kul), Berikan yay., Akara 2009, s. 20, 217, 244, 514 vd., 539.

Alptekin, İsa Yusuf: *Doğu Türkistan Dâvâsı*, İstanbul 1981, s. 175, 182-183, 262, 265, 290-291.

Altay, Halife: *Anayurt'tan Anadolu'ya*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, t.y., s. 265, 409-410, 414, 421-423.

Başaran, Mustafa: "*Doğu Türkistan İstiklal Kahramanı Osman Batur İslâmoğlu (1899-1951)*", Basılmamış Bitirme Tezi, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1972, s. 4-5, 20-21, 24.

Barnett, A. Doak: *China on the Eve of the Communist Takeover*, Thames&Hudson, London 1963, s. 264-265, 268, 275-276.

Baymolda, Dosan: "*Moğol Kaynaklarında: Osman Batur*", (çev. Hı-zırbek Gayretullah-M.Ali Engin), *Şehadeti'nin 52. yılında Altay Kar-talı Osman Batur*, (haz. Hızır Bek Gayretullah), DTGD Yay, İlâveli 4. Basım, İstanbul 2003, s. 8-9.

Benson, Linda-Svanber, Ingvar: *The Kazaks of China Essays on an Ethnic Minority*, Uppsala 1998, s. 146-147, 150, 153, 157, 161, 164, 167, 169, 174, 181.

Boorman H. L.-Howard, R.C.: *Biographical Dictionary of Republican China*, C. III, Columbia UP, New York 1967, s. 46-47.

Canaltay, Delilhan: *Kıyılı Zaman Kıyın Kunder*, Almatı 2000, s. 80, 83-84.

Çakar, H. Ali: *Türkistan Dramı*, Dede Korkut Yay., İstanbul 1972, s. 89-91, 266.

Çandarlıoğlu, Gülçin: *Özgürlük Yolu, Nurgocay Bahadır'ın Anılarıyla Osman Batur*, DTV Yay., İstanbul 2006, s. 11-14, 35-37, 47,

51, 96-97, 99, 141-142, 152, 180 vd., 204-205.

Zhan Da-jun: *Xin-jiang fen bao qi shi nian*, C. IX, Tai-bei 1980, s. 5187-5188, 5192, 5198, 5212.

Forbes, A. D. W.: *Doğu Türkistan'daki Harp Beyleri (Doğu Türkistan'ın 1911-1949 Arası Siyasi Tarihi)*, (çev. Enver Can), DTV Yay., Münih 1990, s. 308-309, 312, 331, 388-389, 393, 470-471.

Gayretullah, Hızırbek: *Altaylarda Kanlı Günler*, Hamle Yayınları, İstanbul 1977, s. 4, 92, 101, 137, 139-143, 149-153, 155, 157-160, 162-163.

Hayit, Baymirza: *Türkistan Devletlerinin Millî Mücadeleleri Tarihi*, TTKY, Ankara 1995, s. 325-331.

Polat Kadiri: *(Ülke Tarihi) Baturlar: Doğu Türkistan Millî Mücadele Tarihi (1930-1949)*, (yay. haz. Ömer Kul), Berikan yayınevi, Ankara 2009, s. 11, 56, 114-115, 121-122, 155-156, 192.

Kara, Abdülvahap: *Azattıktın Öşpes Ruvhi, Nurgocay Batırdın Estelikleri Cane Ospan Battır*, Almatı 2008, s. 5, 101-102, not 61-62.

Kul, Ömer: "*Osman Batur ve Doğu Türkistan Millî Mücadelesi (1941-1951)*", İstanbul Üniversitesi, Sos. Bil. Enst., Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2009.

Kul, Ömer: *On Yıla Sığan Efsanevi Ömür: Osman Batur Han*, Doğu Türkistan Göçmenler Derneği Yay., İstanbul 2010.

Kurban, İklil: *Şarki Türkistan Cumhuriyeti: 1944-1949*, TTK, Ankara 1992, s. 6, 31, 82.

Lattimore, O.: *Pivot of Asia: Xin-jiang and the Inner Aian Frontiers of China*, Little, Brown&Co., Boston 1950, s. 97, 100.

Lias, Godfrey: *Kazak Exodus*, Evans Brothers, London 1956, s. 24, 58, 73, 81 vd., 84, 122, 125, 129-130, 151-152, 154-159, 172-174, 180.

Lias, Godfrey: *Göç*, çev. Mehmet Çağrı, İstanbul 1973, s. 14-15, 32-48.

Li Sheng: *Çin'in Xin-jiang Bölgesi Geçmiş ve Şimdiki Durumu*, (çev. Xu Xinyue), Xin-jiang Halk Yayınevi, Urumçi 2006, s. 166, 177 vd, 218.

Oraltay, Hasan: *Hürriyet uğrunda Doğu Türkistan Kazak Türk-leri*, Tük Kültür Yayını, 2. baskı, İstanbul 1976, s. 66 not 17, 133, 197 vd., 221, 224 vd.

Roberts, Jefferson: "*1949-2007 Kazakistan ve Çin'de Osman Batur Mirası*", *Uluslararası Osman Batur'u Anma Günü*, (basılmamış bildiri), DTGD, 3 Mayıs 2008, s. 1, 3.

Petrov, V. İ.: *Myatejnoe serdtse Azii, sintszyan kratkaya istoriya narodnih dvijeni i vospominaniya*, Moskova 2003, s. 477, 488 vd., 494, 496.

Türkistan Şehitleri, DTGC Yay., İstanbul 1969, s. 42, 44.

Tyler, Christian: *Wild West China, The Taming of Jinjiang John Murray*, London 2003, s. 121 vd.

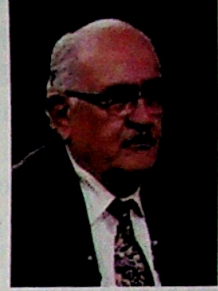
Zakenuli, Tursinkan: "*Çin Kaynaklarında Osman Batur ve Doğu Türkistan Cumhuriyeti*", (çev. Meryem Kırımlı), *Şehadeti'nin 52. yılında Altay Kartalı Osman Batur*, (haz. Hızırbek Gayretullah), DTGD Yay., İlâveli 4. Basım, İstanbul 2003, s. 44-50, 52-59.

MÜSLÜMAN TÜRK'ÜN GÜNÜMÜZDEKİ KIZIL ELMASI: DOĞU TÜRKİSTAN

Türk'ün Kızıl Elması Kızıl Elma Ülküsü; Oğuz Han'dan beri eski Türklerin cihan hâkimiyeti ve "Nizam-ı âlem"e giden yolda, onları başarıya götüren en büyük sosyal bir dinamik, kolektif bir gaye, maşeri bir iman ve heyecan olmuştur.

Türkler bu sayede, en eski çağlardan beri hür yaşamış, daha İslâm dinine girmeden önce bir çok devlet ve imparatorluklar kurdukları gibi, İslâm dinine girdikten sonra da büyük devlet ve imparatorluklar kurmuşlar; dil, din, ırk bakımından farklı bir çok milleti, insanlığın hayrına, asırlarca idare etmişlerdir. Bilindiği gibi eski Türk inancına göre üstte, nasıl bir Tek Tanrı, Gök Tanrı olduğu gibi yeryüzünde de onun bir tek temsilcisi vardı. O da Türk Hakanı idi. Bu bakımdan Türk Hakanı, yeryüzünde, Gök Tanrı'nın ilâhî hakimiyetini tesis ve "Nizam-ı âlem"i kurmakla görevli olduğu için mübarek bir varlık olarak kabul edilmiş ve onların bir damla bile olsa kanlarının akıtılmaması istenilmiştir. Bu inanç daha sonra bütün Türkleri yakıp tutuşturan "Kızıl Elma Ülküsü"ne dönüşmüş ve cihan hâkimiyeti ve nizâm-ı âleme giden yolda ilâhî, kutsal bir fetih sembolü olmuştur. Bu manada Kızıl Elma; Türk Hakanının; cihan hakimiyetine giden yolda ufuk tanımayan fetih hareketlerinin müntehasını gösteren bir sembol, pırıl pırıl ışık saçan ve kendisine yaklaşıldıkça uzaklaşan bir "altın top" tur. Bu ışık demeti, yani altın topun nerede asılı olduğunu ancak Türk Hakanı bilir ve ordusunu o yöne sevkederdi. Bu ilâhî duygunun ilk temsilcisi Oğuz Han'dır. O yeryüzünde böyle bir hakimiyetin gerçekleşmesi için ilk defa koca bir cihan imparatorluğu kurmuş, Türk'ün töresini koymuş ve böylece Kızıl Elma Ülküsü'nün temellerini de atmış aynı zamanda ilk Kağanı'dır. İ'lay-ı Kelimetullah Türkler Müslüman olduktan sonra onlardaki bu Kızıl Elma Ülküsü; İslâm'ın "İ'lay-ı Kelimetullah" -Allah'ın dinini her iklimde ve her kesim insan arasında yüce ve aziz kılma - tutkusu ile birleşmiş ve İslâm'ın ilâhî hakikatini tesis etmede sınır tanımayan bir güç, bir iman coşkusu olmuştur. Bu sâyede Orta-Doğu ve hilâfet ülkeleri, bütün insanlık tarihinde en mutlu, en bereketli, emniyet ve huzur içinde bir devir yaşamışlardır. Bu bakımdan ünlü Türk sultanlarının her birinin bir Kızıl Elma ülküsü, bir fetih maksadı vardı. Gazneli Mahmud'un Kızıl Elma ülküsü Hindistan'ın ele geçirilmesi ve İslâm dininin bu toprak-

Prof. Dr. Zekeriya KİTAPÇI

larda yayılması, Selçukluların özellikle Sultan Melikşah'ın Kızıl Elması; Anadolu yaylaları ve Akdeniz'in mavi kıyılarına kadar uzanan koca bir Orta-Asya, Osmanlı sultanlarının Kızıl Elması ise İslâm da dahil bütün semâvî dinlerin mukaddes bildiği kutsal şehirler bu arada İstanbul ve Roma'yı da içine alan ve Viyana'ya kadar Orta Avrupa da dahil İslâm namına koca bir cihan imparatorluğu kurmaktı.

Hele hele İstanbul ve Roma'nın fethi, Osman Gazi'den itibaren bütün Osmanlı sultanları, özellikle Roma'nın ele geçirilmesi Yıldırım Bayezid ve Fatih sultan Mehmed Han'ı yakıp tutuşturan çok büyük bir Kızıl Elma Ülküsü olmuştur. Müjdeci Hadisler Diğer taraftan ne ilginçtir ki Peygamber Efendimiz de Mekke'de, dinin devlet ve şeriatının insanlığı mutluluğa götüren ilâhî bir yol olması için nübüvvetinin daha ilk yıllarında ufuklara bakmış, İslâm'ın Orta-Asya'ya giden yolunun açılması için Anadolu'ya nazar etmiş, İstanbul'u ümmetine kutsal bir hedef olarak göstermiş ve Roma'nın onlar tarafından ele geçirilmesini istemiştir. Bu bâbda bir çok hadis rivayet edilmiştir. Bundan sonraki açıklamalarımızda Peygamber Efendimiz'in hadislerine göre Roma'nın fethi ve bu hadislerin Osmanlı sultanlarının Kızıl Elma Ülküsü açısından gerçek manada; derli toplu bir değerlendirilmesi yapılacaktır. Amr b. Avf'dan rivayet edildiğine göre Hazreti Peygamber şöyle buyurmuşlardır: "Allah müminlerin (ordusu)na İstanbul ve Roma'yı tesbih ve tekbir sesleri ile fethini nasip etmedikçe kıyamet kopmayacaktır".[1] Abdullah el-Müzenî'den rivâyet edildiğine göre Hazreti Peygamber şöyle buyurmuşlardır: "Sizler şüphesiz Beni Asfar (Rumlar)la çarpışacaksınız. Ne var ki; onlarla önce sizler çarpışırsınız. Sizden sonra müminlerden bir ordu gelir ve onlarla asıl onlar çarpışır. Onlarla harp eden bu müminler öyle insanlardır ki onlar Allah yolunda cihâd ederler, Allah yolunda yürümekten ne bir kınayanın kınamasından ne de ileri geri konuşmasından (tehdit etmeleri) hiç çekinmezler. En sonunda onlar İstanbul ve Roma'yı tesbih ve tekbir getirerek fethederler."[2] Abdurrahman b. Sünné'den rivâyet edildiğine göre Hazreti Peygamber şöyle buyurmuşlardır: "Canım elinde olan

Allah'a yemin ederim ki (bir zaman gelir) iman, yılının kavuğuna çekildiği gibi şu iki mescide (Mekke ve Medine) çekilir. Daha sonra (müminler ordusu) Rum topraklarına dalarlar... En sonunda Herakle'nin şehrine gelirler... Sonra orasını tekbir sesleri ile fethederler, sonra Roma'ya yürürler ve orasını da tekbir sesleri ile ele geçirirler.”[3] Abdullah b. Amr b. El-As'dan rivâyet edildiğine göre Hazreti Peygamber şöyle demiştir: “İstanbul fethedilir. Sonra Roma'ya sefer edersiniz, Allah orasının fethini de size nasip eder.”[4] Abdullah b. Amr şöyle rivâyet etmiştir: “Biz bir defasında Hazreti Peygamberin huzurunda (hadisleri) yazıyorduk. Bu sırada; iki şehirden hangisi önce fethedilecektir, İstanbul mu, Roma mı?” Diye soruldu. O şöyle demiştir: “Roma mı? Hayır. İlk önce Herakle'nin şehri (İstanbul) fethedilecektir.”[5] Kızıl Elma İstanbul'u fetheden ve büyük bir ihtişamla Ayasofya Camiine gelen ve burada bütün yer ve gök ehli ile birlikte Ayasofya'nın büyük kubbesi altında saf saf namaz kılan cihad erleri, daha sonra Türk'ün Kızıl Elması'nın bir ilâhi nur topu gibi ışıl ışıl Roma'ya kaydığı ve Seint Pier kilisesinin mihrabının önünde asılı olduğunu duymuşlardır. O halde yeni hedef Roma'yı ele geçirmek ve Seint Pier kilisesinin mihrabında, parlayıp duran Kızıl Elma'ya ulaşmaktır. Zira Osmanlı Kızıl Elma ananesine göre bir Kızıl Elma hedefi ele geçirilince sultanların orduya hemen yeni bir Kızıl Elma hedefi göstermeleri gerekirdi. Osmanlı cihad erleri derhal bu beklenti içine girerler ve bir ilâhi tekbir uğultusu hâlinde şöyle derlerdi: “Heman bize düşman göstürsünler, dal kılınc olup düşman ordusuna dalarız, harbederiz ve kralın tahtını başına geçirip Kızıl Elma'ya dek gideriz!”[6] Cihan hakimiyetine giden yolda Seint Pier kilisesinden sonra Paris'teki Notr Dam Katedrali görünüyordu. Bu bakımdan Hazreti Peygamber'in Müslümanlara mukaddes bir hedef olarak gösterdiği Roma'nın ele geçirilmesi, Osmanlı Sultanları'nın Roma Kızıl Elması ülküsü ile daha ilk devirlerde birleşmiş oluyordu. Zira Kosova meydan muharebesinde Murad Han'ın Sırp ordusunun birkaç saat içinde işini bitirdiği ve koca Sırbistan topraklarının Osmanlı akıncılarının önüne bir çarşaf gibi serildiği zaman (1389)

Osmanlı dalkılıncılarına yeni hedef olarak “Engerus Kızıl Elması” (Roma) gösterilmişti. Saint Pier'in Mihrabında Murad Han; harp meydanlarında şehid olmak için bir önceki gece, sabahlara kadar Allah'a yalvaran bu cihâd eri, bir Sırp'ın indirdiği uğursuz bir hançer darbesi ile Yüce Mevlasına kavuşmuş bulunuyordu. Onun yerine oğlu, akıncı ruhunun yeni temsilcisi Yıldırım Bayezid Han geçmişti. Yeni Osmanlı Sultanı, kendisini tebrik için gelen Venedik, Ceneviz ve Roma elçilerini Edirne sarayında huzuruna kabul etmiş ve onlara şöyle demiştir: “Roma'ya kadar gidip Saint Pier kilisesinin mihrabında atıma yem vereceğim!” Yıldırım Bayezid Han böyle demekle bizatihi Hazreti

Peygamber'in Roma'nın fethi hedefine sahip çıkmış ve bir Kızıl Elma ülküsü ve onun nurlu aydınlığında Hazreti Peygamberle kucaklaşmış oluyordu. Fakat Roma'ya doğru giden yolda İstanbul vardı, asıl oranın alınması gerekiyordu. Bu bakımdan derhal İstanbul kuşatılmıştı. Ne var ki fethin çok yakında kendisine nasip olacağını söyleyen başvezirine, fetihle ufuk tanımayan bu dinamik Osmanlı Sultanı şöyle diyecektir; “Lala! Benim asıl arzum Roma'yı fethetmek ve Saint Pier Kilisesi'nin kubbesi altına atıma yem vermektir.” Roma Yolunda Bunun için Balkanların ele geçirilmesi ve Roma'nın olgun bir meyve gibi dalından koparacak bir hâle gelmesi gerekiyordu. Genç Osmanlı Sultanı bütün bu sosyal ve siyâsî şartları hazırladıktan sonra buna karar vermiş ve Gedik Ahmed Paşa komutasında yüz gemiden oluşan bir Osmanlı filosunu İtalya'ya sevk etmiştir. Bu onun İstanbul'un fethedileceğini müjdeleyen Hazreti Peygamber'e karşı bir minnet ve büyük cediti Yıldırım Bayezid Han'a karşı ise bir şükran borcu idi. Osmanlı levendleri yeni Kızıl Elma gereği ve bu ulu fethi bir başlangıç olmak üzere hem de bir Cuma günü İtalya'nın güneyinde çok önemli ve stratejik bir bölge olan Otranto şehrine çıkmışlar ve bütün o çevreyi ele geçirmişlerdir (1480).

Zahirde Napoli krallığına karşı açılan bu seferin hakiki hedefi “Rim Papa” yani “Roma Kızıl Elması” idi. Zira Bizans'ı ele geçiren Osmanlı Sultanı; hem Doğu Roma'nın vârisi ve hem de İslâm gaza ve cihadının en büyük mümessili olması sıfatıyla Batı Roma üzerinde tarihi ve hukukî haklar iddia edebilecek bir

vaziyette idi.[7] Ne var ki Fatih'in bu gerçekleştir-
mek üzere açtığı seferin başlangıcında zehirlenerek
öldürülmesi bu büyük hareketi akamete uğratmış ve
ölüm haberi, Roma'ya ulaştığında, bütün Avrupa
ayağa kalkmış ve Papalık makamının emriyle bütün
kiliselerde günlerce şükür ayinleri icra edilmiştir.
Burada aklımıza bir soru gelmektedir. O da, bundan
sonra Roma'nın fethi ne olacaktı? Bu soruya Hoca
Saadettin Efendi şu hikmetli cevabı vermektedir:
"Ama kaza ve kader yazısında bu maksadın gerçek-
leşmesi yazılmadığından ve o ülkenin fethi takdir
buyrulmadığından, bu iş yürümedi ve tasarlanan
biçimde yüz göstermedi.

KAYNAKLAR : (Dipnotlar)

- [1] ed-Deylemi, Ebu şuca' el-Firdevs, Beyrut, 1986, No:7524, Gümüşhanevi,
Râmuz el-Ehâdis, İstanbul 1982, II, Bilmen, Ö.N. Suretu'l-Fetihin Türkçe Tefsiri,
İstanbul, 1953, s. 311.
[2] et-Taberâni, VII, s. 22.
[3] el-Fiten, s.339, no: 1270.
[4] el-Fiten, s.327, no: 1236.
[5] Hakim en-Neysâburî, el-Müstedrek, Tah. M.A. Ata, Beyrut, 1990, IV, s.
553, Ahmed b.Hanbel, II, s. 176, ed-Dârimi, I, s. 126, İbn Ebi Şeybe, V, s. 324, el-
Fiten, s. 331, no: 1242, Krş. Havva, Said, a.g.e., IX, s. 200.
[6] Pakalın, M.Z., Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul,
1971, II, s. 278. [7] Hoca Sadettin Efendi, Tâcü't-Tevârih, Hzr. İ.Parmaksızoğlu,
İstanbul, 1992; III s. 165. [8] Hoca Sadettin Efendi, Tâcü't-Tevârih, III, s. 166. – See
more at: <http://www.yenidenergenekon.com/869-turkun-kizil-elmasi/#sthash.krwpUnXG.dpuf>
<http://www.yenidenergenekon.com>

ÇİN POLİSİ GUMA İLÇESİNDE 8 UYGURU ÖLDÜRDÜ

Çin güçleri, Doğu Türkistan'da bir kasabada ne-hir
kenarında toplanan sekiz kişiyi şüpheli oldukları
iddiasıyla öldürdü

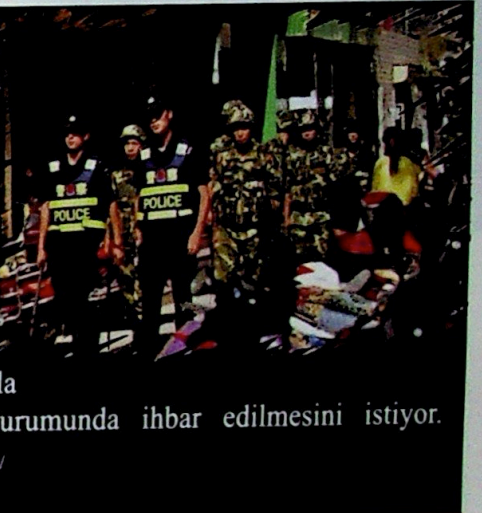
Çin işgali altındaki Doğu Türkistan'a bağlı Guma
kasabasında sekiz kişi, Çin işgal güçleri tarafından şüpheli
bulunarak öldürüldü.

Olay, yerel köylülerden olmayan yabancıların nehir kı-
yısında toplandıklarını gören bir çobanın durumu polise
ihbar etmesiyle gerçekleşti. Bölgeye gelen silahlı polisler-
in şüpheli oldukları iddia edilen kişileri öldürdüğü açık-
landı.

Öldürülen kişi-
lerin kimlikleri ya
da neden şüpheli
olduklarıyla il-
gili bir açıklama
yapılmadı.

Çin işgal gü-
çleri Uygur bölge-
sinde, bölgeden
olmayan yabancı-
ların görülmesi durumunda ihbar edilmesini istiyor.

<http://www.dunyabulteni.net/>

ÇİN UYGUR TÜRKLERİNİ TERÖR LİSTESİNE ALDI.

Çin, yeni 'Askeri Strateji Belgesi'ni açıkladı. Çin
yönetimi katliamları hakkı göstermek için Doğu Tür-
kistan'daki Uygur Türkleri'ni terörist listesine aldı.

ÇİN Milli Güvenlik Konseyi, 'Askeri Strateji Belge-
si'ni yayınladı. 'Beyaz Kitap'a göre, Doğu Türkistan
Bağımsızlık Hareketi Çin devleti için 'en büyük tehdit'
olarak gösterildi. Buna göre Çin, Uygur Türklerini, 'stra-
tejik tehdit' kapsamında 'terörist' listesine aldı. Kitapta
Doğu Türkistan'ın yanı sıra, Tibet ve Tayvan Bağımsızlık
hareketleri de tehdit listesine girdi.

DİNİ VE MİLLİ AKIMLARA DİKKAT

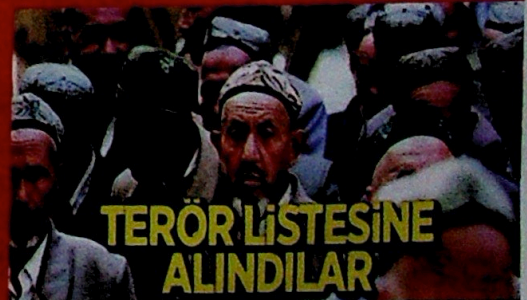
Belgede, "Terör, Bölücülük ve Toplumun istikrar ve
güvenliğini Bozan Unsurlar" gibi terimlere yer verildi.
Beyaz Kitap'ta yer alan 'Çin'in Güncel Durumu' başlığı
altındaki kısımda, Tibet ve Doğu Türkistan bağımsızlık
hareketlerine ayrıntılı şekilde yer verildi. Son yıllarda
kırsal bölgelerindeki dini ve milli akımların güçlenme-
sinin endişe verici boyutlarda olduğuna vurgu yapıldı.
Kitapta, bölgesel küçük savaşların sürmekte olduğuna

dikkat çekiliyor.

ASILAMAÇ CAYDIRMAK

Çin'in Doğu Türkistan Bölgesi'nde çok ağır şartlarda
yaşamını sürdürmeye çalışan yaklaşık 30 milyon Uygur
Türkü bulunuyor. Uzmanlar Çin'in, yayınladığı yeni As-
keri Strateji Belgesi'yle Doğu Türkistan'daki katliamlarına
'terör kılıfı' hazırladığı görüşünde birleşiyor. Türk As-
ya Stratejik Araştırmalar Merkezi'nden Stratejist Dr. Nezar
Tarakçı, Çin'in, 1998'den bu yana ilk defa ve açıkça özgün
bir strateji ortaya koyduğunu vurguladı. Tarakçı Çin'in bu-
nu yapmaktaki hedefinin, askeri gücünü gösterme, hedef
ve stratejilerini açıklayarak iç ve dış dünyada 'caydırıcılık'
sağlamak olduğunu ifade etti.

<http://www.gazetevahit.com>

KAZAKİSTANLI UYGUR RESSAM İBRAGİMOV İLE SÖYLEŞİ

"RESİM SANATINDA AVRUPA VE ESKİ TÜRK ÜSLUBUNU BİRLEŞTİREREK KENDİ TARZIMI OLUŞTURMAKTIR"

Röportaj:

Fedai KÜPOĞLU

(MSGSÜ. Tarih Bölümü Y.Lisans Öğrencisi)

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin davetlisi olarak Türkiye'ye gelen ve sergi açan Uygur ressam Prof. Lekim İBRAGİMOV ile söyleşi

Özbekistan'ın ünlü ressamı Prof. Lekim İbragimov

birbirinden güzel resimlerden oluşan sergisiyle arkasında hayranlar bırakarak geçti İstan-bul'dan. Sanatçı zerafetinin yanı sıra, mütevazı kişi-liğiyle de kalplerimizi fethederek, ayrıldı yanımız-dan.

Kazakistan'ın Almatı İli Uygur bölgesinde Malı Dekhan köyünde dünyaya gelen İbragimov, Almatı Nikolay Gogol Sanat Kolejinde 1964-71 yılları arasında ilk sanat eğitimini gördü. Ardından 1971 yılında başladığı, Taşkent Ulusal Kemaleddin Behzad Sanat ve Tasarım Enstitüsü'nü 1977'te tamamladı. 1998'de Paris'teki Sanatçılar Dünya Kongresine delege oldu. 1999'da profesör unvanını alan Lekim İbragimov Özbekistan Sanatçılar Birliği ile Özbekistan Sanatlar Akademisi üyesidir. Ayrıca, Rusya Sanatlar Akademisi'nin şeref üyesi olan ressam 2008 yılında "Özbekistan Milli Sanatçısı" unvanını aldı.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Bomonti kampüsünde 21.05.2015 tarihinde saat 10.00-17.00 arası gerçekleşen sergisi gezenler tarafından beğeniyle takip edildi. Birbirinden büyüleyici tablolarını teker teker tanıtan İbragimov sanatseverlerin hafızalarımızda derin izler bıraktı.

Türkiye'den ayrılmadan önce Prof. Lekim İbragimov bizim söyleşi teklifimizi büyük bir nezaketle kabul etti ve kendisi çalışmalarını ve resim sanatı konularında yönelttiğimiz soruları içtenlikle cevapladı.

İşte Prof. Lekim İbragimov'un sorularımıza verdiği cevaplar:

Sayın İbragimov, Öncelikle benimle röportaj yapmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Rica ederim.

Resim yapmaya nasıl başladınız? bu konuda sizi destekleyen oldu mu? Bu konuda nerelerde eğitim aldınız?

Resim yapmak kolay bir iş değildir. 30 yıl boyunca bu konuda eğitim aldım. Almatı'da, Taşkent'te, Baltık ülkelerinde, Ukrayana'da Gürzuf'ta. Elbette yardım aldım. Benim en büyük destekçilerim, annem ve babamdı. Annem beni oku diyerek sürekli teşvik etti. Babam ise maddi olarak sürekli beni destekledi. Resim sanatıyla uğraşmak çok zor bir iştir ve sürekli çalışma gerektirir. İşte bu yüzden bana bu zamanı kazandırmak için hiçbir işte çalışma mecburiyetinde bırakmayarak, maddi olarak beni destekledi. Onların dışında, okul müdürümüzde hep beni desteklemiştir.

Bize biraz kendi resim stilinizden bahseder misiniz?

Ben Rus ve Türk okullarında okudum. Rus stiliyle burada tanıştım. Yine bu dönemde, Avrupa stili de öğrenmeye başladım. Ancak benim için en önemlisi Türk stili öğrenmekti. Bu stilleri öğrenmeye devam ettim. Avrupa sistemi bize nasıl çizersek ne olur, onu öğretir. Buda gelişme ve yükselmenin karşısında bir engeldir. Buna örnek olarak şunu söyleyebilirim. Mesela Avrupalı dışarı çıktığında kar yağıyorsa kış geldi der. Ancak biz Türkler kar yağdığında, her yer bembeyaz olmuş deriz. Farklı görürüz yani. Daha çok kendi yorumumuzu katarız. Bende bu şekilde çalışma yapmak istiyordum. Turfan bölgesine gittim oradaki Eski Türk çizimlerini inceledim. Değişik bölgelerden, Almanya, İngiltere, St. Petersburg vb. yerlerden hoşuma giden değişik çalışmalarını satın aldım ve parça parça inceledim. Bu iş çok zordu. Stillerini çok iyi öğrendim. Öğrendiğim Avrupa ve eski Türk stili birleştirerek kendi stilimi oluşturdum. Bu stilimi de kimse yadırgamadı herkes kabul etti. Avrupalı da kabul etti. Türkler de kabul etti.

Evrensel bir sanat ortaya çıkarmış oldunuz yani.

Evet, dünya tarafından kabul gördü. Yadırganmadı.

1000 Melek 1 Resim isimli büyük çalışmanız hakkında bizlere bilgi verir misiniz?

Kolay bir iş değildi bu. Dünyanın kabul edeceği bir çalışma yapmak için çok düşündüm. Bir iş yapmam gerekti. Bu iş için 2012 yılına kadar 10 yıl çalıştım. Bu 10 yılın ilk 5 yılında her gittiğim yerde değişik resim çalışmalarını gözlemledim. Yani çalışmam için araştırma yaptım, diyebiliriz. Sonraki 5 yıl

boyunca ise çizim çalışmalarına başladım. Defalarca çizip sildim, çizip sildim, çizip sildim. Sonunda 8 metre eninde, 66 metre uzunluğunda devasa bir eser çıktı ortaya.

İpek yolu, dünyada çok önemli rol oynadı. 1000 Melek 1 Resimde isimli çalışmamda İpek yolundaki zengin kültürü, 1001 gece masalları tadında vermek istedim. Oğlum Murat "herkes kendi meleşini bu tabloda bulur" dedi. Bu Resim gerçekten çok beğenildi. İki önemli ödül aldı. Bütün dünyada haber oldu. Prag'da, St. Petersburg da vs. sergilendi. Devrilmesin diye her ayağına 1 Ton ağırlığında 66 Ton ağırlık koyduk. Biz bu tabloda ailece çalıştık. Eşim, çoğullarım ve ben beş yıl boyunca çalıştık. Bu resim bizim ailemizin işi oldu.

Resimlerinizde sürekli bir Melek Figürü kullanıyorsunuz, acaba bunun sebebi nedir?

Tüm inanışlarda ilahi bir güç olan melekler vardır. İnsanlar yanlarında sürekli melekler olduğuna inanır. Dinimize göre, iki omzumuzda iki melek devamlı bulunur. Dünyada insanlar, sürekli hayat şartlarından yorulmuşlardır. Günümüzde ekonomik sorunlar, çalışma stresi, global sıkıntılar vs. insanoğlunu ister istemez sıkıntıya sokmaktadır. Tüm bu stres ve sıkıntı içerisinde çoğu zaman insan bir melek bana yardım etse diye içlerinden geçirir ve böyle sıkıntılılarından kurtulmak ister. İşte bu, meleklerin sürekli yanımızda olduğunu gösteriyor. Ben eserlerimi Moskova'ya sergilediğimde, insanlar diğer tabloları bırakıp benim eserimin başında toplanmaya başladılar. Bence bunun sebebi de tam olarak bilinç altındaki bu düşünce. İnsanların tabloma baktıkça huzuru bulduklarına inanıyorum.

Dünyada sizi etkileyen, "Bende bir gün onun

gibi olacağım" dediğiniz bir ressam var mı?

Aslında yok. Ben her zaman kendim olmak istedim. Sanatta, Türk sanatını dünyaya açtığıma inanıyorum. Avrupa bize kendi sistemini öğretir. Böyle çizersen böyle olur. Ben hayır biz öyle değil, böyle çizeriz diyorum. Türk halklarında büyük bir kültürel zenginlik var. Ancak biz zamanla bunların çoğunun değerini bilmedik ve unuttuk.

Türk Dünyasından çıkmış az sayıdaki ressamdan biri ressam olarak, bu azlığın sebebi sizce ne olabilir?

Türk halklarının tamamı olmasa da, çoğunluğu İslam dinine inanır. İslam dini ise resim yapmayı yasaklar. İslam öncesinde resim çalışmaları önemli buyuttaydı. Ancak İslam dininin kabul edilmesiyle bunun yerini daha çok minyatür sanatı aldı. Yani İslam dini ile birlikte, resim çalışmaları azaldı. Bunun yanı sıra okullarda genellikle Avrupa tarzı eğitim verilmekte, bunda üst düzey bir ressam çıkmasına engel olduğu kanaatindeyim.

Peki, sizce, Avrupa tarzı resim çalışmaları ile Türk tarzı arasındaki farklar nelerdir?

Sürekli gelişme ve yoruma dayalı bir iştir resim yapmak ve yeni bir bakış açısına ihtiyaç duyar. Avrupa stilinde, ortaya bir nesne koyulur, 10 saat çalışılır onu aynen çizmeniz beklenir. Ancak Türk stilinde o nesneye ressamın kendi yorumunu katması ve nesnenin ressamın iç dünyasındaki yankılarının dışa yansıtılması istenir. Bu yorum katma olayı Avrupa stilinde yoktur.

Resimlerinizin hayranı olarak, sizinle röportaj yapmaktan büyük bir keyif aldığımı belirtiyor ve çok teşekkür ediyorum.

Ben teşekkür ederim.

<http://www.uyghurnet.org>

ÇİN, UYGURLARI ZORLA VE ÜCRETSİZ ÇALIŞTIRIYOR.

Doğu Türkistan'ın bazı bölgelerinde Uygurların belediye hizmetlerinde zorunlu olarak çalıştırıldıkları, çalışmayanlara ise para ve hapis cezası verildiği bildiriliyor

Çin işgali altındaki Doğu Türkistan'da Uygurların, kamusal faaliyetlerde ücretsiz ve zorunlu olarak çalıştırıldığı iddia ediliyor.

Uygur Özerk Bölgesi'ndeki Aksu'da bazı kasaba ve köylerdeki Uygur Türkleri, temizlik ve alt yapı çalışmalarına katılmak zorunda kalıyor. İddialara göre 18 - 65 yaşları arasındaki kadın erkek her Uygur, sokak temizleme, çukur açma, yol yapımı gibi belediye işlerinde ücretsiz olarak çalışmaya zorlanıyor.

Hashar ismiyle anılan uygulamaya katılmayı reddedenlere ise önce para ardından da hapis cezası veriliyor. Uygulamaya göre her Uygur haftada beş gün, günde en az üç saat ücretsiz olarak çalışmak zorunda kalıyor.

<http://www.dunabellem.com>

XINHUANET

MEHMET EMİN BUĞRA'NIN TÜRKİYE'DEKİ MÜCADELE HAYATININ TEMEL DİNAMİKLERİ

Muhammed Ali ALİOĞLU
(Araştırmacı-Yazar)

Euzûbillahimineşşeytanirra
cîm/Bismillahirrahmanirrahim
Bizleri var eden ve varlığın-
dan haberdar eden Rabbimize
hamd olsun. İnsanlığın medar-ı
iftiharı ve her zeminin ve za-
manın tartışmasız lideri pey-
gamber efendimiz Hz. Mu-
hammed Mustafa'ya salat u se-

lam olsun.

Ve onun dava arkadaşları kutlu nesil sahabe-i ki-
rama selam olsun. Selam olsun dinini, milletini ve
vatanını kendine dava edinip, bu yolda bütün varlığı-
nı adayan eşsiz büyüklerimiz...

Pek saygıdeğer hemşerilerim ve kıymetli misa-
firler!

Tebliğinin detaylarına geçmeden önce birkaç
önemli gördüğüm hususu sizlerle paylaşmak isterim:

Hepinizin bildiği üzere bir dava adamını, bir âli-
mi, bir büyüğü anmak/hatırlamak demek sadece belli
bir zaman diliminde yaşayan salt bir bireyi konu-
şmak demek değildir. Bilakis bir âlimi anmak bir in-
sanlık âlemini hatırlamak ve bir milletin yaşam serü-
venine, kısacası tarihine yolculuk yapmaktır.

Dolayısıyla burada Mehmet Emin Buğra hakkın-
da, onu anma ve anlama adına dile getirdiğimiz her
söylemin arka planında, yüzyıllardır büyük ızdırap-
lar çekmiş ve halen de artan bir ivme ile çekmeye de-
vam eden mazlum bir milletin varlık mücadelesinin
kilometre taşlarının bulunduğu unutulmamalıdır.

Ayrıca, tarihe mal olmuş önemli şahsiyetlerin/bü-
yük kametlerin hayatlarını okurken; yaşadıkları dev-
rin tarihi, sosyo-kültürel ve siyasi ortamını doğru bir
şekilde analiz etmeden, anlamayı dahi becereme-
diğimiz bir süreci, yargılamaya kalkmamalı-yız. Ün-
lü Şair Sa'di'nin dediği gibi "Kimse Sınanmadığı
Günahın Masumu Değildir." Dolayısıyla bu tarihi
şahsiyetlerin hayat kitaplarının önüne geldiğimizde
bize düşen görev onları anlamaya çalışmak, tarihi
hadiselerden dersler çıkararak, geçmişimizden ders-
ler alarak geleceğimizi inşa etmektir.

Yaşamının ilk yıllarından itibaren, kendi ifade-
siyle: "Sağ elimi, sol elimden ayırma idrakine malik
olduğum günden beri" büyük bir mücadele içerisin-

de olan Mehmet Emin Buğra, 1949 yılında Doğu
Türkistan'ın Mao Zedung yönetimdeki Kızıl Çin ta-
rafından işgali üzerine, önce iki yıl kalacağı Hindis-
tan'a, ardında da hayatının sonuna kadar ikamet ede-
ceği Türkiye'ye, Aralık 1951 tarihinde yakın dostu ve
dava arkadaşı İsa Yusuf Alptekin ve vefalı hemşerile-
riyle birlikte gelir. O gün onları İstanbul'da bir grup
dönemin Milli Türk Talebe Birliği'nin hamiyetli
gençleri karşılar.

**Mehmet Emin Buğra'nın 1951-1965 yılları
arasında Türkiye merkezli yürüttüğü faaliyetleri
genel hatlarıyla şu şekilde sıralayabiliriz:**

1. Doğu Türkistanlı muhacirlerin ikamet, barınma
gibi temel insani ihtiyaçlarını stabil hale getirmek.
2. Doğu Türkistanlı muhacirlerin sivil toplum ku-
ruluşları bağlamında teşkilatlanmaları tesis etmek.
3. Başta Türkiye Cumhuriyeti'nin tüzel kişiliği ve
halkı olmak üzere, çeşitli Türk topluluklarıyla sağlık-
lı ve sürdürülebilir ilişkiler kurmak.
4. Ulusal ve Uluslararası düzeyde her türlü ileti-
şim araçlarını kullanarak Doğu Türkistan Davası dile
getirmek.

5. Başta Türkçe ve Uygurca olmak üzere çeşitli
dillerde yayın faaliyetlerinde bulunmak.

Mehmet Emin Buğra, yukarıdaki genel hatlarıyla
belirtmeye çalıştığımız tüm faaliyetlerinde başta en
yakın dava arkadaşı İsa Yusuf Alptekin olmak üzere
vefalı hemşerilerinin maddi ve manevi desteklerini
her daim arkasında hissetmiştir. Zira Mehmet Emin
Buğra, şunu gayet iyi biliyordu: Hangi alanda olursa
olsun milli bir dava, bu davanın en temel yapı taşı
olan öz milletinden bir destek ve kabul görmez ise
akim kalacaktır. Dışsal yardım ve faktörler bu anlam-
da ancak ikincil bir tesir oluşturur.

Mehmet Emin Buğra, Türkiye'ye gelir gelmez
derhal faaliyetlere başlar, dönemin başbakanı Adnan
Menderes, meclis başkanı Refik Koraltan, dış işleri
bakanı Fuat Köprülü başta olmak üzere pek çok
siyasi mercilerle yoğun bir diplomasi trafiği başlatır.
Bu görüşmelerinin temel konusu, Kızıl Çin istilasın-
dan kaçarak Hindistan ve günümüzdeki Pakistan'ın
çeşitli eyaletlerinde, kendisinden bir kurtuluş haberi
bekleyen sayıları 1850'yi bulan muhacir hemşerimi-
zin durumuna bir an önce çözüm yolları bulmaktı. Bu
yoğun faaliyetler neticesinde 13 Mart 1952 ve 3/145
95 sayılı bakanlar kurulu kararnamesiyle, söz konusu
muhacirler Türkiye'de ikamet etme imkanı elde et-
mişlerdir.

Mehmet Emin Buğra, öncelikli meseleler olan
ikamet ve barınma gibi temel insani ihtiyaçlara bir
nebze olsun çözüm bulunmasının ardından, 1951-

1953 yılları arasında İstanbul'da ikamet ettiği yıllarda, "TÜRKİSTAN" adlı aylık bir dergi yayınlamıştır. Türk Âlemine hitap eden bir ilmi yapıya sahip dergide, Emin Buğra'nın yanı sıra Dr. Saffet Engin, Dr. Oktay, Dr. Temüroğlu, Dr. Reha Oğuz Türkkan'ın da yazıları yayınlanır. 1953'te Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına geçen Mehmet Emin Buğra, siyasetin nabzının attığı yer olan başken Ankara'ya taşınır.

Bu dönemde faaliyetlerin iki temel ayağı vardır. Birisi ilmî çalışmalar, diğeri ise siyasi-diplomatik faaliyetlerdir.

1956'da yayınlanmaya başlayan "TÜRKİSTAN'IN SESİ" adıyla Türkçe, THE VOICE OF TÜRKİSTAN adıyla da İngilizce aylık dergiler çıkarmaya başlar.

1952 baskı tarihli Doğu Türkistan'ın Dünü ve Bugünü başlıklı bir kitapçık, 1954'de İstanbul'da yayınlanan Doğu Türkistan Hürriyet Davası ve Çin Siyaseti, Kalem Küreşi, Uygurca Türkçe çevirisi, Türkler Ülkelerinde Arap Fütuhâtı, Haydar Mirza Doğlat'ın farsça kaleme aldığı Tarih-i Reşidi'nin çeviri çalışmaları, Kutluk Türkan Opereti ve Vatan Kaygusu şiirleri, bu ilmî çalışmalarından sadece bir kaçıdır.

Mehmet Emin Buğra'nın Türkiye geldiği sıralar, ikinci dünya savaşı sonrasında oluşan "Soğuk Savaş" diye nitelenen oldukça hareketli bir siyasi ortamın yaşandığı yıllardır. Kore savaşına gönderdiği askerler ve Nato üyeliği ile Türkiye bu savaşta Batı tarafında yerini almıştı. Şüphesiz bu durum Doğu Türkistan davasında yeni bir dönemin de başlangıcı olmuştur.

Mehmet Emin Buğra bu yıllarda, Türkiye'de yerleşik sivil toplum örgütlerinden özellikle Batı Türkistanlı, Kafkasyalı, İdil-Ural ve Azerbaycanlı liderlerle işbirliği içinde bulunarak "Türk Birliği", "Türk Ortak Cephesi" gibi isimler altında kurulan sivil toplum örgütleri ile soğuk savaşta Sovyet Rusya ve Komünist Çin'e karşı Türk kökenli muhacirlerle bir yönden siyasal, diğeryönden sosyal-kültürel nitelikte bir mücadele stratejisi yürütmekte olduğunu görmekteyiz.

15 Mart 1953 yılında ilgili sivil toplum örgütlerinin liderleriyle Ankara Protokolü adı altında bir ittifaklık senedi de hazırlamıştır.

Bu Türk cephesi, 18 Mayıs 1953 tarihinde, altlarında A.Naim Ökten, Tahir Çağatay, A. Oktay ve Prof. Dr. İbrahim Yarıkan'ı da imzaların bulunduğu dönemlin ABD Dışişleri Bakanı J.Foster Dalles'e ortak bir memorandum sunar.

1954 hem hac farızasını yerine getirmek ve hem de Taif'de, Arabistan'da yerleşik Doğu Türkistanlıların teşkil ettiği Kurultay'a katılmak üzere İsa Yusuf Alptekin ile beraber Mekke'ye giderler. Kurultay özellikle iki madde üzerinde tartışmalar yaşanır. Doğu Türkistan davasının yeniden gündeme getirilmesi için yapılması gerekenler ve Milliyetçi Çin ile müzakerelerin yeniden başlatılmasının gerekli olup olmadığı. Neticede kurultaydan çıkan karar neticesinde, Mehmet Emin Buğra ve İsa Yusuf Alptekin'e Milliyetçi Çin ile yeniden müzakere yapılmasına karar verilir. Ancak, o devrin Milliyetçi Çin liderleri, Emin Buğra'nın göndermiş olduğu ve Doğu Türkistan'ın müstakil bir devlet olarak tanınması gerektiğini içeren mektubuna, red cevabının alınması üzerine müzakereler daha başlamadan son bulur. 1954'te Ürdün'de düzenlenen Kudüs İslam Konferansı'na katılır ve orada Doğu Türkistan davasını Arap-İslam dünyasına anlatmaya çalışır.

Ardından yine aynı yıllarda Kahire'ye ikinci bir ziyarette bulunur. Bu süreçte önemli siyasi ve ilmî kanaat önderleriyle görüşmelerde bulunur.

1958'de Karacî'de düzenlenen uluslararası İkbâl konferansına katılır ve "İkbâl ve Türkistan" adlı Urduca bir bildirisini sunar. Aynı yıl davet üzerine Penjab üniversitesinde Doğu Türkistan kültürü ve medeniyeti üzerine bir konuşma da yapar.

1958 yılında Pakistan'ın Lahor ve Rawalpindi şehirlerine sivil toplum liderleri ve kanaat önderleriyle de temaslarda bulunur.

1959 yılında ise Bağdat İslam Konferansı'na gözlemci olarak katılır.

Bu yıllarda Doğu Türkistan ve Çin'deki gelişmeleri yakından takip eden Mehmet Emin Buğra, 1959 yılında Çin'in Atom bombası hazırlama girişimlerinde bulunduğu dair bir uyarıyı da içeren mektubu ABD başkanına gönderir. Emin Buğra endişelerinde haklı çıkar ve söz konusu mektuptan 5 yıl sonra 1964 yılında Çin ilk nükleer denemesini yapar. 1960 Yeni Delhi'de düzenlenen "Uluslararası Müstemlekecilğe karşı Asya-Afrika Halkları Konferansı"na İsa Yusuf Alptekin ile birlikte Türkiye'den Doğu Türkistan heyeti olarak katılır. Konferans sırasında çeşitli milletlerin delegeleriyle oldukça faydalı müzakerelerde bulunur. Ayrıca aynı yıllar Hindistan'da bulunan Tibet'in sürgündeki manevi lideri Dalay Lama ile de bir görüşmesi olmuştur.

Burada sınırlı bir vakit içerisinde genel hatlarıyla dile getirmeye çalıştığımız Mehmet Emin Buğra'nın Türkiyeli yıllarına ait mücadele hayatına dair damadı, aynı zamanda yeğeni olan Yunus Buğra'dan ki

kendisi rahatsızlığı nedeniyle bu toplantıya iştirak edememiştir. Dinlediğim bir hatıra ile sözlerimi tamamlamak isterim:

1960 yıllarıdır. Askeri bir darbe sonucunda Adnan Menderes hükümeti düşürülmüş ve hepimizin yakından bildiği elim hadiseler cereyan etmiştir. Akabinde yeni bir meclis teşkili için çalışmalar sürdürülmekte iken, Milli Birlik Komitesi Başkanı Cemal Gürsel paşa, emir subayını Mehmet Emin Buğra'nın evine gönderir. Subay, Emin Buğra'ya Gürsel paşanın kurulacak olan Cumhuriyet Senatosu'nda yer almasına dair teklifini kendisine iletir. Bunun üzerine Emin Buğra, ayağa kalkar; önünü ilikler ve şöyle der: "Paşama en derin saygı ve selamlarımı ile-

tin. Yalnız benim âcizane mücadele verdiğim Doğu Türkistan Davası yerel siyasetin üstünde bir meseledir. Dolayısıyla bu nazik davetini kabul edemeyeceğim.."

Görüldüğü üzere Emin Buğra, davasını anlatma adına ulusal ve uluslararası düzeyde pek çok girişimlerde bulunmuş olmasına rağmen, davayı sadece belli bir siyasal söylemin dar kalıpları içerisine sıkışmasına ve dejenere olmasına asla müsaade etmemiştir. Onun gözünde Doğu Türkistan davası yalnızca bir milletin değil tüm insanlığın ortak davası ve derdi olmalıdır. İşte o zaman Doğu Türkistan'daki kan ve gözyaşı dincecek ve özgür günlere kavuşulacaktır.

Selam ve dua ile..

HİNDİSTAN'DAN ÇİN'E PAKİSTAN NOTASI...

Hindistan, Çin'in Pakistan ile yaptığı 46 milyar dolarlık anlaşması sebebiyle Çin Büyükelçisini bakanlığa çağırdı

Çin ile Pakistan arasında kurulan 46 milyar dolarlık ekonomik koridora Hindistan itiraz etmeye devam ediyor. Hindistan'ın Çin büyükelçisini tepkisini göstermek üzere Dışişleri Bakanlığı'na bildirildi.

Hindistan Başbakanı Narendra Modi, Çin'in projesinin 'Keşmir' sorunu dolayısıyla "kabul edilemez" olduğunu söyledi.

Doğu Türkistan bölgesinden Umman Denizi'ni geçip Pakistan'ın güneyindeki Gwadar limanına uzanan 3 bin kilometrelik koridor, Hindistan'ın güçlü itirazlarına rağmen Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping'in İslamabad ziyareti sırasında Nisan ayında başlatıldı.

<http://www.dunyabulteni.net>

RABİA KADİR'İN OĞLU SERBEST BIRAKILDI.

Uygur Kongresi Başkanı Rabia Kadir'in 2007 yılın-da tutuklanan oğlu, önceki gün serbest bırakıldı

Dünya Uygur Kongresi'nin sürgünde yaşayan lideri Rabia Kadir'in oğlu Ablikim Abdureyim'in 9 yıldır tutulduğu Urumçi'deki hapishaneden tahliye edildiği açıklandı.

Abdureyim, internette yayınladığı bir makale sebebiyle bölü-

cülükle suçlanarak 2007 yılında 9 yıl hapse mahkûm edilmişti. Kapalı kapılar arkasında gerçekleşen yargılama sürecinin

ardından, Abdureyim'in suçunu itiraf ettiği iddia edilmişti. Ancak ailesi ise ortada itiraf edilecek bir suçun bulunmadığını belirterek, bu itirafın ancak işkence altında zorla alınmış olabileceğini belirtmişti.

Rabia Kadir oğlunun serbest bırakılmasından dolayı yaşadığı memnuniyeti dile getirerek "Evimiz artık bayram yerine dönmüş durumda" dedi. Kadir, oğlunun serbest bırakılmasında en büyük rolün uluslararası toplumun ve insan hakları örgütlerinin Pekin üzerinde yaptığı baskılarda olduğunu düşündüğünü açıkladı.

Rabia Kadir, Münih Merkezli Dünya Uygur Kongresi'nin başkanlığını yapıyor ve Çin devletinin hedefinde bulunuyor. Kadir, 1999 yılında devlet güvenliğine tehdit etmek suçlamasıyla tutuklanmış 2005'te sağlık sorunları nedeniyle serbest bırakılarak ülkeden sürülmüştü. Kadir'in Uygur davasından vazgeçmeyip Uygur Kongresi başkanlığına seçilmesinin hemen ardından Çin'de yaşayan aile bireylerine ve ticari işlerine yönelik büyük baskı ve yıldırma politikaları uygulanmaya başlanmıştı

<http://www.dunyabulteni.net>

DOĞU TÜRKİSTAN DİYE BİR MEMLEKET...

Türk milletinin bir ferdi olarak bizlere düşen ise, dünyanın dört bir yanına bu emperyalist baskılardan kurtulmak için vatanlarını terk ederek hayatta kalmaya çalışan soydaşlarımıza sahip çıkmaktır.

Doğu Türkistanlı bir genç: "Babam bir gün yolda giderken çok sevdiği ve saygı duyduğu bir büyüğünü gördü ve elinden tutup "Esselamüaleyküm" dedi. Bir hafta sonra ellerinde uzun silahlarla evimize Çinli askerler geldi", diyor. Bir başkası, kızlarımızı bilinçli olarak uzak şehirlerdeki fabrikalara götürüp çeşitli işkenceler yapıyorlar. Bir diğeri, bizleri insan yerine koyup otobüslere bile almıyorlar ya da bir dükkana girdiğimizde, ceplerinize sahip olun Uygurlar geldi.", diyor.

Günlük haberlere baktığımızda da Uygur Türklerinin oruç tutması, namaz kılması, ezan okuması, milli kıyafet giymesi, sağlık hizmetlerinden yararlanmaması yasaklandığına şahit oluyoruz. Aslında Doğu Türkistan'a dair bu haberleri İslam coğrafyasının bir çok yerindeki, Keşmir, Arakan, Filistin, Sri Lanka, Filipinler gibi ülkelerdeki Müslümanlar içinde görmek mümkün. Bu haberler bize önemli bir mesaj veriyor: "Müslüman olmanın dayanılmaz zorluğu ve insan hakları için yeri göğü inleyen gelişmiş batının, menfaatçiliği ve iki yüzlülüğü".

Doğu Türkistan Yusuf Has Hacip, Kaşgarlı Mahmut, Ali Han Töre, İsa Yusuf Alptekin ve Osman Batur gibi bir çok bilim adamı, edebiyatçı ve devlet adamı yetiştirmiştir. Bu topraklarda son yüzyılda bir çok bağımsız devlet denemesi olmasına karşın, emperyalist devletlerin sınır tanımaz politikalarına yenik düşmüş, sesini kimseye duyuramamış, büyük bir mücadeleye imza atmasına rağmen 1949 yılından sonra Çin tarafından işgal edilmesiyle bu topraklarda hep kan ve gözyaşı hakim olmuştur. Rusya ve Çin arasındaki vahşi emperyalist politikaların oyun alanına dönüşen ülke, bugün gelişmiş ikinci ekonomisi olan Çin'in en insanlık dışı uygulamalarıyla karşı karşıyadır.

Çin'in bu derece sert politikalar uygulamasının sebebi hiç şüphe yok ki bölgenin zenginlikleridir. Zira Doğu Türkistan petrol, uranyum, demir, kömür, altın, tuz, doğalgaz gibi yer altı ve yer üstü zenginliklere sahiptir. Bütün Çin'de mevcut olan 148 farklı madenin 118 çeşidi Doğu Türkistan'da çıkarılmaktadır. Çin'deki toplam maden ocağının %85'i bu bölgededir. Yaklaşık 500 bölgeden petrol, 30 bölgeden doğalgaz çıkarılmaktadır. Çin'in toplam kömür rezervinin

yarısı Doğu Türkistan'da olup bu rezerv toplamda 1 Trilyon 50 Milyon ton civarındadır. Bölge önemli bir altın rezervine ve madenine sahiptir. 150 bin km2 tarım arazisi 12 bin km2 ormanlık alana sahip Doğu Türkistan Yaylalarında 60 milyona yakın küçük baş ve büyük baş hayvan bulunmaktadır. Bu zenginlikler Çin'in bir buçuk milyara ulaşan nüfusu için vazgeçilmez kaynaklardır.

Çin gelişen ekonomisi ve diğer büyük güçlerle olan yakın işbirliğinden cesaret alarak Doğu Türkistan'da günümüzde örneği az görünür politikalar yürütmektedir. Uygur Türkleri şiddetli bir nüfus planlamasına maruz kalmakta, etnik temizliğe varan nüfus politikaları uygulanmakta, bu uygulamalar Çin kanunlarıyla korunmaktadır.

Çin yönetiminin Uygur Türklerine karşı yürüttüğü ayrımcı politikalar Çin halkı da katılmaktadır. Çin'in içeri eyaletlerinde Çin vatandaşlarına karşı aşağılayıcı ve küçültücü söylem ve uygulamalara gitmekte, onları köle gibi çalıştırmakta, çalışmasının karşılığını vermemekte, kimlik ve pasaportlarına el koymakta, itiraz edenleri ise işkenceye varan muamelelere tabi tutmaktadır. Ayrıca diğer eyaletlere çalışmaya giden Uygur Türklerine karşı polisler keyfi olarak arayabilmekte ve sorguya çekebilmektedir. Bu uygulamalara hiç şüphesiz Çin hükümetinin Uygurları "terörist, katil, hırsız, bölücü, radikal İslamcı" olarak tanımlaması ve halkada sürekli olarak bu şekil de propaganda yapılmasından kaynaklanmaktadır.

Çin yönetimi, Uygur Türklerinin birbiriyle iletişime geçmesini engellemek için Doğu Türkistan'da seyahat özgürlüğüne önemli kısıtlamalar getirmiştir. Bazen bir köyden diğerine giderken dahi yerel güvenlik kurumlarından belge almak gerekmekte, yurtdışına gitmek isteyen Uygurlara engeller çıkartılırken, mevcut pasaportu olanların elinden gerekçesiz şekilde pasaportları geri alınmaktadır. Pasaport müracaatında bulunan Doğu Türkistanlılar, devlet memuru da olsalar, ancak çok büyük ücretler ödeyerek pasaportlarını alabilmekteyken Çinliler için bu engeller çıkartılmamaktadır.

Doğu Türkistan'da hiç kimsenin yaşam güvencesi yoktur. Yönetim, istediği zaman istediği kimseyi tutuklayabilmekte ve istediği şekilde cezalandırabilmektedir. Tutukluların geride kalan ailelerine yardım etmek dahi Çin kanunlarına göre suç sayıldığından tutuklananların geride kalanları çok büyük zorluklar çekmektedir.

Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalleri içerisinde en ağırını Din ve vicdan özgürlüğü alanındadır. Uygur Türkleri düşünce, ifade ve din hürriyeti alan-

larında tamamıyla kuşatılmış durumdadır. Barışçı örgüt kurma hakkı, toplanma hakkı, siyasi haklar, kanun önünde eşitlik hakkı, azınlık hakları, eğitim hakkı, çalışma hakkı, mülkiyet hakkı ve serbest seçimlere katılma hakkı ile adalet, haysiyet ve ünü koruma, göç ve iltica gibi haklar bu halk için söz konusu değildir.

Doğu Türkistan'da devlet memurlarının, işçilerin ve öğrencilerin ibadet yerlerine gitmeleri ve ibadetle meşgul olmaları yasaklanmıştır. İbadet yaptığı tespit edilen kişiler işten ve okuldan atılmaktadır. Bu kişiler keyfi olarak gözetim altına alınmakta ya da para cezalarına çarptırılmaktadır. Dini eğitim almak isteyenlerin gidebileceği bir eğitim kurumu bulunmamaktadır. Camilerde ise dini değerler değil, devlet yasaları tebliğ edilmektedir. Evlerinde dini kitap bulunanların kitaplarına el konulmakta; hatta evinde dini kitap bulundurma, bir suç unsuru olarak kabul edilmektedir. Bu tür kişilere para cezasından hapis cezasına varan birtakım cezalar verilmektedir.

Doğu Türkistan'da ibadet olarak vasıflandırılabilircek çoğu şey yasaklanmış durumdadır. Hükümet, bölgedeki Müslüman nüfusun dini haklarına getirdiği kısıtlamaları artırarak Ramazan ayında devlet ka demelerinde ve bütün eğitim kurumlarında oruç tutmayı yasaklamaktadır. Camiler bir bir kapatılmakta, Müslüman din adamları yoğun resmi denetimlerden geçirilmektedir. "Yurtsever olmayan" ya da "yıkıcı" olarak görülen dini liderler gözaltına alınmakta ve tutuklanmaktadır. Dahası, halka önder olabilecek kapasitedeki bazı aydınlar zehirlenerek öldürülmektedir.

Doğu Türkistan'daki Çin nüfusunu artıran Çin yönetimi kimi zaman Doğu Türkistan'ın çeşitli bölgelerindeki kimsesiz kız çocuklarını Çin'in muhtelif bölgelerine götürüp türlü işlerde kullanmaktadır. Eğitim amacıyla Çin'e götürüldükleri iddia edilen çocukların durumu da benzer şekildedir. Böylelikle soykırıma varan asimilasyon uygulamaları gün geçtikçe artmaktadır.

Çin hükümeti, farklı Türk lehçelerinde konuşan yerli halkı Çinceyi kullanmaya zorlamaktadır. Eylül 2002'den itibaren Sincan Üniversitesi'nde birçok derste Uygur dilinde eğitim yapılmasının yasaklanması, zulmün açık tezahürlerinden biridir.

Çin yönetimi, türlü yöntemlere başvurmak suretiyle sürgündeki Uygurları geri dönmeye zorlamaktadır. Uluslararası Af Örgütü, son yıllarda Nepal, Pakistan, Kazakistan, Kırgızistan ve bazı komşu ülkeler kendilerine sığınan Doğu Türkistanlıları teslim etmiştir. Sürgündeki Uygurların Doğu Türkistan'da bulunan aile üyeleri ve yakın akrabaları, Çin yönetimi

mi tarafından tutuklanabilmekte, mal varlıklarına el konulmakta, telefon görüşmeleri dinlenmektedir. Çin, sürgündeki Uygurların ailelerini sürekli olarak sorguya çekerek onlara psikolojik baskı yapmaktadır. Devlet yönetimi ile barışık olmayan ve yurt dışın da yaşamayı tercih eden Doğu Türkistanlıların aile fertlerine, hatta uzaktan akrabalık bağları bulunan kişilere dahi pasaport verilmemekte, devlet kurumlarında çalışmaları engellenmekte ve bu kişiler adeta toplumdaki tecrit edilmektedirler.

Çinli patronlara teslim edilen genç Uygurlar, ağır derecede aşağılanmakta, ucuz işçi olarak kullanılmakta ve sömürülmektedir. Doğu Türkistanlı gençler, kendi milli kültür ve geleneklerinden uzaklaştırılırken bir taraftan da Çin milliyetçiliği ve yerel halkın baskıları ile karşı karşıya kalmaktadır. Doğu Türkistanlı kuruluşların raporlarına göre günümüzde Çin'in içeri eyaletlerinde mecburi olarak çalıştırılmakta olan Uygur kız ve erkeklerinin sayıları tahmini olarak 500 binin üzerindedir. Uygurlar, kalitesiz atölye ve fabrikalarda, iş güvenliği ve sağlık sigortası yapılmaksızın fiziki güç gerektiren işlerde çalıştırılmaktadır. Atölyelere zorunlu olarak getirilen ve çoğunluğunu bayanların oluşturduğu Uygur gençlerinin hareketleri bile kısıtlanmakta ve fabrika kompleksinden ayrılmalarına izin verilmemektedir. Genç kızların maaşları eksik verilmekte, hatta kimi zaman kendilerine verilmemekte, geldikleri köy veya nahiyelerin idarecilerine gönderilmektedir. Fabrikalarda çalışan genç kızlar itilip kakılmakta, adeta sıkıyönetim altında idare edilmektedirler. Uygurların çalıştırıldığı fabrikalar toplama kamplarını andırmaktadır.

Sonuç olarak bugün Çin Doğu Türkistan'da Uygur Türklerine karşı insanlık dışı politikalar uygulamaktadır. Kendi dillerinde eğitim alma, kendi dinlerine göre ibadetlerini yapma, serbestçe seyahat ve çalışma hakkı, kendi kültürel değerlerini yaşatma gibi temel haklarından mahrum bırakılmaktadır. Tüm bu yaşanan olumsuz uygulamalara rağmen demokrasi ve insan hakları konusunda son derece duyarlı olan büyük devletler, Doğu Türkistan'daki gelişmelere tepkisiz kalmaktadır. Çinin ekonomik gelişmişliği, büyük devletlerle olan ticari bağlantıları büyük devletlerin bakar kör politikalar uygulamasına sebep olmaktadır. Bu sorunun dünya gündemine getirilmesi zorunludur. Bu hususun gündeme taşınmasını da hiç şüphe yok ki hem soydaşı hem de dindaşı olan Türkiye'ye düşmektedir. Ancak bu çalışma Çine rağmen değil, Çin'le birlikte yapılması kaçınılmazdır. Zira Çin yönetiminin daha sert politikalara gitmesine sebep olmadan, bölge halkının sorunlarını giderici

akılcı söylem ve politikaların uygulanması gereklidir. Bu söylem ve politikalar özellikle bilimsel platform ve demokratik kurumlarda sorunun dile getirilmesi, küresel ölçekli bir algı programının uygulanması şeklinde tezahür etmelidir. Türk milletinin bir ferdi olarak bizlere düşen ise, dünyanın dört bir yanına bu emperyalist baskılardan kurtulmak için vatanlarını terk ederek hayatta kalmaya çalışan soydaşlarımıza sahip çıkmaktır. Müslüman ümmetinin bir par-

çası olarak da “ bir insanı yaşat ki tüm insanlığı yaşatasın” düsturunun ipine iyice sarılıp mazlum kardeşlerimizin bizlere uzanan ellerinden sımsıkı tutmaktır. Bunun ise birçok farklı yolu ve usulü mevcuttur. Sadece istemek ve “Bismillah” demek gerekmektedir.

Reha YILMAZ ÇAKÜ,

İİBF. Öğretim üyesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürü

<http://www.usgam.com/tr>

DIŞ İŞLERİ BAKANLIĞI'NDAN ÇİN'E TÜRKİYE'NİN "UYGUR TÜRKLERİ İÇİN DERİN KAYGISI " İLETİLDİ

Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanlığı Çin'in işgal altında bulundurduğu Doğu Türkistan'da yaşayan Uygur Türklerine karşı günden güne aratan dini, etnik ve kültürel soykırım uygulamaları ile kutsal Ramazan ayında Müslümanların dini değerlerine yönelik aşağılama, hakaret, engel ve yasaklamalarına karşı Türk Milleti'nin ülke çapında gösterdiği yoğun tepkileri üzerine yazılı bir açıklama yaptı.

Açıklamada, “Çin Halk Cumhuriyeti'nin Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde yaşayan Uygur Türklerinin oruç tutmalarının ve diğer ibadetlerini yerine getirmelerinin yasaklandığına dair haberler kamuoyumuzda üzüntüyle karşılanmıştır. Toprak bütünlüğüne, istikrarına, huzur ve güvenliğine önem attığımız Çin Halk Cumhuriyeti'nden (ÇHC) gelen bahis konu haberlerden duyduğumuz derin kaygı ÇHC'nin Ankara Büyükelçisine de iletilmiştir” denildi.

Dış İşleri Bakanlığımızın her konuşma ve açıklanmasında özellikle vurguladığı “Çin'in Toprak Bütünlüğü” ifadesi dikkat çekici bulunmuştur. Çünkü Doğu Türkistan'da Türk ve Müslüman kimliğini ve varlığını korumak mücadele eden Uygur Türklerinin şimdilik talepleri kendi ana yurtlarında diğer etnik Çinli= Han Çinlileri gibi huzur içinde yaşamaktır. Çin anayasası ile özerk bölge yasalarında Çin yönetiminin verdiği taahhüt ve iddia ettiği insanı ve temel hakların da TÜRKÇE KONUŞAN Uygur Türklerine de etnik Çinli göçmenlere tanındığı gibi verilmesini istemektedir. Ülkelerinden elde edilen doğal zenginliklerin bir kısmının da bu ülkenin alt yapısını iyileştirilmesini talep etmektedir. Kurulan işletme,

fabrika ve Petro-Kimya tesislerinde ve resmi devlet dairelerinde Uygur Türklerinin etnik Çinli göçmenlerin yanında işe alınmasını istemektedir. Yani Müslüman Uygur Türklerinin talep ve istekleri masum ve tamamen insanı ve meşru'dur.

Sonuç olarak; bölgede sosyal ve siyasi barışın sağlanması ve Çin Yönetiminin insani değerlere, uluslar arası yasalar ve kaidelere tamamen aykırı olan ve Etnik Çinlilerin sırf Han ırkından olduğu için her sahadaki pozitif ayrımcılık uygulamalarından vazgeçmelerini istemektedir. Eşit olduğunu iddia ettikleri Uygur Türkü Vatandaşlara Eşit Haklar istemektedir.

Türk halkı ve Türk kamuoyunun talebi de Doğu Türkistan'daki ayrı dinden ve ırktan ve aynı değerleri ve tarihi paylaşan Uygur Türkü Kardeşlerimiz için (Şimdilik) etnik Çinlilere verilen hakların da aynı şekilde adil ve eşit şekilde tanınmasını ve Kardeşlerinin kendi ana vatanlarında hak ve hukuklarına kavuşmuş olarak mutlu olarak yaşamalarını istemektedir.

Dış İşleri Bakanlığı'nın Açıklaması

30.06.2015 Tarih ve 192 sayılı Açıklama

Konu: Sincan Uygur Özerk Bölgesi'ndeki Oruç Yasağı İddiaları Hakkında

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde yaşayan Uygur Türklerinin oruç tutmalarının ve diğer ibadetlerini yerine getirmelerinin yasaklandığına dair haberler kamuoyumuzda üzüntüyle karşılanmıştır.

Toprak bütünlüğüne, istikrarına, huzur ve güvenliğine önem attığımız Çin Halk Cumhuriyeti'nden (ÇHC) gelen bahse konu haberlerden duyduğumuz derin kaygı ÇHC'nin Ankara Büyükelçisine de iletilmiştir.

Dış İşleri Bakanlığı Kurumsal web. sitesi

ÇİN'İN YENİ İPEK YOLU VE DOĞU TÜRKİSTAN

Su Mei Ooi

Orta Asya bölgesinde bir kez daha ortaya çıkan büyük güç rekabetinden dolayı Çin'in Yeni İpek Yolu, Batı'nın ilgisini çekiyor.

Orta Asya bölgesinde bir kez daha ortaya çıkan büyük güç rekabetinden dolayı Çin'in Yeni İpek Yolu, Batı'nın ilgisini çekiyor. Bazı uzmanlar, Çin'in uzun süredir tüm taraflar için stratejik öneme sahip bir bölge olan Orta Asya'da ABD ve Rusya'nın yerini alabileceğini ifade ediyor. Elbette bu, ABD'nin Afganistan'dan çekilmesinin geride bir iktidar boşluğu bırakacağı tahmininde bulunanlar için sürpriz değil. Rusya'yla iktisadi entegrasyon cazibesini korusa da Rusya'nın jeopolitik planlarına direniş, en zengin Orta Asya ülkeleri arasında bile ifadesini buluyor. ABD sürekli bazı reformlar yapılması için çalışır. Diğer taraftan Çin, özellikle ülkelerin iç işlerine karışmadığı için olmak üzere karşılıklı güvenlik ve kalkınma konularında giderek çoğu Orta Asya ülkesi tarafından gerçek bir ortak olarak görülüyor. Ama Çin'in yeni açıkladığı İpek Yolu Ekonomik Kuşağı girişimi, Orta Asya'yla karışık Doğu Türkistan (Sincan) bölgesi arasında bir bağ kurdu. Yeni bir menfaat kapısı açan Yeni İpek Yolu girişiminin, Doğu Türkistan'daki Uygur azınlık üzerinde muhtemel etkileri konuşuluyor. Her ne kadar girişimde Çin'in asıl ilgisi enerji, hammadde ve ekonomik gelişmesini sürdürmesini sağlayacak piyasalar olsa da bu girişim sadece ekonomik çıkarlarla anlaşılabilir. Yeni İpek Yolu'nun, Çin terör, ayrılıkçılık ve köktencilik diye "üç şer" olarak adlandırdığı problemle meşgulken, Batı sınırındaki güvenlik meseleleriyle de ilgili olduğu inkar edilemez. Müslüman Uygurlara baskılar, uzun süredir Orta Asya'daki (ve Afganistan'daki) savaşçılara bunlara destek vermek için ilham verdi. Gerçekten IŞİD lideri Ebubekir El Bağdadi'nin geçenlerde Doğu Türkistan'ın bir kısmını işgal etme tehdidi ve onun Uygurlara yönelik "tüm dünyadan kardeşleriniz sizin kurtulmanızı bekliyor, askeri birliklerinizin kurulmasını ümit ediyor" mesajı Çin liderleri tarafından ciddiye alınmış görünüyor. Buradan, Orta Asya'nın Çin'in güvenliği için her zamankinden daha da önemli olduğu anlamı çıkarılabilir. Orta Asya'da güvenlikle ilgili endişelerle iktisadi girişimler arasında yakın ilişki daha önce de vardı.

Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ), öncelikle "yabancı cihatçıların" Doğu Türkistan'da şiddet olayları çıkarılmalarını önleme aracı olarak kurulmuştu. Örgüt, "ayrılıkçı militanları" dini ve etnik topluluklar temelinde asla desteklemeyeceklerine dair Orta Asya hükümetlerinden güvenlik garantileri alınmasına yardımcı oldu. Çin genelde iç işlerine karışmaktan kaçınsa da ŞİÖ'yü, Uygur siyasi partileri ve gazetelerini kapatmaları için Kazakistan ve Kırgızistan'a baskı yapmak için kullandı. Çin'in ŞİÖ içinde daha geniş çaplı iş birliğine olan ilgisi daha da canlanmış görünüyor. Bu da Orta Asya bölgesinde istikrarın devam etmesinin, Çin milli sınırları içindeki güvenlik konusunda ne kadar önemli olduğuna işaret ediyor. Gerçekten Çin, geçenlerde ŞİÖ üyeleriyle 2004'ten beri sınırları içindeki en büyük askeri tatbikata ev sahipliği yaptı. Çin aynı zamanda istihbarat, malzeme ve kaynak paylaşımıyla örgütün Orta Asya'daki üyelerinin güvenlik kapasitelerini artırmaya çalışıyor. Bunlar büyük ölçüde terörle mücadele maksatlı olarak yapılıyor.

Yeni İpek Yolu'nun güvenlik açısından Doğu Türkistan'da Uygur azınlığı üzerinde yol açacağı etkiler kesin bir endişe konusudur. Orta Asya ülkelerinin Müslüman Uygur halkla dini ve etnik benzerlikleri, Doğu Türkistan ve bölgeyi bir araya getiriyor. Bu durum Çin'in bölgeyle ekonomik ilişkilerini zorlaştırabilir ve Pekin'in dışarıdan ilham alındığını düşündüğü İslamcı "terörizmi" önlemek için attığı adımları kısıtlayabilir. Eski enerji ve güvenlik yetkilisi Zhou Yongkang'un görevi sırasında bölgede şiddet tırmandı. Sonra bunun yıldızı birdenbire büyük ölçüde söndü. Özellikle en ılımlı eylemcilerden bazılarının baskı yapılmasının yerli halkı tahrik etmesi, bunun uluslararası medyayı heyecanlandırması ve "yabancı cihatçıların" Çin hükümetini bu kadar endişelendirmesi sebebiyle kaba kuvvete başvurulmasının büyük ölçüde arttığı görülüyor.

Dini açıdan, Çin yönetiminin Doğu Türkistan'ı kendisine bağlamak için farklı bir yol takip etmesi gerekebilir. Özellikle de bölgede şiddet olaylarının

artmasının, baskı politikalarının kaybetmeye mahkum olduğunu göstermesinden bu yana. Ama bu ne kadar gerçekçidir? Elbette bazıları Zhou'nun rezil bir şekilde görevden ayrılmasına değişime açık olma durumu olarak baktılar. Ama Çin yönetiminin Doğu Türkistan'daki karışıklıklara yönelik çözümü, sadece ekonomik olarak daha fazla gelişme ve bu arada daha fazla baskı yapma olarak görülüyor. ŞİÖ ile güvenlik alanında iş birliği, Orta Asya'da istikrarsızlık kaynaklarına karşı sertlik yaklaşımının paylaşıldığına işaretse, Çin'in Batı sınırlarını istikrara kavuşturma politikalarında büyük çaplı bir değişim ihtimalinin zayıf olduğu görülür. Aslında ŞİÖ'deki Bölgesel Anti-Terörist yapı, geçen sene 30 Nisan'da tren istasyonuna yapılan saldırıdan sonra sert ifadelerle dolu bir açıklama yaptı. Açıklamada, yapının "farklı türlerdeki terör suçlarıyla mücadelede gerekli her türlü önlemi alması, şedit teröristlere hadlerinin bildirilmesi ve kamu güvenlik ve istikrarının muhafazası için Çin hükümetini kararlı bir şekilde desteklediği" ifade edildi. İstikrar sağlayıcı bir kuvvet olarak rol alması, Uygurlara yönelik politikalarını değiştirmesi için Çin'e yapılacak baskıları keserek Çin'in Orta Asya'daki pozisyonunu da kuvvetlendiriyor. Ayrıca Çin, iktisadi teşvikleri güvenlik konusundaki iş birliğine bağlıyor. Çin Devlet Başkanı Şi Cinping, geçenlerde ŞİÖ üyelerine bölgede aşırılıkla mücadele taahhüdü karşılığında 5 milyar dolarlık ortak projeler geliştirme teklifinde bulundu. Aslında Çin'le çalışmanın ekonomik menfaatleri, kaybedilmesi göze alınamayacak kadar büyüktür. Her türlü aşırılık, istikrarsızlık oluşturacak ve refahı tehlikeye sokacaktır. IŞİD'in yükselişiyle Uygurlara çok az dış destek olması da devam edecek gibi görünüyor.

Ayrıca Çin'in Yeni İpek Yolu boyunca yatırımlar ve ticareti büyümeye devam ederken bölge de giderek iktisadi olarak Pekin'e bağımlı oluyor. Ulaşım hatları ağı oluşturmasının yanı sıra geniş kapsamlı doğal gaz ve petrol boru hatları inşasıyla Çin, kendisini iktisadi olarak Doğu Türkistan ve modern zaman İpek Yolu üzerindeki ülkelerden ayıramaz hale getiriyor. Çin hükümeti aynı zamanda cömert ticaret ve kredi imkanları da getiriyor ve bu yüzden Uygurların Çin'le ilişkileri bozacak ve ekonomik gelişmeyi tehlikeye sokacak ayrılıkçı bir hareket olarak addedilip baskı görmeye devam edeceği bir ortam oluşturuyor. En başta da Çin ister iktisadi ister siyasi olsun diğer büyük rakipleri bertaraf ettiği için, Orta Asya'daki ülkeler, Çin'le birlikte çalışmanın getireceği faydaların bir kısmını sağlayabilecek, yüzlerini çevirecek-

leri çok fazla ortağa sahip değil. Yatırım odaklı diplomasisi ve siyasetten uzak yaklaşımı, Orta Asya'daki otoriter hükümetler için Çin'i mükemmel bir ortak haline getiriyor. Bu da Çin'in Orta Asya'daki ticari ortakları da muhtemelen benzer şekilde Çin'in Uygurlara yönelik iç politikalarından uzak durma şeklinde bir yaklaşım benimseyecekleri için bir kazan-kazan durumu oluşturuyor. Hep birlikte ele alındığında Çin, Uygurlar giderek artan oranda tecrit edilirken bölgede iktisadi fırsatlardan fayda sağlamakta başarılı olacak görünüyor.

Her ne kadar dini ve kültürel benzerlikler Doğu Türkistan'daki Uygur nüfusu Batılı komşularına bağlasa da bu bağlar ancak Çin'in dostluğunun sunabileceği faydalarla eşleştiğinde bu kadar güçlüdür. Eski Sovyetler Birliği ülkelerinde olduğu gibi Orta Asya ülkeleri, halen kurulma aşamasında ve Rusya'nın hâkimiyeti altındayken bunu yapmaları zordur. Çin kendisini uygun bir alternatif olarak sunuyor ve bu hükümetlere en büyük faydayı temin etmek için diğerine karşı büyük kuvvet kullanmasına müsaade ediyor. Orta Asya'daki ülkelerin aynı zamanda güvenlik ve istikrara da muazzam derecede ihtiyacı var. Bu durum, bölgedeki hükümetlerle Çin'e, "yabancı cihatçıların" üstesinden gelinmesi için ortak bir zemin teşkil ediyor. Bu güvenlik tehditleri, aynı zamanda Orta Asya'da siyasi muhaliflere baskı yapılmasına da imkan sağlıyor. Çin'le giderek artan ilişkilere olan muhalefetin yerlerde sürünmesi de bunu anlatıyor.

Çin'in karadaki "Yeni İpek Yolu" projesi Çin için önemlidir zira bu, onun son senelerde gerginliğin önemli ölçüde tırmandığı Güney ve Doğu Çin denizlerinde denizcilik yollarına olan haddinden fazla bağımlılığının ortadan kalkmasına yardımcı oluyor. ABD'nin, denizle ilgili ihtilaflarda Pasifik'teki müttefiklerine verdiği destek de Çinliler için bu ekonomik kuşağın önemini daha da artırdı. Bunun bir sonucu, muhtemelen Uygurlar üzerinde daha fazla baskı kurulması olacak. Çin'in eksenini iktisadi gelişme ve milli güvenlik teşkil ettikçe bu demir yumruk devam edecek.

<http://www.incanews.com>

İŞGALCI ÇİN'DEN, BU KEZ PAKİSTAN'DAKİ UYGURLARA BASKI VE ZULÜM

İşgalci Çin, istila altında tuttuğu Doğu Türkistan' da her gün baskı, zulüm, işkence ve soykırım uygulamalarını biraz daha arttırırken, Türkistan Cumhuriyetlerinden sonra, bu kez arka bahçesi olarak esir aldığı Pakistan Yönetimini kullanarak bu ülkede yaşayan Uygur Türklerine karşı baskı, şantaj, tehdit ve sansasyonel eylem ve zulme başladığı bildiriliyor.

Çin'in yeni Diktatörü Xi'nin geçen Nisan ayında Pakistan'a yaptığı ziyaret esnasında imzaladığı anlaşmalar ve Doğu Türkistan'ın kadim merkezlerinden Kaşgar'ı bu ülkenin Arap denizi kıyısındaki Guwadar Limanına bağlayacak ekonomik koridoru projesi için 46 milyar dolar yatırım yapacağını vaat etmesinden sonra Pakistan'daki Uygur Türklerine karşı baskı ve tehditlerini arttırdığı ifade ediliyor.

Pakistan'dan Merkezimizi arayan Pakistan'da yaşayan bir Doğu Türkistan asıllı Uygur Türkü bu ülkede Çin Büyükelçiliğinin Pakistan hükümetinin göz yumması ve katkısı ile Müslüman Uygur Türklerine baskı, şantaj ve tehditlerini arttırdığını ve kendilerinin bu durumdan çok rahatsız olduklarını açıkladı.

Çin, Pakistan'da yaşayan Uygurlara ait bütün bilgileri elde etmiş durumda Geçenlerde İşgalci Çin'in İslamabat Büyükelçiliği bu ülkede yaşayan İşbirlikçi Hainlerini devreye sokarak yeni bir aldatmacalara başvurduğunu ifade eden Uygur Türkü kardeşimiz, bu ülkede yaşayan ve ekonomik durumları zaten pekiyi olmayan Uygur Türkü ailelere yardım edecekleri vaadi ile ailelerin tamamının bütün kimlik bilgileri ve durumlarını bildiren bir form doldurduğunu söylüyor. İşgalci Çin'in bu form bilgileri ile Pakistan'da yaşayan ve genellikle Doğu Türkistan'ın Kaşgar, Yarkent ve Hoten ve Gulca bölgelerinden gelen aileler hakkında gerekli bilgileri elde etmiş olduklarını belirtiyor.

İşgalci Çin, Pakistan'da bütün bu zulümleri icra ederken, yine tarihi ve sinsî bir Çin yönetimi olan "Uygurları kendi yağı ile kendi etini kavurma = Düşmanı, onun eli ve aracılığı ile yok etme" yöntemini kullandıkları bildiriliyor. Büyük çıkar ve maddî menfaat sağladıkları hain ruhlu bazı satılık kişileri bu melanetlerini elde etmede çok iyi kullandıkları ifade ediliyor.

İşgalci Çin Pakistan'da Uygur Çocuklarını asimile için Çin okulları açtı.

Pakistan'da faaliyet gösteren Uygur Teşkilatları

ile bazı hizmet gruplarının son yıllarda Pakistan'daki demokrasi ve özgürlük açılımlarından yararlanarak Uygur Çocukları için Uygur Türkçesi Kursları açtıklarını, bu Kurslara ilgi ve talebin yoğun olduğunu bildiren Uygur aydını, İslamabat Çin büyükelçiliğinin kursların önüne geçmek için girişimlere başladığını bildirdi. Çin Büyükelçiliğinin bizzat işe el atması ve girişimi sonucu, Doğu Türkistan hududundaki Gilgit Şehrinde 300, Rawelpindi şehrinde ise, 200 Uygur çocuğunun devam ettikleri okulları açtıklarını bildirdi. Bu okullarda Orduca, Çince ve İngilizce dersler verildiği bildiriliyor.

Diğer yandan Kurban bayramında Pakistan'a Türkiye'den giden İHH İnsani Yardım Vakfı başta birçok Türk STK'larının Uygur Türklerine yaptığı kurban bağışlarını hazmedemeyen İşgalci Çin, Müslüman Uygurlara Kurban parası dağıttıklarını da bildirdi.

Afganistan'daki Uygurları bu ülkeden gitmeye zorluyor

Merkezimize konuşan Uygur aydını son günlerde Afganistan'ın Kabil, Mezari Şerif ve Badahşan bölgelerinde yaşayan Uygur Türklerinin kendilerine telefonla başvurarak Kabil'deki Çin Büyükelçiliği'ne çalışan bazı vicdansız işbirlikçilerin Uygur cemaati arasında gerçek dışı dedikodular yaydığını ve kendilerine bu konuda yardımcı olmalarını talep ettiklerini bildirdi. Bu Çin Ajanları, Afganistan'daki Uygurların Pakistan'a göç etmelerini ve İslamabat'taki Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği'ne başvurmaları halinde kendilerine Türk vatandaşlığı ve pasaport vereceklerini ve kendilerini Türkiye'ye iskânlı göçmen olarak götürecekleri söyleyerek kendilerini bu ülkeden gitmeye teşvik ettiklerini bildirdi.

Durum hakkında kendilerine yardımcı olmamızı ve aydınlatmamızı isteyen Uygur kardeşimize bu tür yanlış ve yalan propagandalara aldanmamaları tavsiye edildi ve gerekli bilgiler verilerek kendileri aydınlatılmaya çalışıldı. Afganistan'ın Devlet Başkanı Gani'nin son Pekin ziyareti esnasında güvenlik, ekonomik ve siyasi anlamda Çin ile bazı anlaşmalar imzaladığı biliniyor. Ayrıca geçtiğimiz haftalarda Afganistan'da bulunan 19 Uygur Türkü'nü Çin'e iade ettiği basına da yansıdı. Devlet Başkanı Gani'nin ziyaretinden sonra bu şayiaların çıkarılması ve Uygur Türklerine baskıların artması dikkat çekici bulunuyor.

OĞUZHAN: Pakistan Yönetimi İşgalci Çin'in Adeta Kuklası ve Emir Eri

Yüksek öğrenimi Pakistan'da tamamlayan ve uzun süre bu ülkede kalan İstanbul merkezli Doğu

Türkistan Maarif ve Dayanışma Derneği başkanı Hidayetullah Oğuzhan Pakistan'daki Uygur Türklerini ve bu son gelişmeleri şöyle değerlendirdi; "Pakistan'ın Gilgit, Rawalpindi, Karaçi, İslam abat ve Pencap bölgelerinde yaklaşık 450-500 aile civarında Uygur Türkleri yaşamaktadırlar. Pakistan halkı bizim tarihi komşumuz ve aynı değerleri paylaştığımız din kardeşlerimizdir. Mazlum Uygur kardeşlerimize karşı tutumları çok iyidir. Ancak, hasımları Hindistan ve Afganistan arasında sıkışan Pakistan yönetimi komşuları ile barışı konuşma yerine, kendisini komünist Çin'in kucağına bırakmış durumda. İslam ve insanlık düşmanı Çin'i kendine kurtarıcı olarak görüyor, bu çok yanlış ve tehlikeli bir tutum ve davranış. Pakistan, bu nedenle Çin'in her dediğini yapmakta ve komşuları ve din kardeşleri olan Uygur Türklerine baskı uygulamaktan kaçınmamaktadır. Pakistan kendi Müslüman kamuoyunun tepkisinden çekindiği için bu baskı ve zulümlerini gizlice yapıyor. Bu uygulamada Pakistan aynı Çin'in yöntemini uygulamaktan geri kalmıyor. Çünkü Çin bu yöntemi Pakistan'a tavsiye ediyor ve de öğretiyor. Her şeyi sessiz ve gizli yapıyor. Mayıs 1997'de 13 Uygur Kardeşimizi Çin'e teslim ederken, gece operasyon yaptı ve bunu Pakistan kamuoyundan gizledi. Hükümet kendi güdümündeki medyayı kullanarak sürekli Çin propagandası yapıyor ve Çin'i halkın gözünde yüceltmeye ve şirin göstermeye çalışıyor. Pakistan kamuoyu bu nedenle Çin'i yeterince bilmiyor ve tanımıyor. Yoksa Pakistanlı Kardeşlerimizin bu konuda Çin'e gerekli tepkiyi göstereceğinden çekinmezdi. Şimdiye kadar Pakistan Federal Yönetiminin Çin'e teslim ettiği Müslüman Uygur gençlerin sayısının 100 civarında olduğunu tahmin ediyorum. Son yıllarda ise, Pakistan yönetimi, Çin'in baskısı ile aynı bölgelerde toplu olarak yaşayan Uygurları çeşitli bahaneler ve sebeplerle Pakistan'ın değişik şehirlerine göç etmelerini ve yerleşmelerini sağladı. Bunun temel amacı Çin'in baskısı ile bu Uygurların Pakistan toplumu içinde eriyip yok olmalarını sağlamaktır.

Müslüman Uygur Türklerini sevmeyen ve hazzetmeyen Çin, Pakistanlı kardeşlerimizi de asla sevmeyenler. Çinliler Pakistanlılardan hiç hoşlanmazlar ve onları hep hor görürler. Onları aşağıladıklarına ve hakaret ettiklerine bizzat şahit olmuşumdur. Ancak, Uygur Türkleri Pakistanlı Kardeşlerini çok severler ve bağışlarına basarlar. Pakistanlı kardeşlerimiz de

bu durumu da çok iyi bilirler.

Türkiye, Uygurlar konusunda devreye girebilir.

Türkiye Cumhuriyeti devletimiz bugüne kadar dünyanın her tarafında sorunlarla karşılaşan Uygur Türkü kardeşlerine elinden geldiğince sahip çıktı ve en son Güneydoğu Asya Ülkelerine kaçan kardeşlerimize bağrına açtı ve dünyaya kafa tutmaya çalışan Çin'e karşı büyük siyasi riskler aldı. Devletimize ve hükümetimize bu konuda minnet ve şükranlarımız sonsuzdur. Ancak, Müslüman Uygur Türklerinin Yaradanımızdan sonra dünyada Türkiye'den başka bir hamisi ve sığınacağı yer başka bir ülke yoktur. Türkiye'nin imajı Pakistan'da çok yüksektir. Türklere çok saygı gösterir ve sayarlar. Resmi düzeyde ilişkileri de çok ileri düzeydedir. Ayrıca son yıllarda ekonomik ilişkileri de çok artmış durumda. Metrobüs hattı ve yol inşaatı yatırımları var. Son sel felaketinde Türkiye, Pakistan halkına çok yardım etti. Merhum Erbakan Hocamız geçmişte birçok Uygur Kardeşimizin kurtulmasına aracılık etti ve bunu da sağladı. Bu durumdan yola çıkarak Türkiye'miz bu konuda Pakistan'a yakın ve kardeşlik ilişkileri noktasında girişimlerde ve telkinlerde bulunabilir diye düşünüyorum." şeklinde konuştu.

<http://www.uyghurnet.org>

Doğu Türkistan Vakfı'ndan Ahde Vefa Örneği

Doğu Türkistan Vakfı, Vefatının 50. yılı hatırasına Doğu Türkistan'ın büyük dava adamı, mücahit, siyasetçi, şair ve âlimi Mehmet Emin Buğra hakkında 14 Haziran 2015 tarihinde bir anma toplantısı tertip etti.

Vakıf Başkanımız Eser TÜRKİSTANLI SAKA Hanımefendi'nin rahatsızlığı nedeniyle katılmadığı toplantı tebrik mesajının okunmasıyla İstanbul Fındıkzade'deki Grand Anka Otel'de gerçekleştirildi. Toplantıya Rumeli Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Salih AYNURAL, Emekli Öğretim üyelerinden Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ, Prof. Dr. Abdulkadir DONUK, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Mualla UYDU YÜCEL, Dünya Uygur Kurultayı Avrupa Temsilcisi Enver CAN, Sürgünde Doğu Türkistan Hükümeti Başkanı İsmail CENGİZ, Doğu Türkistan Maarif Derneği Başkanı Hidayetullah OĞUZHAN, Doğu Türkistan Gençlik Derneği başkanı İlhan TURANLI, Uyghurnet haber Müdür Hamit Göktürk, Avrasya Türk Dernekleri Federasyonundan Serkan DİNÇTÜRK ile birçok STK temsilcisi ile MEDİCANA Hastanesi Genel Müdürü iştirak etti.

Doğu Türkistan Vakfı Genel Sekreteri Yrd. Doç. dr. Ömer KUL'un açılış konuşmasıyla başlayan program Kur'an-ı Kerim tilaveti ile devam etti. Akabinde protokol konuşmaları ile devam eden programa Prof. Dr. Abdulkadir DONUK'un başkanlığında Yrd. Doç. Dr. Nurahmet KURBAN ve Araştırmacı Yazar Muhammed Ali ALİOĞLU'nun birer bildiri ile katıldıkları panel gerçekleştirildi. 100'ü aşkın misafirin iştirak ettiği toplantı Mehmet Emin Buğra'nın hayatını konu alan sinevizyon gösterisi eşliğinde misafirlere yemek ikramı ile sonlandırıldı. Büyük dava adamı Mehmet Emin Buğra'nın vefatının 50. yılı anısına tertip edilen toplantıda hem dava adamı Mehmet Emin Buğra yad edildi hem de mücadelesi bir nevi özet halinde misafirlere bir kez daha hatırlatılmış oldu.

Vakıf olarak geçmişte Doğu Türkistan Davasına emeği geçen büyüklerimize ahde vefa gösterip onları anlamak ve anlatma gayretinde olmak, hem de birlik beraberlik içerisinde programlar tertip etmek amacıyla yapılan bu faaliyetin hayırlara vesile olmasını temenni ediyoruz. Misafirlerimize de bu vesile ile bizleri yalnız bırakmadıkları için şükranlarımızı sunuyoruz. Doğu Türkistan davasının hadimleri, mücahitleri ve vatan davası için hayatlarını adanmış şehitlerimize bu vesile ile bir defa daha Yüce Mevla'dan rahmet diliyoruz.

Banka Hesap Numaramız:

Halk Bankası Fatih Şubesi

Hesap No: 12010071

IBAN : TR92 0001 2009 7540 0012 0100 71

Abone İrtibat: Alimcan KARLUK

Tel : 0535 412 04 11
0212 519 46 67

e-mail : kulomer@hotmail.com

Not: Adres bildirildiği takdirde Türkiye'nin ve dünyanın her noktasına dergimiz tarafınıza ulaştırılmaktadır.

